

Buen. B.IV.3

PROVISIONES
SENECTVTIS
Per tres Partes distri-
butæ.

In quibus raræ ac pernecessariæ veritates

Cum omnibus Christi fidelibus tum potissi-
mū Gratiarum Cælestium, lucrorumque
æternorum audioribus, quæ theoricè
quæ practicè proponuntur.

LABORE AC INDVSTRIA

R. P. GASPARIS DRVZBICKI
Soc. IESV Theologi

Anno Infantis Dei-Hominis

I 6 7 3.

Editio Posthuma

Cum permisso Superiorum.

Ex Typographia Collegii Calissien: S. J.

Promittantur Censuræ & Censuræ Viginti

*Abfistant culti Cadmeo vomere Campi
 Quem pro meffe, Virum Viba Secuta feget.
 Nobilior Lechu eſt dicta Polonia, Campus,
 Cujus, non falſa fruge ſuperbit, ager.
 A MADALINIUM duplici nam vomere, Solos
 Huic Campo noſcit quiſq. venire Viros.*

ILLVSTRISSIMO
AC
REVERENDISSIMO
D.D. BONAVENTVRÆ
à NIEDZIELSKO
MADALINSKI

Dei & Apostolicæ Sedis Gratia Episcopo
Metonenſi, Coadiutori Episcopatus
Plocenſis,

Supremo Theſauri Regni Notario, Præpo-
ſito Cathedrali Vladislau: Gneſnen:
Varſavienſ: &c. &c-

CANONICO,
Domino Domino & Meccœnati Fauentiſſimo.

Rovidere ſibi lucique ſue melius haud potuit po-

ſſumus hic Proviſionum Senectutis Liber, IL-

 LVSTRISſIME AC REVERENDISſIME

 (2) DOMI-

DOMINE, quàm dum sub meridiana Nominis
TVI luce publicū ambit. Humanissimo nerpe TVORVM
penetralium receptu donatus, ad Solis Regiam, admis-
sum se autumabit non ex vano; unde postea, domestico
lucis TVÆ Arario ditior, patriocinio tanti Nominis secu-
rior factus, in Orbem, liberius prodeat universum. Et
verò in triumphali animorum cultura, ad quam ordina-
tur, absq; laureatis, ILLVSTRISSIMÆ MADALI-
NIORVM GENTIS Vomeribus, quē proficeret? Novit
prohè, illo in campo succrescere palmas, mei laureas,
quemcunq; illi, longo splendescere ab usu simul conti-
gerint, simul excoluerint ad gloriam. Si meritis Armo-
rū TVORVM palmaribus, virtutiq; TVÆ, repositū ex
aquo fuisset pramium; o quanta jam Honorum messis,
Dignitati TVÆ surrexisset. Sed magnarum molium inge-
nio, non absq; laudabili mora proveberis in sublime, cūq;
citò merearis, serò admittis Honores: securus Magnitu-
dinis, vel extra virtutibus TVIS pridem debuū Honoris
clivum, ad quem TIBI heroo passu Maiores ILLVSTRISSI-
MI praverunt. Debes illis splendidi Ortus gratiam, &
gloria parta, decus immortale; debent & illi TIBI: quo-
rum magnitudo, novis in Te grandescit incrementis ut
minimè nobis verendum sit, ne tributarium hoc nostræ
in TE observantie munus cū infra amplitudinē TVAM
venit, minus gratū accadat, quod TVIS attollitur auspi-
ciis, Nomine TVO crescit; illo inquam, nomine, cui nu-
per Augusta decrevit Vienna Austriacorum, in venerati-
onem & stuporem. Quodsi

Ovid:

acceptissima semper

Munera sunt, Auctor quæ pretiosa facit,

inveni-

invenient apud TE pretium, accipientq; Lucubrationes
posthuma, Viri (sensu totius Polonia, ore TVO loquor)
Apostolici planè, Gasparis Druzicki, qui non minùs in
sacropectore TVO, quam in fati supremi urna, ad hodi-
ernam usq; diem, corruptionis exfors vivit manetq; Sci-
licet integrum vita, hac etiam integritatis decuit pra-
rogativa, Ergo admittes innatâ facilitate Libellum, ILL-
VSTRISSIME ac REVERENDISSIME DOMINE,
impleturus grandes Æternitatis fastos, gnarusq; appri-
mè ipsum ter Maximum, Optimum Numen minores etiâ
paucioresve non dedignari Hostias, dum non suppetit He-
catombe. Quis in TE, Polona Societatis I E S V,
animus sit, palam esse debuit, per aliquod tributaria
venerationis pignus literarium, ex illo Musarum
domicilio commodum veniens, quod olim sub Karnko-
viani Agni fidere vellereque aureo, sapientia competitor,
plantis innocentibus consecrasti, in quo vastissima erudi-
tionis Olympia, palmari semper ingenio decurristi. Omen
annorum, quod TUÆ in nos propensissima voluntati, ac
oblata ultrobeneficentiæ vovemus, ex Libri argumèto ca-
pias. Provisiones sunt Senectutis, illius Ævi prodroma,
quod DEO clarè viso perbeatum, votorum omnium am-
bitionem felicitate sua longissimè supergreditur. Tolle,
lege ILLVSTRISSIME ac REVERENDISSIME
DOMINE, & Patria Nestor, supremas implens Infulas

Nestoreos vivas Soles, Pylijque senectam.

Ita precatur ex animo,

Ita vovet

ILLVSTRISSIMO ac REVERENDISSIMO

NOMINI TVO

deditissimum

Collegium Califfiense

SOCIETATIS IESV

APPRO-

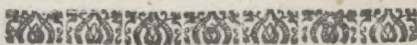

APPROBATIO

Opus posthumum PROVISIONVM SE-
NECTVTIS, A.R. Patris Gasparis Druzbi-
cki, e Societate IESV, magno elaboratum
studio, sed non minori compositum pieta-
te, valde vtile & pernecessarium, non so-
lum luce publicâ dignum censeo, sed etiam
singulari amplector affectu, cuius supersti-
tis assiduos venerabar coniunctos cum pi-
etate labores. Datum Posnaniae die 19. De-
cemb. Anno 1671.

Albertus Dobrzelewski.

*Præp. Lascent: Archidiac. & Officialis Posn.
Generalis.*

provi-

PROVISIONVM
SENECTVTIS
PARS PRIMA

Complectens Considerationes speculatiuo
practicas ac ad feruens
instansq; Studium per-
fectionis exhorta-
tivas.

Provi-

Prouisio I.

Per Satisfactionem Obligationi,
quâ tenemur ad omnem perfe-
ctionem curandam.

Considera te obligari ad feruens,
perfectum, accuratum, avarum fame-
licumq; Diuobsequium, ad salutisq; &
perfectionis tuæ curam incessabilem,
ad conquestum diuinarum spiritualium (quæ
sunt bona perfecta; opera, merita gratiæ & gloriæ
æternæ, omnium virtutum Theologicarum, cardi-
naliū moraliumq; in gradibus perfectis conqui-
sitio, deniq; consummata per omnem modum,
quantum hæc vita paritur sanctitas atq; perfectio)
quam maximam, quamq; copiosissimam; ita, vt
tibi nihil desit, in vlla gratiâ.

1. Cor. 1. 7.

Considera, te ad prædicta in tantum obligari,
vt nullus tibi relictus sit locus, siue recusandi, siue
terguerandi, siue negligendi, aut negligentius o-
scitantiū suè agendi, ac ne cessandi quidē vel ad mo-
mentum (quatenus hæc vita permittit) ab hac iam
prædictâ occupatione. Etenim, si teste veritate.
*de omni verbo otioso quodcunq; locuti fuerint homi-
nes, reddent rationem in die iudicij Diuini:* Utq; eti-
am & de omni tempore, momentoq; temporis ac
vitæ, quodcunq; homines sine congruo ad æterni-
tatem fructu, transulerint; in illo eodem iudicij
Diuini die, reddent consimilem, hoc est, rigoro-
sam rationem. Atqui si de omni momento vitæ
temporisq; ratio erit reddenda in iudicio, siue du-
bitatione sequitur, nullum non vitæ momentum
esse impendendum obsequio Diuino, cæterisque
æternis bonis; & quidem impendendum eo cum

Matt. 12. 36.

Ioan. 6. 27.

Ioan. 15. 16.

Eccl. 9. 10.

Eccl. 14. 13.

industriæ conatu, qui sit & Deo dignus, & æternitati idoneus: dicente Domino nostro. *Operamini, non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam.* Et rursum. *Ego eleger vos, ut eatis, & fructum affertis, & fructus vestri maneat.* Cui consonat Sapiens, dum ait; *Quidquid potest manus tua operari instanter operare.* Non ait simpliciter, *operare*, sed addit *instanter operare* totâ nimirum animi instantiâ & liberalitate sese inter operandum exerente & exercente. atq; hoc non in vno vel altero solum operationis genere, sed in omni penitus, ait enim. *quidquid potest manus tua operari, instanter operare,* veluti præoccupans omne instans euolantis temporis operando destinati. Ut juxta eiusdem Sapientis monitum, *ante mortem, cum iam tempus non erit ultra beneficias amico tuo, tibi scilicet ipsi, & secundum vires tuas, exporrigens des pauperi, ite ipse tibi, quo nemo a bonis Spiritualibus pauperior, nec defrauderis à die bono, & particula boni doni, (atq; diei) non te prætereat.* Vbi non obiter temet inspicere, quomodo te usq; hodie habueris in hac instantaneâ, omnisq; momenti & particulæ occupatiâ æternaturi cibi operatione? quot momenta amisisti, sine fructu æternitatis? quot impendisti, non tantum particulas dierum, sed ipsos dies, atq; adeo annos, fructibus vanitatis, mortis, perditionis? Et quælo te quamdiu sic erit? quousq; durabit ista profusio & perditio temporis atq; vitæ sine fructu, & utinam tantum sine fructu beata æternitatis. quo tamen, quid detrimetiosius? & non etiam cum damno duræ castigationis.

Considera, quod si omnibus hominibus prædicta cura incumbit, certe longè magis incumbit ijs, quos jam senectus salutat, & occupat. declarat enim ijs, quod iam modicum tempus habeant ad tantum opus officiumq; suum peragendum & explendum: ac proinde monet & urget illos, nunc demum non esse cessandum, nunc demum instand-

dum atq; perurgendum esse, omne laboris ad æter-
 nitatem beatam proficiens genus. Et certè si non
 tantum hanc obligationem omnibus communem,
 sed etiam tum vitæ suæ breuitatem (senibus enim
 longa esse non potest) tum eiusdem omni velocita-
 te velociorem fugam, tum nullam alterius dein-
 ceptis temporis ad operandum meritorie idonei spẽ,
 tum rerum, fructuum, merciumq; comparanda-
 rum, hoc solo residuo, simulq; breui & volatili tẽ-
 pore dignitatem, pretium, necessitatem, tum de-
 niq; cessationis & negligentia irreparabilem per-
 totam æternitatem compensationem, desperatam-
 que penitus iacturam, quispiam hominum inspe-
 xerit & expendit, mirum & plus quàm mirum
 erit, si videns se in hac breuiari iam vitæ suæ tem-
 poris circumstantiã positum atq; conclusum, po-
 terit de ullâ aliâ re huius vitæ ad momentum etiã
 cogitare, & non hac vnâ & solâ curâ incessanter
 morderi, vt non defraudetur à die bono, vt parti-
 cula boni diei doniq; non eum prætereant, vt quàm
 auarissimè merita gratia gloriæq; accumulet, vt
 quàm plenissima plurimæq; virtutum opera exer-
 ceat, vt quàm contentissimo cursu *viam voluntati-
 tum Diuinarum decurrat*, vt per singulos gradus su-
 os cum Job, per omnia quacunq; intra se sunt cum
 David pronunciet, maiorem ac maiorem gloriam
 Deo Atq; tu qui hæc siue legis, siue expendis, si-
 quidem fortè in senectutis statu, qui est mortis cõ-
 finium, iam positus es, exnunc accuratam tecum
 ini deliberationem, atq; firmissimam facito con-
 clusionem, & designato statuitoq; rationem viuendi
 & operandi, talem, in qua te nullum omninò
 momentum vitæ residuæ defraudet, nullum tibi
 sine æternitatis fructu, nullum sine ulteriori in-
 perfectione virtutum, maximè verò charitatis cõ-
 summatione elabatur progressu.

Iob: 31. 39.

Psalm: 102. 1.

Prouisio II.

*Per suppletionem paucitatis perfectio-
rum operum, meritorumq; bacte-
nus partorum.*

Considera omnes annos præteritos vitæ tuæ, vsq; ad præsentem, in eisq; omnibus diligen-
ter attende, quantum tibi ex eis perditum sit, par-
tim nihil agendo, partim non agendo, agendo, par-
tim agenda non agendo, partim inutilis tibi agen-
do, partim nocua & noxia agendo, partim tibi una
quidem, sed non bene agendo, partim bene quidem
fortasse, sed non perfecte, neq; consummate agen-
do, partim extra gratiam atq; amicitiam Dei, par-
tim extra intentionem rectam, perfectam, subli-
mem, defæctamq; agendo, partim non cum eo,
quo & par fuit, & fieri potuit conatu feruore, in-
dustria, liberalitate in Deum studioq; agendo. In-
fantiz & primæ pueritiæ annos, in solidum perdi-
disti sine fructu, reliquas ætates iam scilicet ratio-
nis compotes, maximam partem ita impendisse te
reperies, vt rationis vsum acceptum ad hoc totum
videri possis, vt peius, quàm ante rationis vsum.
hoc est, cum peccato operari posses. Quod si etiam
in prouectiorem, ac si Superis placet, in perfectio-
rem vitam tuam, intendere oculum considerat o-
mnis placet: ibi quidem forsitan minus vitæ in per-
niciosa & criminosa opera impensum reperies: at-
tamen etiam inibi reperies, quod in Dei lumine,
ipsemet reprehendas, erubescas, desideas, vel ma-
iusmet bonis & perfectis tuis.

Considera seu meliorem conscientiz tuæ porti-
onem ac recessum, seu Cœlestium depositorum ve-
luti locum, in eoq; bona cum Diuinitatis indulgē-
tiā, omnes bonorum tuorum operum, omnes me-
ritorum, omnes donorum, omnes gratiarum, omnes
beatitu-

beatitudinum in futuro possidendarum, iam autē
 in præsenti merendo acquisitarum thesauros dili-
 genter inspicere, pondera, dinumera. Vtinam non
 fallar, nec fallaris tu ipse, si non ibi omnia scrinia
 tuis opibus destinata conseruandis, vacua magis,
 quam nunc autumas, comperies: idq; ideo: quia
 bona tua in oculis quidem tuis bona, at in oculis
 Diuinæ Maiestatis minimè bona. exiguè valdè bo-
 na, æternitatis præmio, vel prorsus nullo, vel ad-
 modum exiguo digna reputantur. Itaq; thesauri
 illi tui, thesauri sunt demeritorum magis, quàm
 meritorum, aut si meritorum, parvorum certè atq;
 paucorum. Atq; ut exemplo res illustretur vel vi-
 nico. Sacerdos es, plenum, etiam annorum, die-
 bus singulis Officium Diuinum recitasti: hæc tot
 tanti officij recitationes, in scrinio beatitudinis de-
 positas vide, recense. audes ne tibi ex mente con-
 scientiæ tuæ polliceri, totidem eos à te inueniri
 conseruatas in cælo, quot eos recitando decurristi
 in vita præsenti? putas ne tale earum ibi esse præ-
 tium, quale esse par foret, si diligentia recitandi
 tanto pretio apud Deum ponderatorem dignas fe-
 cisset? Par ratione expendas licet cætera tua ope-
 ra virtutum atq; perfectionum, vi sunt Missæ Cõ-
 fessiones. communiones. examina. coronæ. mor-
 tificationes. labores &c. Expendas quoq; simili-
 ter opera, quæ naturâ suâ indifferentia sunt, & nō
 nisi ex modo motiuoq; agendi, pretium habent.
 Eheu quantis tu olim venis & vacuitatibus imple-
 tos reperies thesauros tuos. scriniaq; tua in cælo,
 quæ nunc putas plenissima esse auro, argento, la-
 pidibusq; pretiosis. Nimirum *Egestatem operatur*
manus remissa. nimirum *maledictus qui facit opera*
Dei negligenter. Vide itaq; v. de o homo hac iam
 ætate declinante, ne, centum annorum licet, puer
 tamen moriaris, ne, qui modo tuâ, aut etiam for-
 tē alienâ opinione Vir diuitiarum Cœlestium exi-
 stimaris, in die immutationis tuæ nihil omnino,

Prov. 10. 4.
 Jer. 48. 10.

6

1. Cor: 3. 12.

aut parum quidpiam inuenias in manibus tuis. *inuenies* inquam *ligna, ferrum, stipulas fuisse*, quæ tu in præfenti existimas *aurum, argentum, lapides pretiosos*, à te super ædificata & congregata fidei, *vocationi, operationi*q; existisse.

Nunc igitur mi homo si sapi: ini consilium, fac deliberationem, fac & conclusionem, atq; præscribe vitæ tuæ subsecuturæ rationem, quâ hæc omnibus deceptionibus tuis occurras, & thesauros tuos reuera perfectis consummatiq; virtutum operib9 repleas. Ut cum Iudicis æterni districtio aduenierit, cum iudex *Christus ventilabrum in manu suâ acceperit*, cum aræ suæ, vitæ scilicet tuæ perpurgationem & ventilationem inchoarit: nihil palearum, plenum autem granorum purgatissimorum, in vitâ tuâ se reperisse gaudeat, totumq; in horreum congreget & inferat.

Prouisio III.

Per nostra cooperationis, quam Diuine Gratiæ atque Gloriæ summè debemus expletionem.

Considera quod omnia opera tua sint quidem tua: quia à te liberâ voluntate tuâ fiunt, sint tamen etiam & quidem magis ac prius, opera & bona & dona ipsius D E I. tum quia ab eius gratiâ sumunt initium, à qua etiam prodeunt in actum ipsū cum tua voluntate, gratiæ cooperante: tum quia sunt D E I propria ut potè cuius proprietas & possessio est, omnis ubiq; reperibilis bonitas: siquidē

Iac: 1. 17.

Omne datum optimum & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum. Cum ergo omnia tua bona opera D E I sint, & propter possessionem & propter operationem eorum ab ipso, iuxta illud Isaiz. *Domine omnia opera nostra, operatus es nobis.* sequitur, hæc eadem omnia tua opera, de-

Ier: 26. 12.

b 111

7
bere esse omni ex parte perfecta, & absolutè boni-
tatis. Etenim *Dei perfecta sunt opera*. Quod si talia *Dent: 32. 4*
non sunt, quæ tua sunt, sed inveniuntur imperfe-
cta & sordida, id necesse est à tua culpa provenire:
provenire autem in Dei iniuriam, & quidem non
lenem, imò nec vnam. Quod enim à Deo, quan-
tum ex parte illius, perfectissime peragitur, & val-
dè bonum esse debet; hoc ex tua parte & culpâ,
quatenus negligenter & sordidè cooperaris Deo,
imperfectum inuenitur, & sordidum tanquam
pannus menstruatus reputatur. Atq; ita impedi-
tur à te & per te Divina in tuis operibus bonitas &
perfectio, supponitur autem in eius locum tua im-
perfectio, remanetq; bonum Divinum, quantum
ex te, sordidum, vile & ingratum. Ex quo collige-
re debes, quanta tibi cura incumbat opera tua bo-
na, benè, imò optimè operandi, sciens & videns
eum modum, quo tu bona tua operaris, adiungi il-
li modo, quo Deus eadem tua opera bona tecum
operatur, & ita adiungi, ut non ex Divino, sed ex
tuo operandi modo, pretium omne, bonitas, per-
fectio, dignitasq; operibus imputetur. Quo fit, ut
si tuus operandi bona modus egregius excellensq;
sit, etiam Dei opus tale sit, taleq; ab ipsomet Deo
reputetur. Si autem tuus operandi modus sit mi-
ser, languidus, tepore & imperfectionibus scatens,
id quoq; totum Divino operi, ab ipsomet Deo im-
putetur. nihilq; profit ad meritum vel laudem o-
peris, illud à Deo perfectissime factum esse. Quod
sitne Deo iniuriosum, tu ipse iudex esto.

Confidera ex omnibus operibus bonis tuis, Deo
deberi gloriam & quidem maximam, & planè om-
nem. Non ex illo solum capite, quia tu quidquid
agis, totum in Dei bonum, scilicet gloriam hono-
remq; & obsequium agere debes, quandoquidem
quantus quantus es, in substantia & entitate, in
partibus & potentijs, in efficientia & actionibus
operationibusq; totaliter Dei possessio es, proinde

8
Isa: 48. II.

ut qui agri, vel arboris Dominus est, is etiam omnium quæ ager & arbor germinat possessor est. Verum etiam ex illo iam proximo proposito capite: quia Deus omnia tua opera tecum operatur, operatur autem in suam iustus gloriam, dicente ipso. *Propter me, propter me faciam* Et quia Deus non potest gloriam suam quærere minorem, nisi quantâ ipse dignus est, inde fit, ut in omnibus suis operibus (etiam illis quæ tecum operatur, & in quibus tibi cooperatur) Deus, maximam atq; adeo omnem gloriam intendat & quærat. Inde etiam consequenter fit, quod tu (idemq; sensus esse debet de omni creatura) in omni opere tuo tenearis intendere & quærere gloriam Dei, & quidem maximam, atque omnem. fit quoq; inde, quod modus tuus operum tua operandi (Diuinæ præsertim cooperationi sociatus, ad Deiq; gloriam institutus) is esse debeat, qui & cooperationem Diuinam non dedecet neq; dedecoret, & gloriam Deo non tantum qualem qualem, sed maximam, sed omnino omnem quantum ex se proferat & producat. Hoc verò non tantum in grauiissimis aliquibus, quæ à te sunt operibus seruandum venit, sed in omnibus omnino singulisq; operibus tuis, etiam minutulis, & specie sua abiectissimis (coram Deo enim nihil est abiectum, excepto solo peccato, siquidem Deus omnium est Author & Pater atq; fons) procurandum est, quoniam etiam talium operum, nihil non ad gloriam Dei maximam, & omnem facitandum est. Quod si ita se habet, uti omnino habet, iam hinc videre euidenter potes, cum quàm accurata contentione, cum quàm liberali conatu omnia opera tua facere, quantâ vigilantia omnem imperfectionem, impetitionisq; vim ab omnibus tuis operibus & operationibus submouere debeas. quandoquidem quantum addes de perfectione operandi, tantum addes de gloriæ Diuinæ summitate, quantum verò admiscebis de imperfectione, imò
verò,

verò, si quid admiscebis de umbra imperfectionis in operando & in opere, forte quidem parum ali- quid gloriæ Divinæ servies aut addes, infinitum autem erit illud quod detrahes: quoniam Divina gloria illa maxima, illa omnis est. quæ inhæritæ est.

Quod an sine iniuria Dei esse possit, tibi iudi- candum sit me. Cum verò recte & libere iudicare- ris, retorque oculos mentis tuæ ad præteritos vitæ tuæ annos, & ad opera eorum, & ad operationis modos. sit non obtrude tibi nunc peccaminosa opera: sed ipsa bona tua, ipsa obsequij Divini o- pera tua expende, & ex supra dictis eorum quali- tatem recognosce: nimirum ex tot (& fac esse quam plurima) quam multa sint indigna & iniu- riosa Deo gloriæq; ipsius; quam vero pauca, si ta- men vel pauca sint, Deo condigne digna, Deo con- digne gloriosa? Post hæc vero eosdem mentis ocu- culos dirige ad sequentes residuosq; vitæ tuæ an- nos: & tecum ipse deliberationem conclusionem- que facito, an tibi deinceps, juxta præteritæ vitæ normam operandum Deoq; serviendum sit? an omnem omnino aliam, novam, per omnia perfe- ctiozem perfectissimamq; operandi rationem, Deo condignam, Dei gloriæ maximæ, omnisq; foreun- dam, ineundam, tenendam, exercendamq; in o- mnibus & singulis operibus & operationibus, in omnibus & singulis residuæ vitæ particulis? quo- niam residuæ sunt tantum, hoc est, quoniam exi- guæ, breves, evolantesq; sunt, neq; aliarum præ- ter hos siue post has, vilia spes, ulla expectatio est.

Prouisio I V.

*Per adæquationem (quantum fas) libe-
ralitatis CHRISTI in nos merita
sua influentis.*

A 5

Conf.

1. *Thes:* 4.3.2. *Petri.* 1.10.2. *Pet:* 3. 14.*Rom:* 6. 15.

Considera obligationem curamq; tibi hanc vnicam, maximam, totamq; incumbere, vt saluus fias, æternamq; beatitudinem, post hanc vitā consequaris. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra ait Apostolus. Ad huius salutis consecutionem Deus te vult peruenire per tua ipsius opera meritoria vitæq; æternæ digna. Satagite, ait per Apostolum, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. & iterum Satagite immaculati & inuiolati inueniri Deo in pace. Opera vitæ æternæ meritoria tibi nulla esse possunt, nisi facta à te fuerint, & ex gratia Dei. Ex gratia quidem tanquam auxilio Diuino supernaturali, quo hominem Deus excitat ad bonum operandum, adiuuat vt operetur, & cum operatur, deniq; subsequitur postquam operatus est. Iuxta illam Ecclesiæ orationem Tua nos quæsumus Domine Gratia temper præueniat, comitetur & sequatur. Itemq; illam. Actiones nostras quæsumus Domine aspirando præueni & adiuuando prosequere, vt cuncta nostra oratio & operatio, à te semper incipiat, & per te cæpta finiatur Per Christum Dominum nostrum. In gratia verò, nimirum in amicitia Dei & consortio illius naturæ, atq; filiationis adoptiue, quæ quidem est vita animæ, à qua sola habet, vt opera vitæ, opera meritoria facere possit. Inde illud apostoli. Gratia Dei, vita æterna, & quidem in Christo IESU Domino nostro. vt ibidem addit Apostolus. addit autem ideo: quia neq; auxilians, siue actualis, neq; sanctificans siue habitualis gratia haberi potest a nobis nisi per Christum, nisi inquam per merita & ex meritis IESU Christi: de quo infra. Igitur hic est ordo salutis humanæ, & hi passus ad illam. Saluari debemus, non possumus autem sine operibus & meritis (loquendo de adultis) Merita salutis habere non possumus sine gratia Dei, gratia nobis non datur, nisi ex meritis Christi. Christi merita nobis non suffragantur, nisi credamus

credamus in Christum. iuxta illud. Quotquot receperunt eum (scilicet Christum credendo in ipsum) dedit eis potestatem filios Dei fieri. Et de plenitudine eius accepimus nos omnes, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, Gratia & veritas per IESUM Christum facta est. Quocirca vniuersa structura salutis nostrae æternæ & super fidem in Christum ædificata consistit. Super fidem dico illam, quæ per dilectionem operatur, ut ait Apostolus. de qua re idem alibi sic loquitur. Ut sapiens architectus posui fundamentum: alius autem superædificat, unusquisque autem videat quomodo superædificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus **JESVS.**

Considera ex prædictis indigentiam tuam, quæ Christo Domino opus habes. Indigentiam Christi, quæ ille sese tibi prefusissimè induiget. Obligationem tuam, quæ tu Christo vicissim obligatus remanes. Indigentia tua, quæ Christo, eiusque meritorum indigus es, tanta est, quanta & ipsa salutis æternæ. eam enim sine Christo (ut visum supra) nullatenus assequi potes, sed omne tuum opus, si vitæ æternæ meritorium esse vis, necessario debes ex Christo & ex eius meritis desumere, dignificare, viuificare. aliàs omninò inutile & indigum erit æternæ vitæ. Declarauit hanc veritatem atque indigentiam simul nostram ipse Dominus præclarâ similitudine. Manere in me, & ego in vobis, licet palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites, qui manet in me & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arefcet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet. Nihil expressius ad nostram sine Christo insufficientiam declarandam dici potuit. Nam quoad Christi, quæ sese ci-

II
Ioan: 1. 12.
Ibid: 9. 16.

Gal: 5. 6.
1. Cor: 3. 10.

Ioan: 15. 4.

bi &

bi & omnibus quantum ex ipso est, profundit Indulgentiam: ea quidem tanta est, ut maior nec desiderari, nec cogitari possit. Nam, & ad omne prorsus meritum salutis æternæ tuum opus sua tibi merita suppeditat, & non ad opus tantum, verum etiam ad ipsam voluntatem, quia & ad ipsam primam cogitationem operis. Luculenter dicente Christo: quia (inquit) sine me nihil potestis facere, proinde neq; velle, neq; cogitare, quoniam & hoc est aliquid facere. Cui consonat eius Apostolus cum ait. Non sumus sufficientes cogitare aliquid (salutare) à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex DEO est. Et alio loco idem loquitur. DEVS est enim qui operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate. Hanc porro profusionem meritorum suorum in nos exerceret Dominus omni prorsus momento, partim conservando nos in gratia & vnione secum, partim assistendo vultui DEI Patris pro nobis, & intuitu meritorum suorum, omnes & singulas gratias, omniaq; auxilia, ad bonum siue cogitandum, siue volendum, siue inchoandum, siue operandum, siue perficiendum, nobis obtinendo, impetrando, ex-gendo. tanquam mercedem suam, sibiq; à Patre cœlesti debitam in nostrum utiq; bonum salutis. Quocirca nullum est assignare momentum in nostra vita, quo Dominus IESVS meritis suis non obtineat nobis quantum in ipso est Gratiâ salutariter operandi à Patre æterno. Nullum etiam licet assignare opus nostrum bonum, in quod non influat, imò praeinfluat meritis suis Christus. quemadmodum nullum est momentum, in quo visis in palmitibus (in se manentes & non resiles) non influat virtutem, vigorem, efficaciam, vitam, profectum; nec influat solum, sed etiam praeinfluat, ex se habens præbensq; principium influendi, non ex palmitibus. Est autem ista profusissima Christi in nos indulgentia non tantum inde, quia est ipsi naturalis, propter

2. Cor. 3. 5.

Philip. 1. 13.

propter nimiam eius in nos dilectionem & charitatem, quæ illi naturaliter infusa est, sicut Deo erga creaturas, sicut Patri erga filios, sicut capiti erga membra, sicut viti erga palmites: sed etiam quia est ipsi acquisita & empta, & quidem non auro, neq; argento, neq; corruptibilibus pretijs, sed pretioso sanguine suo proprio, quo profuso, & meruit & emit ubi à Patre hanc mercedem, hocq; officium, ut in nos, tanquam in membra sua, influeret efficaciam meritorum suorum, utq; mercedis loco sibi debita à Patre daretur nobis omnis gratia ad salutem operandam necessaria. Quocirca omnis Dei gratia, quæ nobis datur, merces est laborum & passionum mortisq; Christi, & cui gratia aliqua datur, pretium sanguinis & merces laboris atq; mortis Christi datur & qui gratiam Dei in qua bene vitur, per eamq; ad salutem proficit, ex merito Christi proficit, mercedem Christi adauget; qui vero gratiam Dei abicit, aut non iuxta eius gradum operatur, mercedem Christi abicit atq; euacuat. Maximam quidem cum Christi offensam: quia & cum maxima eiusdem iniuria, cum maxima eiusdem contristatione, cum maxima eiusdem inhonoratione, cum maxima erga bonitatem, charitatem, liberalitatem eius ingratitude, cuius enormitas patet ex obligatione. Ex tanta enim nostra, quæ Christi meritis indigemus indigentia, & ex tanta eiusdem Christi, quæ ille nobis merita sua profundit indulgentia, non potest non consurgere in nobis immanis quædam & nullatenus perolubilis à nobis ad Christum obligatio. Obligatio dico gratitudinis & gratiarum actionis, tanto, tamq; profuso, & tam nulla nostra vilitate & indignitate, insuperq; etiam ingratitude vincibili & arctabili in negotio tanti momenti, quanti est nostra æterna salus largitori. Quæ gratitudo, et si potest fieri & exhiberi Christo Domino per intimas cordium nostrorum gratiarum actionis affectiones;

est po-

& si potest etiam exhiberi deuotissimis orationibus & confessionibus, & laudationibus. et si fieri potest insuper etiam aliquibus in Christi laudem atq; gratiarum actionem operationibus. Nullum tamen est genus gratiarum actionis in presenti negotio, seu Christo desiderabilius atq; honorificentius consequenterq; gratius & acceptius, seu nobis vtilius, atq; ad gratiam meritaq; Christi in nos amplius deriuanda accommodatiùs; quàm ipsismet gratijs ac meritis Christi diligētissimè, accuratissimè, deuotissimè in operatione salutis perfectionisq; nostræ vti, vti autem ad eorum efficaciam adæquatissimè:

Hæc est enim vnica & pretiosa Christi glorificatio, hæc mercedis laboribus meritisq; eius debita augmentatio, hæc efficacix meritorum eius vltima completio atq; consummatio. Quo quidem Christo gratius esse nihil posse, res ipsa quæ loquitur per se, vitæmori exaggeratione non eget.

At cum hæc ita sint, tibi quidem o homo iam incumbit ista cognoscendi & consideranti, primum quidem inspicere elapsam vitam tuam, atq; quantum per omnem illam in Christi profundissimam hanc super te liberalitatem & indulgentiam peccatum abs te sit tandem aduertere, æstimare, redarguere, desistere, punire & expiare. Deinde verò etiam atq; etiam acerrimam mentis contentione, tum cognoscere, tum decernere, qualem te esse in hac declina & ad occasum vergente vitâ tuâ, deinceps oportet. quàm profuso & circumspetto sinu cordis profundissimam adeo Christi Domini largitatem, non tantum excipere, sed etiam etiamque prouocare. Id quidem præstabis ad mentem planè Christi Domini, si nullam gratiam DEI ex meritis eius tibi indultam in vacuum acceperis. Si nullam non audissimo animi studio occupaueris; si nullam non plenissimo cooperationis conatu exæquare contenderis, si deniq; per nulla residui tibi

tibi
& ha
caru
surat
oper
in

Pr

C
rum
si non
lorum
esse,
milia
uinq;
suor
rum
lemu
Hoc
el: A
ad Sa
usho
eius
Sanct
vt co
conn
nisi fi
bis p
feruo
anten

tibi temporis momenta ad gratias actuales, juxta
 & habituales, temet amplius ampliusq; disponere
 earumq; capaciorem te reddere iuxta earum men-
 suram obsequio Divino æternæq; vitæ congruis
 operationibus te fatigare, te saginare, te explere
 in gloriam maximam Dei, in mercedem me-
 ritorum Christi superabundantissi-
 mam destiteris.

Prouisio V.

*Per Imitationem & Supergressionem Ele-
 ctorum DEI.*

Considera vocatum te esse à Deo ad æmulationem imitationem supergressionemq; Sanctorum Dei in obsequio eius. Et Sanctorum quidem si non omnium, plurimorum certè, tam ex Angelorum, quam ex hominum ordinibus. Id hoc ita esse, potes ex eo conuinci; quia Dominus Deus familiare habet, nos ad amorem, cultum obsequiumq; prouocare, propositis exemplis Sanctorum suorum. quod non ob aliud facit, nisi vt nos eorum conuersationem intuentes, imitemur & emulemur fidem atq; fidelitatem ipsorum cum Deo. Hoc sensu Dominus dicit per Prophetam filijs Israel: Attendite ad Abracham Patrem vestrum: & ad Saram, quæ peperit vos. Non solum autem Deus homines vocat, vt per imitationem Sanctorum eius eidem digne famulentur, securamq; viam & Sanctorum vestigijs tritam incedant, verum etiã vt eisdem in via Dei supergrediantur, superareq; conitiantur. Hoc enim nisi fieri Deus vellet, ac nisi fieri posset: de factoque fieret: nequaquam nobis proponet in Euangelio suo negotiantes suos seruos, lucrantes alios quidem decem mnas, alios autem quinque, esto singulas tantum mnas, alios

Isa: 512

- autem quinq; , est: singulas tantum mnas à Domino ad negotiandum accepissent. Nō etiam profiteretur de seipso Paulus. Plus omnibus laboravi & iterum Ministri Christi sunt [vt minus sapiens dico] plus ego. Et rursus. Nihil enim minus fui ab ijs, qui sunt supra modum Apostoli. tanetsi nihil sum. Ad hoc etiam fecit, quod sicut differt stella à stellâ in ciuitate, sic & resurrectio mortuorum Sanctorum in sanctitate. Adde quod non aliam ob causam Dominus voluit Sanctorum cætus, in Religionis præsertim Ordinibus, in vnum institutum, professionem, domicilium cogi nisi vt æmulatione imitaretur; quæque munâ se se mutem prouocaret, vnusq; alterum supergredi in obsequij Diuini ardore & cursu contendentes, seruiant Deo, alius quidem sic, alius autem sic iuxta mensuram gratiæ sibi cætus inditæ, quæ non est vnâ ac eadē, sed omnino diuè fa. valde: iuxta quon serui Dei ascensiones disponunt in corde suo, donec videant Deum in Sion, & multi consummati in breui expleant tempora multa. Neq; enim ellegatum est Domini Verbum, neq; virtus, neq; gratia, sed diuidit singulis prout vult: percipitq; ex terra tua bona, a se seminatâ, fructum trigessimum, sexagesimum, centesimum, secundum multiformem gratiam suam.

Psal. 88. 6.

Sap. 4. 13.

Age iam ô homo à Deo in terra Sanctorum posite & plantate, ad ordinem cætumq; Sanctorum de terra Babylonis translate. computa annos vocationis conuersionisq; tuæ, numera dies conuersionis tuæ cum Dei Sanctis, & his qui in cælo, & his qui in terra sunt eius. Obi omnes Sanctorum ordines, omnesq; etiam in particulari Sanctos in cælo, ecquem vnum ex his reperies, cuius imitator sedulus exstiteris; quem in sanctitate, & meritis æmulatus, quem prætergressus sis? Quem Apostolum in zelo & charitate æquasti, quem Patriarcham in spe, quem Prophetam in spe timore

reque Dei, quem Martyrem in fortitudine & constantia, quem confessorem in deuotione, oratione, mortificatione, vigilijs, victoriâ de dæmonibus, vigore & assiduitate pœnitentiæ, quem aut quam Virginem castitate, continentiaque vel assecutus vel prætergressus es! O quantum chaos inter te & Sanctorum quemlibet! Reuoca etiam in memoriâ viuentes homines perfectos atque Sanctos, quos nosti quibus cum viuis, aut vixisti, & confer tuas virtutes cum illorum virtutibus, labores cum laboribus, austeritatem in seipso illorum cum tuâ: nosti illius personæ ad omnes humilitatem, illius mansuetudinem, illius simplicem & innocuum cædorem, illius verborum parcitatem & in loquendo cautelam cultumque mentis, illius in agendo feruorem, illius in minimis regulis obseruandis, in minimis perfectionibus consecrandis, in minimis labeculis imperfectionibusque euitandis & castigandis sedulitatem? Quam ille punctualis in obedientia, quam ille a rebus creatis, affectu, & re ipsâ spoliatissimus? quam ille ad omnia placita Diuina & maiorum suorum resignatus paratusque? ille verò quantum in fraternæ charitatis cura? quam portat aliena onera? quam supplet ab alijs prætermissa? quam irasci nescius? & vlcisci? quam laedit neminem, quam vincit in bono malum? quam nulli inuidet? quam ex animo compatitur & sustinet subleuatque infirmos? Ille verò quam in Orationem & Deuotionem profusus? quam in orando contemplan-do, cum Deo agendo in saugabulis simulque Maiestatibus Diuinæ reuerentissimus? quam in omnibus & subditus Deo, & in eius Providentiâ securissimè proiectus? Quam sæpè quamque multorum tu pœnitentium tuorum admiratus es virtutem, confususque es de tanta animi puritate, innocentia, diligentia, placendi Deo curâ, inter licet negotia mundana, minimè tamen mundanas mentes? quoties ab eorum lumine ipse illuminatus? ab eorum

quæ sitis ipse instructus? ab eorum feruore ipse inflammatus? ab eorum deniq; feruore ipse prætergressus & superatus es? Nonne & hic magnū chaos inter te & istos, inter horum & tuas virtutes? inter horum & tuam perfectionem? Et tamen tu per ætatem perq; opinionem, Magister in Israel videbaris, & videris esse? Qui tibi pudor erit, putas in Iudicij die, quando tuam ignauiam, tam multi multorum ferient oculi, dicentes Ecce homo & operatus eius? En quàm curauit te, quàmq; inpositum est nobis, putantibus summam in isto fuisse perfectionem, summam perfectionis studium, summam cum Christi virtutibus similitudinem, summam cum Deo vnionem. Ecce autem ille, quàm in iuis serpsit, quantā pigritia tepuit? O medice, quare te non ipsum curasti? O magister, qui alios docuisti, cur te ipsum non docuisti? Dux aliorum, quare ipse non peruenisti? Inflammator aliorum, cur ipse tepore ob torpuisti? Quis tibi pudor? quæ latebræ, quæ excusationes tunc suffragabuntur?

Ergo inueterate dierum tepidorum & ignauie consecratorum, vel nunc in effluentibus istis vitæ annis te respice, & saltē fac, vt eos assequare, quos longissime præire atq; post te relinquere & putabaris, & potuisti & debuisti, inter tanta, inter tot auxilia Diuina, Sanctorum exempla, status tui media annorumq; curricula. Quibus omnibus, si adusq; hætenus non ex æquo debitoq; respondisti, in hoc quidem vitæ residuo, non tantum respondere, uerum etiam præteritas iacturas compensare, nec tantum compensare, sed etiam superare, toto animi conatu, elabora.

Prouisio VI.

Per Imitationem Pretiosissima DEI Matris quàm perfectissimam.

Confidera

Considera vocationem quoq; tuam & fuisse & adhuc esse, vt Pretiosissimam Dei tuamque Parentem quantum mortali fas esset, id est, quam maximè & quàm perfectissimè imitaretis. sicut enim ad hoc Deus rerum conditor sapientissimus iuxta ac providentissimus, solem in alto loco posuit, quem luminosissimum & in omnia inferiora beneficentissimum esse voluit, vt omnium in eum oculi intenderent, ex eo virtutes omnes haurirent, ita idem Dominus Gratiae dator profusissimus Pretiosissimam suam Matrem, sole hoc visibili longè illustriorem, quæ ppe lux perfectionis atq; dignitatis & Maiestatis sole vestitam, in altissimo præclarissimoq; Regni sui cælestis loco & statu collocauit vt ad eam omnium seruorum suorum oculi, mentes, corda conuerterentur subleuarenturq; & ab eius efficacissima beneficentia, omnes, omnem plenitudinem bonorum, hoc est, maximam cum ea similitudinem morum, veluti molles ceræ à sigillo, veluti nitida specula ab opposita specie exciperent, eaq; in suo beato Regno praefulgerent.

Et tuæ igitur partes fuerunt, operam omnem dare, vt totus fieres mulieri huic sole amictæ, soli; iustitiæ amictissimæ, quàm similis, quam vicinissimus, quam familiarissimus. Tuæ partes fuerunt, operam omnem dare, vt totus in Mariam, transires, totus in affectum erga Mariam migrares, totus Mariæ laudes spirares, rotus Mariæ honor esses, honoresq; ubiq; plantares, totus Mariæ peculium, patrimonium, possessio, hæreditas, hæreditatisq; prouentus fieres, perinde uti etiam hæc omnia, infinitisq; plura & maiora tibi est Maria, tibi sunt in Maria, tibi sunt per Mariam, sunt tibi propter Mariam.

Considera enim Amorem Mariæ erga te, qui tantus est, vt & si tu vilissimus, peccatissimus ingratissimusq; sis, & causa autorq; passionis vni-
geniti eius, ipsa nihilominus, & amauerit te, dede-

ritq; Filium suum in mortem crucis pro te. & amec te, vt etiam peccatis ipse tuis trahatur ad ainandū te miserendumq; tui. Memor & gnara vnigenitum quoq; suum milerabilitate peccatorum tuorum in visceribus misericordiæ suæ fuisse commotum ad amandum te vitamq; suam pretiosam ponendum pro te, quod ipse fateatur Propheta dicenti. *Longe*

Ier: 31. 3.

Dominus apparuit mihi. Cui respondet. Et in charitate perpetuā dilexi te, & attraxi te miserans. Quod ipsum fufius enarrat de seipso apud alium Prophe-

Ezech: 16. 6.

tam, in cætera dicens Animæ cuilibet peccatrici. Transiens per te, vidi te conculcari in sanguine tuo, & dixi tibi cum esses in sanguine tuo, viue. in sanguine tuo viue. in hunc ergo modum Mater imitatur filij sui charitatem, & amauit & amare pergit te, quamuis reuera indignissimum elicientibus eius in te charitatem, cum Filij sui labore pro te, tum mileria peccatorum tuorum, quæ hæret in te. Est enim Maria æmulatrix Samaritanæ illius veri, & illius exemplo miseretur sauctum, spoliatū, semiuuum, & ab omnibus derelictum te. Hic porro amor Mariæ nequaquam sterilis fuit aut est in te, sed profusus est profunditurq; in omnia momenta, per liberalissimam beneficentiam super te. Infinitum esset recensere omnia beneficia eius. Vnū recole beneficium Vocationis Religiosæ, quo utiq; illa te ornauit & ditauit, haustum de thesauris Diuinæ Prædestinationis & providentiæ circa te. Quanta sint in uocationis Religiosæ beneficio bona, nulli hoc tibi calamitas scribere, nulli discursus explicare tam præclare possunt, quam tua ipsius tot annorum experientia. Vide & numerus, quot malorum generibus, speciebus simulq; myriadibus expedituses per vocationem Religiosam? vide item & numerus, quot bonorum generibus, speciebus simulq; myriadibus per eandem ditatus, vallatus es iam nunc, & adhuc vallandus dum viues, maximè verò dum beatam æternitatem possi-

dere

dere incipies? Atqui omnes hæc myriades, Mariana imprimis post Deum beneficia sunt & erunt. Et quomodo respondisti, quomodo respondes, quomodo non minor, ac planè minimus minutulusq; es, in tua erga ipsam gratitudine?

Considera etiam (ut saltem obiter attingam, minime licet obiter considerandas) Mariæ virtutes. Mariæ gratias. Mariæ dignitates. Mariæ officia. Mariæ honores. Mariæ potestates. Mariæ merita & apud Deum, & apud omnem creaturam, quibus solo tantum Deo Filio suo inferior est. omnè autem & inferiorem & superiorem mundum immensè excedit. Ad quæ condignè æstimanda, Dei Filij solius & sola mens quæ contulit capax est. cæteræ creaturæ omnes, & singulæ, tam ad æstimandum impares sunt, quam ad exæquandum insufficientes. Atq; his tu omnibus, quantum tibi fascideratis æstimatesq; intellige quænam fuerint tuæ partes ad Mariam diligendam, æstimandam, colendam, prædicandam, imitandam? Quàm parum ac planè nihil effecisses, etiamsi tota vita tua aliud omnino nihil egisses, nisi quod te officio tuo obligationiq; erga Mariam, omni possibili tibi conatu, studio, seruire incessabiliter impendisses! Cū verò conscius tibi sis, te planè hoc in officij erga illam genere negligentem atq; perfunctorium fuisse, iam cogita & conclude, quàm ingratus, quàm iniurius, quàm morosus erga tantæ Eminentiæ personam, quantæ Maria Dei Mater est, existeris? Accedit ad ista omnia, quod hæc Dei Pretiosissima Dignissimaq; Parens, tua facta sit, ex tua quidem voluntate atq; electione (nam alios fontes nunc prætereo) facta sit inquam tua Domina & hera, tu vero eius mancipium: tua Mater, tu verò eius Filius, tua Hæres, tu verò eius possessio & Hæreditas, tua vicissim possessio atque Hæreditas, tu verò eius hæres. tua Sponsa, tu verò eiusdem sponsus, charitate mutua illi desponsatus. Ex quibus o-

mnibus tuis cum Deo & Matre connexionibus, maxima ac prope modum infinita tibi confurgit obligatio, immò obligationum leges, quibus omnibus ad amorem, exaltationem, appretiationem, venerationem, semper semperq; maiorem, atq; nulla efficacitate exhaustibilem, hinc tuæ Dominæ, tuæ Matri, tuæ Hæredi, tuæ Hæreditati, tuæ Sponsæ, obnoxius es & eris.

J nunc & vide quomodo hæc tenus Mancipij Filij, Hæreditatis, Hæredis, Sponsi Mariani partes expleueris, & quia sine dubio multam sterilitatem, ignauiam tuam deprehendis. nunc igitur saltem, hoc quodcunq; residuum est annorum & vitæ, hisce partibus quam plenissimè explendis impende: sciens tantum te placiturum Deo, quantum placebis Deo & Matri. sciens etiam tantum te accessurum ad Deum, in gloria; quantum accedes ad Mariam in Amore & gratia; sciens contra, tantum defecturum apud Deum in meritò, quantum deficiēs erga Mariā in deuoto obsequio.

Prouisio VII.

*Per Imitationem & fruitionem Domini
Nostri JESU Christi Crucifixi.*

C onsidera vocationem etiam tuam esse, fuisse semperq; fore, ut Christum JESUM Dominum tuum imiteris. Non enim ille de cælis ac sinu Aeterni Patris in terras descendit carnemq; nostrā induit, idèò solum; vt nos sanguine suo redimeret, aut vt nobis legem vitæ & disciplinæ præscriberet, aut vt Rex noster etiam secundum hominem fieret aut vt nobis Patrem reconciliaret, cælos aperiret, peccata condonaret; verū etiam idèò; vt nobis seipsum, vitamq; suam & mores suos, actusq; omnes, in exemplum, in speculum, in regulam, in amissum exhiberet. Cui nos veluti regulæ exemplariq;

plariq; consummatissimo inhaerentes, indubitatē sancti, recti, iusti, perfecti, vitæ æternæ idonei coram iudice Deo Patre inueniremur, inuentiq; vitæ æternæ hæreditate donaremur ex gratia quidem Dei Patris, ex meritis autem ipsius Christi, & ex bonis operibus nostris in Christo, & ad exemplar operum Christi factis. Hinc est illud toties repetitum à Christo Domino. *Sequere me. Discite à me. Exemplum dedi vobis. Venite ad me omnes. tollite iugum meum super vos. Non est seruus maior Domino suo. Ego sum via, Veritas & vita. Ego sum pauper bonus: pastor ovæ vadit, & ovæ eum sequuntur: quia sciunt vocem eius. Qui non sequitur me, non potest meus esse discipulus. Non est me dignus.* Quibus omnibus suis dictis, Dominus, & necessitatem & obligationem declarat, quæ nobis incumbit, ut eū in moribus virtutibusq; eius imitemur. Cum verò hoc ad omnes homines, præsertim qui in Baptismo Christum induerunt pertineat speciali tamē ratione, hoc opus eorum est, qui Christi Domini etiam consilia amplexi, simul etiam obligationem plenā & perfectā Christi imitationis in sese receperunt atq; induerunt. Tales autem Religiosi omnes sunt. De quorum numero cum & tu miseratione Divinā existas, nihil tibi suffragatur, quo Christi imitationis obligationem recusare possis.

Ioan: 10. 116

Ibid: 4

Considera autem mores, opera & virtutes Christi Domini triplici modo, seu fine nobis proponi & à nobis cognosci posse (quod idem etiam de Sanctorum virtutibus dici potest.) Primus est idcirco cognoscere virtutes moresq; Christi, ut virtutum natura, species, partes, gradus, dignitas, perfectio agnoscat. Secundus est, ut ob virtutes & earum opera, excellentiam, exempla; Christus laudetur. Tertius. Ut agnitæ in Christi operibus exemplisq; virtutes, à nobis imitatione sedulā, suppariq; ex desiderio Christi similitudinis atq; perfectionis & gratiæ effingantur in nobis, & in vita, moribus, o-

peribuscq; nostris. Primus modus & finis, non est ille quidem malus, magis tamen est Philosophicus, quam Christianus, si viterius non procedat, quin potest esse aliquando meræ curiositatis. Secundus finis atq; modus, est quidem ille bonus cum Christum, & eius virtutes laudare, bonum procul dubio sit, parum tamen utilitatis ex eo percipit laudator, qui si non ultra se porrigat Politicum magis, quam Christianum redolebit. Tertius deniq; Modus ac finis optimus, & ex mente Christi est, propriusq; Christianorum Religiosorum, perfectorum, & tum salutem, tum perfectionem completam continens atq; conferens suo exercitatori. *Sicut enim discipulus non est supra Magistrum: sic sufficit illi si sit sicut Magister eius.* Iste ergo tertius modus, circa Christi Domini virtutes, ab omnibus veris Christianis, Religiosis Perfectisq; curandus, exercendus, & toto mentis conatu laboreq; perficiendus est, ac in eius perfectionem contumaciatam, totius vitæ nostræ cursus indefinenter impendendus est. Alioqui quidquid agitur à nobis aliud, si non per viam vitæ virtutumq; Christi curritur, totum frustra est & ludificatio est: sicut frustra cucurrit, quisquis quanquam contentissimè, sed non ad metam cucurrit. Christus autem noster, est via in exemplo, sicuti veritas est in verbo, & est vita in præmio.

Confidera insuper, quid in Christo imitandum sit, quænam scilicet opera & quæ virtutes. Neque enim omnia quæ in Christo Domino sunt ad imitationem nostram, hac præsertim in vita, assumenda sunt. Quædam enim sunt inimitabilia, ut sunt Divinæ potestatis miraculosa opera, quæ imitari præsumere, & superbi, & insani sit. neq; hæc Dominus nobis proposuit in se imitanda. Et quanquā dedit servis suis aliquando potestatem eijcendi demonia & super omnem virtutem inimici, infirmosq; curandi & similia patrandi; docuit tamen illos,

illos, quomodo se in talium patratiōe gererent.
dicens. *Nolite gaudere in hoc, quod demonia subi-
ciuntur vobis, sed in hoc gaudete, quia nomina vestra scri-
pta sunt in cælo.* Et cū nā quando dixisset illis *Dis-
cite à me: non adiecit. Mundum fabricare, morbi-
dos curare, demonia eijcere, mirabilia facere* sed ad-
didit: *quia mitis sum & humilis corde.* Acque hæc
sunt alia opera Christi imitabilia & imitanda quā
studiosissime, opera nimirum humilitatis, mode-
stæ mansuetudinis, patientiæ, obediētiæ, castita-
tis, paupertatis, mundi & sui contemptus atq; ab-
negationis, observantionis mandatorum, condona-
tionis iniuriarum, DEI & proximi dilectionis.
Hæc sunt quæ in Christo secure imitatur, hæc
sunt, per quæ, ad interiora IESU ingredimur, per
quæ æmulamur charismata meliora, cū scilicet
pauperem, nudum, contemptum, sollicitum,
patientem, laborantem, egentem, passum, crucifi-
xum, Patri per omnia subditum, propter obediē-
tiam & reuerentiam Patris eodem supplicem, atq;
formam serui indutum insuperq; exinanitum, a-
more honoris Paterni & Gloriam nostram mortuum.
cū inquam talem Christum amamus, ac in ipsis
nobis effingimus, in eumq; talem propter nos fa-
ctum, vicissim propter illum transformamur, tunc
transcendimus forinseca IESU, & ut dixi interiorum
eius participes reddimur, ipsumq; Christum
proprie jussimè induimus.

Hic consideratis, tu te ipsum iam respice, &
quantum sit chaos inter te & Christum, inter vir-
tutes tuas & virtutes Christi, inter mores tuos &
mores Christi, inter interiora tua & interiora Chri-
sti animaduerte, attende quid hæc de Imitatione
Christi lingua, si apud te ignotum sonet ac si quod-
piam de noui orbis idiomatibus audires. & tamen
hæc sunt exordia atq; prima elementa sermonum
doctrinarumq; Christi dicentis accedentibus ad te.
Sequere me &c. Ergo tu per tot decedes annorum

Christi discipulus tantum in schola imitationis eius profecisti, quantum profecisse te vnus diei, aut horæ discipulum, erubescere quàm maximè opus esset. Nec dum triennio discipuli Christi apud ipsū perdurarant, & tamen Dominus exprobrat illis. *Adhuc & vos sine intellectu esu?* & alibi etiam grauius. *O generatio incredula & peruersa, quousq; ero vobiscum? & usquequo patiar vos?* tu tot annorum decadibus ad Christi latus hærens, cælestibus eius doctrinis exemplisq; operum saginatus, & nihilominus adeò morum Christi rudis, adeò ab eius imitatione nudus, quid quæso tu reprehensionis exprobrationisq; audies? quid castigationis supplicijq; referes? Arbor trienio in horto sine fructu tolerata, excindi nec terrā occupare frustra iubetur; alia ficulnea fructibus cassa, licet non esset tempus sicorum, tamen maledicatur à Domino, & æterna sterilitate plectitur. Quid te putas manet non trium sed triginta trium & eo amplius annorum Religiosum, in fertilissimo, si quis alius, Ecclesiæ Christi agro, infructuosum?

Mat. 17. 16.

Mat. 11. 18

Age igitur, te, resq; tuas tandem circumspecte, & seriā rationem im atq; institue quā ad exactissimam Christi in moribus virtutibq; similitudinem studiosissimā & resolutissimā imprecatione pertingere elaboras. Et licet quantumcunq; te deieceris humilior Christo non eris: quantumq; te nudaueris, pauper maior Christo, non eris, quantumcunq; toleraueris, patientior Christo non eris, nihilominus quàm maximam similitudinem vicinitatemq; desidera, procura, elabora. Nulla sit dies, nulla hora, nullum quoad fa: momentum, nulla actio tua, quā non ducas lineam similitudinis ad Christum. Scito nullam esse Christo gratiorem & gloriosiore tuam circa Christum occupationem, & cum Christo tractationem, & Christi laudationem; quàm eius abs te imitationem, quàm tuam cum ipso perpetuam assimilationem, quàm tuam

eum ipso quàm maximè genuinam similitudinem. Hoc enim vnum & solum, iustum omnium est beneficiorum & encomiorum, quæ Christo impendi debent & possunt à te. Hoc est Christum amare, Christum induere, Christum effundere, Christo uti, Christo vniri, Christo configi, Christo conspici, Christo manducare Christum bibere, deniq; cum Christo esse, cum Christo viuere, cum Christo regnare, Christum esse.

Prouisio VIII.

*Per Imitationem & fruitionem Domini
nostri quàm familiarissimam*

Considera incumbere etiam tibi imitationem Domini Dei tui, imitationem autem non palem qualem, sed imitationem in perfectione, in sanctitate, in rectitudine, in iustitia, in veritate, in pietate, in misericordia, in charitate, in Dei glorificatione. Imitantur quidem omnes creaturæ Deum tanquam conditorem suum tanquam operam artificem a quo sunt, & habent, & possunt & operantur, quidquid sunt. & habent & possunt, & operantur ac ideo ad modum sui fontis, suiq; idealis Esse, artisq; ipsas efficientis, & in esse operationeq; conseruantis, necessariò semper operantur: neq; vquam ab hoc genere imitationis creaturæ possunt exerrare, cum natura & essentia earum sit, sic se habere. sed est alia Deum imitandi ratio, per liberarbitrij motum, scilicet iuxta Rationem, & legem, & voluntatem, & ideam, & exemplum Dei. Quæ omnia Deus impressit nobis, primum quidē in creatione, condens nos creaturas Rationales, liberas, actionumq; nostrarum potentes & dominantes. Quod non minus expressè, quam copiosè affirmat Spiritus Sanctus per Sapientem dicens. *Deus Eccl. 15. 14.*
ab initio constituit hominem, & reliquit illum in ma-

nucensilij sui: adiecit mandata & præcepta sua: Si
 volueris mandata seruare, conseruabunt te, & in
 perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi
 aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum
 tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & ma-
 lum, quod placuerit ei, dabitur illi. Deinde verò
 præter arb. trium liberum & legem, partim in na-
 turali ratione impressam, partim etiam exteriore
 intimatione præceptam: adiecit lumen superna-
 turalis fidei per Christum reuelatæ, simulq; donum
 gratiæ ad obseruationem necessariæ, quâ de re: o-
Ioan. i. 17. annes Baptista testatus est dicēs. *Quia lex per Moy-
 sen data est, Gratia & veritas per Iesum Christum fa-
 cta est.* Ex his ergo liberæ rationis & reuelatæ ve-
 ritatis, quarum priorem cum natura, posteriore
 cum gratia, priorem nascendo, posteriore re-
 nascendo sortimur. ex his inquam Rationis & ve-
 ritatis fontibus; confurgit in nobis, & facultas &
 necessitas Deum imitandi. De qua re luculenter
Eph. 5. 1. Apostolus sic loquitur. *Esote ergo imitatores Dei, si-
 cut Filij charissimi, & ambulate in dilectione, sicut &
 Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis,
 oblationem & hostiam Dei in odorem iuauitatis.* Quod
 ipsum à Christo Domino non euulgatum solum,
 verum & præceptū habemus. Nam cum inter alia
 præciperet nobis dilectionem inimicorum atq; ca-
 lumniatorum, adiecit causam præcepti dicens. *Ve-
 sitis filij Patris vestri qui in cælis est, qui solem suum
 oriri facit super bonos & malos.* Neque hoc dixisse
 contentus, iterum subdidit. *Esote ergo vos perfe-
 cti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est.* Quæ
 Domini grauissima lententia atq; præceptio, non
 solum qualem unq; imitationem, sed etiam per-
 fectam, sed in ipsa perfectione Patris cælestis, à no-
 bis exigit, eamq; in eo fundat: quia nos quidem
 filij, ille autem Pater est. Est autem sine dubio o-
 mni rationi consonum, vt filij Patrem moribus re-
 ferant, eiusq; actiones & virtutes, suis actibus &
 virtuti-

virtutibus imitando representent. Quod opus si-
cut est super omnia opera nobis incumbentia ad
peragendum grauissimum, sic est etiam super o-
mnia nobis, & fructuosissimū & simul honorificē-
tissimum. Quid enim potest cogitari, tum grauius,
tum fructuosius, tum dignius, quàm esse nos per-
fectos, sicut & Pater noster cælestis perfectus est?
Certè sicut nihil est perfectius Deo: ipsius enim
perfectio, est mensura & fons omnium aliarum
perfectionum; ita ille est in moribus & actioni-
bus suis perfectior, & maior, & dignior, qui est
Deo. in eius morum & perfectionum expressione
vicinior. Quod si præclara res est, tam ad fructum
quàm ad laudem Sanctorum Dei perfectiones ex-
pendere & æmulari: quanto erit fructuosius & lau-
dabilius Diuinas perfectiones sic scrutari, vt etiam
eas assequaris, etiam induas, etiam in eas imitatio-
ne transformeris. Vtile est, ex riuulis aquam pete-
re, sed longè præstantius ex fonte aut mari ipso
haurire. His adue quod quantitati assimilationis
nostræ cum Dei perfectionibus moribusq; in hac
vita, responsura sit assimilatio item nostra cū Di-
uinis beatitudinibus beatificisq; perfectionibus in
illa altera. Iuxta cuius assimilationis in cœlogra-
dum, erit etiam gradus nostræ beatitudinis, no-
stræ beatificæ in Deum transformationis, nostræ in
Diuinas beatificas laudes effusionis, nostræ deniq;
& totius vniuersi per nos, ac propter nos perfectio-
nis & exornationis atq; exhilarationis. Vnde col-
ligi potest, quàm insatiabilem infatigabilemq; cu-
ram nostram esse oporteat in Deo, per hoc vitæ tē-
pus, in suis moribus imitando, & quàm maximè
per nos & in nobis assimilando.

Considera autem in quonam præcipuè ac vlti-
matè consistat, quidq; requirat hæc Diuinarum per-
fectionum & morum à nobis imitatio, vt congruè
& cum profectu fieri possit. Primò igitur. Opus est
habere notitiam morum & perfectionum Diuina-
rum:

rum, quas quidem nobis manifestat creatura: dicente Psalmo. *Celi enarrant gloriam Dei.* & Apostolo. *Inuisibilia Dei à creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur:* sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas. Manifestat deinde Sacra Scriptura & fidei reuelatæ doctrina. Veriusque huius ei, scilicet creaturæ & Scripturæ consideratio, ducit nos in cognitionem perfectionum & morum Dei, inibi que luculenter & inuentissimè in Cui sit Domini tum persona, tum doctrina, tum operibus elucescentium. Secundo cognitioni & considerationi morum ac perfectionum Dei, addenda est reflexiua quædam ad nostros mores & ad operationes & istas applicatio. Quan uis etiam nuda consideratio morum Dei, arcana quædam & sibi propria uirtute eisdem mores effingit, in moribus ipsius considerantibus, si hoc diligenter assidueque faciat. Nihilominus hæc effectio longe efficacior redditur, quando ut dixi, reflexiue & practice in nobis nostris consideratio ipsa applicatur. Sicut enim præter solo intuitu Regiæ personæ, non effingit imaginem eius in tabula, sed manu coloribusque opus est: sic mores Diuini, sola consideratione in coribus moribusque nostris, non efforinatur, nisi accedat practica eorum in nobis delineatio.

Tertio. Hæc practica delineatio morum Dei in tabella cordium & morum nostrorum, exigit conuersationem cum Deo commorationemque; idque siue ita, ut nos apud Deum, siue ita ut Deus apud nos (esto hæc in idem recidant) commoretur: ad quod non est opus, neque alta cælorum à nobis conscendi, neque Deum ad nos inde descendere, neque eundem apud alias aliasque creaturas venari, sed cum immensus sit. & tum ubique, tum etiam in propriis intusque nostris cordibus, velut in cælis sibi gratissimis (anima enim iusti, sedes est sapientiæ) conuerteretur, assuescendum omninò est nobis, ut ibi, intra

Greg: Hom.

*30 in Euag
tribuit Salo-
moni: Et Au-
gust: in Psal
81. sup. 7. 27
iuxta LXX.
Aug: iterum*

intra nos & cum Deo conuersemur, & Deum nobiscum conuerlantem agnoscamus habeamusque. Inde enim confurget.

31
Conc: 1. in
Psalm: 88.

Quarto amicitia familiaritasq; & conuictus cū Deo mutuos, quin & assuetudo quædam intima ad mores mutuos. Hoc autem negotium, optimè suauissimè efficiacissimèq; perficitur charitate, præsentia: Dei memoriâ, orationis usu, quàm maximè fieri potest sine intermissione, quàm impinguet simplicissima fiducia & deuotissima reuerentia. Ab hisce manabit.

Quinto. Fructio Dei vtrinq; valde grata, familiaris, cordialis, sapida, confidentia: piena, penè dixerim allidua, certè creberrima, satians, nec tamē famem adimens, sed explendo acuens, neuendo explens. Quod ne quis iniretur, aut ne etiam suspexitum habeat, obleruo, multorum iustorum errorem esse, quod semper Deum quærant & inuenire laborent, ad se inuident, desiderant; neq; tamen votis suis potiantur: vtiplis videtur etiam experimento constare. Quæ res multum iustoseiusmodi angit, & a profectu distrahit: Non aduertentes practicè, Deum frustra & erroneè à se quæri absentem, desiderariq; cum sit reuera intimè illis præsens per gratiam & charitatem, cuius est euidentis signum, illa ipsa in desiderando, quærendo, inuitando anxietas: hæc enim non esset, si ille absens esset. Est ergo intimè & amicissimè præsens, sed esse, practicè vt dixi ignoratur, nec eum Anima. v. sibi intimum agnoscit, neq; vt præsentem tractat, amat, amplectitur. gaudet, gratias agit, oblectat; verum nihil, vt cum præsentem agit, sed tanquam de absente semper cogitat, velut longè positum requirit. Qui error exuendus est iustis, & sæpè agnoscendus, habendus, tractandusq; Deus, vt quàm maximè, intimissime, familiarissimèq; præsens, nec tantum præsens, sed etiam præsentia: fructus exhibens; quorum primus præcipuusq; est. Fructio ipsa,

ipsa, qua & Deus fruitur Animâ, & hæc vicissim Deo. Quid sit contemplatione, hoc est de Deo, cum & coram Deo cogitatione, deq; eius perfectionibus & attributis, moribus, operibus, beneficijs. Essentiâ Vnitriâ. Desigendo obtutum deuotum in sui eiusdem pulchritudinem, sapientiam, admirabilitatem, maiestatem, dignitatem, laudabilitatem, potentiam, iustitiam, misericordiam, immensitatem simplicitatem, veritatem. Gustando etiam eius dulcedinem, suauitatem, appetibilitatem, familiaritatem, communicabilitatem, providentiam, presentiam. Exaltando, prædicando, laudando eius excellentiam in operibus, in beneficijs, in perfectionibus, in Essentia, in Personis. Inuitando omnium corda ad vacandum, ad gustandum, ad videndum, ad fruendum, ad inhabitandum, ad viuendum Deo, se Deo. in Deo, propter Deum. &c. Deficiendo etiam & tabescendo atq; sibi pereundo, in Deum autem transmigrando, & sese (se) undum voluntatem, voluntatisq; cû Diuina similitudinem ac vniõnem, non verò secundum substantiam & entitatem quæ nequit fieri) in eum transformando. Ab hac fruitione Dei existet.

Sexto Imitatio & assimilatio & assumptio morû perfectionumq; Dei in Anima iusta & perfecta, existet autem penè sinè labore connaturaliter & quidem modo perfectissimo pro statu istius vitæ. Sic enim Anima Deo fruens modo prædicto in Deum transformatur, quomodo non etiam in moribus eidem assimilatur? Sicut luminis nihil similius, quàm aëri illuminatus, nihil igni similius, quàm ferrum aut carbo igne candens, ita Deo nulla anima in proprietatibus moribusq; similior, quàm ea, quæ in Deum transformata fruitione voluntatumque vniõne & consermentatione reperitur. Quapropter audeo dicere, seu quod dixi commutare, non tam à fruitione Diuina existit perfecta morû Dei imitatio in Anima, quàm potius ipsa Dei fruitio, est

34
tio, est ipsissima eaq; perfectissima & consummatissima eiusdem imitatio, & assimilatio, & assimilatio-
nis flos, est fructus, est medulla.

His consideratis, tu iam tandem te circumspice
& aduerte, quantum sit chaos inter te, & Deum,
quantum ad similitudinem & imitationē eius mo-
rum & perfectionum! Et quidem attentā conuer-
sionis tuæ ad Deum antiquitate, mediorumq; &
auxiliorum Diuinorum abundantia, iam te omni-
nò pridem, consummatum esse oportebat in Dei
imitatione, possessoremq; domesticum, veteranū
in Diuina fruitione. At quia tepor, incertia, inecu-
ria, inconstantiaq; tua, te ab hac felicitate deiecit,
non absq; innumeris & tui profectus, & Dei, toti-
usq; cæli & vniuersi huius gloriæ detrimentis. Ex
nunc saltem, dum adhuc vita decurrit, antequam
penitus excurrat, totum te huic, imitandi Dei, fru-
endiq; Deo labori infatigabiliter ac incessabiliter
impende, totum te Diuinā, & imitatione, & fru-
itione imbue, occupa, fermenta, penetra, omnia
vitæ tuæ (quoad fas) momenta, omnia, & singula
opera tua, Diuinarum perfectionum & morum si-
militudine intinge, perfice, informa. Totus hoc age
vnicum atq; præcipuum (tale enim reuera hoc est,
& est illud Christi vnum necessarium, est illa *Optima*
pars, quam elegit Maria) vt totā mentis acie, toto
voluntatis libertatisq; pondere, totā cordis affecti-
one, semper & vbiq; totā tui, totiusq; Vniuersi
substantiā, atq; Personā, Deum & quæras & habe-
as & agnoscas & imiteris & fruaris. Hunc semper &
vbiq; oculus purissimæ intentionis intueatur, hunc
auris simplicissimæ obedientiæ audiat, hunc gustus
deuotissimæ sapientiæ degustet, hunc odoratus
profundissimæ charitatis inuestiget, hunc tactus viu-
dissimæ resignationis comprehendat, hunc totus
tu, vicissim totum possideas, ab eoq; toto, totus
possidearis & tu.

Luc: 10. 42

Prouisio IX.

*Per debitorum, quibus plurimis obstricti
sumus plenam exsolutionem.*

Considera necessitari te quàm maximè ad obsequium Dei, non tantum feruens & perfectum, verum etiam liberaliter supererogatorièque perfectum & feruens, tum aliàs semper, tum præsertim sub extremum vitæ, ex multitudine debitorum, quibus oneratus es, atq; adeò oneratissimus, super capillos capitis tui, imò super stellas cæli & arenam maris. Decurre indicem capitum debitorum istorum, & ex eo saltem aliquam notitiam ipsorum colligere numerumq; conijcere poteris, qui indiculus atq; numerus, etsi alijs quoq; hominibus tecum est communis, non ideò tamen te minus solum, quam omnes grauat, neq; minùs te ad exoluendum, quàm omnes stimulare debet. Prunò igitur quibusdam rebus sumus debitores, naturà & necessitate innatà. Ita debitores sumus Deo creatori nostro, & post Deum causis omnibus secundis, tam vniuersalibus quam particularibus, à quibus & ex quibus, nostrum naturale Esse conflatum est. a quibus vitam & conseruationem vitæ, totiusq; esse nostri habemus, in operando iuuamur &c. Ex hoc ergo capite debemus cælis omnibus, Soli, lunæ, stellis, elementis, & quæ in his, tum parentibus & parentum etiam maioribus. &c. numerare homo si potes, tam creditores tuos istos, quàm debita tua respectu illorum.

Secundò sumus debitores, ex morali quadam obligatione: quomodo debemus post parentes ceteris nostris præsidibus atq; maioribus, magistratibus, præceptoribus, & quocunq; modo curam nostri gerentibus, in nostramq; eruditionem aliquatenus adlaborantibus. Hoc caput debitorum afficit

afficit nos tam in ratione morali naturali, quàm in ratione morali supernaturali: in qua ratione, & Deus, & Christus, & Mater eius, & Sancti Angeli, & omnes Beati & infiniti alij continentur.

Tertiò sumus debitores, etiam inferioribus nostris, quicunq; ad nostram alicuius generis curam pertinuerunt & pertinent.

Quarto sumus debitores, ob Naturæ communione, eamq; maiorem aut minorem. omnibus autem rebus ob aliquam saltem: ideò, quia creatæ sunt, vel quia sunt aliquid & existunt, immò & quia possibiles sunt.

Quintò sumus debitores eb gratiæ communionem, necnon ob omnis boni Spiritualis confortium, adiunctâ etiam æterna, quam speramus Beatitude.

Sextò sumus debitores, ratione beneficiorum, obsequiorum & commodorum, quæ ab alijs vel ex alijs percepimus, percipimusq; debemus namque his amorem congruum, beneficia & obsequia commodaq; supparia, & cuiusq; naturæ & gradui consentanea.

Septimò sumus debitores ratione malorum & molestiarum, quæ ab alijs perpeffi sumus, vel perpeti potuimus: istaq; occasione nulla mala animi & corporis vitauimus, correximus, cognouimus. Hoc nomine etiam ipsi Inferno sumus debitores: quem dum timemus, deuitamus, & vt deuitemus, à peccatis partim cauemus, partim cessamus: poenitentiam agimus, & ad meliora proficimus, salutemq; lucramur. Quod ipsum de demonibus dici potest, quibus debitores vigilantiz, pro salute nostra, inuocationis Diuinæ & Sanctorum opis Humilitatis, Prudentiz, & multorum aliorum commodorum sumus.

Octauò sumus debitores, ratione omissionum, incuriarum, negligentiarum, quibus res tractando, priuamus, debito ijs commodo, profectu, per-

fectione, ornamento, usu obsequio. Sic debitores sunt Domini subditis, seruis, famulis. Parentes liberis. Magistratus subiectis, quin & proximi proximis, amici amicis, quos ad virtutem, sanctitatē, prudentiam promouere potuerant, exemplo bono, monito salubri, oratione, solatio, auxilio, consilio, supportatione. Hac etiam ratione ipsismet nobis sumus debitores, ratione similium bonorū, quibus nos nostrā incuriā, incitiā, malitiā priuamus, tam quoad bona fortunæ, quā quoad corporis. quā quoad animi, & maximē in bonis salutis æternæ quibus eo ipso, quod ea, non curauimus, spoliauimus nos, nec nos tantum, sed etiam Deum, Christum, Ecclesiam triumphantem, militantēq; quibus ex nostro profectu, labore, charitate, virtute, partim gloria, partim ædificatio provenire potuit. Hinc etiam sumus debitores, tot medijs, auxilijs, occasionibus, circumstantijs, horis, momentis, diebus, annis, locis, exemplis, monitis, inspirationibus, cæterisq; incitamentis ad bonum aut profectum, quibus tamen obsequi negleximus, & frustra fleuere permisimus.

Nonō sumus etiam debitores ratione non impense exolutionis debitorum. vt v. g. cū non restituumus, quod inuito rationabiliter Domino iniuriosē retinebamus. siue illud fuit debita Deo gloria, subiectio, laus, honor, deuotio, gratitudo: siue fuit honor & bonū nomen alicuius proximi, quod iniquē læsimus detrahendo, quocunq; detractionis modo, siue obsequium indebitē denegatum, siue, gratitudo, siue res quæpiam alieni iuris.

Decimō sumus debitores ratione dignitatis & potestatis eminentiæq; aliquorum. quomodo post Deum nostrum, sumus debitores Angelis, & vniuersis Sanctis in cælo & in terra; item Principibus & Potestatibus. Item Sapientibus & Doctis. item Sacerdotibus, Religiosis & Deo sacris personis. quibus omnibus honorem & reputationem reuerentiamq; debemus.

Vnde-

Vndecimò sumus debitores aliquibus, ratione eorum miseriæ, abiectionis, afflictionis, insufficiētiæ ad sese iuuandos, hoc modo debitores sumus, pauperibus, mendicis, infirmis. Ita etiam debemus auxilium animabus purgatorij: Item vinc̃tis in carcere, captiuis, peregrinis. Item ignorantibus errantibusq̃. Item etiam bestiis ac iumentis saucijs, sub onere vel in præceps prolapsis.

Duodecimò sumus debitores ratione compositionis & confociationis physiciæ ac moralis. Ita quisq̃ sibi, personæ suæ, vitæ suæ, membris suis, sensibus, potentijs quibus constat, debitor est. Ita etiam sumus debitores Vniuerso Orbi, Humano generi, Christiano populo, Regno, Vrbi, Religioni, Domicilio, Familiæ. Congregationi, consanguinitati, Cæui deniq̃; cuius aliquo modo compartes sumus.

Decimo tertio sumus debitores ratione particularium & cuiq̃; propriarum siue obligationum, siue necessitatum, siue factorum. Sic debemus Deo ratione specialium & nobis solis propriorum beneficiorum. sic & Christo. Pretiosissimæ Parenti. Sanctis Custodibus Patronisue, ob specialia beneficia debemus. Sic quibusdam Dei attributis, fidei Mysterijs, Scripturæ sententijs & exemplis, Sanctorū item factis, quorum nos deuotione singularius affici & perfici experimur, qui salutis nostræ media sunt. &c.

Decimo quarto sumus debitores quibusdam ratione eorum malitiæ. Ita Dæmonibus, damnatis, peccatoribus, peccatisq̃; debemus, odium, fugam, detestationem, impeditionem, pœnam, pœnæ desiderium, vt iustitia Dei fiat, vt læsus honor Diuinus sarciatur, vt scandala submoueantur, vt cesset iniuriæ Dei, conculcatioq̃; Sanguinis & Meritorum Christi &c.

Omitto alia debitorum capita: hæc quæ recensita sunt, satis ostendunt immensitatem infinitudinis

acm

nemq; debitorum nostrorum: Ad satisfaciendum quibus per omnia, quantis opus sit viribus, dico, diuinis auxilijs, quanto animi conatu, diligentia, quantâ executionis assiduitate & incessabilitate, fateor id explicari à me non posse.

Dico tantum, quoniam debita hæc omnia & singula persolui non possunt omnibus singulisq; creditoribus ad æqualitatem, soluantur saltem secundum voluntatis (si eius effectus possibilis esset) promptitudinem, soluantur saltem in eo, qui est omnium Dominus, & in quem velut in centrum omnia debita confluunt, qui est DEUS, cui si soli satis fiat pro omnibus, satis factum erit omnibus, tam obligationibus quam creditoribus. quod tamen dixerim, saluâ uisitatâ, si quæ cui debetur & præstari potest. Interim autem. Primo quidem Deus ametur, æstimetur, appetietur, laudetur, exaltetur, gratiarum actione honoretur, oratione flectatur, super omnia. Amentur in Deo & propter Deum omnia, ametur Deus, pro omnibus & singulis creaturis, præcipuè ratione carentibus: quarum Deus hanc esse instituit conditionem, ut illæ quidem nobis hominibus seruiant per omnia ad vsum omnem, etiam cum sui dispendio & destructione: nos autem illis obligati simus ad laudandum, amandum, prædicandum, honore & gratijs & obsequijs æternis prosequendum Deum, pro omnibus illis. ita ut illæ quidem suo modo Deo seruiant, seruendo nobis usq; ad sui perditionem: nos verò rationali iam modo, seruiamus ipsis, exhibendo seruitutem & honorem & amorem laudemq; pro ipsis, nostro & illarum Deo.

Ex dictis tu iam discce, quantum debitum Dei laudis seruitutisq; tibi incumbat, ex tot capitibus debitorum, tum ex tot debitis, tum ex tanto numero eorum, quibus debitor es. Et quia iam præterita doleri tantum possunt, corrigi autem non possunt; saltem ergo in præsentî, quod tibi super-

est tem-

est temporis & vitæ, hoc age & satage, vt omnibus residuis vitæ momentis, totus in laudem & obsequium te effundas, adeò profusè liberaliterq; vt omnibus obligationibus, pro omnibus creaturis apud Deum te exsoluas ac eliberes. Toto mundo, & pro toto mundo, Deum laudando, amando, estimando, honorando, & omnes eius voluntates faciendo, sicq; semper ad finem vitæ perseverando.

Prouisio X.

Per adaquationem Bonorum, potissimum uero Gratiarum, quibus respondere adequate obligamur.

Considera Bonorum quæ à Deo accepisti copiam, compelli te, & omnino necessitari ad insignem tum sanctitatem ac perfectionem, tum sanctitatis perfectionisq; zelum, studium, cupiditatem. quæ in te vt magnitudinem obligationis tuæ cognoscas, debes immensitatem bonorum cognoscere. quæ tanta est, vt abs te nullo modo naturali ingenio dinumerari possit. Neq; solum immensitatem quoad numerum & multitudinem, sed etiam quoad varietatem, excellentiam, efficacitatem, quantum ex illis est, eratq; intensiorem atq; perfectionem cognoscere te oportet. quæ etiam sub naturalem tuam cognitionem non cadunt aut vix cadunt, neq; tamen ob hoc, tibi obligationem non augent, neq; non etiam tuam ignauiam ingratitude non accusant. neq; deniq; non te tuamq; industriam, ad insigniter in studio perfectionis coram Deo, & propter Deum, conandum & laborandū excitant.

Considera classes Bonorum Diuinorum in te, & ijs inspectis, tum numerum tum magnitudinem, tum varietatem eorum, tum demum obligationem tuam aliquantisper dispice. Data sunt igitur tibi
DEO.

1. Bona Naturalia & Supernaturalia.
2. Bona Animæ, Animi, Carporis, Fortu-
næ.
3. Bona Honeſta. Iucunda. Vtilis.
4. Bona Naturæ. Gratiæ Actualis, habi-
tualiſq; Gloriæ.
5. Bona communia cum omnibus, cum
multis, cum paucis, propria tibi ſoli.
6. Bona Eſſentiæ ſeu Subſtantiæ, Potenti-
arum, Operationum.
7. Bona data tibi, ſine te.
8. Bona data tibi tecū, ſeu coöperante te.
9. Bona data tibi propter alios.
10. Bona data tibi per alios.
11. Bona data tibi ſupra alios.
12. Bona data alijs, propter te.
13. Bona data alijs, per te.
14. Bona præterita, præſentia, futura, æter-
na, temporalia.

Ineas bonorum iſtorum numerum, pretium,
Varietatem, efficaciam, ſi potes, & inde metire vim
obligationis tuæ. Neq; enim dubitare potes his &
pro his omnibus debitorem te conſtitutum eſſe Do-
natoricorum Deo, debitorem autem obſequij, lau-
dis, honoris, Amoris, non qualiſcunq; ſed eximijs,
ſed ſummi, ſed ſimpliciter iuxta poſſibilitatem tu-
am omnis. Ad magis claram diſtinctamq; cogni-
tionem & penetrationem huius tuæ obligationis
ad perfectiſſimum Dei ſimulatum ex bonis eius in
te collatis pullulantem.

Conſidera vnus tantum generis bona Diuina
tibi data bona inquam mediorum & auxiliiorū,
ſeu gratiarum tam habitualium, quàm (& poſſi-
ſimum) actualium in ordine ad ſalutem; perfectio-
nemq; curandā, vitamq; æternam conſequendam.
In quo ipſo bonorum Dei genere, nolo te omnia,
quæ inſunt conſiderare, ſed ſolum conſidera hoc
vnum. Teſtatur Dominus noſter IESUS Chri-
ſtus,

tus, quod si ille suæ prædicationis gratiam Iudæis
 tunc à se impensam, impendisset Tirijs, Sydonijs,
 Sodomæ eiusq; sociabus ciuitatibus, illæ in cinere
 & cilicio pœnitentiam de peccatis egressent, Chri-
 stumq; & Deum ac eius fidem & legem agnouisset.
 Hoc posito, sequitur Iudæis tunc à Christo tantam
 gratiam, tantq; media ad salutem fuisse collata,
 quanta non tantum sufficientia, sed etiam effica-
 cia fuissent ad conuersionem tot aliarum gentium.
 Sequitur amplius ex dictis. posse, quin & solere,
 Deum vni alicui personæ sanctæ, non sanctæ nihil
 refert, loquamur tamen nunc de sancta & iusta pos-
 se, & re ipsa illi Deum dare vni soli, tot ad salutem
 media, tot gratias, quæ si Deo placuisset, poterant
 plurimis personis dari, & datæ, in eis habuissent ef-
 ficaciam tantam, quantam in vna illa persona ha-
 bere & potuerunt & debuerunt, & nihilominus,
 quod vt plurimum fit, non habuerunt. Vti videm⁹
 in Mnis Euangelicis, quarum vna apud vnum ser-
 uum deposita, acquisiuit, decem mnas, alia apud al-
 lum acquisiuit solum quinq; mnas, tertia apud ter-
 tium nihil acquisiuit: non vitio quidem suo, sed
 eius qui acceperat ignauia. Iam nunc te ad te ipsum
 o homo conuerte. Es Religiosus, talis religionis,
 quod cum dico, dico te accepisse gratias & media
 salutis atq; perfectionis, tot, & tanta, quot & quan-
 ta in centum in mille & amplius etiam homines di-
 uisa si à Deo fuissent, multoq; magis si integra data
 essent; omnes illi centum & mille & plures homi-
 nes seruiissent & seruiret hodie Deo, tam perfectè
 sicut tu. immo longè & longè perfect⁹. exact⁹,
 ad suum statum plenius, quam tu & seruisti & ser-
 uis hætenus. Ex quo conuinc⁹ (utinam me ipsū)
 te vnum solum Religiosum, attentis gratijs medi-
 isq; tibi à Deo datis, factum esse per eas, & propter
 eas, Deo tuo debitorem tantæ sanctitatis & perfe-
 ctionis in Dei obsequio, quæ æquivalent centum &
 mille & pluribus perfectionibus sanctitatisque.

Cum autem conscientia teste non adæquaueris vel unicam sanctitatem, non inquam efficaciam gratiarum mediourumq; tibi collatorum, effectu vnus condignæ sanctitatis & perfectionis. inde cognosce, quantus tu sis debitor apud Deum, ob gratias tibi ad salutem perfectionemq; concessas constitutus? Inde etiam cognosce, quantus debitor sis coram eodem Domino ob alia & alia innumera beneficia tibi collata. Equidem si bonum sanitatis oculorum quo tu polles, pluribus cæcis conferretur à Deo, si essent huius beneficii longè quàm tu gratiores. Tantæ ergo tu gratitudinis Deo debitor es ob sanitatem visus, quantæ plures, imò omnes cæci essent exhibitores, si visum reciperent. Quod autem supra exemplificaui in Religiosæ vocationis gratijs & medijs: fateor me amplum nimis adduxisse gratiarum exemplum. Nam idem omnino asseri potest debetq; etiam, de vnica quapiam gratia Dei, de vnico instinctu ad bonum, de vnico lumine ac dictamine salutari, quo vnus aliquis iustus donatur (& donatur sapissimè alijs, alijsq; etiam in diem, etiam in horam) quod si datum esset alicui alteri, vel etiam pluribus, plurimisq; alijs; ij omnes vñ lumine fuissent melius, & in maiorem suum profectum, inq; maius Dei obsequium, quam is, cui de facto tale quid est à Deo collatum. Vnde patet quantopere aggregetur debitum talis Hominiis coram Deo? patet quantæ sit reus sanctitatis, quia illam non præstitit, patet quantæ debitor fuerit vt præstaret? patet insuper quantæ debitor sit, vt adhuc præstet?

Ex his autem luculenter constat, quid hac in parte faciendum sit illi, qui per tot annorum vitæ suæ decades, tantis gratijs Dei abundauit, & eis nō vtiq; satis respondit hætenus. Hoc vtiq; restat, vt inuocato Dei adiutorio, totum se ad hoc conuerteret, simulq; aliquam rationem inear, hoc est, talem ad acquisitionem perfectionis in Dei obsequio co-

atum assumat & adhibeat, per hoc, quod adhuc
 residuum habet vitæ ac temporis, vt & præterita-
 rum & præsentium gratiarum beneficentiarumq;
 Dei, vastitatem capacitemq; exæquet. Quod
 quidem etsi forsitan re ipsa minus præstabit, non
 parum tamen coram bono Domino suo faciet, si
 totum, quod in se est, exclusâ omni negligentia &
 cessatione, adhibito omni quo præualeat conatu &
 instantia faciet. Sed ad hoc iussum præstandum, e-
 xuere omnem præteritum inconsideratiûs, & negli-
 gentiûs, inordinatiûsq; viuendi modum, induere
 autem & exerere ordinatum, accuratum, pæne-
 ditatum, sollicitum & fatigari cessareq; necium
 oportet. Exstimulante ad id semper tempeque,
 tum breuitate remanentis adhuc ad laboran-
 dum vitæ, tum obligationis & debito-
 rû iam explicatâ immani & im-
 mensâ mole atq; magnitu-
 dine.

Prouisio XI.

*Per profusam Charitatem ac Misen-
 rationem super proximos, peccato-
 res, iustos & in Purgatorio exi-
 stentes.*

Considera inter innumera charitatis Proximî
 bona atq; officia, hoc etiam esse, quod sit com-
 pendiosissima, fructuosissima, facillima & inexcus-
 sabiliter irrefragabiliterq; & omnino necessaria ra-
 tio, nostrarum omnium siue cum Deo transactio-
 num, siue in via virtutis perfectionisq; promotio-
 num. Vsq; adeo, vt Deus videatur magis & appe-
 tere & exigere & æstimare & remunerari charita-
 tem nostram erga proximos, quàm erga ipsam se
 Nil

- 4
Rom. 13. 8. Nihil attinet istud hoc loco fusiùs probare. Satis indicant hoc, illa Apostoli verba. *Qui diligit proximum, legem implevit.* Et illa *Charitas operit multitudinem peccatorum.* Et illa *Nemini quidquam debeatis, nisi ut inuicem diligatis.* Alter alterius onera
1. Petr. 4. 8. portate, & sic adimplebitis (quasi diceret superimplebitis) *legem Christi.* Neq; aliud dixit Dominus ipse noster, quando proximi dilectionem vocauit
Rom. 13. 8. *Gal. 6. 2.* *mandatum suum.* *Mandatum nouum.* vnicum discipulatus sui signum. His ad acuendam famem desideriumq; charitatis proximi adductis & consideratis.
Ioan. 15. 12.

Confidera classes proximorum ad quos charitas Christiana extendi debeat quàm maximè. Sunt autem tres. Vna peccatorum seu in statu peccati degentium, siue fidelium siue etiam infidelium, quorumcunq; : Horum cum sit extremè deplorandus status, quippe qui quantum ex ipsis sunt victimæ atq; holocausta æternæ damnationis. in omni sincerè Deum & proximum diligente homine, maximiùs debet esse Amor, & quoad fieri potest efficacissimus atq; laboriosissimus, vt ab infelicis peccatorum suorum emancipentur Tyrannide. Ad quod præstandum, cum innumera possint, quin & sæpè propter statuum nostrorum obligationem seu conditionem, debeant esse industria. quibus hic exponendis locus non est, & peti possunt satis ex cuiusq; conditione viuendi : vniuersalem hanc industriam asserre sufficiat, conandum esse vnicuiq; in dilectione proximorum, statui peccati implicitorum, excellere volenti, vt omnem vitam suam cum omnibus actionibus & passionibus suis, offerat Deo in auxilium spirituale & efficax huiusmodi proximorum, secundum Diuinum beneplacitum; ita vt omnis actio, omnisq; passio, ex intentione applicationeq; liberæ voluntatis nostræ, fiat ante Deum (propter Deum, vnitim ad JESU CHRISTI merita), & oratio atq; postulatio, & sacrificium & exsolu.

exsolutio & vadimonium pro peccatoribus, proq;
 ipforum peccatis omnibus & singulis. Inuoluendo
 in hanc intentionem atq; applicationem, non suas
 tantum modo proprias personalesq; actiones &
 perpeffiones, sed etiam totius vniuersi, creatura-
 rumq; omnium & singularum, omnes pariter &
 singulas actiones atq; mutationes sibi appropriatas
 modo inferius explicando. Quo fiet, quantum
 quidem ex charitate nostra eiusdemq; intentione
 ac extensione, vt tam nos, quam omnes creaturæ
 reliquæ, exundent charitate supra peccatores, &
 faciant v. luti vniuersalem perpetuumq; plañtũ
 super eos coram Deo, protegantq; illos ab ira Di-
 uina ipsis debita & parata, & postulent eis à Bono
 Deo, gratias congruas, oportunas efficaces ac eti-
 am finales ad pœnitentiam condignam requisitas,
 iuxta Diuinum placitum. Quod Diuino cordi, im-
 pensissimè salutem & conuersionem fructusq; pœ-
 nitentiæ dignos semper desideranti atq; expectan-
 ti, auxiliaq; ad id pronissimo affectu offerenti, non
 potest non esse gratissimum: totiq; curiæ celesti,
 ac imprimis Domino nostro Iesu Christo, pec-
 catorum omnium sumptuosissimo Redemptori,
 eiusdemq; Pretiosissimæ Parenti, peccatorum vni-
 co refugio, iucundissimum & exoptatissimum ac-
 ceptissimumq;: ac demum vnicuiq; taliter apud
 Deum pro peccatoribus peccatisq; satagenti, corā
 Deo fructuosissimum, & tam in hac, quam in alte-
 ra vita maximè meritorium: propriorumq; pecca-
 torum omnium (quæ etiam istius modi pro alijs
 peccatoribus eorumq; peccatis charitatiuæ appli-
 cationi adiungere fas, imò opus erit) expurgatio-
 ni efficacissimum. Quandoquidem charitas ope-
 rit multitudinem peccatorum.

1. Petri: 4. 8.

Altera proximorum classis in quos se nostra cha-
 ritas extendere debet. Est iustorum omnium via-
 torum, Incipientium, Proficientium, Perfectorũ;
 Quorum omnium cūm status sit Deo gratissimus,
 & in

& in eorum vnoquoq; Sanguis Christi fructum suum desiderabilem habeat: quisquis pro suo posse adlaborauerit, vt hi omnes proximi in suo quisq; statu ad meliora & perfectiora proficiant, proficiendiq; studio & conatu, semper amplius & amplius vigeant, ad idq; auxilijs Diuinis quàm copiosissimis eumulentur, iisdem illi promptissimè & efficacissimè obediendo, ad ampliora Dei & auxilia & dona, & pramja inualescant, inq; bono & optimo ac Deo gratissimo statu permaneant: quisquis inquam in hoc pro suæ charitatis posse adlaborauerit, is vtiq; pergratam Deo & Christo & vniuerso cælo rem præstabit. is de omnibus iustis, quàm optime merebitur. is in suam propriam perfectionem (nempe charitatem) optimum se diligentissimumq; exhibebit. is deniq; innumeris semetipsam gratiæ, quàm Gloriæ meritis locupletabit: siquidem indubitatè, particeps *omnium timentium Deum, & custodientium mandata eius* erit. Ad hoc autem præstandum, illa eadem industria, quæ nuper est, cum de charitate super proximos peccatores ageretur, explicata, percommodè subscriuiet, si nimirum quis charitatem suam ad omnes similiter iustos extenderit, eorumq; & iustitiæ seu gratiæ statum, & omnes singulasq; quibus Deo ipsi lusti placent actiones, passionēs & virtutes, amaue-rit vt Dei dona, Deo placita, ex Christi meritis desumpta, ipsq; ornata & vegetata, eademq; durare, proficere, augeri, perseverare, consummari coronariq; omni æterno præmio desiderauerit, petierit, gratulatus fuerit, & omni charitatis suæ industriâ, intentione, extensione, intentione seu applicatione iuxta Dei placitum, necnon vnitim ad Christi merita elaborauerit. impendendo in eum effectum atq; finem, omnes & singulas suas tam personales, quàm ex omnibus reliquis existentibus & possibilibus creaturis, in se deriuatas appropriatasq; sibi actiones & passionēs.

Psalm. 118. 63.

Terria

Tertia classis proximorum super quos charitas nostra sese profundere atq; extendere debet. Est Animarum in Purgatorio degentium & inibi iustas Diuinæ iustitiæ rigori pœnas dependentium. Imperfecta esset atq; plurimum manca charitas nostra: si in hac solum vita perdurans, ad proximorum illorum in purgatorij pœnis habitantium auxilium solatiumq; sese non desponderet; neq; extenderet. Quomodo stare illud charitati datum ab Apostolo elogium. *Charitas nunquam excidit?* 1. Cor: 13. 3. Quomodo charitas vitæ continuato tractu in charitatem Patriæ transire solet aut posset, si se vsq; ad indigentiam proximorum in altera vita, quasi in intermedio ad Patriam cursu non porrigeret? Itane proximi illi, desinerent esse proximi nostri: extorres ab auxilio, cura, dilectione nostra? Et quomodo charitas nostra pertingeret ad Deum, quæ proximos illos nostros in medio itineris cursuq; nostri positos, ad Deum, vel non posset, vel non vellet attingere, aut amplecti? quomodo charitas nostra Deum diligeret, seu quod idem est, ac optimè Deo eiusq; Gloriæ vellet, quæ creaturas illas in purgatorio decantas, & à Dei conspectu frutioneq; , hoc est à Supremo, vltimato, Deiq; gloriæ gratissimo, laudandi & exaltandi & diligendi genere ac modo impeditas, ab hoc ipso impedimento expedire non posset, aut si posset, tamen pro posse non curaret? Absit hoc à charitatis indole: nunquam illa excidere, nunquam cessare, nunquam interrumpi amat. Eius vestis tanta est semper, vt omnem latitudinem, altitudinem, sublimitatem, profunditatem, multitudinem, durationem comprehendat, quin & excedat, si quid esset, quo procedere fasilli esset; Extendat ergo sese ad illos quoq; miserimos, inq; miserijs desolatissimos, soli rigorosæ iustitiæ Diuinæ derelictos proximos nostros. quibus ea sola portio Diuinæ miserationis est residua, quod nostræ charitatis suffra-

gijs adiuuari, calamitatibusq; purgantibus eripi, ac caelo inferi possint. Quod quantā charitatis nostræ liberalitate præstari possit, subiectum paradigma docebit quod tamen viribus voluntatis charitatisq; suæ accommodare & attemperare cullibet licebit. Igitur anima quæpiam, poterit se tributariam facere animabus purgatorij propter Deum, & Deo vicissim propter animas, huiusce modi tributo.

Dignissima Trinitas vnus Deus meus: puro Tui Amore, vt Tu exalteris quantum per me potes, debes, scis, & vis & das, quantum etiam ex Te dignus es; vt Iesu Christo merita sua compensentur: vt Pretiosissima Parens Maria, & Tota quater sancta quaternitas exhilaretur: vt Animabus Tibi dilectis, sed nec dum purgatis Tuisq; Beato conspectu nec dum dignis, bene sit: vt earum Sancti Angeli Custodes, ceteriq; Patroni Sancti fructu curarum suarum, citò & finaliter gaudeant.

Ego Nō totius residuæ mortalis vitæ meæ operationibus atq; passionibus quibuscunq; Animas illas iuuare cupiens & statuens; omnes & singulas actiones & passionibus meas vsq; ad mortem, ipsumque etiam mortis opus Tuæ Diuinæ Maiestati offero, applico & dono, & voueo in omni earum applicabilitate, quā pro illis applicari illisq; prodesse possunt. Exceptis solum ijs, quæ quia alijs ob alienam potestatem debeo, non est mei arbitrij Animabus illis donare: quam tamen ipsam exceptionem pro iisdem in auxilium offero, secundum gustum tuum Domine Deus meus. Nullum omnino fructum omnium operationum perpersionumq; mearum mihi referuans, quicumq; aliquo modo Animabus prodesse possit coram Te.

2. Præter hoc Domine eodem affectu & voto, promitto ac permitto tibi, illa omnia quæcunq; post meam mortem pro me quomodocunq; futura sunt suffragia in subsidium animæ meæ [quantū
hoc]

hoc à me fieri, congruè tuæ voluntati potest] pro
ijsdem Animabus Purgatorij, iuxta gustum tuum.

3. Insuper & hec, quod ego ipse post meam mortem, miserante Te, iustè passurus sum in Purgatorio, totum propter Te, nunc acceptans, & quoad licet mihi meritorium satisfactoriumue faciens, quantum possum, & quatenus prodesse Animabus Purgatorij hoc etiam nunc potest, aut tunc forsàn poterit, ijsdem Animabus, iam nunc dono atque applico.

4. Insuper offero Tibi Deo meo, omnes totius Ecclesie tuæ sanctæ, omniumq; Tibi gratorum satisfactiones, quin etiam omnes omnium creaturarum actiones atq; passionis, mihi quoquo modo nunc iam appropriatas, & communicatas, & Animabus iuxta sapientiam tuam prodesse idoneas, & nunc iam per me ad hoc applicatas. Meas item satisfactiones, nec non creaturarum omnium mutationes, toti Sanctæ Ecclesie ab eius origine, ad vîq; mundi finem duraturæ impersonatas: vniendo omnes tam has quàm illes quascunq; Domini nostri Iesu Christi omniumq; Electorum meritis, iuxta gustum Tuum, Animarumq; illarû indigentiam.

5. Insuper Domine Tibi offero, promitto, permittoq; in subsidium Animarum Purgatorij, totum quodcunq; satisfactoriè offertur, & fit, & fiet vniquam à quocunq; & vbiq; siue in vniuersa Ecclesia, siue in tota nostra Societate, siue à quacunque confraternitate, cui ego participo, siue à quacunq; particulari persona, siue in quacunq; alia Tibi Domino Deo meo nota placitaq; circumstantia pro me viuente vniendo totum hoc, quantum ex me Sanguini meritisq; IESV Christi omniumq; Electorum Tuorum, iuxta gustum & ad gustum placitumq; tuum, & Honorem omni Maximo Maiorem.

6. Insuper Domine offero Tibi in Animarum Purgatorij subsidium, totum hoc, quod ego tam in

D

vita

20
Vita mea presenti, quam post mortem meam, siue
in ipso me, siue in quocunq; mei, sciens, nesciens,
volens, nolens; iam tamen ex nunc pro tunc tota-
liter volens ac libens, siue in anima & bonis eius,
siue in corpore, siue in fama, commendatione, me-
moriam meam, siue deniq; in quacunq; alia re, con-
cernente & attingente me perpeffurus sum, vsq; ad
extremi iudicii diem. Vniendo iam nunc omnem
illam perpeffionem meritis & passionibus Domini
nostri IESU Christi, ad fructum animarum illarum
ampliozem, ad Tuam verò gloriam omni Maxima
Maiorem.

7. Insuper Domine, omnem si quem apud Te
ex dono Tuo & ex Christi merito pauperulus ego
habeo satisfactionum Theaurum: Tibi totaliter
offero, atq; permitto, vt eum dispenses in Animam
Purgatorii, vsq; ad exinanitionem & denudationem
meam, quoad omnes satisfactiones meas, meritis, sa-
tisfactionibusq; Domini mei IESU CHRISTI vni-
tas; Solas mihi satisfactiones, solaq; Domini mei
IESU Christi merita reseruando, sine quibus Tibi
gratus esse salutemq; æternam consequi, neq; va-
leo, neq; volo, quæque adeo infinitæ efficacitatis
sunt, vt earum virtus & valor, nullis ad alios appli-
cationibus, ab ipsis applicantibus, (modo aliunde
etiam capaces sint) auocari possint. Reseruans et-
iam mihi satisfactiones & intercessionem, omnium
Electorum Dei, tanquam fratrum meorum, spe-
cialissimè autem Pretiosissimæ Parentis ac Virginis
Mariæ, tanquam Hæreditatis meæ.

Hæc porro omnia superius insinuata, & à me,
Tu, Deus meus Maiestati in suffragium Animarum
Purgatorii oblata: oblata esse volo, absq; villo meo
(quatenus meo) præmio, mihi inde apud Te secu-
turo, sed in Animas easdem satisfactoriè redunda-
turo. Præmij loco, illud solum cupiens à Te, vt Tu
in Tuis, & à Tuis creaturis amplius & amplius glo-
rificeris: vt quam plurimis Ecclesiam Tuam filijs, gra-
tiam

tiam & spiritum, efficaciter tenerum, compaffum,
 studiosum, liberalem, constantē, erga animas pur-
 gatorij iuuandas, vnā mecum largiaris: vtq; per
 meam hanc, quam ex dono tuo concepi voluntatē,
 & depauperationem, Tux quidem gloriæ, anima-
 rum Beatitudini, aliquid, siue plenitudinis, siue sal-
 tem accelerationis accrescat.

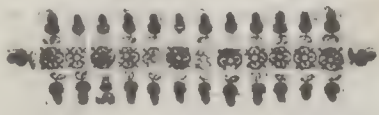
Id ita totum Tux Diuinæ voluntati, charitati,
 Maiestati ac Dignitati voueo, promitto, iuro, &
 dono, Sanguinisq; Iesu Christi Domini nostri, ōni-
 umq; Electorum meritis. configno. Nunquā vt
 scienter p̄denterq; ac deliberatē, quantum ad
 me, sim retracteturus, neq; in toto, neq; in parte,
 vsq; ad Mortem. Ad quā vlq; esse volo, & ero ser-
 uus, op̄arius, mancipium, Tuum propter Ani-
 mas illas, Animarum verō propter Te.

Tibi Deo meo omnis & semper maior Gloria in
 sæcula sæculorum. Et Fidelium Animæ per mise-
 ricordiam Tuam, requiescant in pace. Amen. Am.

Et hæc de profusione charitatis & miserationis
 super proximos, deq; Prouisione per eam dixisse,
 sufficiat. quod ad omnes quidem fideles spectat,
 præcipuē tamen incumbit ijs, quorum vita in pro-
 ximo finem habet: his enim quā maximē ipsa
 breuitas vitæ residua incumbere facit, illud moni-
 tum Apostoli. *Animas vestras castificantes in O-*

2. Petr. 1. 22

*bedientia charitatu, in fraternitatu amore,
 simplici ex corde inuicem diligite
 attentius.*

PRO.

PROVISIONVM SENECTVTIS

Pars Secunda.

Adductis aliquibus prouisionibus Senectutis speculatiuis, etsi nihilominus exhortatiuis ad feruens instansq; studium perfectionis in obsequio Diuino. in hac altera parte Prouisiones practicas tradere aggredimur. Praxes nempe, quibus praterita vite omnia delicta, quantum ad penas eorum omnes, praesertim vero spirituales expiari, errata corrigi, neglecta suppleri, copiosa lucra cumulari possint, adiuuante Diuinâ gratiâ, in cuius conspectu facile est ditare pauperem, & dare virtutem, vt quis in breui, expleat tempora multa.

Prouisio I.

Ad omnium peccatorum penarumque expiationem.

Quoniam nemo mundus à sorde: ne quidem infans, cuius vita est vnus diei super terram: *Iac. 3. 2.* quoniam item in multis offendimus omnes: quoniam etiam iustus septies in die cadit: quoniam delicta *Prou. 24. 16.* nemo intelligit, & ab occultis suis, nec non ab aliis *Psal: 18. 13.* sibi adherentibus mundari petit sanctus nec non *Psal: 14. 7.* ignorantias suas obliuioni tradi: quoniam de propitiis peccatis

alia peccato, prohibet nos Sapiens sine metu esse.
 quoniam nemo scit, *utrum odio an amore dignus sit:* *Ecclesi. 5. 5.*
 imò quoniam nemo non scit, quòd non amore sed. *Ecclesi. 9. 1.*
odio dignus sit: quoniam menturam suppliciorum
 peccato cuiq; debitorum assignare solus Deus, &
 alius nemo potest, constat verò, tum Sacre Scriptu-
 ræ, tum probatz fidei exemplis, longè aliter, id est,
 longè magis peccata nostra in Diuino iudicio exa-
 minari & grauiora censei, quàm à nobis. quoni-
 am de cursu ordinario scire nemo nostrum potest,
 an condignam & plenam satisfactionem pro ali-
 quibus scietem (quid dicam de omnibus) peccatis
 suis Deo fecerit. indeq; rationabiliter præsumere
 quisq; potest, attento rigore diuini Examinis, mol-
 litie nostra in pœnitendo, viuacitate affectionis in
 peccando, crebritate relabendi in eadem & habi-
 tuatione, scandalis præbitis etiam ignoranter alijs
 mala nostra imitantibus, alijsq; similibus nobis oc-
 cultis, sed nos grauantibus circumstantijs, apud
 Deum autem ponderari solitis. potest dico quisq;
 præsumere ingentem sibi adhuc oram Deo iudice
 superesse pœnzrum exsoluendarum congeriem,
 quàm necesse sit, vel in hac vita voluntarijs, vel in
 altera Purgatorijs pœnis aboleri: sit vero rationa-
 bilius hic potiùs satisfacere, quàm sese in purgato-
 rio Diuinæ Iustitiæ manibus, in quas incidere hor-
 rendum est, expiandum reservare.

Heb.

Planè sequitur, vt quisquis sapit, quòd fidelem
 sapere decet, decet autem ita sapere maximè vete-
 ranum in scientia Spiritus obsequioq; Dei, eundè
 que simul iam vitæ modicum tempus habentem,
 sequitur inquam, vt quisquis talis est, dum tempus
 habet consulat sibi, rationes expungendorum debi-
 totum secum ineat, easq; seruet exactè, & assidue
 exerceat, donec cum Diuina gratia & omnes præ-
 teritas planè expungat, & nouas in præsentem, quàm
 minimas paucissimasq; contrahat, contrastas quo-
 tidianis pœnitendi & expiandi praxibus aboleat,

detq; operam vt quoad potest fieri cum Deo sine omni tam culpæ, quàm pœnæ obligatione vt plurimum viuat. Cuius rei hæc praxes sũt.

Prima assuescere vitæ Ordinatz per omnia quoad fieri fas erit, vt nullus fiat à me actus elicitus, imperatus, internus, externus sensus rationis, humanus, & si fieri potest etiam hominis, qui non sit ex ordine & prauisione, ex fide & ratione, ex intentione pura & sublimi, intensè, attentè, deuotè, applicatè, iuxta suas regulas & circumstantias perfectus. Sic fiet, vt raro, rarissimèq; peccetur, leuiter, cum celeri aduertentia & retractatione atq; expiatione & emendatione facili expeditaq;.

Secunda. Examinum frequentia, super omnia, quotidiana & non quotidiana opera facta aut facienda: Notus est Sancti Patris nostri mos, in horas singulas sese recolligendi actionesq; inspiciendi. Estq; hæc cura commodissima ad euitanda expiandaq; simul delicta.

Tertia. Habere & seruare præscriptas praxes consuetudinesq;, quibus quotidie, quauis hebdomada, quouis mense, quouis anno, omnia & singula totius vitæ peccata ex intentione propositoque expientur.

Quarta. Omnibus & singulis operibus quæ quâdocunq; aguntur, itemq; passionibus quæ incidunt: incidunt autem, cum omnis actio habeat respondentem passionem, adiungere intentionem satisfactionis, seu applicationem ad satisfaciendum, quoniam hominis in gratia positi omne opus satisfactorium est, si præsertim applicetur, & maximè in personis religiosis, quarum status pœnitentiæ cū sit, omnis earum actio & passio, erit ex vi status satisfactoria.

Quinta. Actus charitatis Diuinæ, contritionis item. Condonationis iniuriarum sinceræ, orandi etiam pro inimicis eisq; benefaciendi. Misericordiz in pauperes corporales vel spirituales. Resignationis

tionis in omnem Dei voluntatem. Abstinenti ab aliorum censuris, iudicijs, damnationibus. item Abstinentia vindicatione sui, eam etiam apud Deum deprecando. Hi inquam actus tales, testimonio Scripturæ expiant penas peccatorum: si ergo crebro accurate, feruenterq; fiant, inducent immunitatem à multis, aut etiam ab omnibus pœnis.

Sexta. Zelus Animarum tam in hac vita existetium, quàm in purgatorio patientium. qui quanto est insatiabilior, quantoq; liberalior, tanto ad hominem à pœnis propriorum peccatorum eximendum efficacior. *Si eduxeris pretiosum. è fili, quasi os meum eris* ait Dominus. Et iterum. *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala tibi erant cum Dominus.* *Ierem. Psal.*

Septima. Vita religiosa, quæ religiosè ducitur, cum obseruatione omnium exacta, iuxta vitam communem debitam spiritu & deuotione religiosa, nec relinquit spatium peccandi, & ex substantia naturæq; sua abolet peccata per modum pœnitentiæ & quidem grauis atq; diuturnæ. Quod si ingressus Religionis primus aut votorum nuncupatio, sunt homini vice Baptismi. cur non etiam, imò & magis, eiusdem vitæ executio quotidiana, diuturna, assidua, pari primæ deuotione & liberalitate animi in Deum facta sit.

Octaua. creber vsus idemq; deuotus & diligens Sacrificiorum Sacramentorumque Eucharistiæ & Pœnitentiæ idq; saltem spiritualiter (qui creberrimè exerceri potest) per actus.

Nona. Vsus Indulgentiarum familiaris, deuotus, diligens: quarum indiculum & praxim, seu applicationem ad operationes nostras faciendam expedit habere.

Decima. Feruens, deuota, crebra recogitatio Passionis Domini nostri, itemq; Dolorum Matris eius compassæ ipsi, cum studio experiendi dolores amborum in ipsis nobis. tam in animo & corde,

quàm etiam in corpore. iungendo etiam opera nostra, sanguini, dolori, meritq; Christi. Itemq; in balneo sanguinis & meritorum eiusdem, nostram præteritam vitam & opera vitæ, bñeando, lauando, expurgando: nec præteritam solum, sed & præsentem, omnemq; absolute vitam nostram & opera eiusdem. quæ fuit praxis sancti Francisci Minorum Patriarchæ.

Vndecima. Vfus mortificationum tam cordis quàm corporis, adiunctarū meritis & passioni Christi & Matris eius & Sanctorum, præsertim cum præmio examine instar Iudicij Diuini & censoriæ seueritatis. Mortificationis item instar Extremæ vñctionis, qua omnes potentie sensusq; in specie affligantur & expientur peccata ijs commissa.

Duodecima. Conferet plurimum ad propositum effectum expiandi omnia & singula peccata à poenis debitis, singulis diebus, vel aliis statibus temporibus, indicare vniuersalem planctum poenitentiae toti tibi. Personæ scilicet & substantiæ tuæ. Corpori & Animæ parentijs & viribus, membris & partibus, particulis atq; atomis, functionibus & capacitatibus, circumstantijs & deniq; possibilitatibus tuis, vt omnibus his singulisq; elicias exarsq; intentione tuâ, planctum vt dixi & luctum vniuersalem, contritionem, confusionem, confessionem, detestationem, odium, execrationem, retractionem, erubescenciam, tædium, propositum, emendationem. Ita vt nulla particula tua non laboret conferatq; de suo totum in expiationem abolitionemq; peccatorum, in postulationem & emendationem veniæ totalis, in voluntatem, propositum desideriumq; emendationis, emundationisq; quàm plenissimæ coram Deo. Totus peccasti, dignum est vt totus de peccatis doleas & lugeas. Dole ergo ex intima apprehensione, simulq; nunc pro semper appretiatione & æstimatione ac dilectione actuali, izlz a te Dignitatis, Maiestatis, Bonitatis, Benigni-

Benignitatis. Charitatis Diuinæ. Etiam dole ex profunda penetratione abiectionis, indignitatis, malitiositatis ingratitude tuæ, qui læisti & contempnisti & odio habuisti tantum Deum & tam in te, inq; omnia, & in se bonum. Dole autem eâ ferietate ac plenitudine, deuotæ & amantis amaritudinis, qua dolores, si intuitiue (seclusa beatitudine) intueris Deum in omni Maiestate Amabilitate, Bonitate, Charitate suâ quâ doluit Christus, tum aliàs, tum in horro sanguinem sudans, tum in cruce agonizans, quâ doleres in articulo mortis iudicijq; extremi, particularis ac vniuersalis. Dole digne Deo, adæquatè tuis peccatis tuq; vilitati, dole tota omni possibili proportionē feruoris dolendi & amandi, dole toto Te.

Decima tertia. Ad hoc etiam propositum confiteri, quoties Sacramentaliter confiteris, ita confiteri, vt in animo intentosq; hareas omnium totius vitæ peccatorum odium & dolorem, item retractationem, & emendationis propositum desideriumq; saltem conditionatum. si possunt scilicet, præsentia, & in quantum possunt retractari. item confiteri quantum lat videbitur omnia quoq; totius prægressæ vitæ peccata, per quæ quomodocunq; Sanctissimæ Trinitati displicuisti: tum etiam peracta confessione satisfactionem facere, intuitu omnium totius vitæ peccatorum expiandorum. vt hac ratione omnis particularis Confessio, fiat quasi Generalis.

Decima quarta. Habere institutum quoddam Purgatorium Spirituale, ex varijs classibus Exercitiorum compositum, in quo fiat temporibus expurgatio fiat peccatorum & poenarum ipsarum debitarum. Quæ de re alibi.

Decima quinta. Semper habere aliquam molestiam seu cordis seu corporis: sponte vel aliunde oblatam, acceptatam tamen in eum finem, vt eius libenti toleratione cum vniuerso Sanguine Christi

meritorumq; Pretiosissimæ Parentis & omnium
Electorum, satis fiat Diuinæ Maiestati iustitiæq;
pro tuis omnibus peccatis.

Decimasexta. Habere in more vt quoties ali-
quem cognoscis defectum tuum, eum pluribus a-
ctibus oppositis aut alijs virtuosis compenses, nec
non (si licet) pœnalibus: adiuncta vel præ-
uia retractatione & emendationis
proposito.

Prouisio II.

Ad iustitiarum imperfectarum perfectionem.

Considera hanc esse miseriam nostram, quam
diu in hoc puluere gradimur vitæ fragilis &
mortalis, quod non tantum multa passim pecca-
mus, sed etiam ipsas nostras perfectiones imperfe-
ctè, diligentias negligenter, seruos tepidè, boni-
tates minùs benè, Diuino oculo iudice operemur,
fallentes non rarò, neq; parùm nosmetipsos. Hoc
nisi ita esset, vt quid Dominus minaretur, se acce-
pto tempore iustitias iudicaturum? vt quid Apo-
stolus diceret: *nihil mihi conscius sum, sed non in
hoc iustificatus sum: etenim qui iudicat me, Do-
minus est?* ut quid diceret alius Apostolus, in lu-
dicio Dei, iustum vix esse saluandum? vt quid di-
ceret deprecans Deum Dauid. *Non intres in Iudi-
cium cum seruo tuo Domine, quia non iustificabi-
tur in conspectu tuo omnis viuens, etiam scilicet,
Iustus?* vt quid Sanctus Iob & dicit. *Si iustus fuero
non eleuabo caput. & petit, in inferno potius abscon-
di, quam in Iudicium eiusdem adduci?* Vt quid de-
niq; Isaiâ affirmaret: *Faci sumus & immundus o-
mnes nos: & quasi pannus menstruata omnes iustitia
nostræ.* Quocirca Iob iustissime simulq; humillimè
confiteatur.

Iob. 10. 15.

Isa. 64. 6.

confiteretur de se. *Quantus sum ego, et respondeam Deo, & loquar verbum mecum eo? Qui etiam si habuero quidpiam iustum, non respondebo, sed iudicem meum deprecabor.* E. dat rationem subdens. *Si fortitudo quaritur, robustissimus est: si equitas Iudicii, nemo audet pro me testimonium dicere. Si iustificare me voluero, os meum condemnabit me. Si innocentem ostendero, prauum me comprobabit.* Ergo ex mente tantorum Sanctorum, h. ad rigorem examinis stricti Iudicis veniant iustitiae nostrae, nec fidere ijs possumus, & timere ijs debemus. Si eas vel à Christi meritis, atq; gratia, vel à miseratione Diuina separauerimus.

Quo posito bene prudentis consilij est, iustitias suas bene suspectas habere, & timere, ne ijs dicat Christus Dominus illud. *Non inuenio opera tua plena coram Deo meo.* semper autem & inquirere & habere adhibereq; rationes, quibus suae plenitudini reddantur, seu quibus ad perfectionem iustitiae perducantur. Tales enim Dominus & desiderat & commendat seruos cum ait. *Beat. qui eferunt & faciunt iustitiam:* nempe completam & perfectam: quoniam ipsi saturabuntur eius plenitudine, quando dabit eis Dominus, *et dies pleni inueniantur in eis.*

Hoc verò omnibus quidem Dei seruis curare consultum est: at consultissimum ijs, qui iam vident propter aetatem & elapsam & deuexam, non posse non esse sibi Tempus breue & reliquum, non posse Dominum longè abesse, sed potius prope esse. talibus enim, nisi de numero fatuarum Virginum sint, incumbit promptè, & vel de nocte media consurgere, lampadesq; non solum ornare, nec solum accendere, verum etiam & imprimis quidem oleo implere. Cuius rei praestandae antequam aliquas ponam praxes, praemittam aliquas utiles necessariasq; observationes.

Prima exq; fundamentalis observatio sit desumpta ex D. Thoma. *perfectionis & perfectiorum principium*

59

Iob: 9. 14.

Ibid: 9. 19.

Apoc: 3. 2.

Matt: 5. 6.

Psal: 72. 16.

1. 2. quest.
68.

primum esse, omnia perfectè elaborare, quod nisi fiat à perfectionis sectatoribus professoribusq; eorum opera quantumlibet ex substantia sua sint, videanturue perfecta, non erunt reuera perfecta. Ex hoc proinde surgit.

Secunda Observatio. Vulgatissimum esse eorū qui perfectionem quærunt & amant, errorem in eo: quod ambiciosissime, magna, grandia, atq; ut illi vocant Heroica & perfecta, mirabilia, & oculos mentesq; omniū sapientia, operari queant & gaudeant, in eoq; & summam, & praxim perfectionis ponant, nihil de eo, parumue aliquid solliciti, v. quidquid laborant, perfectè elaborent. Cum tamen iuxta sapientes, & iuxta ipsissimam veritatem, proprium sit perfectorum & perfectionis, perfectè operari. Alibi hoc argumentum fufius tractatum est, hic eius locus non est. Sit interim.

Tertia observatio. alterius erroris, quem etiam perfectionis cupidi sæpè errant: nimirum quia magis volunt multa operari, quàm bene: malunt numerum, quàm valorem operum: quod perinde est, ac si quis mallet multos obolos, quàm vnum aureum, multa vasa testea, quàm solido ex auro vnum factum habere. Atqui certò certius est, apud omnes rectè æstimantes, maximèq; apud ipsum Deum: Minimum, & Naturæ specieiue suæ licet vile opus, perfectè elaboratum, esse præstantius atque pretiosius, pluribus operibus bonis, ac non bene, non inquam perfectè elaboratis. Hic perfectorum error, à spirituali quadam avaritia profuit, quâ volunt citò & multum coram Deo ditari, sed in modo discendi errant, nam uti dixi, coaccuare multa testea vasa seu opera meritaq; volunt potius, quàm vnum auro solido gemmisq; factum. obliuisti illius prouerbij. *Substantia festinata minuetur: quæ autem paulatim colligitur manu, multiplicabitur.* Quocirca, qui hoc inter detrimenta vitæ suæ ponunt, si pauca & lentè, sed perfectè elaborant, hi

Prov. 13. 11.

rant, hi hunc errorem deponant opus est. magisq;
credant Diuino, quam suo sensui. Deo enim non
placet multitudo filiorum (operum) inutilium.
plusq; ipsa Sapientia xstimauit ac probauit duo mi-
nuta a paupere vidua missa in gazophylacium, quā
multorum profusam pecuniam, affirmans eam plūe
omnibus dedisse, non plus numero, sed plus animi
dantis pretio. quoniam Deus deuotione pascitur
& delectatur, non numero. & non attendit ad quā-
tum, sed ex quanto, neq; acceptat verba, sed ad-
uerbia.

Quarta obseruatio. Opera nostra aliās bona &
præclara de se, infici tamen solere potissimū. 1. Vel
quia ipse operans, non satis est gratus Deo, eo quod
non satis etiam sit purgatus coram ipso. 2. Vel
quia intentione non satis purā defecataq; opera-
tur. 3. Vel quia angusto, ignauo, illiberali ani-
mo affectuq; (quod sine deuotione dicimus) ope-
ratur. Vel quia. 4. non secundum debitas operi
circumstantias operatur. Vel deniq; quia 5. non
vsq; ad consummationem operatur. quamobrem
qui vult perfectionem in suis moribus operibsq;, &
consequenter in se, vitaq; sua obcinere, opposita
quinque adhibeat in operando media. 1. Nitorem
& munditiem cordis. 2. Puram & ab omni crea-
te portionis intuitu liberam, in solumq; Deum
propter Deum directam intentionem. 3. Diligen-
tissimum, feruentissimum, liberalissimum animi
in agendo conatum & affectum. 4. Debitarum
circumstantiarum omnium nexum. 5. Et deniq;
vltimam finalemq; operationi & operi manum.
quandoquidem in suo sacrificio quod Holocaustū
vocant, neq; vngulam, neq; caudam, neq; pilos de-
esse vult Deus noster.

Quinta obseruatio est, vnicam tantum rem age-
re, non autem plures simul. Nam pluribus inten-
tus, minor est, neq; sufficit ad singula sensus. Et
experientia nouimus, quod dum aliquid primari-
um agi-

um agimus, & interim etiam aliquid aliud esto leue expedire veluti obiter volumus, ab illo primario opere nostram attentionem abducit, in hac autem leuicula actione desigit: estq; hæc illusio non infrequens, insipiens, & perfectioni operum nociua, proinde vitanda.

Sexta observatio. Esi vnica solùm agenda res & actio sit, agat tamen eam totus homo, & non vnica uel altera parte potentiaq; sui. Sic enim vnum opus bonum poterit simul & semel pluries agere, quod alioqui semel tantum egisset. Exempli gratia. Orat quis horas canonicas flectendo, aut stando, aut sedendo, aut ambulando, si ad orandum tantum applicat mentem seu rationem & voluntatem, & linguam, sola mente & lingua orabit, ac si etiam ad orandum sua intentione, applicabit oculos quibus legit, aures quibus audit, manus quibus tenet aut voluit librum, pedes quibus vel staret, uel flectit, vel ambulat, os & pectus quibus respirat, reliquasq; sui partes, quibus inter actionem orationis illius utitur, toties iste horas suas orabit, quot erunt variorum membrorum ab eo simul exercitæ actiones inter orandum mente vel lingua. Hæc enim ab intentione & applicatione dependent volentis, & vici habent. Quod melius patebit ex observationibus sequentibus. Ad hanc autem adhuc addo alium sensum, usumq; huius observationis presentis etenim hac observatione, quâ totus homo agit quando agit, non tantum possumus vnum opus pluries simul agere, modo explicato: sed etiam possumus plura simul opera disparata & distincta agere, absq; detrimento actionis principalis & per se ad agendum assumptæ. exempli gratia. Orat quis canonicas horas modo dicto. ad hanc actionem expediendam, sufficit mentem & linguam cum cæteris suis modis adhibere. ambulatio, flexio, libri tensio aut volutatio, respiratio, aliarumq; partium & potentiarum exercitatio, ad hoc

ad horarum recitationem est de se impertinens: ergo ista omnis concomitantium actionum varietas, potest ad alios aliosq; fines iuxta arbitrium voluntatis humanæ applicari, atq; ad eos exerceri: sicut potuit ad horarum canonicarum recitationem intentione simili dirigi. Quare ore & mente horas dicit, vt satisfaciat obligationi, standi vel flectendi laborem dabit animæ purgatorii respiratione aspirabit ad Deum ut dilectum. & sic de alijs. Neq; opus est, inter recitationem horarum, has omnes applicationes in memoria actualiter volvere, id enim esset contra quintam obseruationē, sed eas sufficit semel initio fecisse, neq; mutatione interrupisse. censebuntur enim virtualiter durare, dum durabunt actiones ipsæ applicatz.

Septima obseruatio est Augustini de operibus nostris, quod & illa loqui possint, nosq; per illa loqui possimus. Habent enim & illa linguam suam, & possunt à nobis adhiberi, pro lingua aut cordis animiq; motu. Sic querenti ex nobis alicui homini, vbi sit venale vinum possumus hoc narrare voce, possumus intenta in locum manu, possumus ostensa hedera, potest hoc ipsamet exposita præstare hedera. Sic iram internam, non sola voce, sed etiam contracta fronte, aspectu toruo, minitante manu, possumus eloqui, seu manifestare. Sic ipsi, imò verò maximè Deo ipsi, non sola lingua, nec sola mens, nec solum cor loquitur, loquuntur etiam genua flexa, oculi eleuari, tensa brachia, sublatæ iunctæq; palmæ. Quemadmodum etiam Deus ad nos non tantum voce loquitur, loquitur etiam rebus & operibus, adeoq; omnis res, omne opus Dei, lingua est Dei. Mugiant conuersi in ære, nonne loquitur nobis se esse terribilem & timendum? dat beneficia, nonne ait nobis, dilige me? quoniam bonus sum &c. Ita tot sunt linguæ Dei, quot creaturæ, quot opera manuum eius. Pari ratione & nos sumus instructi in infinitis instrumentis loquens

*Habet simile
sensum etiā
Ambro: lib.
1. in Offic: C.
41. Habet &
sanguis vocē
suam, quā
clamat ad
Deum.*

loquendi cum Deo, eiq; sensus mentis nostræ explicandi. dum modo non delit intentio & applicatio, voluntatis nostræ liberæ quæ vna potest non rem, omnemq; actionem suam animare, vt loquatur Deo quidquid vult, laudem, amorem, timorē, adorationem, subiectionem, gloriam, gratiarum actionem, pœnitentiam, admittationem, desiderium, fidem, spem, sustentiam, resignationem, obedientiam, humilitatem, orationem, postulationem. &c. Sicut enim oro Deum pro sanitate corporis, quando illi verbaliter dico. Sana me Domine ab infirmitate mea. ita quoq; id ipsum ab eo peto, quando pauperi stipem do hac impetrandi intentione, aut quando iniuriam condono. Sic, quando ambulationis, aut scriptionis, aut externæ laborationis meæ gressus, motusvè manus, calami, instrumenti facio, vt me coram Deo tot vicibus humiliem, quot gressus faciam, tot sine dubio erūt humilitationis actus, quot pedum gressus, quod manus calamiq; motus. non minùs, quàm si vel corde solo, vel etiam ore repeterem sæpiùs sæpiùsq;. Domine propter te, vilifico me. Domine vilis & vilitas sum &c. Habent enim opera linguam suam seu possumus nos, nostrâ voluntate operibus nostris dare linguam suam. Sic pro beneficio accepto à Deo, possumus agere gratias, non corde tantum aut linguâ, verùm etiam victoriâ aliquâ nostri in finem gratias agendi Deo. si verbigratia nō obsequar curiositati oculorum vel aurium, si non obediam impatientiæ, si actum charitatis fraternæ, vel obedientiæ ad Pralatū aut regulam faciā. Ita enim omnia opera, loquentur Deo gratias, melius etiā, quàm si lingua tantum, aut cor diceret id ipsum. Addo hac eadem ratione posse, nos omnem creaturam etiam brutam & inanimatam, omnesq; eius actiones, vires, partes, circumstantias facere loquentes, Deo gloriam & honorem & gratiarum actionem, postulationem, adorationem

rationem

65
rationem, obedientiam, humiliationem, & omnis generis affectiones dignas Deo, tam pro nobis, quā pro alijs, quā pro seipſis. Cuius rei luculentum exemplum est, Canticum trium puerorum *Benedicite omnia opera Domini Domino*. Et Davidis *Psalmi* *Dan. 3.* *Psal. 148.*
mi plures, nominatum Laudate Dominum de caelis. Adhuc addo: hac eadem ratione posse nos omni actione nostra, (imō & aliena per nos ad id directā quantum ex nobis) disponi ad gratias Dei actuales & habituales, disponi item ad Sacrificium Missæ Sacramentumq; dummodo animentur ista intentione, & ad gloriam Dei tant, diriganturq; ea intentione, ut insuper disponamur per eas ad fines prædictos gratiarum, communionum, contritionis, satisfactionis pro peccatis aut Animabus purgatorii &c. &c.

Octava observatio. præcedentes illustrans & fundans est, tenendam esse naturam, potestatem, vastitatem comprehensionisq; nostræ liberæ voluntatis, eiusq; usum & praxim simul sciendam & exerendam exercendamq;. Voluntas ergo nostræ tanta est vastitas, & capacitas, & natura, & potestas, ut quantumcunq; & quocunq; voluntate nostræ libera intendimus, eo etiam e uideam actiuitate & actione pertingamus. idem enim & vnum ista in voluntate nostra sunt, aliquid vel aliquo intendere, & eodem actione pertingere. Itaq; si voluntas libera extendit se intentione sua tantum ad tres verbi gratiā vlnas, actio eius etiam tantum trium vlnarum & ad tres vlnas erit. at si intenderit & porrexerit se ad centum milliaria, etiam actione centū milliaria complectetur: quia voluntatis intendere, est actione pertingere. ita ut non vterius actione pertingat, quā intendat, nec vterius intendat quā pertingat. Estq; hoc soli voluntati nostræ liberæ proprium: aliæ enim potentæ nostræ id non habent. Non enim possumus auditui vel v' sui nostro præscribere, ut non nisi ad tantum spatium au-
diat, vi-

diat, videatue. sed sæpè citra, sæpè vltra extenditur, quàm volueramus: At voluntatis intentio & eiusdem actio adeò commensurantur inuicem, vt altera alteram nihil excedat. Hac voluntatis nostræ proprietate in intendendo scire, vti in spiritali negotiatione, & vitâ & acquisitione perfectionis atq; augmento, singularis artis est, maximi fructus, modici laboris. Solus enim est hic labor, Intendere. Sit in hoc liberaliter assiduus, assidueq; liberalis, imo avarissimè avarus lucrorum spiritalium conquisitor: & sine dubio tantum lucrabitur atq; distet, quantum intendet. iuxta illud Domini dictum ad populum suum. *quemcumq; locum calcauerit pes vester, vester erit.* quousq; enim sese pedes voluntatis nostræ intentione extendent, eodem efficitate & lucro profectuq; pertingent.

Deut. 11. 24.
Iosu. 1. 3.

Nona observatio. In via & vita & negotiatione spiritali (tam verbi gratiâ in expiandis peccatis, quàm in supplendis imperfectionibus quàm in cõpensandis omissis, quàm in conquiendis magnis meritorum & profectuum lucris) sciendas & adhibendas esse artes quasdam compendiosas seu breues, quoad laborem, amplas autem & vastas quoad fructum. Sunt enim in vita spiritali etiam viæ cõpendij, per quas qui currunt præueniunt sæpe multos, & consummati in brevi expleant tempora multa. eoq; perueniunt in perfectione & meritorum atq; virtutum & gratiarum Dei opulentiâ, quo pleriq; per multos & annos & labores, vel nunquam, vel vix perueniunt. Tractavi hoc argumentum alias: nunc locus non est, tantum atrexi istas compendij vias aliquas, seu dictamina ampla & vasta.

2. Reg. 18. 33.

Tale ergo est. 1. Continuum suimet abnegationem & perditionem quærere & exercere, Suimet dico, nempe Amoris, sensus, honoris, excellentiæ ac libertatis iudiciq; proprij. Vt homo in nulla re seipsum quærat, sibiue faueat, maximè in puncto honoris & famæ contra cuius amorem, curam, tutelam,

relam, quanto animosiùs depugnârit, tanto celerius proficiet copiosiusq; Qui hoc punctum in ultimos annos vitæ spiritualis reijciunt, valde tam se, quàm alios seducunt, puniuntur à Deo tarditate & parcite profectus: tepiditate spiritûs, alijsq; incommodis, quorum fontes alibi deteguntur. Ab hoc certè ordiri nos conuersionem nostram docet Dominus toties dicens. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum. Qui amat animam suam, perdet eam.* Proinde qui hoc studium differendū putant Christi doctrinam corrigunt, suam ignauiam nutrant.

2. Præsentis DEI studium assiduū & accuratum. Efficacissimum verò ad profectum diuitiasq; spirituales instrumentum, quod quia vulgò est laudatum & explicatum, & melius experimento discitur, quàm verbosa commendatione, sit satis hoc de eo dixisse: DEI amari & dignè appretiati iugè memoriam, esse acceleratæ & supremæ sanctitatis, perfectionisq; fodinam.

3. Vitæ communis & Observationis regularum omnium ad literam, inuerecundum (liceat ita loqui) & cæcū ad respectus humanos studium. Hac via incedere tutissimum Religioso præsertim. Neq; est ad iuuenes amandandum, sed à senioribus quàm maximè obseruandum: eos enim maximè decet, quorum vita veluti viua regula omnibus esse debet. Et omninò absurdum est, vt veterani abiliioribus indignentur aliquid agi, præter communem disciplinam, ipsi autem permittant sibi, & velint permitti, vt possint impunè esse, supra, extra, contra disciplinam. Qui est per omnia subiectus Regulis (scriptis aut viujs, nil refert) & communi disciplinæ ad mortem. Hic sine iudicio ad beatam vitam admittetur. Non enim in eius quidquam reperietur actionibus, quod iam ab ipso Deo non sit canonizatum per regulas.

4. Dictamen amplum & vastum simulq; cōpendio.

pendiosum est. Ordinaria opera, sed non ordinario modo, non perfunctorio, non ex usu, non ad oculum, non ad præmium, verum exactissimo modo & dignè Deo facere. Grande dictamen & præcedenti consimile.

5. Est. Obedientia & dependentia in omnibus etiam minimis animi designationibus & motibus, à directione Superiorum ratorumq; spiritualium: instar simplicissimorum paruulorum. Ita vt maioribus anima conscientiaq; sic pateat, quomodo vasa crystalina in lucem adducta transparentibus. Quantum sit sanctitatis, compendium & perfectionis in hoc dictamine, nosse qui cupit, experiri velit.

6. Est Resignatio in Dei omnem secundum quascunq; conditiones voluntatem, tam circa nos, quam circa quascunq; creaturas, pro beneplacito suo ordinantis. Ita sine nostra voluntate in omnibus sumus, præter quam in hoc vno vt omnia iuxta Dei voluntatem, propter ipsammet Dei voluntatem velimus. De hoc pluribus alibi, nec semel dictum à me. Nihil attinet repetere. Plura etiam dictamina non addo. longior enim est hæc prouiso, quam voluissem, quanquam hæc vna, etiam sequenti, imo fors & sequentibus subseruiet.

Ex dictis colliget quisquis iusticiarum imperfectarum perfectionem supplere desiderat, quibus cum praxibus, quibusq; artibus & observationibus ad hoc tendere oporteat 1. Dabit enim operam, vt omnia perfectissimè elaboret, 2. Vt opera sua siue maxima siue minima ex se sint, maxima modo operandi faciat. 3. Vt si fortè multa perfecte elaborare non possit, elaboret pauca, elaboret vel vnum: certus, plus Deo & gloriæ & gustus, itemq; sibi meriti & profectus esse ab vno perfecte elaborato opusculo, quam à multis, sed non perfectis; 4. vt puro corde, pura intentione, pleno studio & affectu, pleno omnium debitarum circumstantiarum comitatu,

mitatu, ad vſq; finem ſeu vite ſeu operandi cum perfectione modi peragat. 5. Vt in agendo nec multiplex, nec feſtius ſit: neq; aſtuet ad hoc, vt multa in arſe: tempore perſiciat, ſed omnia tempus habeant, neq; aia alijs obſtrepent. Optimè tempus collocat, qui ſiquis illud in ſingulis operibus ſuis per teſte conſummendis collocat, perdit, autem non lucratur tempus, qui non quam bene, ſed quam multa faſciat attendit. Res tibi ſeruane, non tu rebus. Itemq; tempus eſt (& ſit) propter reſ, neq; actiones, non contra. Vulgo dicitur & bene. Quid cito ſit malè ſit, ſeu citò perit. Et qui duos lepores vno cane, captat ſimul, neutrum caput. 6. Dabit etiam operam, vt totus agat. Sic enim multiplicabit opera & lucra, labore vel nihil, vel pene omninò nihil multiplicato. 7. Animet etiam non tantum ſeipſum, nec tantum opera ſua, ſed reſ omninò omnes, earumq; operationes in ſuum ſpiritualem fructum Dei; obſequium, & gloriam. Idq; voluntatis & intentionum eius vſu quam vaſtiſſimo & capaciſſimo. Ad hæc autem ſeſtetur vias compendij. Deniq; per hæc omnia illud intendat, vt (præter alias intentiones) iuſtitiarum ſuarum imperſectio perſiciatur, & ſua plenitudo, in quantum ab ea deficiunt, impleatur & etiam ſuperimpleatur.

Prouiſio III.

Ad fecunditatem perfectionis & meritum in operibus.

Conſidera, quod ſi quid ad Prouiſionem Senectutis pertinet, hoc certè pertinet, vt qui ſe in declinæ ætatis videt, in hanc te præcipuè curam effundat, vt quæcunq; interea operatur, operetur quam perfectiſſime, ac per hoc etiam, quam fecun-

diffimè. Et quidem ad hoc propositum non deest nobis Diuina incredibilis ac faciendum nobis bene liberalitas, dummodo nos in eâ acceptandâ nobis, & Deo non desimus. Præter quàm enim, quòd vnijs ijsdemq; operibus & operationibus, tum præterita expiare peccata, tum præteritas bonorum imperfectiones supplere, intuper etiam noua lucra, hoc est nouos profectus facere, noua merita comparare possumus, & quidem in ea excellentia atq; copia in quantam sese nostræ voluntatis extendere studuerit intentio. Quocirca quæcunq; in duab; prouisionibus prædicta sunt, quæ praxēs inibi iuncta, ex omnes ad hoc quoque seruire nobis possunt, quod hac prouisione intendimus: scilicet ad locupletandum nos meritis, gratijs, virtutibus, perfectione in operibus nostris. Et nihilominus possunt alia praxēs ad eundem finem inueniri & adhiberi, quæ similiter duabus primis prouisionibus perinde poterunt deservire. Et si verò iam ante explicatum est, quosnam fructus operum nostrorum nos habere possumus, tamen & hic proderit eorum memoriam reuocare, & indiculum forsitan pleniorē, quàm ante retexere. Igitur omni opere suo homo, benè factio, iustus quis, & in gratia Dei positus, potest. 1. Deum laudare, adorare, venerari, diligere. 2. Potest eiusdem voluntatem siue præcepti, siue consilij, siue beneplaciti ac supererogationis, siue quasi talis adimplere. quòd addo ideo: quia etiam præceptum opus potest impleri supererogatiuâ voluntate, & ac si, aut etiam si præceptum non esset. 3. Potest eidem Domino pro beneficijs sibi, toti; vniverso impenis, naturalibus, supernaturalibusue gratias agere. 4. Potest coram eodem Domino suo, plurimos virtutum actus Theologicarum & Cardinalium in hisq; specificè contentarum peragere, vel tanquam pro ijs actibus vice illorum sua (quin & omnium aliarum creaturarum) opera substituere. 5. Potest ijsdem operibus suis tanquã

tanquam orationibꝫ postulare & impetrare à Deo, fieri, alijsꝫ gratias naturales spirituales, supernaturales, temporales. 6. Potest adhuc ijsdem suis operibus satisfacere pro peccatorum suorum, vel etiam alienorum peccatis, nisi quid obstat & iuxta applicationem suam. 7. Potest supplere partim omissiones, partim imperfectiones, partim alia debita, ac etiam non debita, sed solum si fuissent peccata, nobis profutura Deoqꝫ placitura. 8. Potest etiam ijsdem suis operibus homo iustus mereri apud Deum sibi. 1. Gratias actuales auxiliaqꝫ opportuna ad omnis generis bona spiritualia (gratias primas & finales excipio) 2. potest deinde mereri gratiarum habitualium & sanctificantium, nosqꝫ amicos Dei facientium gradus, & incrementa maiora & maiora, pro perfectione operum. 3. Potest adhuc mereri augmentum charitatis Dei & proximi, quoad habitum eius siue charitas ista sit quid diuersum in substantia sua ab Habitu Gratia, siue non. 4. Potest quoqꝫ mereri augmentum ceterarum omnium virtutum Theologicarum & Moralium, quæ ad augmentum Gratia Sanctificantis & charitatis in nobis augentur, simul cum donis & fructibus Spiritus Sancti. Potest præterea mereri alia quoqꝫ bona iuxta intentum suum & Dei placitum, etiam temporalia ac naturalia. Deniqꝫ potest mereri incrementum Gloriz in Cælo, quæ secundum gradus amicitia Dei, siue gratia habitualis, proportionaliter, & quidem excessiue nobis hic quidem debetur, in altera vita exhibetur. 9. Ijsdem suis operibus bonis iustus potest se disponere ad plurima bona, secundum intentionem suam, aut secundum Dei placitum, siue fuerint illa ordinis Naturæ, siue etiam gratia.

Hi vero fructꝫ penè omnes operum nostrorum, post Dei placitum, ex eiusdem ordinatione pendunt potissimum, à voluntatis nostræ in talibus fructibus intendendis appetendisqꝫ extensione, liberalitate, capacitate, vt alias dictum est. Quocir-

Quocirca hæc sit Prima ad coaceruationem fructuum id est meritorum & perfectionum quam maximam ex nostris operationibus praxis. Voluntatis nostræ quam maximè dilatare intentionem atq; tendentiam. Cuius extensionis dilatationisq; expedit formulam habere confectam, quam etli quisq; perfectorum meliùs atq; plenius pro suo gustu parabit, eam tamen hic subtexam.

Sanctissima Trinitas Deus Pater. Fili. Spiritus Sancte. ego N. volo & intendo, esse & mutari, agere & pati, ex, & cum gratia tua, sine qua nihil sum, ex voluntate & electione mea deliberata, omnem voluntatem tuam, ad voluntatem tuam, omnes & singulas actiones meas, passionessq; quocunq; modo meas, affectu, gustu, corde tuo Divino, nec non ad Tuas Divinas ad intra & ad extra, ad **JESU CHRISTI** quoque Domini nostri erga Te, erga se, erga nos, item ad Pretiosissimæ Parentis omniumq; electorum intentiones, intentionūq; sublimitates, adæquatè obligationi capacitativè meæ, impersonatè etiam ad omnes & singulas creaturas, pro, & cum omnibus illis, actionibusq; earum omnibus & singulis, mihi appropriatis, ac veluti meis & à me factis, sacrificando & Holocaustū de me Tibi per omnes eas faciendo, Heroicè & quoad fas super Habitum, omni intentione, extensione, intensione, liberalitate, attentione, mentis, affectus, actus, excessus, ignitionis, capacitatis, òni proportionè, omni circumstantia atomicè, abyssaliter, insatiabiliter, incessabiliter, omni possibiliter, cuncticreatè, cunctibeatè, cunctigraphicè. **Marianè, IESU CHRISTI** formiter, Divinè: Sine vilo mereri, certè non propter vllum mereri, sine nidulo quietis, sine portu voluntatis, sine spe & interesse amoris proprii. Desperativè prorsus de me, socrativè in Solo Te. Cum expectatione & acceptatione & zuditate & postulatione (seculo proximi peccato) censura, linguæ, ingratitude, contemptus,

temptus, sterilitatis, impedimenti. Ad confusio-
nem mei, ad spem & amorem Crucis. ad mensuram
Dignitatis tuæ, debitiq; ad Te mei. Ad mensuram
amabilitatis tuæ.

In finem confessionis, dilectionis, adorationis,
laudationis, desiderationis, gratiarum actionis ti-
bi, imitationisq; tui. In finem impetrationis, me-
riti, satisfactiois, suppletionis damni & debiti o-
mnis. In finem balnei & expiationis maculæ omnis,
sicut tu potes, a se & vis. Tanquam primum & ul-
timum Salutis meæ, Laudis tuæ, exultationisq;
medium semel pro semper. In omne bonum Vni-
uersi, cum a' ystali presentia tuæ amore & reue-
rentia, Dignè Te, Dignè Iesu Christo, dignè Pre-
tiosissima Parente, dignè Electi somnibus. Dignè
mercede Iesu Christi & Pretiosissimæ Parentis o-
perariorum n' eorum. Ut Tibi placeam: quia mi-
hi places ut mihi placeas & omnibus placeas. Ut
Tibi omnes placeant, amplius & amplius. Ut deni-
q; sis id quod es in æternum & vltima, & quamdiu
Tues. Sanctissima Trinitas v'us Deus. Amen, A-
men, Alleluia, Alleluia, Fiat, Fiat, Alleluia. &c.

Hinc praxi, quod quisq; vult addat, vel subdu-
cat pro suo sensu. Hæc tamen praxis instruere po-
test, aut saltem intimare complures alias praxes,
quibus fecundatio operum nostrorum aggerari
potest accumulariq; fructus eorum: ferè enim sin-
gular' voces hanc fecundationem redolent, insinu-
ant, extenduntq;. Addo tamen insuper aliquas
praxes ad idem propositum facientes. Sit igitur.

Secunda praxis, valens tum ad fecunditatem
fructuum, tum ad conseruationem praxis tam præ-
teritæ, quam omnis alterius per ratificationem &
innoationem illius frequentem, hac vel simili
formâ.

Volo & intendo, vt omnis motus meus (sue
proprie personæ meæ, sue personatæ ad omnes
creaturas earumq; motus) sit renouatio intentio-
nis

nis (prædictæ) atq; approbatio illius æterna. Vel certè hæc paulò plenior.

Sanctissima Trinitas Vnus Deus, Tuas Divinas, necnon Iesu Christi, Pretiosissimæ Parentis, omniumq; Electorum, & meas intentiones intentionūq; sublimitates omnes & singulas, & quæ vnquam bona benè volui, volo & rata habeo, quæ vero vnquam mala, malè volui, nolo & irrita habeo, semel pro semper, in omnimoda proportionem formalitatis & fervoris, ad gustum Tuum in me & meum in Te saginandum, devotionemq; meam & voluntatē tuam explendam, in Æternitatem. &c.

Tertia praxis vno atq; eodem actu, licet sensu & intellectu dispari, affici erga sanctissimam Trinitatem, erga Deum Hominem, erga pretiosissimā Dei-Hominis Matrem, erga omnes Electos & Sanctos Dei. Comprehendendo has quatuor classes Sanctorum vnā congruā appellatione atq; affectione, habendo & intendendo sensum congruum, cuilibet prædictæ classi. Sanctissimæ quidem Trinitati Latreuticum simpliciter. Deo Homini Latreuticum etiam propter unionem Hypostaticam. Pretiosissimæ Parenti Hyperdulicum, propter eius excellentiam; Electis & Sanctis. Dulicum. Et appellatio quidem seu titulus his omnibus classibus Sanctorum communis esse potest. hic verbi gratiā. Quater-Sancta quaternitas: vel Quater-Sanctus quaternio: propter quadruplicem numerum atq; etiam gradum & modum sanctitatis. Affectio autem & actus pius quicumq; esse potest sensu mentis & intentione voluntatis attemperatus cuique gradui verbi gratia Amoris. Adorationis. Benedictionis. Dignificationis. exaltationis. postulationis. laudationis. Desiderationis. gratiarum actionis &c. Ita vt vna quidem vox sit v. g. Amandi. sed diuersus sensus erga sanctissimam Trinitatem scilicet Latreutici amoris, itemq; erga Christum propter eandem rationem: erga vero Pretiosissimam Parentem.

Parentem, sit amoris Hyperdulici, erga Sanctos autem & Electos Dei, sit Amoris Dulci.

Paradigma esse potest huiusmodi.

Quater-Sancte quaternio Toto te, toto me. Amo (Beatifico. Laudo. glorifico, exalto, adoro &c.) Te. & volo Tibi, omnia Digna Te. Dignè Te.

Quater-Sanctæ quaternitati. Toto me gloriam do. vanitatem do diabolo, mihi nihil, confusionē, & infernum referuo, omnia ad Sacrificium, ad Sacramentum, ad gratiam, ad gloriam, ad gratiarum actionem, ad adorationem, ad meritum, ad impetrationem, ad satisfactionem perfectissimè & feruentissimè agere & pati volo, in clibano ignis Sera-phici, Mariani. Theandrici. in Christi sanguine. Adiuvā me o quater-sancta quaternitas, adiuva me: nihil enim mihi sum sine Te.

In his paradigmatis [atq; pati ratione in alijs ferè omnibus) notet Lector plures, variasq; & grādes latere praxes, quibus fecundantur tam perfectiones quàm merita quam etiam intentiones operum. indico eas quàm possum brevissimè: non enim est hoc præsentis propositi.

1. Quid intelligatur Nomine Quater-Sancti quaternionis, aut Quater-Sanctæ quaternitatis, tam supra dixi: intelligitur enim (consequenter colitur) 1. sanctissima Trinitas Pater. Filius & Spiritus Sanctus. 2. Humanitas Christi Theandrica seu Verbum incarnatum DEUS HOMO. 3. intelligitur Beata Christi Mater. 4. intelliguntur omnes & singuli Electi Sanctiq; Dei, tam Angeli, quàm Homines.

2. Totote. vel Totate. intelligitur idem Quater-Sanctus quaternio, assumiturq; totus quantus quantus est, in sua latitudine, capacitate, perfectione, dignitate, effectuositate seu efficacitate, meritis, multitudine, plenitudine, æternitate, assumitur inquam, & ab Homine hunc actum agente sibi appropriatur, & in eundem quaternionem dirigitur refundi.

refunditurq; , tanquam si eo vel actu tota se quaternitas amaret in seq; ferretur, vel agens homo sit tota quaternitas sancta, in seq; ut tale officeretur. Quo in sensu quanta sit & sublimitas & latitudo & extensio & intensio & perfectio & duratio actus, cogitari quidem potest. an autem ad plenum possit cogitari, equidem ambigo.

3. Toto me intelligitur. 1. Totus Homo agens actumq; exetens. Totus inquam secundum personam. animam. corpus, potentias: membra, operationes omnes externas, internas, etiam possibiles, prateritas, presentes, futuras, omnium membrorum partiumq; suarum, omnium instantium ac momentorum, omnium atomorum: secundum omnes gradus, circumstantias, extensiones, intensiones, respectus, adiuncta, connexiones &c. &c. durationes, aternitates, & quidquid omnino quouis modo ad hominem atinet, seu ad quodcumq; homo ipse, qui agit, patitur alteraturq; hoc actu pertingit. ita ut omnibus istis predictis, censeatur, velit, intendantq; & re ipsa actualiter amet quaternitatem. 2. Intelligitur vniversus creaturarum populus atq; cumulus: in numero indiuiduorq; in specie, genere, ordine naturali, supernaturali, possibili, cum omnibus suis conditionibus, modo in ipsemet homine adductis, omnibusque atomis rerum vniversalium, istiq; vniuersalitatis seu quasi totum vniversum hoc quantum quantum est, omnis creatura, omniq; atomus creaturæ esset, ita reputatis & intentione constitutis. Hic ergo populus creaturarum vniversus taliter acceptus, quasi in hominem, ab ipsius hominis intentione transformatus & impersonatus esset ita toto illo sibi appropriato, impersonato in substantia atq; , Homo Quater sanctam quaternitatem amat Toto se. Fundamentum huius sensus est. Quia Deus est omnium creaturarum autor, pater, fons, cui omnes creaturæ dicunt. Pater noster qui es in celis. Ipse

lis. Ipse fecit nos. &c. & per hoc omnes creaturæ, in ipso omnes vnum sunt, & inter sese quasi fratres atq; sorores sunt: & omnes creaturæ, quasi vna creatura sunt: specialiterq; Homo cum omnibus creaturis, veluti vnum quid est: quia omnium creaturarum compendium est: idcirco habet fundamentum homo rationale, ob quod se omnibus, & in se omnes creaturas vnire impersonareq; potest, omnibus illarum omnium substantijs, partib; actibus, passionibus, acionis, conditionibus, veluti suis, veluti in se translatis transubstantiatisq; intentione suæ voluntatis. Maxime cum etiam Homo vniuersi finis sit, & princeps, & caput: ei; incumbat pro omnibus præcipue irrationalibus creaturis Deo, laudem, amorem, obsequium præstare Electosq; Dei venerari &c. 3. Intelligitur etiam sub voce Toto me. ipsa quater sancta quaternitas, potissimum autem Sanctissima Trinitas vnus Deus, in quo & omnis creatura & Homo est vnum quiddam: & quidem idealiter ipsemet Deus est. efficienter autem ab ipso, & ex ipso, & per ipsum est. Finaliter vero propter ipsum, & in ipsum est. proinde meritò se vnitum Deo, & vnum quid cum ipso existimare, atq; agentem se, Deum agentem in se, atq; per se existimare imò facere potest. Vt omittam alias vniouis vnitatisq; rationes ac modos Hominis cum Deo, Deiq; cum Homine. Atq; hic etiam desidero vel obiter à lectore animaduerti, quanta, quam exaggerata & quam immensa sit. in hoc istius etiam voculæ Toto me, sensu fecunditas ad merendum. quam cuilibet discutiendam relinquo.

4. Volo tibi: quibus oculis intelligitur omne genus volitionum, intentionum, affectionumque, quarum homo totus totalitate iam modo explicata capax etiam est, possibiliter atq; æternaliter.

5. Volo Tibi. Omnia Digna Te. quidquid nimirum dignum est Sanctissima Trinitate. Deo Homine Pretiosissima Parente, omnibus & singulis
Dei elo-

Dei electis: per quidquid honorari idoneè possunt siue internum, siue externum, siue præteritum siue præsens, siue futurum, siue possibile: siue à Deo, siue à Christo, siue ab omnibus Sanctis Electisq; siue à quibuscunq; creaturis pro nunc & pro omni æternitate. siue sit actus notitiæ naturalis, siue sit actus notitiæ fidei supernaturalis, siue actus visionis beatificæ, siue actus affectusq; amoris, siue adorationis, siue Dignificationis, siue gratitudinis, siue laudis, siue timoris, siue reuerentiæ, siue spei, siue charitatis, siue inuocationis, siue fiducia, siue cuiuscunq; possibiliis actus existentis in omni differentia durationis. Dum modo digna sit referri voluntate in Deum Trinitatem, in Deum Hominem, in eius Matrem, in electos eius.

6. Volotibi omnia dignate Dignè te. Quod additur ideò: quia nos creaturæ & præcipuè homines multa volumus agimusq;, quæ sunt quidem Deo digna & eius Sanctis, ex seipsis, non semper tamen sunt digna ex modo operandi tepido, remisso, negligenti. de quo supra satis. Ergo apponitur Dignè Te. vt huic obuietur malo, apponatur autem & includatur omnis perfectio agendi, possibilis adhiberi ab Homine ipso, ab omni creatura, ab omnibus Electis & Beatis, à Beatissima Dei Matre, à Christo Domino, & ab ipsa Sanctissima Trinitate. Dignum est enim omnia Digna ita Dignè agere atque velle, Quater-sancto quaternioni.

7. Quæ in secundo paradi-gmate posita sunt, ex dictis intelliguntur. illud solum aduertendum, in eo paradi-gmate intendi quouis opere hæc. 1. Dispositionem condignam (meritumque eius apud Deum) ad celebrandum Sanctissimum Missæ Sacramentum, itemq; ad recipiendum, tam pœnitentiæ, quàm Eucharistiæ, quàm omne aliud cuius sit homo capax, & in specie, Extremæ Vnctionis Sacramentum. 2. Dispositionem ad Gratias potissimum actuales oportunas, assiduas, efficaces, finales. 3. Ad

les. 3. Ad gloriam beatificam merendam augen-
damq; 4. Ad adorationem, laudem, exaltatio-
nemq; Trinitatis, Dei Hominis. Pretiosissimæ Pa-
rentis. Electorum. 5. Ad gratiarum actionem pro
omnibus beneficijs, in me, in omnem creaturam
totius Quaternitatis quater sanctæ 6. Ad merē-
dum augmentum Gratix Sanctificantis, charita-
tis, donorum, fructuumq; Spiritus Sancti, virtut-
um & earum perfectionis. Remissionem peccato-
rum tam quoad culpam, quam quoad poenam o-
mnem, in specie spirituales. 7. Ad impetrandum
omnia bona naturæ, gratiæ, gloriæ, mihi, omniq;
creaturæ prout congruit illi, prout quater sanctæ
quaternitas scit, potest, vult 8. Ad satisfaciendū
pro poenis peccatorum tam meorū quā aliorum,
quā Animarum in purgatorio. ac in specie ad ex-
piandas avertendasq; poenas spirituales, quibus in
hac vita nullæ formidabiliores Animæ piæ, esse
debent.

Explicatis hunc in modū prædictis paradigm-
tibus, non solum explicatæ manent superiores pra-
xes, atq; etiam (si forè addentur) sequentes : ve-
rum etiam evidenter elucescit compendiositatis
huius immensa fecunditas. Quare etsi omnib; Dei
seruis, Deo quā maxime quāq; citissime place-
re, in eiusq; laude gratia & gloria copiosissime pro-
ficere volentibus, usus praxium harum commen-
datus esse debet. Senibus tamen atq; senescenti-
bus, aut quomodolibet aliter ad metam finemque
vitæ properantibus, debet esse quā commenda-
tissimus. Ita vt qui saluis eorum viribus externis
sit in omni sua actione, passione, commotione, in
omni rerum circa se positarum mutatione, adiu-
ctione respectuq; , velint & intendant elici actum
aliquem ex prædictis : vt omnium momentorum,
atomorum, mutationum ab ipsis, & circa ipsos eve-
nientium sit hæc vox ex ipsorum intentione. Qua-
ter sancte quaternio, toto te, toto me, amo te. &c
Quater-

Quater sanctæ quaternitati toto me gloriam do. &c. aliud uē quid in eum modum. enitendo & intendendo hoc conatu, tum supplere præteritæ vitæ negligentias & omissiones, tum præsentium suarum operationum fœcundare efficacias merendiq; condignitates, Deum vero sanctos omnes laudandi ac deuerendi diligentias & frequentationes.

Aduertendum hoc ipso modo posse Litanias dici. verbi gratia. sanctissima Trinitas vnus Deus volo tibi digna te dignè te. Sancta Maria. Volo tibi digna te oigne te. Sancte Petre. Volo tibi omnia digna te dignè tibi. Item posse proprias fieri humilitationes. propter auaritiā meā. brutitatem carnalitatem. &c. Volo mihi omnia digna me dignè me.

Prouisio IV.

*De Multiplicatione Meritoriarum
Actionum, etiamsi vna tantum
actio agi videatur.*

POterat quidem hæc prouisio quarta subnecti præcedenti, verum ne in multam longitudinē excreſcat, conſultius videtur per eam conſtituere ſeparatam prouiſionem, ad cuius expoſitionem, intellectionem & uſum commodiorem, commodum erit quædam præmittere.

Sciendum igitur 1. Hominis actiones triplices eſſe. 1. Purè internas. 2. Purè externas. 3. Ex utriſq; compoſitas. Verbi gratia. Intellectio. Volitio purè interna eſt, imo & immaterialis ex ſe. Viſio. auditio. ambulatio. eſt purè externa etiam ex ſe. Locutio eſt compoſita ex uerbis Mentis & oris. Et harum triplicium actionum, aliæ ſunt Humanæ, aliæ Hominis. Humanæ ſunt, quæ & ab Homi-

do. &c.
& inten-
vitæ ne-
fuarum
iq; con-
dandi ac

niæ di-
us Deus
Volo ti-
i omnia
eri hu-
ruti-

arum
um

abnecti
itudinē
stituere
em, in-
nodum

riplices
Ex v.
. Voli-
se. Vi-
iam ex
& oris.
Huma-
Homi-
ne & à

ne & à sciente volenteq; & in finem directæ sunt. Hominis tantum sunt, quæ ab homine sunt, sed nō humano modo, hoc est non à sciente voluntate prudente, nec in finem intentum ab eo aguntur.

Sciendum 2. Homines ordinariè loquendo, vix illas operari operationes vel purè internas, vel pure externas, sed vt plurimum compositas. Verbi gratia. Intellectio hominis nunquam fit purè à solo intellectu, sed necesse est eam phantasmata materialia seculari; eaq; a sensib; externis desumpta. pariter & externa actio vix vniquam solitariè externa est, sed habet ad iunctam interiorem, minimum phantasiæ operationem.

Sciendum. 3. Homines non solere, imò forte nec posse operari vnā tantum operationem, & per vnus totius partis aut potentie vsum, sed semper per plures, siue cooperantes. siue concomitantes in operando v. g. quando Homo cum homine loquitur, operatur mente conceptus seu verba mentis, operatur & phantasmata quæ speculari mente, operatur ore, linguā, faucibus, gutture verba articulata sonumq; , quibus exterius conceptus internos, mentisq; , verba manifestat, operatur visceribus, lateribus, pectore, arteriā quæ vocatur aspera, quibus omnibus halitus seu spiritus ad os loquens trahitur, & per linguam ad fauces dentelq; alliditur; operatur saliuā seu humore faucium, operatur motu labrorum, labiorum maxillarum, mentis. Insuper loquendo concomitanter videt aut flet, dolet, gemit, singultit, gaudet, irascitur, fremit, minatur, blanditur ambulat pedibus, mouet brachia, manus, manibusq; aliquid rei, sedet, stat, aspicit hæc & illa huc atq; illuc, audit, odoratur &c. quo fit vt cū homo vnā per se actionem agit, plurimas simul peragat concomitanter, & fermè præter intentionem, voluntatem, aduertentiam, & finem; ideoq; etiam passim sine merito supernaturali, otiose, cum iactura, & damno meriti, gratiæ, gloriæ, & aliorū bonorum. F Bon9

Bonus negotiator, & avarus spiritualis mercator, qui compendia cœlestium thesaurorum vndequaq; corradit, hæc sibi damna minimè permittet, sed potius ex eis lucrum spiritualium diuitiarum, quàm maximè multiplex magnūq; corradet, quod quidem faciet, multiplex ratione, ac inter ceteras tali.

1. Quoniam vti vidimus ferè semper homo vnā actionem per se, alias autem interim simul, vel illius gratiā vt pote comministras & potentiarum cooperatricum opera, vel concomitanter & incidenter operatur. 2. Idcirco, si nullam otiosam, omnē verò sibi fructuosam esse volet. Actioni quidem, quam per se facit, adiunget etiam finem per se, illi ipsi actioni debitum, tum etiam finem ab extra aduenientem, quo ad supernaturalem mensuram, ordinemq; ac meritum eleuetur. v. g. Si Horas canonicas dicet, dicendo intendat Deum laudare, officio suo satisfacere, impetrare aliquid Ecclesiæ, sibi, alijs, satis etiam facere pro suis vel aliorum peccatis. Actiones verò reliquas adiunctas recitationi officij, puta standi, inambulandi, flectendi, aspiciendi, respirandi, audiendi, tangendi, manus, aliāque membra mouendi, per eademq; sentiendi, vestias, aëris, rerumq; aliarum circumiacentium agitando, insuperq; etiam aliquid fortè patiendi, &c. offeret intentione voluntatis præuiā, vel coniunctā, ad alios fines, perinde bonos, supernaturales, Deo gratos, laudis, & adorationis, & amoris, & gratitudinis Dei, &c. pro bona sua voluntate. Quo fiet, vt non sola illi recitatio Horarum canonicarū fructuosa multipliciter fiat, verū etiam ex omnibus adiunctis, recensitisq; actionibus, fructum, lucrumq; bonum ac Deo gratum decerpat, quanto Spiritualium diuitiarum incremento? res ipsa loquitur.

Pari ratione, si cibum corporalem sumet, summptionem eius in finem intrinsecum, reparandi vi-

res cor-

res corporis. & extrinsecum, ad Dei gloriam obsequiumq; ad sustinendos peragendosq; labores ex officio, vel charitate in bonum animæ propriæ aut alienæ sibi incumbentes offeret; porro actiones adiunctas comestioni; V. G. gustandi, saporandi, mandendi, videndi, audiendi, manus; os, labia, palatum, fauces, guttur, viscera mouendi, instrumentis comestionis vtendi, alijsq; seu potentijs ac membris, seu rebus adiacentibus vtendi, peragere intendet, req; ipsa peraget ad alios pariter honestos & sanctos fines, pro nobitu suo, omnes aut singulas, haud dubie cum ingenti suo spiritali commodo.

Quæ ratio agendi & viuendi omnibus quidem hominibus commendata & visitata esse debet: at specialiter ijs, qui ad meras viuendi se positos videt, & in decursu vitæ, siue præteritas negligentias supplere, siue copiosa lucra spiritualia conquirere, æternæq; beatitudini sese quàm maximè aptare, ac demum Diuini oculis acceptissimos præbere concupiscunt. Eius rei paradigma huiusmodi esto.

Quater-Sancta quaternitas. propter tuam Gratiâ & gloriam, ego intendo omnibus actionibus meis, principalibus, & per se à me faciendis, iuxta statum meum vel officium, vel oblatum euentum, intendere & sectari finem earum innatum, insuperq; supernaturalem, atq; ita semper manere ijs integrum. Actiones autem accessorias & comitantes omnes & singulas applico, imò per eas elicere intendo, actum qui sequitur, vel omnem vel aliquem.

Quater-Sancte quaternio Toto Te, toto me, toto vniverso, totis atomis vniversi vniversalitatis, amo, ætumo, exalto te; volo tibi omnia digna Te, dignè te. mihi autem volo omnia abiectionissima & vilissima digna me, dignè me. Vel.

Quater-Sancte quaternio &c. toto te, toto me. amo te, tibi gloriam do, vanitatem do diabolo, mihi nihil, confusionem & infernum reseruo: omnia

ad gratiam, ad gloriam, ad adorationem, ad gratiarum actionem, ad impetrationem, ad satisfactionem, ad meritum, ad sacrificium, ad Sacramentum perfectissimè & feruentissimè agere & pati volo. In clibano ignis Seraphici. Mariani Theandrici. in Iesu Christi sanguine. Aduua me, adiuua. Nihil enim mihi sum sine Te. Vel.

Toto me semper & ubiq; sit Laudatum Sanctissimum Sacramentum, quod ego semper & ubique Lareuticè adoro, desidero, recipio toto me: deq; eius dignitate & dignatione exulto toto me. atq; ad eius consecrationem & sumptionem disponi, per omnes actiones & passionem meas, meritis & sanguini Iesu Christi vnitas, desidero, peto, propono, Totome. Vel.

Quater-Sancta quaternitas, toto me amo te &c. adiuua animas in purgatorio, & me in N. N. officio, actione, occasione, negotio. vel hunc illumq; proximum. &c. Vel.

Sanctissima Trinitas vnus Deus, tuas Diuinas ad intra & extra, Iesu Christi erga te, erga se, erga nos, Pretiosissimæ Parentis, omniumq; Electorum tuorum intentiones, intentionumq; sublimitates, omnes, & quæ ego vnquam bona benè volui, volo nunc, & rata habeo: quæ verò vnquam mala malè volui, nolo, irrita habeo. Toto me, semel pro semper, in omnimoda proportionem formalitatis & feruoris ad gustum Quater-Sanctæ quaternitatis in me, & meum in Eâ, saginandum. deuotionemque explendam, vsq; & vsq; in æternitatem.

Hæ similesq; praxes & paradigmata iam ex dictis nota sunt, possunt verò in memoria facile deligi, si crebrius usurpentur, quomodo si memoriâ teneantur non difficulter, intentione, & proposito voluntatis, ratificati, intendi, reassumi repetiq; & exerceri possunt, quibuslibet actionibus, ad eas repetendas exercendasq; intentione applicatis.

Potest etiam actionum illarum omnium, tam per

per se quàm concomitanter exercitarum talis esse
 vsus, vt per omnes singulasq; illarum actio aliqua
 toties totiesq; repetatur seu peragatur, quot actio-
 nes iam dictæ aguntur repetuntur uè. Exēpli gratia.

Sacrum quis facit (siue audit) præter actionem
 illam, quæ propriè sacrum perficit, omnibus quoq;
 reliquis actionibus comitantibus per intentionem
 & applicationem voluntatis nostræ, Sacrum quoq;
 fieri & repeti toties potest, quot ipsæ actiones esse
 inueniuntur. Item.

Recitat quis hymnum V. G. Te Deum laudamq;
 potest eum non tantum ore, memoria, corde, vo-
 luntate recitare, verùm etiam ambulatione, auc-
 flexione, aut fessione, aut expansione brachiorum,
 aut mortificatione externa interim susceptâ, aut
 omnibus actionibus eidem insertis, aut oculorum
 visu, in innum motu, vestium, totius corporis, òni-
 umq; membrorum & partium, & potentiarum &
 circumstantiarum mutatione. &c. &c. ita vt quot
 numero eiusmodi actiones sunt, totidem numero
 vicibus Te Deum laudamus recitatum, Deusque
 laudatus sit. Item.

Conferat se aliquis ad dormiendum : si dormi-
 onem suam ita præuia intentione formet, vt Deum
 laudare (aliumuè actum erga Deum exercere) in-
 tendat tum dormitione sua, tum omnibus corpo-
 ris & animæ actionibus inter dormiendum agen-
 dis, in Dei laudem ferri. aut Te Deum laudamus
 hymnum repetere, toties coram Deo hymnum di-
 ctum repetet, Deumq; laudabit, quot actus erunt
 dormientis. Imò si hoc intenderit agere Toto se,
 in latitudine verborum istorum aliàs explicatâ, tot
 vicibus laudabit Deum, hymnumq; repetet, quot
 seu res, seu actiones rerum existent, iuxta iam aliàs
 sensum enarratum, & alibi in industrijs fusiùs enu-
 cleatum.

Ex quibus dictis elucescit, primo quidem for-
 canditas & facilitas prouisionis huius, deinde quàm

hum ea esse debent commendata, & in vsum affi-
dum deducta, ijs præsertim, quibus ob æta-
tem & vitæ breuitatem redimere
tempus incumbit.

Prouisio V.

*Ad thesaurizationem Meritorum
vitæ Passionis Mortis IESU Chri-
sti, itemq; Pretiosissimæ eius Pa-
rentis, & deniq; omnium
Iustorum.*

*Psal: 88. 5.
& sequi:*

EXpendens Sapientissimus David suam & cuius-
libet hominis coram Domino Deo suo, & con-
sequenter in veritate rei, opulentiam, hunc in mo-
dum tandem de illa pronunciauit. Locutus sum in
lingua mea. Notum fac mihi Domine finem meum,
& numerum dierum meorum quis est, ut sciam quid
desit mihi. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. & sub-
stantia mea, tanquam nihilum ante te: Verumtamen
vniuersa vanitas, omnis Homo viuens: Verumtamen
in imagine pertransit homo, sed & frustra conturbatur,
thesaurizat & ignorat cui congregabit ea. Grauißima
certè & exaggeratissima exaggeratio atq; descriptio
miseriæ, mendicitatis, vanitatis, vilitatis, stultitiæ
& ignorantie humanæ. Nam quid miserabilius,
quàm dies mensurabiles & eos quidem incegnitos
habere? quid vanius, quam vniuersam vanitatem
esse? quid mendicius, & egentius, quàm nihil ipsi-
us substantiam, quàm nihilum substantiæ posside-
re? quid vilius, quàm in imagine, in vmbre simili-
tudine, non stare, sed pertransire? quid stultius,
quàm frustra consurbari? quid ignorantius, quàm
thesauri-

thesaurizare vanitatem, vmbra, nihilum, & in-
super ignorare cui frustra labores & sudes? Ea pro-
pter optimè sapientissimèque ibidem idem Dauid
subiungit, cum ait. *Et nunc quæ est expectatio mea?*
Nonne Dominus? *Et substantia mea apud te est.*
Hoc quippe secundum omnem rationem consultis-
simum est: cum ipse ex te, sis vilissimus; vanissi-
mus, atq; adeo *vniversa vanitas*, tuq; tota substan-
tia, tanquam nihilum sit coram ipso met Deo, qui
falli fallereq; in iudicio & decreto suo non potest:
à semet, quidem ipso prorsus abscedere, & omnem
spem auellere, trāsferre autem illam omnem ad v-
num Deum, & apud ipsum, imò in illo ipso substan-
tiam suam omnem collocare, apud ipsum thesau-
ros omnes reperire, ex illo ipso eosdem coaceruare,
illum ipsum, substantiam suam omnem reputare,
inuenire, facere, habere? Tunc enim reuera desi-
nit homo nihilum esse, tunc vniversam exiit vani-
tatem, tunc annos æternos possidet, tunc thesauri-
zat, tunc congregat, & non ignorat cui congreget
ea, sed est in Deum diues, sed est in Deo diues. sed
est Deo diues. sine quo, omnis diues est miser &
pauper, quo vno & solo, omnis (esto cætera pau-
perimus) est supra omnem modum diues, neque
est finis thesaurorum eius.

Et hoc quidem quod prēmisi extra omnem du-
bietatem est: in his verò fundata explicanda sunt
aliqua, vt demùm id quod in titulo propositum est
provisionis huius enarretur.

Sciendum igitur 1. est. quinam sint thesauri
Dei? & hos enumerasse satis est. Primus ergo ōni-
um thesaurus Dei, est ipse Deus, quo thesauro cer-
tiùs, veriùs, plenius, ditiùs, sincerius, nihil est, ni-
hil esse, nihil cogitari, nihil desiderari potest. 2.
Thesaurus Dei sunt (loquendo iuxta modum no-
strum, quo de Diuinis & Deo, cogitare loquiq; pos-
sumus ac solemus) sunt inquam omnes perfectio-
nes, omniaq; attributa Dei: quorum cognitio &

comprehensio plena est omni creaturæ impossibilis, aliquorum autem est ambienda & desideranda. curandaq; participatio & possessio, aliquorum veneratio nobis incumbit, sed usurpatio aut possessio participatione, in hac præsertim vita, nequaquam. charitatem, miserationem, mansuetudinem, patientiam, longanimitatem, mansuetudinem, iustitiam, veritatem ac veracitatem, benignitatem, rectitudinem, aliaq; huiusmodi, possumus & debemus, quam studiosissimè amare, conquirete, amulati, coaceruare: dicente Filio ipso D. E. *Esote perfecti sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Et eodem. *Dico vobis. diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. &c. Et sitis Filij Patris vestri qui in cælis est, qui facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Hos thesauros Dei, quanto auarius & copiosius conquirimus, corradimusq;, tanto Deo ditiores & simul gratiores sumus. Hæc porro thesaurizatio peragitur assiduo & heroico virtutum exercitio. de quo in præsentem non plura. quemadmodum etiam de aliorum Dei attributorum & perfectionum thesaurizatione, non tentanda à nobis, hac, & pro hac salutem vitam, nihil etiam addendum videtur: quia & per se res nota est, & scriptura monet. *Altiora te ne quaesieris. & fortiora te ne scrutatus fueris. Qui scrutator est Maiestatis opprimetur à gloria, & demq; vel solius Luciferi de cæcis casus, satis superq; ad deterrendum est.**

Ecclesi. 3. 12.
Prov. 25. 27.

3. Sunt thesauri Dei omnia creata & omnis creatura, sed erudiente nos Evangelio nouimus eiusmodi thesauros tunc optimè thesaurizari à nobis, quando maximè negliguntur dissipanturq; à nobis propter Dei placitum & propter Filij Dei exemplum dicente ipsomet Domino. *Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes & da pauperibus, & veni sequere me, & habebis thesaurum in cælo.*

4. Ad thesauros etiam Dei pertinent omnia bona spiri-

na spiritualia, quæ bona quidem nostra sunt, & bonos nos coram Deo faciunt, Dei tamen propriissima dona sunt, nosq; debitores coram ipso constituunt, tanto obligatiores, quanto ex talibus donis videmur locupletiores. atq; hic iam quaeritur inter eiusmodi possessores, vel potius vt loquitur Apostolus inter dispensatores, *vt fideiis quis inueniatur.*

1. Cor: 4. 2

Tales thesauri sunt. Gratia Dei sanctificans, & filium, amicum heredemq; Dei ex quo uis nostrum, si ea potimur constituens. Virtutes omnes principi & animatrici suæ charitati copulatæ. Dona spiritus sancti, & fructus eiusdem aliæq; diuisiones gratiarum: tum etiam gratiæ actuales omnis generis, at imprimis efficaces & firmes. beatitudo deniq; ipsa, quanta est caelestis, æternæq; uitæ Hereditas, quæ promittitur nobis & ad quam omnibus Dei gratijs, prouidenturq; disponimur. Iuxta illud. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum,* salutis nempe, perfectionis & beatitudinis. At de horum thesaurorum Diuinorum coaceruatione, in præsentia aliquid dicere, neq; liber, neq; necesse est. Constat siquidem omnibus Dei famulis, ad huiusmodi thesauros congregandos totâ uitâ, totis viribus, toto corde, totâ mente connitendum esse. non ergo hic morandum sed ad alia procedendum nobis est.

Rom: 8. 28.

5. Deus inter suos thesauros connumerat Animas omnes præsertim: verò iustorum. De omnibus promiscuè dictum illud accipe Diuinum: *Si separaueris pretiosum à filiis, quasi os meum eris.* Quanti hûc Animarum thesaurum æstimet, quantum eum desiderat sibi perpetuo crescere: nuntium satis declarat, beneficium Redemptionis, totæq; Oeconomia Incarnationis Dominicæ quam quidē rem, Christus ineffabilem vel ipsi sibi uisus est declarasse, quando Nicodemo dixit. *Sic enim DEVS duxit mundum, vt Filium suum unigenitum daret* &c. Lucas hoc ipsum Mysterium vocauit *lucellum*. Consensit & Paulus eidem. Vocans illud. *Nimiam*

Ierem: 15. 19

Ioan: 3. 16.

Luc: 9. 31.

Eph: 2. 4.

Es:

chari-

1. Petri: 1. 18.

Matth: 16. 26.

Dan: 12. 3.

Matth. 5. 15.

Matth: 9. 15.

charitatem. Petrus autem id ipsum exaggeratè volens explicare Animabus omnium hominum: omne aurum, omne argentum, omneq; pretiosum reiecit. Neq; minus est exaggeratum illud Domini nostri dictum de pretio Animæ vel vnice. Quid prodest homini, si vnuerfum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiat. aut quam commutationem dabit homo pro anima sua? Est ergo supra modum pretiosus thesaurus Dei, Animarum salus, & perfectio; quem à iustis coaceruari, inq; Dei tabernacula & officinas comportari, quem admodum est Deo gratissimum, ita iustis ipsis eius thesauri comportatoribus est summè proficuum, & ad Spirituales cælestesq; diuitias cumulandas & constituendas maximè idoneum. secundum illud Prophetæ: Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stella in perpetuas æternitates. à quo sensu non recedit etiam Christus Dominus cum dicit, quod qui seruauerit vcl vnum de mandatis Dei minimus, & docuerit etiam sic homines, hic magnus vocabitur in regno cælorum: nec tantum in regno cælorum, Beatorum domicilio æterno: in quo eruditores ac zelatores Animarum speciali fulgent laureolâ, sed etiam in hoc regno cælorum, quod est militans Ecclesia Christi in qua vnusquisq; ad iustitiam erudiens animas hominum, vas electionis est christo Domino ad portandum nomen eius prædicandumq; sicut de vno talium dixit Dominus. Quamuis autem hæc ita se habeant, in præsentia tamen prouisione, non istam thesaurizationem, sed aliam quandam suadere intendimus super est itaq; apud Deum nostrum, vnum quoddam genus Thesauri, Meritorum scilicet Christi Domini Nostri, quos ille, tanquam Deus Homo acquisiuit totâ suâ vita, Passione & morte, acquisiuit autem in suam quidem & Patris æterni gloriam, in Nostrum autem omnium salutem, opulentiam & beatitudinem. Qui meritorum Christi thesaurus est per

est per omnia infinitus, inexhaustus, immensus. sufficiens non ad vnius tantum mundi, sed ad omni-um possibilem Deo mundorum, saluationem, di-tationem, beatificationem. Qui thesaurus, non in hoc tantum est mirabilis, quod in se infinitus sit, quodq; nostra omnia bona spiritus & gratiæ & be-attitudinis ex eo sint: quodq; æternum Patrem, Beatificatorem, & æternam vitam, Hæreditatem, Mercedemq; faciant: sed præterea hoc insuper no-bis præstant, & nostra opera quæcunq; (in Christo duntaxat facta) valorem etiam meritorium, vim-que & pretium merendi obtineant coram Deo, ex Iustitia, ob nostrorum operum cum Christo eiusq; gratiâ ac meritis coniunctionem. ita vt operibus nostris quibuscunq; legit me factis, debeatur coro-na iustitiæ, merces gratiæ, præmiumq; vitæ æter-næ. Præterea, hoc etiam Christi Domini merita, valore & dignitate sua, meritis nostris conferunt valoris, & efficaciz dignitatiscq; vt non tantum ipsis nobis, quorum propriè sunt personaliter, merita, operaq; meritoria profint, sed alijs etiam proximis nostris, tam in hac, quàm in illâ alterâ vita, (modo capaces sint) proficua sint, siue impetratoriè, siue satisfactoriè. Ex quo fit, vt ad Christi Domini the-saurum meritorum, adiungantur, & suo, & magis etiam Christi ipsiusmet iure, merita etiam omni-um Sanctorum & Beatorum eius, puta, Pretiosissi-mæ Christi Matris Virginisq; Mariæ, & reliquo-rum Beatorum, imò & viuentium Iustorum. dicen-ze Dauid. *Particeps ego sum omnium timentium te Domine & custodientium mandata tua.* reliquaq; scri-pturâ passim attestante. Meritis & precibus & in-stitis Sanctorum protegi & iuari homines coram Deo, tum ad obtinenda beneficia, tum ad eleuan-da iræ flagella omnis generis.

Psal. 118. 63.

Hoc ergo thesauro meritorum Christi & Sancto-rum eius. apud Deum nostrum inuento & comper-to, ad omnes quidem homines opum celestium, indigos,

indigos, pertinet, totâ possibili diligentia, & (ut sic loquar) auaritiâ, thesaurum hunc ad suam possessionem vsumq; deriuare, eoq; sese quàm copiosissimè ditare, sine dubio tamen hæc cura, atq; auaritia inexplabilis, quàm propriissimè pertinet ad eos, quorum vita declinat, & ad exitum (in quo omnis diligentia velit nolit cessabit) appropinquat.

Heb. 10. 25. Monente Apostolo, ut non *deseramus collectionem nostram*, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis, quanto videritis appropinquantem diem mortis.

Quis porrò modus esse possit hauriendi ex hoc Christi Electorumq; eius meritorio thesauro, eumque in diuitias suas & possessionem quàm copiosissimè ac simul compendiosissimè deriuandi, iam hoc loco explicandum est. cum hoc sit præcipuum Prouisionis huius intentum in eius titulo indicato. Aduertendum verò est Christi Domini nostri vsum (suoq; modo etiam Electorū eius) multiplicem nobis esse posse, sicuti etiam multa, imò omnia nobis est Christus Deus noster. Possumus enim uti illo tanquam Deo creaturæ, tanquam Domino serui, tanquam Patre, filij; tanquam Principe, subditi tanquam medico ægri, tanquam Pastore ouiculæ, tanquam Doctore discipuli, tanquam Imperatore, milites. tanquam Duce errantes; tanquam capite membra tanquam vite palmites, tanquam mediatore reconciliandi, tanquam Aduocato debitores. tanquam Fideiussore obligati. tanquam Sacerdote & Sacrificio plebes, tanquam Fratre fratres. tanquam Amico amici, tanquam sponso sponsæ. tanquam iudice rei; tanquam misericorde miseri; tanquam vitæ mortui. & alijs infinitis penè modis Christū Dominum vsurpare, in rem nostram possumus: quoniam omnia nobis est Christus, sed hoc in præse- ti non agimus. Tantum enim strictè thesauro- rum eius substantiam nobis hauriendam destina-
mus, &c.

mus, & modos id præstandi quærimus. quos vari-
os esse posse certum est.

Primus, isq; fundamentalis est. esse Implan-
tum in Christum insitumq; in eo, sicut palmitem
in vite, indutum Christo, sepultum in ipso, rena-
tum in ipso, renouatum, manentem, reformatum
in eodem. quod fit in Baptismo Christi suscepto,
& per Fidem, Spem, Charitatem atq; Gratiâ eius.
quibus omnibus, moritur in nobis vetus homo, de-
struiturq; corpus peccati, renascitur autem in no-
bis Christus, nolq; in Christo, accipientes ab eo &
ex eo, potestatem filios Dei fieri, sicut & ipse est
Filius Dei, etsi ille per naturam, nos per adoptio-
nis gratiam.

Hoc fundamento regenerationis & insitionis
Nostri in Christo supposito: incumbit nobis cre-
scere in Christo, vsq; in virum perfectum; neque
verò qualitercunq; perfectum, *sed vsq; ad mensuram* *Eph. 4. 13.*
atatis plenitudinis Christi, veritatem facientes in cha- *Ibid. 5.*
ritate, crescentesq; in illo per omnia, qui est caput Chri-
stus. Istud autem crescere in mensuram plenitudi-
nis Christi, hoc sine dubio est, quod in præsentem in-
daganus, asserimusq; nempè ad quam maximam
Christi similitudinem conscendere, per morum e-
ius imitationem, doctrinæq; ac voluntatis eius exe-
cutionem, & per meritorum eius, quàm copiosissi-
mam in animarum nostrarum bonum derivationem.

Primus ergo modus in Christo crescere & ex
Christo ditari (& idem cum proportionem de San-
ctis atq; ex Sanctis Dei dicendum est: quoniam
non nisi ex Christo, & in Christo, & per Christum,
illi nobis proficui sunt) primus inquam modus est.
Fide in Christum perpetuò viuere, perpetuò opera
fidei, & opera fidei imbuta facere, fidem in Chri-
stum in sese radicare, firmare, stabilire, vitæ, san-
guini, bonis omnibus præferre. Fidem Christi &
in Christum, sibi familiarissimam, sapidissimam,
pretiosissimam, admirabilem, saluberrimam, viuaci-
ssimam

cissimam vitalissimamq; reddere. idemq; de ea in alijs proximis curare. Sic enim Christi erimus nō tantum *serui, aut amici, aut filij; sed etiam Matres atq; Patres.* prout tam ipse, quā Paulus attestatur.

Pari ratione, secundus discendi ex Christi Sanctorumq; eius meritis modus est, per ipsi fiduciamq; in Christum, & propter eum in eius Sanctos exercitium, & vsum assiduum. omnia nostra faciendo & patiundo, quæcunq; acciderint, propter spem in Christum, & ex spe, atq; cum spe in Christum. Scientes omne bonum, omne auxilium, omne pretium, omne præmium, omne solatium, omne gaudium nostrū, in Christo, a Christo, & per Christum, & propter Christum esse.

At vero maximè proficius, necessarius, indeq; & frequentandus frequentissimè est tertius modus, crescendi ex Christi sanctorumq; illius meritis, per charitatem: per hanc enim fides, per hanc spes, per hanc omnis virtus, omnesq; gratia, operari debet omnia, vt nobis proficua sint omnia. Rotundè siquidem dixit Apostolus. *Sine charitate nihil sum. si charitatem non habuerō, nihil mihi prodest.*

1. Cor. 13. 1.

Ephesi: 3. 17.

Col: 2. 2.

Quocirca charitatem Christi sic habere, sic exercere, sic in ea radicari & fundari, sic assidui, sic eā instructi esse debemus, *vt charitate viuamus, charitate spiremus, charitatem operemur, in charitate, ex charitate, propter charitatē, charitate agamus, quidquid agimus, patiamur quidquid patimur, speremus quidquid speramus, credamus quidquid credimus, timeamus quidquid timemus, simus quidquid sumus, vtq; adeo ipsi, mer quantum praualeamus charitas efficiamur & simus.* Si enim *Deus charitas est,*

1. Ioan: 4. 8.

16.

1. Cor: 6. 17.

Et qui manet in charitate, in Deo manet. Et qui adheret Deo, vnus spiritus est cum ipso, quid nieriā ipse per charitatem Dei atq; Christi, efficiatur charitas ipsa Dei atque Christi? Quocirca maximum & præcipuum medium ex Christo, & in Christo discendi, thesaurorumq; eius immensam congeriem aggre-

em aggre-

tem aggregandi; est exercitium assiduum charitatis Christi, seu charitatis erga Christum & propter Christum. Omnia enim reliqua nostra, imò & Diuina bona, in tantum nobis de Christo deriuantur, in quantum charitati in Christum unita, charitateq; formata sunt. propter quod charitas & gratia, & Beatitudo æterna, aut omninò vnum idemq; sunt, in substantia sua; tantumq; secundum esse perfectius vel imperfectius, vel secundum statum differunt, aut ita sibi connexa sunt. vt nullatenus separari queant. Itaq; etsi omnes prorsus fideles, præcipuè tamen senectutem ingressi vel ingredienti, illud curare debent Apostoli monitum an præceptum? *Omnia vestra in charitate fiant.* & illud. *Simus induti lorica[m] fidei & charitatis, & galeam sp[irit]us* 1. Cor. 16. 14. salutis. Quia verò ista sunt generaliora media deriuandi merita Christi & Sanctorum etiam eius, descendendum est ad præliora & expressiora, magisq; vicina.

Sit igitur quartus modus coaceruandi merita Christi Domini, per frequentem, diligentem deuotumq; vsum Sanctissimorum Sacramentorum; Cum enim Sacramenta Christi omnia, sint veluti reconditoria quadam meritum & sanguinis & gratiæ Christi: quisquis ea rite, deuote frequenter vsurpat, merita Christi, is tanquam de gazophylacijs suis haurit, diuitiasq; gratiæ & æternæ vitæ sibi congerit. Hoc verò potissimum fit in duobus Sacramentis, Pœnitentiæ nimirum & Sacratissimæ Eucharistiæ, quorum vsus & maximè necessarius, & ideo frequentandus, quod hoc loco suadendum non est pluribus: sed satis sit dicere, eos qui appropinquant ad metas vitæ Pœnitentiæ Sacramento vri debere, si commodè possint etià quotidie, & quidem ita, vt non tantum quotidianas expient maculas, sed ita etiam, vt totius vitæ labes tam efficaci lauacro emaculent, possintq; si non perpetuo (id enim hæc vita non patitur)

saluare

saltem creberrimè vivere absq; vlla coram Deo tam culpæ, quam pœnæ, etiam purgatorij, etiamq; spiritualis obligatione. Quantum autem ad Sacrosanctam Eucharistiam: cum ea sit cibus & impinguatio animarum sanctarum, in eaq; ipsemet fons omnis ac potissimum sanctificantis gratiæ, compendioso, sed immenso haustu exhauritur, manifestum est, consultissimum esse; corpore senescentibus, ut Eucharistiam nullo non die sumant, quantum fieri potest, quod Sacerdotibus valde promptum est ad eam porro sumendam, sese quam accuratissimè disponant, eandem quàm deuotissimè sumant, eâ vero sumptâ, tamdiu in deuotionis & virtutum actibus affectibusq; crescant, quâmdiu species sacramentales intra sese durare opinari possunt.

5. Quia verò non facillè cuius Communio Sacramentalis quotidie extra sacerdotum sacrificiumq; conuenire potest; Istorum industriæ erit, Sacramentalem communionem Spirituali, non tantum quotidianâ verum etiam horariâ, & si placeat perq; vires licet, etiam frequentiore, cum deuotione, & fame compensare, adiuncto etiam ad id vsu Indulgentiæ illis verbis. Sit laudatum Sanctissimum Sacramentum. seu. Laudetur Sanctissimum Sacramentum attributæ, adiuncta insuper intentione per omnes actiones & passiones, meritis Christi Domini Sanctorumq; coniunctas, sese disponendi ad omnes fructus Sanctissimi Sacramenti, tam Eucharistiæ, quàm Pœnitentiæ, quàm etiam Sacrosancti sacrificij. cuius rei formula & praxis forsitan esse posset huiusmodi.

Toto me, semper, & ubiq; sit Laudatum Sanctissimum Sacramentum, quod ego semper & ubique latreuticè adoro, desidero, recipio, toto me, atq; eius dignitate & dignatione exulto toto me; atq; ad eius consecrationem & sumptionem, disponi per omnes actiones, & passiones meas, me-

ritis Christi & Sanctorum vnitas, desidero, peto, propono Toto me. Atq; hic sit quintus modus coaceruandi meritorum Christi Domini diuitias per Spirituales communioniones quam deuotissime frequentatas.

Sit autem modus sextus. Libenter, frequenter, deuotè reuerenterq; Sacratissimum Missæ Sacrificium partim peragere, partim audire, partim meditari, eiq; sic abstinere, ac si interesses primæ illi in cœnaculo incuruentæ, & item primæ in crucis altari cruentæ Missæ affectu Apostolico, affectu Parentis Pretiosissimæ affectu ipsius Christi. A Sacerdotibus enim legis nouæ in Sacrificio quod peragunt, vtrumq; illud ab ipso Christo olim peractum, in eiusdem Christi Personæ, eiusdemq; virtute & potentia repræsentatur, pergitur, repetitur, secundum per primum, seu cruentum per incuruentum. Vt verò in sacerdotem sacrificantem tanto copiosior fructus meritorumq; thesaurus redundet, ex Sacrificio Missæ, tam ex opere operato, quam ex opere operante, ad cæteras præparationes suas, remotas proximafq;, hanc etiam adhibebit, vt secundum suam intentionem firmam, crebrâq; repetitione ac ratihabitione stabilitam, per omnes actiones, passiones ac molestias seu mutationes suas, totius vitæ suæ, disponat se, (quod idem est ac disponere intendat) ad condigniores Missæ celebrationem, vberioresq; fructuum ex ea perceptionem, maioremq; meritorum Christi efficaciam in sese deriuandam. Quâ etiam ratione seu intentione & gratiæ post Sacrum agi, & defectus circa Sacrum admissi expiari possunt. prout in hac subiectâ formulâ patet.

Quater Sancte Quaternio, Toto te, toto me, Tibi omnes actiones & passiones seu mutationes totius vitæ substantiæq; meæ, (imò & omnium quantum in me est creaturarum) vnitas actionibus & passionibus, & meritis totius vitæ Domini mei Iesu Christi

av Christi, in realem, verbalem, cordialem, præteritam, præsentem & futuram, omnimodam, possibilem, infinitam, incessabilem, offero, confecro, dono, trado, sacrifico, Gratiarum actionem, laudem, adorationem, amorem, venerationem, exaltationemq; Tui. Itemq; in præparationem ad futuras Missas & Communiones, & confessiones Sacramentales, item in dispositionem ad gratias õnis sacrificij, Sacramenti, beneplaciti, actuales, habituales, opportunas, efficaces, perseverantes, finales. Item in satisfactionem pro defectibus omnibus quidem, et in specie Missarum & Communionum & Confessionum mearum, pro omnibus meis tam culpæ, quam pœnæ obligationibus, potissimumq; omnibus pœnis spiritualibus, Item pro animabus in purgatorio. Item pro gratia fervoris in vita & morte, proq; Sancta mente & pro finali in bonitate, sanctitate, perfectione, & Religioso statu, & Societate Iesu perseverantiâ.

Huius formulæ usus esse potest, & aliàs quidem semper, & potissimû, ante vel post, omne Sacrum. Potest autem esse, apud omnes, eadem duntiarum spiritualium amatores, Sacramentaliumq; Sacrificiorum & sacramentorum cultores, & maxime apud eos, quibus brevis vita cursus restat, & ad accumulanda merita dies abbreviati, tempusq; reliquû medicum superest.

Sit tandem septimus modus, Merita Christi Domini & usurpandi & accumulandi, similiterq; aliorum Beatorum Dei, per quandam imaginationis, intellectusq; & voluntatis, seu intentionis appetitusq; rationalis, meritorum ipsorum, seu Sanguinis Christi apprehensionem, & per hanc animæ nostræ eiusdem applicationem. Docuit nos hunc modum, ipsemet Spiritus Sanctus in Scripturis suis, tum alias quidem sæpè, sed maxime ad propositum nostrum præsens congruè apud Isaïam. Vbi canit

Isa. 48. 1. **Propheta.** *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Sal-*
uatoris.

uatoris. Et apud Zachariam, vbi dicitur. *In die illa erit fons patens domui David & habitantibus Ierusalem in ablutionem peccatorum & mensurata.* Qui enim sunt isti fontes Saluatoris, patentes ad ablutionem, nisi vulnera & sanguis & merita Iesu Christi? quæ in Sacramentis eius deposita, inde hauriuntur ad animabus nostris, partim ministerio Ecclesiæ, partim deuotione cuiusq; fidelis, siue is sit peccator poenitens, siue iustus proficiens atq; perfectus in via Domini. Hanc ipsam de sanguine seu meritis Christi imaginationem vsurpat Beatus Iohannes in sua Apocalypsi: partim cum ait. *Hisunt qui viderunt de tribulatione magna & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni.* partim cum dicit. *Beati qui lauant stolas suas in sanguine Agni, & sit potestas eorum in ligno vite.* &c. Qui idem Apostolus alio loco vocat vestimenti nomine Merita Sanctorum Dei: ait enim. *Datum est illi (spõsæ Agni, Animæ, seu Ecclesiæ) & cooperias se byssino splendenti & candido.* Byssinum enim iustificationes sunt Sanctorum. Eadem nomine Incensum, Odoramentorum q; idem Apostolus appellat. dicens. *Data sunt (Angelis) incensa multa,* & daret de orationibus Sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum Dei. altare autem hoc, est Christus. Et ascendit fumus incensorum de orationibus (& meritis similiter) Sanctorum, de manu Angeli. sub simili Allegoria, idem Apostolus Sanguinem Christi, vocat *Redemptionis nostræ pretium*, quando ait. *Redemisti nos Deo in sanguine tuo.* Consentitq; in eadem phrasi Petrus Apostolus dicens. *Scientes, quod non corruptibilibus auro vel argenteo redempti estis, de vana vesira conuersatione paterna traditionis, sed pretioso sanguine, quasi Agni immaculati & incontaminati.* Hæc cum ita sint, licebit consimili ratione nobis, Sanguinem meritaq; Christi Domini, quin & Sanctorum eius, & apprehendere & vsurpare, inq; profectum nostrum

Zuch: 13. 1.

Apoc: 7. 14.

Apoc: 22. 14.

Apoc: 19. 8.

Apoc: 8. 3.

Apoc. 5. 9.

1. Petri. 1. 18.

spiritualem & Animarum nostrarum coram Deo
ditationem ornatumq; conuertere. v. g.

1. Cogitans & animo meo statuens Christum
cum suis & Electorum suorum meritis, esse fontē
limpidissimum & largi fluentissimum instar Para-
disiaci manantis aquas salutis & Sanctitatis, & be-
atæ vitæ, & omnis gratiæ, virtutis, atq; perfectio-
nis, impersonabo me toti vniuerso, imò vniuersis
atomis vniuersi vniuersalizatis, & sic, Toto me, tot-
q; faucibus, quot creaturarum atomis, totq; eti-
am vicibus, quot in tempore & æternitate sunt in-
stantia, bibam, hauriam, deriuabo, & deducam
aquas meritum in Christo contentorum, in cor,
mentem, voluntatem, animam, substantiam me-
am, ipsq; replebo, non solum entitatiuam capacita-
tem meam quocunq; modo realem, sed etiam vel
ipsam Immenstatem Nihilitatis meæ, atq; mendi-
catis, quæ ex memetipso est in me, seu, quæ ipse,
ex me ipso sum prorsus infinita.

2. Cogitans Christum esse vitæ speciosissimam,
fecundissimam, faciam me, totum, quantus quan-
tus sum, in atomis meis, & in actionibus passioni-
busq; seu mutationibus meis omnibus & singulis,
veluti multiplicem palmitem, atque etiam botris
quarumlibet actionum mearum obficum, sicq; ex
Christo, & eius, nec non ex Sanctorum eius, me-
ritis; humorem omnimodum traham, & botros
operum tum producam, tum fecundos, turgidos,
pretioso Christi & Sanctorum eius vino, faciam;
gustuiq; mensæ, cellarijs Sanctissimæ Trinitatis, &
ipsius Christi, & totius curiæ cœlestis adferam, &
inferam, offeram & propinabo, recondam, & in
omnem æternitatem reseruabo.

3. Cogitans Christum esse Balneum animarum
nostrarum, quo & abluimur à sordibus, & omni
puritate ac decore ornatur, & omnia opera no-
stra, tum purificantur, tum sublimantur, quotidie,
sæpiusq; in die, & in singulis (quo ad fas erit) spi-
rationi-

rationibus, commotionibus, ac momentis, Totum me, totamq; substantiam & entitatem meam actionumq; mearum injiciam in balneum hoc Sacratissimum, & in eo me, omniaq; mea ablutam, purificabo, dealbabo, ornabo, sublimabo. Nunquam penitus ex hoc pretio Christi meritorum balneo egredies, nunquam me ab eo desiccans, sed semper in eo ad instar pisciculi natans.

4. Cogitans Christum eiusq; & Sanctorum eius merita, esse ingentem, vastissimam, immensam & inexhaustam Aurifodinam, vero & incorruptibili auro refertissimam, & sicut omnibus volentibus, ita etiam mihi pauperculo expositam, atq; ad erudendum omnimodas auri coelestis opes, liberaliter concessam; ponam adificiolum meum in hac fodina. & omnia scriniola, omnes sarcinas meae substantiae, mearum virium, potentiarum, articulorum, actionum, & passionum, volitionum & desideriorum, necessitatum, capacitatum & possibilitatum perpetuo implebo, inferciam, cumulabo, iterum iterumq; &c. &c.

Hac & simili ratione possum Dominum meum Iesum Christum, eiusq; ac Sanctorum eius merita cogitare, velut omnifarium quoddam Arsenalē continens omnigenas officinas rebus usui necessarijs refertissimas. Hic Armamentarium, hic apotheca, hic vestiariū, hic omnis artifex, hic bibliotheca, hic celarū vinarū promptuariaq; plena, & eructantia ex hoc in illud. hic (vno verbo) omne bonorū genus coacervatum repositumq; ac simul vti, capereq; volentibus in rem suam expositum. Solus ergo tenet hauriendi & in usum deriuandi utendi-que labor. Qui ipse labor, sine labore est, cum in sola voluntate libera, in solo desiderio, in sola intentione atq; cupiditate nostra propemodū, principaliter, certē consistat. Adeo ut quantum desideras, quantum desideria, intentiones, cupiditates, vota; tua dilatas & distendis; tantum capias,

& adhuc infinities infinita supersunt, quæ si velis, si velle velis, eo ipso capias. Itaq; hic mihi tantum licet, quantum liber. Hic non duplicibus, sed millecuplicibus quotidie mutatorijs vestiri induique possum. desumendo, & induendo mihi præter Christi vestimenta, nunc Angelorum, nunc Archangelorum, nunc Cherubinatorum, nunc Seraphinatorum, nunc Apostolorum nunc Martyrum &c. &c. nunc huius. N. nunc illius N. nunc iliorum N. N. nunc istorum NN. Sancti Sanctorumq; Idem dico de armatura fortium, quæ hic omnis est. & medicinali apotheca, quæ hic ad omnes morbos sanandos, ad omnes sanitates tuendas assiduò patet. Sed quia horum finis in enarrando nullus esset, & præstat illius vsus, & fructuum finem nullum facere, & præsens caput siue prouisio multum in longum processit, oportet vt eius explicandæ (at non prædicandæ) tandem finem faciamus.

Prouisio VI.

*Per Intentionum multiplicationem
ad vnum etiam opus.*

Apuđ homines prouerbium est qui vno cane, duos simul lepores captat, neutrum capit. Nimirum pluribus intentus minor est, ac tandem neque sufficit, ad singula sensus. Vnde etiam vulgò ridiculum est, vnâ fidelitâ duos parietes dealbare; aut vnâ pecuniâ, plures simul merces emere, aut vno oculo sursum simul deorsumq; aspicere. Quâvis autem hoc ita sit apud homines in curis negotijsq; hominum, siue humanis: paulò tamen aliter est & in negotijs ac negotiationib; Spiritualibus & Diuinis, quas scilicet homines cum Deo, & cum Animabus exercent. Possunt enim Spirituales negotiatores, vnico cane plures simul lepores persequi &c.

qui & capere. possunt vnica pecuniâ, plures simul merces emere possunt inquam vno aliquo opere suo, debite perfecto, plures simul fructus à Deo consequi, meriti, impetrationis, satisfactionis. possunt plures virtutes exercere, possunt plura bona postulare & impetrare, possunt pro pluribus debitis obligationibusq; simul satisfacere. Ad quod consequendum, sufficit sola intentionum multiplicatio. hæc enim quanta fuerit, & quocunq; se porrexerit imperio & vsu voluntatis humanæ, tanta erit capacitas feracitasq; operis ad plures intentiones à voluntate directi.

Hæc igitur sit vna etiam Senectutis, declinantisq; ad occasum ætatis ac vitæ prouiso: vt liquidem desideret multas vno labore ac tempore conatuq; spirituales opes meritorum tam gratiæ quam gloriæ conquirere, plurium simul virtutum actus exercere, plura simul poscere & obtinere, plures obligationes exsoluere, plures simul perfectiones operi suo etiam vnico adhibere: det operam, vt per voluntatem suam, plura & plura simul intendat; plurium virtutum motiua, operi suo præfigat: plura promerenda Dei dona designet, plura postulanda siue naturalia & temporalia, siue supernaturalia & spiritualia proponat, plures obligationes explere statuat, pluribus personis religionis honorem, iuxta cuiusq; gradum exhibere desideret, plures perfectiones perfectionumue sublimitates operi vnico annectat: totumq; hoc solius voluntatis suæ efficaciam faciat: & quod desiderat, totum pro latitudine, simulq; seruire & conatu voluntatis (quod deuotionem spirituales vocant) assequatur.

Pluribus hæc doctrina aliàs exposita, quicquidam hic aliquatenus in superioribus enarrata est, & repetere nihil attinet, sufficiet aliquod specimen eiusmodi intentionis multiplicatæ compendiosum afferre hoc loco. sit ergo huiusmodi.

Sanctissima Trinitas vnus Dignissime Deus : volo ab hoc tempore omnia & singula facere & pati, motuo atq; modo & fine, quo Tu vis, & quia Tu vis, illa & à Te, & à me fieri atq; pati. propter omnium & singulorum mandatorum, consiliorum, beneplacitorumq; Tuorum perfectam adimpletionem : propter virtutum omnium Theologicarum, & Moralium Supernaturalium, naturalium quoq; sed supra naturam eleuatarum, Donorum etiam, Fructuumq; Spiritus Sancti in omni congruo mihi gradu afflictionem, exercitationem, incrementum, postulationem ; propter gratiæ sanctificantis gloriæq; beatificæ in me apud Te, propter Te promeritionem, confirmationem, auctiorem : propter instituti, officij, debitiq; omnis mei adæquatam executionem ; propter totius mundi in genere, specie, indiuiduoq; auxilium ; propter omnis pænæ meæ (nec non & omnis quoad licet alterius creaturæ) temporalis, spiritualis ac æternæ expiationem ; propter mei ad omne auxilium tuum supernaturale, congruum, & efficax & finale, capaciolem dispositionem : propter quater-sanctæ quaternitatis, hoc est, propter omnium Electorum Hominum & Angelorum, Pretiosissimæ Parentis, Iesu Christi, Tuum honorem & imitationem. Super omnia verò, propter omnimodam tuæ Dignitatis exaltationem : tui gustus recreationem. Tuæ adorandæ voluntatis executionem : Summæ bonitatis dilectionem : mei deniq; in omnibus, & per omnia, vniuersalem annihilationem & vilificationem ; Amen.

Huic praxi atq; formulæ, licebit interfere per otium, & feruorem, specificas virtutes, perfectiones, postulationes, gratias, pœnas, debita, personas, negotia, difficultates, pericula, ceterasq; intentiones : pro quarum expressione & latitudine, simul ac mentis feruore, crescet tam efficacia, quâ sopra consequendi.

Alind

Aliud paradigma intentionis multiplicis paulò explicatius afferro, vt habeatur praxis Intentionis perfectæ, & vt desumi possit, ars veluti quædam spiritualium tum intentionum, tum varietatis earum, tum reflexionum ad perfectiones, sublimitates, purificationesq; mentis & cordis nostri in operando. Sit ergo

Sanctissima Trinitas, vnus Deus, Dominus meus: Ego N. seruus tuus me totum, & totam substantiam meam, ac vitam & omnes actiones passionesq; meas, totius vitæ meæ in specie autem õnes huius diei, tam ordinarias, quam extra ordinem impræuisè incidentes, omnes quoq; earum circumstantias: omnibus & singulis specialiter interfectas, adiunctasq; atomos item earum, & momenta, mutationesq; singulas: creaturæ quoq; Tuæ cuiuslibet substantiam, actionem, passionem, mutationem, momentum, atomum, circumstantiam quâlibet, Tibi, pro me, proq; omnibus creaturis mihi impersonatis, offero seniel pro sæper ad hoc quidẽ.

1. Principaliter. Vt intentiones, voluntates, gustusq; Tuos Diuinos tam internos quàm externos, etiam quantum ex me, approbem, impleam, honorem, imiter.

2. Vt etiam intentiones Iesu Christi omnes, erga Te Patrem suum æternum, erga ipsum Se, erga nos habitas, honorem, æmuler, impleam.

3. Tum verò secundariò ad hoc; Vt Tibi Deo Domino meo, pro omnibus, cum omnibus, & per omnes, amorem, laudem, adorationem, exaltationem, obedientiam, timorem, fiduciam, reuerentiam, omnemq; debitam religionem ac deuotionem exhibeam, non exhibitam verò aliquandocunq; suppleam.

4. Vt gratiam actualem habitualemq; : gloriã item substantialem & accidentalem omnem, maiorem ac maiorem apud Te in cælo promerear: ad eamq; me, omni & in omni meo, & cuiuslibet

creaturæ

creaturæ ætæ, quomodocunq; bono, & à me nunc mihi assumpto, specialiter autem in Ecclesiæ ac meo Sacrificio, in omni quoq; Sacramento à me, recepto ac recipiendo, promerendam, recipiendâque amplius & amplius disponam: eamq; finaliter, sicut Tu potes, scis, & vis obtineam.

5. Vt iuueni animas tam in peccato, quam in purgatorio positas.

6. Vt impetrem omnia omnibus, quæ Tu Domine potes, scis & vis, nobis creaturis congrua.

7. Vt exaltem imiterq; Iesum Christum, & eius Pretiosissimam Parentem, Sanctosq; omnes.

8. Vt vilificem, mortificem, abnegem, humillem, perdam me Christi formiter.

9. Vt faciam exhibeamq; propter Te, charitatem, iustitiam, misericordiam, liberalitatem, exemplum, omni meo proximo, etiam ignoto, inimico, & ingrato.

10. Vt retractem, expiem, suppleam omnia mala, omnes neglectus, omnia damna nostra, Tibi Sanctissimo perfectissimoque Deo nostro, quouis modo, in quocunq; ex nobis displicita.

11. Vt gratias agam pro omnibus & singulis beneficijs, gloriæ, gratiæ, naturæ, super nos omnes, & singulas creaturas tuas, à Te profusus.

12. Vt adorandam voluntatem tuam omnem, bonam, beneplacentem & perfectam, expleam; eiq; me perfectè conformem, semper, omnimodè, per omnia, sponsaliter, transformativè. Et hec quidem ad saginandum gustum Tuum Divinum, nullies, millies infinitesq; maiori proportionaliter glorificatione: cum millies, millies maiori proportionaliter fervore, ac ferventiori exercitatione, cuiuslibet atomi ac momenti super aliud, cuiuslibet actionis atq; passionis super aliam, cuiuslibet circumstantiæ ac mutationis, super aliam. In unione ac balneo Pretiosissimi Sanguinis meritorumque Iesu Christi. Pretiosissimæq; eius Patris, Sanctorumq;

torumq; omnium triumphantium ac militanti-
um. quia Tu ita vis, & dignus es Deus meus: &
quia ita ego debeo velle, voloq; debere Tibi Vni-
Trino Deo meo. Propter nulum bonum meum,
quatenus meum, sed propter omne bonum Tuum,
quatenus Tuum. ad exaltandum Te, iuxta mensu-
ram indignitatis meæ: in æternum & ultra: quã-
diu Tu Deus eris Deus. Amen.

Occurrit adhuc tertia multiplicis ac fecundæ
intentionis præxis. quam asserre hoc loco superflu-
um non erit. partim vt seligere cuiq; liceat, partim
vt quod in vna minus explicitum appositumq; sit,
apponere ex altera fas sit, partim vt iidem, qui su-
pra ex secunda præxi fructus promissi sunt, ex hac
etiam tertia desumi possint. Sit igitur hæc.

Per omnes & singulas actiones & passiones me-
as, vniuersaliter & incessabiliter, & irretractabili-
ter Toto me.

1. Intendo vnam, solam, semper, vbique, per o-
mnia momenta maiorem Sanctissimæ Trinitatis
Dei nostri gloriam, gustumq; voluntatis & exal-
tationem Dignitatis eius, propter illum ipsum, per
Iesum Christum: iuxta intentiones Dei atq; Chri-
sti erga se & erga nos, ad intrâ & ad extrâ.

2. Intendo exaltationem Domini nostri Iesu
Christi, Pretiosissimæ Parentis, omniumq; Electo-
rum, propter Deum per eundem Iesum Christum.

3. Intendo animarum in purgatorio auxilium,
quantum ego possum, & illæ capaces sunt iuxta, &
propter voluntatem voluptatemq; Dei & Christi,
& Pretiosissimæ Parentis Electorumque omnium,
iuxta Donum meum.

4. Intendo dispositionem mei omnimodè per-
fectam ad gratiam & charitatem & Dona Spiritus
Sancti eiusq; fructus, & ad omnem virtutem in
omni gradu congruo.

5. Intendo dispositionem mei ad gratias actua-
les omnes, opportunas, copiosas, efficaces, finales,

tam in Sacrificio, quàm in Sacramento, quàm extra illud in omni actione & passione.

6. Intendo emundationem mei coram Deo, ab omni tam culpæ, quàm pœnæ, præsertim spirituales obligatione, in Sanguine Iesu Christi Domini nostri.

8. Intendo auxilium agonizantium & in peccato mortali, & in gravi calamitate eiusq; periculo existentium.

9. Intendo auxilium totius sanctæ Ecclesiæ militantis, Religionis, Domûs, & omnium meorum, quos Deus scit, & vult, Amicorum & Benefactorum, inimicorum quoq; ac malefactorum.

10. Intendo præparationem mei ad sanctam mortem, ad pœnitentiæ vnditionisq; extremæ Sacramentum, & ad finalē in bono perseverantiam.

11. Intendo deniq; omnem effectum Adulatorium, Laudatorium. Gratiarum actorium, Imperatorium. Satisfactorium. Meritorium. Imitatorium. Suppletorium, Indulgentiarum.

12. Non tamen propter vllum bonum meum, quatenus prius meum, sed purè, nudè, totaliter, propter suavissimum gustum Dei.

13. Et omnia, toto me, toto universo, totisq; atomis universi universabiliter, Toto deniq; super omnia Deo meo, ut sit id quod est, & quia est id quod est.

14. In clibano ignis Serrahici, Mariani, Theandrici, in Iesu Christi sanguine. Quia, & Quare & quomodo. Quaternitas quater-sancta

15. Et volo intendeq; ut omnis motus meus sit renouatio & ratificatio, huius totius intentionis atq; approbatio illius æterna. Per Christum Dominum nostrum Amen Alleluia.

Harum intentionum (vel alicuius ex eis) usus & exercitatio, non potest non esse supra modum utilis, & plurimorum in spiritu, & in omni gratia celesti profectuum ferax. modo sit & frequens & constans,

109
constans, & cum intellectu, & cum penetratione
atq; ponderatione sensûs, & deuotione dilatatio-
neq; per desideria vastissima, placere & ditescere
quam maximè Deo, cupientis voluntatis. Cum ve-
ro hoc ita sit respectu omnium hominum, certè vel
maximè curandum erit, vt ita sit, ijs, & alijs, quo-
rum tempus breue est, quibus dies supersunt pau-
ci & mali, de quibus pierumq; dicant, quia non
mihi placent. Talibus enim per vias compendij
currendum omnino est, vt in breui, & in par-
uo, lucantur quàm maxima, quàm plu-
rima, eademq; æterna.

Prouisio VII.

Per Intentionis simplicitatem vni- tatemque.

Proximè diximus prouisionem senescenti, aut
aliter quouis modo ad finem appropinquant
vitæ siue animæ faciendam esse, per cumulationem
quàm maximam Spiritualium diuitiarum: adhi-
bendo ad eam veluti singulariter secundum medi-
um, Intentionis nostræ varietatem, multiplicita-
tem, conglobationem. Hoc loco contrarium asse-
rere velle videmur: volumus enim ad eam ipsam
cumulationem spiritualium opum adhiberi inten-
tionis simplicitatem. atq; vnitatem: quod quomo-
do se habeat, quomodo cum proximè dictis cohz-
reat, iam ex dicendis apparebit.

Non est difficile homines diuitiarum valdè cu-
pidos, eosdem earum perstudiosos reperire. Ma-
gna tamen est varietas studiorum & mediorum,
quibus ad ditescendi finem tendunt. Volunt enim
quidam, vno aliquo genere abundare, & in eo diui-
tes fieri contenti sunt. Volunt alij plura bona co-
aceruare. Volunt alij plurima, & si fieri possent, vo-
lunt

lunt quantum in ipsis est omnia cumulare. volunt alij vnum aliquod opum genus conquirere & aggregare, sed illud tale esse volunt, quod absq; varietate & multiplici congerie rerum minus pretiosarum, in se vno ac solo contineat multa, plurima, omnia. Tales sunt V. G. qui soli auro argentouè conaceruando, & in immentum congregando totis viribus inhiant; ducti nimirum auri argentiq; pretio, non tantum maiore, quam inest bonis, opibus; uè alijs, sed etiam quia auri argentiue licet non maxima massa, in se tamen contineat pretiogram aliarum rerum, esto quam maximè multarum, in vnumq; collectarum. Vnde vnius solusq; auri studio, videtur sibi æquare, imò excedere studio plurimarum aliarum ab auro rerum: & vnius auri maxima congregatione, credunt se eo ipso in diuitijs, omnes alios auro minus, alijs verò licet rebus valde diuites excedere. Nimirum aurum tale quiddam est (aut magis ab hominibus putetur esse) quo curato omnia curantur; cumulado cumulantur omnia: habito possessioq; habentur & possidentur omnia bona, omniaq; diuitiarum genera. Tale quid inuenire est in spiritualibus hominibus atq; studijs. omnes discescere spiritualibus bonis volunt, & student: sed studia eorum alia atq; alia sunt. Contenti sunt alij conscientiam à peccatis grandibus mundam habere. alij passionum dominium, vitiorum carentiam appetunt. Curant alij contemptum rerum caducarum solo affectu. alij etiam re ipsa, imò & voto adiecto eundemque plenè exequuntur. Alij student & sciunt custodire vas seu corpus suum in honestate. alij vnam, aut aliquot supra vnam, virtutes seligunt, in quibus proficere insignius satis habent. alij proficere in plurimis aliquantum cupiunt; alij intentionem bonam: alij meliorem, optimam alij, alij multas simul in operibus suis habere consuefunt; alij denique aliter & aliter salutem suam querantur, & per bona opera

na opera eandem certam facere satagunt. Sed nihilominus, prater, & supra hos, similesq; his, ones sunt qui ab Apostolo moniti emulantur charismata meliora: sunt quibus ab eodem Excellentior via demonstratur, sunt qui audiunt ab Apostolo dici sibi. *Qui diligit, legem implevit. Charitas nunquam excidit. Charitas Deus est, & qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.* Sine charitate nihil mihi prodest, Nihil sum. esto habeam fidem ita, ut per eam montes transferam, esto loquar linguis hominum & Angelorum, esto nouerim Mysteria omnium. esto liberalissima in cibos pauperum substantia mea disperfione, euaserim nudissimus, ac pauperissimus? esto tradiderim corpus meum etiam in ignem consummando Martyrio. esto Dominum meum de substantia mea non solum honorauerim, sed etiam in carne manentem inter nos pauperim, & circa frequens ministerium ipsi in persona Dei Filio exhibendum sollicitus fuerim.

Ita nimirum etiam in his ipsis distinctiones & ascensiones cordium sunt: etiam in his; semita iustorum quasi lux splendens procedit & crescit usque ad perfectum diem, etiam in his sunt, qui faciunt voluntatem Dei bonam tantum: alij qui etiam bene placentem exequuntur, alij qui completis prioribus euadunt insuper ad perficiendam perfectam, & super eminentem charitatem, comprehendunt in latum, longum, altum & profundum. progressi de virtute in virtutem, usque eo pertingunt, ubi videatur Deus Deorum in dion. Totum hoc quod dicimus, seu dicere magis volumus, explicauit & comprehendit Dominus noster paucis illis verbis, quae de duabus sororibus suis amatricibus protulit. Vna eadem Martha nomine, satagebat circa frequens ministerium, quin & studio vehementiori urgente turbabatur erga plurima obsequia & desideria, insuper sociam sororem, in partem laborum vocare conata, ipsum Dominum rogare non dubitauit,

bitauit, eam ut apud pedes Domini otiosè sedentē, & de iuuanda sorore nihil minus cogitantem, surgere, & sibi auxilio esse iuberet. Alia vero soror eius Maria, velut ignara, aut parum studiosa Hospitis sui, qui intrauerat in domum castellumq; suum, de nullo penitus ministerio, præsenti & Hospitrisuo Domino exhibendo laborauit, ac ne cogitauit quidem, sed sedens secus pedes Domini sui, confabulatur secura & otiosa cum ipso, audiebatq; verbum illius. Quis hæc, vel audiens vel intuens, duarum istarum sororum, circa Opminū Iesum officia & studia: non præferat Martham Mariæ, non plus laudet atq; æstimet labores circaplorima in gratiam Domini susceptos in Martha, quam otiosam solam sessionem ad pedes Dominicos in Maria! quis non amphorem spondeat benedictionem & commendationem à Domino obuenturam Marthæ, quam Mariæ! Sic utiq; nostris calculis res & lis ista determinaretur. hoc & ipsa Maria, sororem suam interpellantem contra se Domini iudicium audiens contra se decerni metuebat. Seu enim aliter sapientia & veritas æterna sententiam de ambabus tulit dixit enim. *Martha Martha sollicita es & turbas erga plurima. Porro vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit: qua non auferetur ab ea.* Bonumerat Marthæ ministeriū & sollicitudo, turbatioq; circa plurima, at vnum melius erat, quod quia elegit Maria. Optimam partem se elegisse audiit, & insuper nunquam à se tollendā in promisso accepit.

Hoc ergo vnum: hanc optimam partem: hanc nunquam auferendam ab Electore sui, dicimus & vocamus & ostendimus esse: intentionem, seu intentionis simplicitatem & vnitatem & nuditatem & celsitudinem: quæ quia charitas est, & charitas perfecta, quatenus etiam in hac vita esse, haberiq; potest, & charitas perfectissimo mod

modo exercita: ideò illa vnum hoc Dominicum est, ideò illa optima pars est, ideò illa sola querenda & exercenda est, ideò illam solam & vnam exquirere, vnam solam petere, vnā solam exercere, vnam solam cumulare, vnam solam possidere: est possidere aurum quoddam, omni auro magis aureum, magis obrizum, magis pretiosū; quo auro Spiritus ditescere solo, æquat, excedit, praualeat, explet & superexplet, omnium reliquorum bonorum spiritualium possessionem, & eius sola questio, melior est possessione auri & argenti.

Hanc igitur charitatem intentionis, seu intentionem charitatis vnus, solius, simplicis & nudæ, & puræ: exerceat, quin & assiduè frequenter, quisquis in Spiritu ditescere, magno quidem & vnico compendio, sed summo, & omnibus æquiparando diuitijs internis augmento desiderat. Desiderare autem hoc ille omnis quàm maxime debet, quisquis videt sibi appropinquantem finē, & cui iam re ipsa dicitur, Operamini dum lucem habetis, vt non vos tenebræ comprehendant. *Venit nox, in qua nemo operari potest*: nox utiq; mortis, post quam non est operari, ac multo minus est inuenire cibum: nisi quis hac in vita operatus fuerit cibum; non tamen qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. *Æternam dico, imò Dominus dicit: vt quilibet apud se concludat, tantum sibi operandum esse hac in vita, quantum sufficiat pro æterna vita.* Cùm verò temporis ad æternitatem nulla sit comparatio: propterea quantumcunque multos quis se vel cibos operatum esse, vel thesauros opum coaceruasse putarit, aut etiam viderit: certus sit, totum illud & parum & nihil prorsus esse si cum æterna vita, in qua cibis in tempore partis erit viuendum in comparisonem venerit. Non cesset ergo manus nostra, non cesset pes noster, nō cesset labor noster, non cesset industria, avaritia,

fames, sitis, orexis, cupiditasq; nostra : vel ob hoc solum, quia hoc quidē tempus nostrum, quod provisioni faciendæ datum est, finem in proximo habet, æternitas autem pro qua nobis providendum est, *Æterna, & ipsa Æternitas est.*

Sed iam in quo consistat hæc intentionis adeo nobilis simplicitas atq; vnitas, omnibus æquivalēs, multis & prævalens, delineandum est. Compendiū sius id dicere pleniusq; simul non possum, quā verbis ipsius Christi, nec ita & orare & operari, & pati omnia & singula, & semper docentis, vt in omnibus & ab omnibus, & per omnia nostra Sanctificetur nomen Dei ac Patris nostri, qui est in Cælis. Adueniat regnum eius in omnes creaturas, & propagetur magis ac magis semper inter eas, & hæc voluntas eius sicut in cælo, ita & in terra, sicut in corde Dei, ita & in corde omnis creaturæ : idq; totum, ob aliud nihil, nisi vt sanctificetur nomen eiusdem Dei Patris, & adueniat floreatq; Regnum & gloria Maiestatis eius, & fiat voluntas eius sicut in cælo & in terra : quia hæc est Dignitas voluntatis eius, & voluntas Dignitatis illius. Hoc si indiget explicatione, ita explicari potest. Intentio simplex, & vna, & nuda, & sublimis, & pura, & defæcata est, operari aut pati ad vnus solusq; Dei, Optimi, Maximi, Dignissimi mentem seu voluntatem, ad exaltationem eiusdem seu gloriam, ad contentationem expletionemq; seu gustum & voluptatem eiusdem puram, totam, quatenus eius, & quia eius, & quomodo eius est. Absq; vilo ad creaturæ placitum intuitu, absq; ullo ad tuum (qui operaris seu pateris & intendis) proprium gustum commodum nē respectu, absq; vlla ad te ipsum conuersione, absq; vlla tuimet in operando, & operatione spe, quæstione, consolatione. Vt exalteretur vbique amplius & amplius semper solus Deus, vt glorificetur & regnet in omnibus plenius & plenius semper solus Deus, vt impleatur & fiat ab omnibus & in omni-
bus per-

bus perfectius & perfectius semper sola voluntas
Dei, & non ob aliud quidquam, nisi quia ille De-
us: quia ille dignus Dens; quia hæc est voluntas ei-
us. tam imperans, quam dirigens, quam infor-
mans seu transformans.

Sic effici, sic perfici, sic informari, transforma-
riue, est exiri & exire quidem à seipso, perire ac mo-
ri sibi, omniq; simul creaturæ & affectioni creatæ,
vivere autem Deo, transire in Deum & Deificari
est sic consisti, est Optimam partem elegisse, &
affectuum esse, est vnum necessarium possedisse &
obtenuisse, est omnibus & sibi dispertisse; solum-
autem & vnum Deum prævalentem omnibus bo-
nis & donis invenisse, introisse, immigrasse, inha-
bitasse, in eum se beatissimo commercio immutasse,
eumq; pro se accepisse, & se in eum indiuinasse.
non quidem entitate sed voluntate, non substantia
sed affectione: non essentiâ, sed charitate, nondû
gloriâ, sed sola adhuc gratiâ, olim autem in futuro
etiam Gloriâ. Sic se habere, est se non habere, sed
Deum per se possidere. siue, est se, non in se, sed
in Deo melius habere, est nihil habere, & omnia
possidere est omnia in vno, vnum pro omnibus ha-
bere, siue illud sit, quod purgat animam, siue illud
quod exornat cor: siue illud quod venit & identi-
ficat Deo: auferens omne, quoad fas huic vitæ, nō
tantum aliud, non tantum disparatum, non tan-
tum adiacens, sed etiam medium, etiam vnitiuum,
retinens solum, quod faciat vnum, facit idem, fa-
ciat nihil sui, faciat totum quod est vnus & solus
Deus, vna, pura, & simplex Diuinitas. Atq; hoc
præstat vnica, simplex, pura, defæcata Deiformis
intentio: cuius exercitium, vsus, praxis, habitus,
omnia alia obtinet, supplet, inducit, euincit, exsu-
perat, accumulatur cum immenso fanore, omnia a-
lia Spiritûs & virtutis, & perfectionis exercitia. De
quo hæc dixisse sufficiat. Nam paradigma ex paulo
antè dictis facile confici potest, & confecit cum in

Hæc

hæc, quam

25

Exterior.

Interior.

Essentialia.

Hac, quam nos docuit, tum in sua quam ipse in corde, & ore, & opere, semper habuit formulâ Christi. Ut cum orans dixit: *Non quod ego uolo Pater, sed fiat voluntas tua*, Eriterum. Ita Pater: quoniam sic placitum est ante te. Et rursus. *Ego quæ placita sunt Patri, facio, imper*. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio; Deniq; uerbum eius est illud. In capite libri scriptum est de me, *Et faciam voluntatem tuam*. Itemq; illud. *Meus uoluntas est, Et faciam voluntatem Patris mei*. Et omnis qui fecerit voluntatem Patris mei qui in calis est, ipse meus frater & soror & Mater est. in quibus cernibus Deo in iherosolentis, & sensus & medulla, & præsens huius de qua locuti usq; huc sumus intentionis est. quâ in Christi sensu præsertim, usurpare, satis erit, & vota usurpantis excedet.

Matth. 30.

Prouisio VIII.

Per tuarum omnium actionum, passionum, intentionum, rerum cum omnibus creaturis communicationem.

NOtum est, omnes nos quicunq; in hoc uniuerso creato, tam visibili sublunari, quàm inuisibili, superq; cœlesti continemur, ab vno Deo tanquam autore & factore opera, tanquam à Patre filij, tanquam à fonte riuuli, tanquam à radice rami, procedunt, sic procedere. ob quod merito iubemur dicere Deo nostro, *Pater noster qui es in calis*: nimirum quia tanquam filij vnus Patris Dei factoris nostri sumus omnes nos. Ob quod etiam mutuo quodam nectimur vinculo, inter nos, ut alij alijs præstamus obsequia, alij ab alijs accipiamus beneficia, alij alio-

alii aliorum supportemus onera; Ob hoc etiam nemo sibi soli vivit, sed alijs pluribus, imò suo modo omnibus; ob hoc nemo quæ solum sua propria sunt querere debet, sed quæ multorum, atq; adeò quæ omnium. Ob hoc nemo soli sibi placere debet, sed omnibus, faciendo omnibus ea pro posse, quæ secundum Deum ijs conducibilia sunt. Ob hoc deniq; nemo Deum laudare, gloriam eius procurare, voluntatemq; facere debet, pro seipso ac vno solo, sed etiam pro alijs, imò pro omnibus. & singulis cōcreaturis suis, pro quibus eorū omnium debitor est Deo obsequiorum, quorum est debitor pro seipso, imò fortè tanto plus debet pro alijs omnibus, quàm pro vno seipso, quanto omnes simul præstantiores sunt solo ipso, licet nemo aliorum tantum curam gerere debeat, neglecto seipso. Nā dicitur illi. *Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, se autem ipsum perdat.*

Ex his ergo fundamentis quæ perstricta sunt, consurgit hæc prouisio præsens, per quam fructuosè, quo ad meritum gratiæ & gloriæ aliarumq; virtutum profectum opera sunt, coram Deo facianda ab omnibus, qui eiusmodi fructuum perstudioli sunt. Esse autem debent omnes quidem homines, at ex speciali causa ijs, quibus tempus suæ resolutionis iussat, & iam ad metas vitæ accedere se sentiunt & aspiciunt. Id verò est quod disimulatur, quisquis talis est, & per hoc quod adhuc superest temporis copiosè coram Deo discescere percipit: omnem suam quanta quanta illi est corporis, animæ, personæ, substantiam, omnes partes, potentias & vires, omnes aptitudines, habitus, dispositiones, omnes operationes, passionēs, alterationes, omnes appetitiones, desideria, curas, omnes circumstantias, capacitates, conditiones, omnia loca, tempora, adiuncta: omnes atomos omnia instantia, omnes possibilitates, omnia deniq; à se quouis modo prouenientia, nec non ad se quomodocunque

pertinentia, pertingentia, atq; vno verbo qualiter-
 eunq; sua: non velit esse tantum sua, nec velit tan-
 tum sibi soli esse, durare, seruire, agere, prodesse,
 sed intentione voluntatis suae velit & faciat ea esse
 omnium omnino rerum aliarum, velit omnib; pro-
 desse, omnibus seruire, omnibus existere, & inexistere:
 nominatim velit & intendat, omnibus &
 pro omnibus Deum nosse, credere, predicare, amare,
 adorare, audire, laudare, venerari: pro omnibus
 velit Deo seruire, subesse, obedire, velut tatem
 exequi, conformari, adherere, viuere, orari, pati,
 mori. Debet ipse humilitatem Deo, debet fidem,
 debet spem, debet timorem, debet charitatem, debet
 religionem, debet orationem, debet iustitiam, debet
 misericordiam, debet patientiam, mansuetudinem,
 proximorum amorem &c. hac eadem omnia debent Deo
 pro suo statu omnes reliquae creaturae praeteritae,
 praesentes, futurae, possibiles. Hac ergo sua debita
 dum soluit Deo pro se, soluat simul tanquam
 pro omnibus singulisq; creaturis; ita ut ex intentionis
 applicationisq; ipsius vi, efficaciam, latitudine
 extensioneq; omnis eius actio, sit quasi omnium
 creaturarum actio: omnis eius humilitatio coram Deo,
 sit quoq; omnium creaturarum coram Deo humilatio,
 omnis eius oratio ad Deum, sit omnium, sit pro omnibus oratio: & sic de alijs.
 Hae hanc coram Deo secundissimam provisionem &
 vande aptam ad conseruationem spiritualium opum
 & diuitiarum nemo ut opinor non videt. Superest ergo,
 ut haec provisione in praxi sit, & apud omnes quidem;
 sed speciali ut dixi ratione, apud omnes eos, quibus
 vitae hora nouissima fluit. Quibus autor sum,
 ut huius provisionis materiam, hoc est, ut istam
 communicationem suarum rerum cum omnibus
 creaturis, non tantum ad praesentes creaturas,
 omnes futuras, omnes possibiles, omnesq; obligationes
 earum ad Deum &c. faciendo sua omnia non tantum suo,
 nec tantum nomine creaturarum praesen-

149
præsentium, sed etiam præteritarum futurarumq;
possibilitatūq; nomine; quandoquidem cum his om-
nibus habet homo aliquam in Deo & ex Deo fra-
ternitatem, habet etiam in se magnam cum præte-
ritis, habiturusq; cum futuris connexionem, vel ob
suam ab illis, vel ob earum a se dependentiam in-
essendo, viuendo, operando &c. possibilibus etiam
hoc debet: quia ipse existendo occupauit locum a-
liarum possibilitum, quæ ideo non existunt: quia
ita expedire vitum placitum uè est apud inscruta-
bilem Dei, sapientiam, rerumq; nulli nisi Deo
soli cognitam combinationem.

Prouisio IX.

*Per Communicationem omnium
creaturarum tecum.*

Opposita priori, sed ex iisdem deducta fontibus
prouisionis faciendæ ratio. Sumus omnes vni-
us Patris filij, vnius fontis riuus, vnius Hæredis pos-
sessio, vnius Patris familias familia, ergo omnium
nostrum communis debet esse in rem nostri Patris-
familias labor, in rem Possessoris & Hæredis redi-
tus seu fructus, in honorem Patris, veneratio. ergo
quod facit vnus, tanquam omnes facere debet, &
omnes facere debent, quod faciunt omnes tanquā
etiam vnus facere, & vnus quoq; facere tenetur.
Nimirum respectu Dei, creaturarum omnium o-
mnia sunt communia, sicut creaturæ omnes in Deo
sunt vnua, & Dei sunt omnes, & Deo sunt omnes.

Hoc supposito, iam prouisionis præsentis sub-
stantia in hoc consistet, vt homo diuitiarum spiri-
tualium emulandarum per studium, partim sciat,
partim faciat (voluntatis intentione) se vnū eun-
demq; cum omnibus creaturis & rebus: vnum an-
tem per & propter Naturæ communionem & con-

ctionem, maiorem quidem cum alijs, minorem
verò cum alijs, cum omnibus tamen aliquam, &
certè non exiguam neq; vnā. Etenim cum omni-
bus habet commune Originale suum nihil & non
esse, ex quo est. cum omnibus etiam habet commu-
nem creatorem à quo ex non esse ad esse traductus
est. cum omnibus habet communem fontem ef-
fendi, scilicet Dei essentiam, cuius participatione
aliquid omnia sunt, & cuius similitudinem boni-
tatem, potentiam, omnia aliquo modo imitantur:
communem habet etiam, cum omnibus aliquem,
saltem vnum, gradum Naturæ. Est enī sicut om-
nia sunt, vivit sicut omnia viventia, sentit sicut
sentientia omnia, intelligit sicut rationalia omnia,
spiritus est ex parte, sicut omnia spiritalia: com-
munem etiam finem cum omnibus, Dei scilicet
gloriam & servitutem, cum pleriq; etiam, vitam
gratiæ & gloriæ, fidei quoq; spei charitatis, Sacra-
mentorum etiam & Sacramentorum, legum, rituum
aliorumq; mediolorum, fini seu naturali, seu super-
naturali subseruientium. His potest addi commu-
nio Nationis, sanguinis seu generationis, cohabita-
tionis in vna domo, vrbe, Regione, & alia his si-
milis.

Sic vnum cum omnibus se partim sciens partim
faciens homo, omnia etiam omnium rerū sua par-
tim sciat, partim faciat (siue sint ea Naturæ & En-
titates & personæ & supposita, siue patres & poten-
tiae, siue operationes passioneseq; siue effectus & cir-
cumstantiæ & conditiones & possibilitates, & ato-
mi & deniq; omnia ad omnes attinentia) omnia si-
bi vsurpet, omnia se quoq; cum omnibus, in omni-
bus, per omnes operari & pati sciat, faciatq; inten-
dendo: omnia hæc in Deum, in eius gloriam, ob-
sequium, venerationem, dilectionem dilectionisq;
effectum dirigat, omnia virtutibus & conditioni-
bus supernaturalibus, & ad meritum gratiæ gloriæ-
que apud Deum idoneis imbuat, fine atq; scopo,
quo po-

quo potest & vult sublimissimo, Diuinoq; gustui placitissimo afficiat, sanguini & meritis Iesu Christi, omniumq; Electorum vniat, ornet, appretiet: perinde ac si omnia eius essent, sicuti reuera sunt eius, cum sint eorum, qui sunt aliquid eius, & vñ quiddam cum ipso, & intentione, applicatione, vserpatione, directione eius propria, facta sint, & fiant eius.

Licebit ergo homini omnes res inanimatas, summo caelo ad vsq; terræ centrum contentas, omnes inquam & singulas, omnesq; earum partes, vires, effectus, alterationes, atomos, quæ fuerunt, sunt, erunt, esse possunt, in se quasi vnum, vel se vnum in omnes transferre & impersonare: & pro omnibus, cum omnibus, in omnibus, deniq; omnibus illis, Deum agnoscere, amare, laudare, exaltare, venerari, voluntatem eius exequi, se humiliare, se in eius manus dare, donare, resignare. Deum prædicare, voluntatem eius annunciare. modo illo quo *celi enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum.* illo modo, quo *dies dei erubescat verbum, & nox nocti indicat scientiam.* adeo quidem luculenter & sonore, vt *in omnem terram exierit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Si enim *celi enarrant Dei gloriam,* etiam faciunt Dei voluntatem, etiam possunt se humiliare coram Deo, etiam possunt se subdere Deo, etiam possunt agere gratias Deo, etiam possunt iustitiam, misericordiam, dilectionem exhibere alijs propter Deum, eo modo, quo per innatam capacitatem iubentur à Deo. Et quod faciunt celi, facit sol, luna, planetæ, stellæ, faciunt virtutes siderum, & lumen & motus; facit ignis, aer, aqua, terra, cum omnibus quæ in eis sunt. His si accedat hominis abtenuis creaturæ rationalis intentio applicatiq; deuota, melius & nobilius & gratius Deo & vtilius homini, id ipsum facient.

Licebit consimili ratione homini, omnes res vi-

uentes, vitam vegetatiuam habentes, cum suis omnibus accidentibus conditionibus, circumstantijs suas facere, se omnibus inferere, vnire, impersonare, & quidquid illa sunt, agunt, patiuntur, his omnibus in Deum ferri & affici, hæc q; omnia morali bonitate supernaturali, virtutibusq; quibuslibet Deo gratias inbuere, Deoq; offerre, Deum omnibus, & pro omnibus laudare, colere, amare, Deo obedientiam, iustitiam, charitatem sui & proximi, misericordiam, modestiam, mansuetudinem, humilitatem, patientiam, castitatem, deuotionem, & quidquid demum Deo placitum est, his & pro his omnibus, san suis, & à se perfectis exhibere, atque præsentare. Moueatur folium in arbore, eum motum faciat hominis voluntas suum, faciat eum humilitatis, obedientiæ, timoris, fiduciæ, amoris actum. toties humilabitur voluntas hominis coram Deo, toties obediet, amabit Deum, quoties mouebitur folium. Par de alijs ratio.

Licebit hoc aptum homini facere cum omnibus animantibus brutis, volatilibus. Natatilibus, gradientibus, serpentibus atq; reptilibus; omne quidquid illa sunt, possunt, agunt, patiuntur, in totis se aut suis partibus exterius interiusq;, per omnes sensus suos exteriores interioresq; faciat homo suum, faciat se, faciat tanquam factum per se ipsum à se, & per se (per hoc enim fit, & fit cum quo habet commune esse) imbuat hoc intentione directâ in Deum, & oblata effrenteq; hæc omnia eidem Deo; imbuat supernaturalitate, finis aut medijs, imbuat virtute seu Theologica, seu morali quacumq; imbuat actu cuiuscumq; virtutis, perfectionis, sublimitatis. imbuat vniione meritorum Christi & electorum eius. Quidquid omnia & singula facerunt, faciunt, facient, facere possent, si essent, quidquid etiam patiuntur, quauis alteratione, in se totis, in suis partibus, in suis atomis; totum id mentorum erit homini per intentionem hæc sublimanti,

blimanti, & suum facienti, Diuinæq; voluntati & gustui probanti, erit inquam meritorium gratiæ & gloriæ, erit augmentatiuum omnis virtutis, perfectionis, habitusq; boni.

Licebit hoc ipsum homini facere cum omnibus Rationalibus creaturis, siue sint homines reliqui, siue sint Angeli & spiritus puri. Totum hoc quod homines præteriti, præsentis, futuri, possibiles, itē quod Angeli existentes, aut possibiles, sunt, agunt, patiuntur, in totis se, in potentijs, viribus, partib9, atomis, momentis, æternitatibus suis, faciat homo suum, faciat a se factum seu perpeffum, in corpore, in anima, in persona, in externis, attingentibusq; rebus, circumstantijs, conditionibus: Deo hæc omnia singula, tanquam sua appropriata sibi offerat, his singulis omnibusq; Deum credat, speret, amet, laudet &c. tanquam bonum suum omne, sapientium, vltimum, supernaturale. Imbuat hæc omnia sine supernaturali, virtute supernaturali, vna & pluribus, imbuat perfectione variâ, sublimi, Deo gratiosa, vniat meritis Christi & Electorum eius. Totum hoc erit homini sic imbuenti, & operanti meritorium gratiæ & gloriæ æternæ. Siue creaturarum rationalium actiones, passionesq; fuerint, puræ, naturales siue supernaturales, siue fuerint bonæ moraliter, siue tantum entitatiuè, siue fuerint sanctæ & iustæ, ac meritoria, siue fuerint etiam malæ ac peccaminosæ, sed quatenus (ex usâ maiestatiâ morali) habent entitatiuam bonitatem, ad quam Deus ipse per se concurrat, tanquam causa prima, eumq; concursum & actum vt tale in ad suam gloriam, ad aliosq; sibi voluit totum se refert. Quo fiet, vt actiones malæ, quæ operantibus erunt damnabiles: homini modo dicto, eas intendenti, & in Deum referenti, erunt salutares, & ad gratiam gloriamq; cetera, bona spiritualia proficua: Perinde quomodo dictum est, eas sem actiones à Deo fieri, ad se referri, & ad gloriam nominis sui augendam,

gendam, voluntatemq; suam perficiendam conuertit. Itaque hunc in modum operanti, in suumque vsum & fructum spiritualem conuertenti omnia Homini, nulla erunt opera otiosa, nulla malitiosa, nulla perditione digna, sed omnia & singula, etiam damnatorum in inferno, erunt illi sancta, pia, iusta, meritoria, gratiosa Deo, & digna Beatitudinis æternæ præmio:

Et quid potest hæc industria esse feracius; quid hac provisione ditius, simulq; optabilius; modone Operantium hominum, diuitiasq; Spiritus cupientium cesset lingueatq; industria. Neque est quod quis hæc reputer ardua, difficilia, & laboriosa. Nam imprimis solius est hoc liberæ pie voluntatis opus, quod internum tantummodo esse sufficit, sufficit etiam interdum solum identidemq; reassumptum, repetitum, ratificatum esse, quod penè momentaneo voluntatis actu peragi potest. vfu moderatè frequenti habitus contractus in animo, totum negotium faciliat, & in naturalem actionem conuertit. Postremo in hoc peragendo, nihil omnino plus est laboris, quàm est in simplici vulgariq; nostra operatione, nostrorumq; priorum operum supernaturali & meritoria transactione. Proderet qui volet, & aduertet oculis suis tantundem esse in hoc atq; in illo operandi modo laboris, temporis, fatigationis, conatû, reflexionis, memoriæ & similium requisitorum. Quare difficultas neminem detertere debet ab huius provisionis exercitatione: quæ difficultas vt aliqua sit, satis, superq; & valde excessiuè compensatur Immensa fructuositate atq; fecunditate, quæ prope modum maior & omni humana opinione, & spe, & cupiditate. Quod si in avaritia temporalium, videntur rerum non minui cupiditatem auarorum hominum, sed potius augescere amplius ampliusq; etiam extrema senectute grauescentium: quos difficultas augendi non deterret, neq; ætate

fractos

fractos
modo
ampli
narum
& cur
tos, q
les at
num
conq
acqu
decem
pidita
millia
tari a
per o
cumu
nonn
amor
stis, t
nulla
tientia
ant, c
tan

Per

A
refiat
dem
absq;

fractis licet, frangit. Quid conuenit facere, quomodo affici, quomodo inualescere & inardescere ampliori cupiditate diuitiarum spiritualium æternarum Diuitarumq; homines ad earum studium, & curam, & cumulationem factos, natos, ordinatos, quantumlibet corporeis viribus & annis debiles atq; fractos! Si in perditæ auaris crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit: ita ut qui conquisiuit decem millia nummorum, non cupias acquirere insuper vnum nummum, vel duos, vel decem, vel etiam mille solum, sed exardescat in cupiditatem studiumq; conquirendi vel alia decem millia, vel etiam viginti millia. In Sancta & salutari avaritia cœlestium diuitiarum, quarum vltus sit per omnem æternitatem, & quarum demum sit & cumulus & merces & finis Deus, quo nihil maius; nonne addecet homines Diuitinos, ut in eis crescat amor, crescat conatus acquirendi thesauri cœlestis, tantum quantum ipse thesaurus crescit? ita ut nulla se offerat industria ditescendi, quam non ficti & insatiabili animo, apprehendant, exerceant, continuent, & in omni labore, conatuq; non tantum perseuerent indeficienter, sed progrediantur ad alia aliisque ad ampliora & ampliora, inexplēbilitē.

Prouisio X.

*Per Communicationem cum DEO,
& eius diuitiis atque Operibus
ad Extra.*

A Perit (an operit melius dicam?) adhuc sese nobis Prouisio quædam, quâ si nobis aditus pateat, etsi ad vsum exercitiumq; eius ex Dei qui dem parte liceat, ex nostro autem studio libeat absq; vlla & comparatione, & dubitatione, in im
mensum

mensum immensius discere ex diuitijs thesaurif-
q; spiritualibus liceat. Deus namq; est, & Deus
quantus quantus est, qui venit nobis, exhibetq; se,
vt ex eo, ex omnibusque bonis eius provisionem
nobis faciamus, quā in æternum, & fruamur, &
glorificemur. Vtiani eius explicationi nec intel-
lectus succumbet, & desiderio voluntas sufficiat,
& executioni vires non deficiant. Sed speramus ad-
futurum cum sua virtute gratiaq; auxiliante illum,
in quo & ex quo est omnis sufficientia, & provisio
nostra.

Certum est esseq; debet, Deum esse per ònia
creata. & ita quidem super omnia, vt omnes crea-
turæ tan potiores quàm existentes, eius solius
comparatione, magis non sint, quam sint, & abso-
lute nihil sint. attestatur hoc Sapientia Dei cum ait.
*Tanquam momentum statera, sic est ante te orbis ter-
rarum.* (Domine) *Et inquam gutturi antelucani,
que descendit in terram.* Expressius autem per Da-
uidem loquitur sic. *Substantia mea inquam nihil
ante te.* quæ verba non tantum ex Persona Davi-
dis dicta sunt: sed etiam ex persona omnis absolu-
tè creaturæ, quoniam eadem omnino est, omnis
atq; vnus creaturæ ratio & conditio coram Deo.
Cui etiam perinde congruit illud, quod idem Da-
uid tam ex suo, quam ex omnium nomine dixit.

*Psal. 15. 2. Dixi Domino Deus meus es tu: quoniam bonorum
meorum non eges.* Mira quidem sed vera ratiocina-
tio: vt dicatur, sitq; Deus ideo Deus creaturarum
omnium, quia nullius earum bonorum eger: sed
omnibus ille dat omnia affluentè & non impro-
peranter: propter solius creaturæ bonum, propter
nullum vero suum vsum. Id ipsum legere est apud
Isaiam luculenter omnibus prædicantem. *Ecce gen-
tes (omnes) quasi stella stule, & quasi momentum
statera, retinæ sunt. Ecce insula quasi pulvis exigui-
us: & hominu non sufficit ad succendendum, & ani-
malia illius non sufficiunt ad holocaustum.* Omnes gen-
tes quasi

res quasi non sint, sic sunt contra eo, & quasi nihilum reputata sunt ei. Vt iam non debeat esse in admiratione clausula illa Dauidica. *Veruntamen vniuersa Vanitas omnis homo viuens, & illa Salomonis altera. Vanitas Vanitatum & omnia Vanitas, Nec non & illa Pauli assertio de Deo. Qui vocat ea, quae non sunt, tanquam ea quae sunt.* siue quia tam coram illo sunt nondum creata, quam sunt iam creata: in eius enim potestate est creare illa, sicut fuit creare ista: siue quia coram Deo tam nihil sunt quae creata sunt, quam illa sunt nihil, quae creata adhuc non sunt. Ergo vt supra dicebam, in tantum est Deus noster super omnia alia, vt eius comparatione Nihilum, Inane, vanitas, & non existentia sint omnia.

Idem Deus noster est complectens & continens in se omnia. Quidquid enim creauit. qui omnia creauit, utiq; hoc ille, hoc in se habere debuit; & hoc de seipso, deq; sua ipsius omnipotentia creauit, & omnibus apud se inuenit principium Hæc est argumentatio ipsiusmet Dei nostri apud Prophetam cum ait. *Qui alios parere facio, ipse non pariam?* dicit Dominus. Si ego qui generationem ceteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus Deus tuus? Hoc ipsum asseritur de Deo nostro illis verbis *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis:* Et rursum. *Verbo Domini firmati sunt celi, & spiritus oris eius omnis virtus eorum.* Deniq; omnia per ipsum Deum (scilicet verbum) facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat. Nemo siquidem dat alteri, quod non habet, quare cum Deus omnibus omnia, ipsa etiam sibi det creando, omniumq; inueniat originem ea formando: necesse est, vt eadem omnia, in se contineat: & omnia in eo contineantur, in ipsoq; omnia viuant, moueantur & sint. Igitur in seipso Deus habet atq; continet celos & quæ in eis. Terras, & quæ in eis, omnia & singula. siue spiritualia & intelligibilia, siue materialia &

Psal: 38. 6.

Ecc: 1. 2.

Rom: 4. 17.

Isa: 66. 9.

Sap: 1. 7.

Psal: 32. 6.

Ioan: 1. 3.

2. Mach: 7.

23.

Act: 17. 28.

rialia & bruta & inanimata. Non continet tamen ista Deus in se, tanquam sylva arbores, aut feras, aut tanquam mare, pisces, aut tanquam navis vectores, aut tanquam arbor fructus, aut tanquam causa greges; brutæ essent enim istiusmodi cogitationes de Deo, sed continet hæc tanquam imperfecta perfectissimus, tanquam artifex arte facta, tanquam architectus domum idealem, tanquam causa effectus, tanquam mare flui os & fontes. continet (vt scholasticè loquar) em̃ p̃nter, æquiuvalenter, & perfectiori modo, quàm res ipsæ sunt in se. Proinde perfectius est in Deo cælum, quàm est in seipso. perfectior est sol in Deo, quàm in seipso. perfectior terra in Deo, quàm in seipsa. perfectiora deniq; omnia sunt, quatenus in Deo sunt, quàm quatenus in seipsis sunt. perfectiusq; ibi operantur in Deo, quàm in seipsis. nunquam ibi aberrant aut deficiunt à fine in operando, vt hic in se existentes sæpè deficiunt. Nunquam ibi cessant earum operationes, & efficacitates, & fructus, & actus, quæ hic perpetuò transeunt, deficiunt, cessant, mutantur, & ab esse ad non esse, ab operari ad non operari desinunt. Michaël Angelus est in Deo, cum sua entitate, perfectione, actiuitate, operatione actuq; omni, quem ab origine creationis egit, & quemcunq; per omnem durationis suæ æternitatem peraget, eritq; sic in æternū. quemadmodum & fuit eodem modo totus ab æterno: licet ipse in semetipso non existerit ab æterno. Idem de omnibus singulis creaturis cogitandum & censendum, Ex hoc fonte existentium rerum omnium, omniumq; actionum nostrarum in Deo, siue antequam in se fuerunt, siue dum sunt & fuèrunt, siue dum erunt, ita David philosophatur, tam in sua, quàm in omnium creaturarum, omnium nostrum inprimis persona. *Domine probasti me & cognouisti me, tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes*

Psal: 138. 1.

meas de

*meas de
uestigasti
est serm
anteq
gnouisti
& posu
scientia
Et qui
non o
tiz, sic
eius, it
losophi
motus
que in
dicit
um: &
dum n
numen
ille. se
nostra
D
net en
bus, a
tionis
stant
etiam
alias
conti
bilib
lectus
set De
come
Selus
terut
la, q
di ali
per o
natio*

meas de longè, semitam meam & funiculum meum in-
uestigasti. Et omnes vias meas prœuulisti: quia non
est sermo in lingua mea quem tu non audieris etiam
antequam locutus eum essem. Ecce Domine tu co-
gnouisti omnia nouissima & antiqua: tu formasti me:
& posuisti super me manum tuam: Mirabilis facta est
scientia tua ex me: confortata est & non potero ad eam.
Et quis possit? quando tenebræ ipsæ Nihili mei,
non obscurabuntur ate; & nux mea non existen-
tiæ, sicut et res illuminabitur: quoniam sicut tenebræ
eius, ita & sumen eius. Hanc ipsam sapientiam philo-
sophantur est sanctus Iob, deriuans eam ex hac o-
mnium rerum in Deo præsentia & scientia: ex ea-
que Iudicij Diuini rigorem simul ac formidinem
dedit & docet. ait enim: Posuisti in neruo pedem me-
um: & obseruasti omnes semitas meas, & uestigia pe-
dum meorum considerasti. Tu pedum pressus meos di-
numerasti. Signasti quasi in sacco lebeta mea. Hæc
ille. sed hæc propositi præsentis non sunt: ideo ad
nostra nobis redeundum est.

Deus non solum omnes creaturas in se conti-
net eminenter, cum omnibus perfectionibus, viri-
bus, actionibus, effectibus, circumstantijs, condi-
tionibus earum: sed continet præter his, quæ exi-
stunt in aliqua temporis moderni differentia, aut
etiam æternitate, continet inquam in se alias atq;
alias omnes genere, specie, numero infinitas, &
continet cum omnibus conditionibus earum possi-
bilibus: quæ in cognitionem nullius creati intel-
lectus cadere possunt, aliequi comprehendenda ef-
fet Dei tum essentia, tum bonitas, tum vtriusque
communicabilitas, tum sapientia, tum potentia.
Solutus Diuinus intellectus, solus eius spiritus, qui
serutatur etiam profunda Dei, capit & intelligit il-
la, quæ in Deo continentur omnia. Ibi sunt mun-
di alij atq; alij, partim huic simile, partim ab hoc
per omnia diuersi: ibi sunt series & ordines guber-
nationis mundorum illorum aliarum atq; aliarum. & omni-

Ibid. 6. 32.

Iob. 13. 27.

Iob. 14. 16.

um & singulorum numero & specie innumerabiles ac infinitæ. Ibi sunt infiniti Angelici spiritus, numero, specie, choris, Hierarchijs distincti. Ibi sunt infiniti cœli, infiniti soles, infinitæ lunæ, infiniti planetæ, infinitæ stellæ. Ibi infinita numero Mariæ, ibi innumerabiles terræ globi, ibi gentes & nationes hominum infinitorum infinitæ, ibi species, & varietates infinitæ animalium, quadrupedum, reptilium, natantium, volantium. Ibi species infinitæ plantarum; herbarum, florum, seminum, radicum, virtutum. Ibi infinita metalla aurea, argenti, gemmarum omniumq; similium numero & specie diuersorum. Ibi infinita rerum omnium opera permanentia, atq; transeuntia, permanenter tamen in Deo præsentia. Ibi infinitæ vrbes, palatia, templa, horti, viuaria, æraria, gazophylacia, castra, classes, regiones, insulæ, syluæ, campi, agri, prata, fluuij, fontes, lacus. Ibi infinitæ species rerum, honestatum, iucunditatum, vtilitatum, necessitatum. Quibus non tantum comprehendendis, sed neq; cogitandis quidem creata vlla mens sufficit, enumerandis sola par æternitas, continendis verò sola idonea & sufficiens Diuinitas: seu Diuina essentia, sapientia, omnipotentia, bonitas. quia hæc sola omnia est, omnia cognoscit, omnia potest, omnibus se communicare sufficiens & abundans est, & illi soli omnia sunt nuda & aperta & præsentia. cum totis se, cum totis suis conditionibus possibilibus, obedientialibus.

His ita (prout nobis fas erat) de Deo nostro nō exactè quidem explicatis, quod fatemur impossibile, sed aliquantulum delineatis; addendum est illud, quòd in eodem Deo nostro, sit actu & creatio, & conseruatio, & gubernatio & cooperatio, Naturalis ordinis ac supernaturalis: quæ omnia continent in se, aut potius æquiualentè sunt innumerabiles actiones Diuinæ circa creaturas, quas omnes & singulas creat, perducitq; ad esse, omnes & singulas

singulas omnibus momentis cōseruat in eodem ef-
 fe, omnes gubernat & dirigit in fines sibi notos :
 omnibus velut causa prima cooperatur, in omni-
 bus earum commotionibus & actionibus. Quod
 si creatura vna, in totā se sumptā habet actiones,
 alterationes, circumstantiasq; specie plurimas, nu-
 mero autem innumeras, ad quas omnes singulasq;
 Deus effectiua cooperatione & finali directione
 concurrat : cogitet qui potest, quā infinita mul-
 titudo est, in Deo actualium istarum cooperatio-
 num, cum omnibus singulisq; actionibus, omni-
 um singularumq; creaturarum? Quanta erit mul-
 titudo actionum creantium, conseruantium, gu-
 bernantium spectatarum in omni ordine & serie &
 sine naturali, supernaturali, iustitiæ, misericordiæ,
 gratiæ & gloriæ, mediocum & etiam finium subor-
 dinatorum ad vltimum, permissum insuper Dei vo-
 luntatis erroribus & defectibus & malitijs creatu-
 rarum, incomprehensibiliter ad bonum & placitū
 suum videntis. & ex pessimis optima eruentis. ex
 inobedientia obedientiam, ex superbia modestiam,
 ex rebellionē subiectionem, ex mortē virā, ex per-
 ditione salutem, ex delicto veniam, ex malitia bo-
 nitatem, ex confusione gloriam, ex miseria beati-
 tudinem emedullantis. Atq; hoc non solum in cre-
 aturis actu existentibus in aliqua differentia tem-
 poris præsentis (quarum ipsarum alia atq; alia esse
 potuit, paratq; apud Dei sapientiam fuit guber-
 natio & coordinatio in infinitum variabilis) sed et-
 iam in creaturis parē possibilibus, & nunquam in
 actu extra causas existituris, quarum infinities infi-
 tē est variabilior & multiplicabilior (sed in Deo iā
 actu præexistens, & decreta, sub conditionibus &
 combinationibus, numerum finemq; nullum ha-
 bentibus) varietas & multiplicitas.

Hac vniuersa infinitatum actualitatum siue a-
 ctionum (modo quidem nostro Diuina concipien-
 di maximē supposito, alias enim in Deo multiplici-

tas, neq; est, neq; esse potest vlla actu, sed solum per æquivalentiam & eminentiam) varietate ac multiplicitate, quæ iam vt cunq; indicata est, vt potest, si sciatur & velit. Diligens, ac amore pius spiritalis homo: ex eisq; sibi infinitorum thesaurorū Diuinorum gratiæ gloriæ, cæterorumq; prouisionem conflare omni æternitati suffecturam. Vtendo iure suo quod habet ex fraternitate, vnitæ atque adeo identitæ cum omnibus creaturis actiualibus atq; possibilibus. maxime quatenus, in Deo existentibus & ex Deo emanantibus, totumq; suum esse (actuale vel possibile) totum possessorum operari, in omni possibili vel actuali conditione ac circumstantia ab eodem Deo desumentibus, & intra Deum habentibus. Accedente præsertim piâ, fideiq; ac deuotâ, deliberatâ, voluntariâ, supernaturali intentione, applicatione, ordinatione in ipsummet Deum, in eius essentia, bonitatis, Sapientia, potentia, iustitiæ, misericordiæ, charitatis, rectitudinis, maiestatis, dignitatis, infinitudinis, immensitatis, & omnis Diuinæ perfectionis agnitionem, confessionem, venerationem, laudationem, subiectionem, amorem, & quidquid Religio atq; deuotio cum charitate atq; gratia excogitare, audere & agere potest, circa Deum, propter Deum, cum Deo, ex Deo, in Deo, per Deum.

Vtinam, vtinam, repeto milliesq; vtinam, hæc in hominum mentes & corda possint ascendere / sed nimirum abscondita hæc sunt ab oculis etiam oculatorum. quorum miteriam hac in parte deplonare potius, quàm sugillare velim. Velim etiam potius exemplo præire, quàm verbis laudare. Velim ipso facto conatuq; meo factibile demonstrare, quod conuincitur verbis faciendum suadere. Quidquid autem de hoc interim sit: hoc certum esto, ad quod semper nostra præsens tractatio respicit, hominibus iam de propè æternitatem salutantibus & quasi subintrantibus, si copiosam prouisionem

193
uisionem aternaturæ suæ vitæ facere, in hac, quæ
superest, mortalitate percipiunt, eam non aliunde
copiosam, confertam, coagitatam superfluentemq;
vnquam facturos, quàm ex ista cum Deo suo, cum-
que Diuinis actionibus communicatione. Hanc
igitur faciamus, si qui copiosè ditescere cœlo, &
æternitatem illam quàm ditissimi ingredi volumus;

Sicut enim Deo, nihil est ditius, ita quoq; ad
ditescendum Deo, nihil est ipso illo

• Deo ditius, siue accommodatius

Prouisio XI.

*Per Communicationem cum DEO,
eiusque Operibus ad Intra.*

Occurrit animo, aliquid huic prouisionum fa-
ciendarum de spiritualibus diuitijs, thesaurif-
que negotio, & maxime proprium, & maxime ido-
neum; quod ebalbutire (nam enarrare vel mo-
dicè arduitas atq; immensitas argumenti, nec me-
um, neq; vllum intellectum creatum sinet vnquā)
animus est, & nō tallor operæ pretium erit. Est au-
tem hoc, vt prouisionem cœlestium opum, dum in
huius vitæ cursu, & specialiter dum in decursu su-
mus, nobis ex ipso Deo, quantus quantus & qua-
lis qualis ille in ipso se, totaq; tum essentia, tum
Oeconomia sua interiore reperitur, faciamus &
coacervemus.

Arduum opus & sine dissimulatione per quam
difficile, & quis aspirabit nedum attinget ad illud?
Sed firma spes est, quod adiuuabit ille, qui nos fe-
cit, quanquam de limo & nihilo, attramen ad simi-
litudinem & imaginem suam, & nobis præceptum
dedit. *Ipote ergo perfecti, sicut & Pater vester cœle-*
stis perfectus est. Præsertim quando, quod conabi-
mur, conabimur verecundè simul & amanter, non

Matt. 5. 48.

quasi scrutatores, sed quasi speculatores. quod si scrutabimur vt exaltemus, non vt exaltemur, scrutabimur, non ut vanitate inflentur, sed vt veritate humiliemur ac solidemur: scrutabimur non vt rapinam arbitremur, & exerceamus; sed vt diuitias salutis, spem, & panem vitæ æternæ metamus, transformati de claritate in claritatem, tanquam à Domini gloria.

Deus noster, est, qui est. merus, purusq; per omnia Actus, simplicissimus, omnis competitionis, omnis multiplicitaris, omnis potentialitatis, omnis pluralitatis expers, & incapax in sua entitate atq; essentia. In eo non sunt aliqua, non sunt quædam, non sunt omnia; sed ipse est, qui est, est idem & vnus in essentia: Trinus autem in Personis. Quando tamen nos pusilli homines de Deo Diuina cogitamus, necesse habemus attemperare illa nobis, & de illis loqui ad modum nostri limitati & ex pluribus coagmentati esse: in quo aliud quidem est Essentia, aliud potentia essentia, aliud operationes potentiarum, aliud perfectiones & quasi doctes Essentia atq; Naturæ v. g. In nobis aliud est homo, aliud humanitas, aliud corpus, aliud anima, aliud compositum ex his, resultansq; persona. aliud memoria, intellectus, voluntas, aliud actiones harum potentiarum, memoratio, intellectio, volitio. aliud sapientia, iustitia, bonitas, charitas, veritas &c. In Deo secus se habent ista: omnia sunt vnum, & idem penitus ista. In solis Tribus Personis, quia est processio, est etiam oppositio, est distinctio, est numerus: ita tamen. vt et si alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, nequaquam sint aliud, & aliud: quia vnitas, identitas consubstantialitasq; Essentia ac naturæ, aliud aliudq; esse perhibet: quamuis alios esse, aliosq; incomprehensâ veritate requirit. Itaq; in Deo nostro, personæ quidem inter se sunt plures, id est, tres, inter se distinctæ & ab inuicem aliæ: in sua
tamen

tamen essentia, singulæ sunt vnum & idem, vni-
tate atq; identitate absoluta, sicut & essentia ipsa-
earum, est prorsus eadem, prorsus vnica, prorsus
illa ipsa. in eadem essentia Diuina simplicissima,
eademq; ac plus quam vna & vnica: inueniuntur
perfectiões (attributa aliàs dici. vsus est) Deo &
eius Essentiâ dignæ: quæ in semetipsis, non sunt
reuera perfectiões essentia, quasi quidpiam aliud
ab essentia, & perficientes essentiam: sed sunt re-
ipsâ, & reuera ipsamet Essentia; ita vt sicut Deus
est per essentiam Deus, ita quoq; per essentiam sa-
piens, per essentiam omnipotens, per essentiam
bonus, iustus, clemens, verus, viuens, immensus.
&c. Et sicut essentia eius, est Diuinitas eius, siue
sicut Diuinitas eius, est essentia eius, sic etiam sa-
pientia eius, sit Diuinitas & essentia eius, omni-
potentia eius, sit Diuinitas & essentia eius, omni-
potentia eius, sit Diuinitas & essentia eius. Bo-
nitas eius, sit Diuinitas & Essentia eius: sicq; de
alijs. Insuper verò (& sequitur ex prædictis) Sa-
pientia eius, est omnipotentia eius, est iustitia, est
bonitas, est veritas eius. Insuper etiam Sapientia
eius, est actus Sapientia eius, omnipotentia, est a-
ctus omnipotentia eius. iustitia & misericordia est
ipsa actus iustitia ac misericordia eius. Insuper
adhuc actus sapientia eius, est actus iustitia eius.
Actus iustitia eius, est actus misericordia eius. a-
ctus sapientia, iustitia, misericordia eius, est actus
omnipotentia, veritatis, bonitatis eius; quia omnia
quæ in eo sunt, nec omnia sunt, id est plura, nec in
eo sunt quasi ab eo & eius essentiâ alia, sed sunt
idem & vnum realiter & essentialiter; & ille vnus
ac idem, est ista omnia, quæ scilicet nos concipimus
vt plura, & quæ dicimus omnia, cum in eo sint ab-
solutè vna, eademq; essentia & Diuinitas, illa om-
nia.

Noster ergo modus concipiendi, cogitandi, con-
templandi, explicandi Deum & essentiam natu-

namq; eius, & contenta in Essentia eius, hunc in-
modum partitur. 1. Concipit essentiam & Natu-
ram, quæ est vna, vnica, vnitasq; Deitas, Diuini-
tas, Deus. 2. Concipit personas tres. Patris & Fi-
lij & Sancti Spiritûs. Pater à nullo originem nisi ex
seipso habet. Filius est Patris Filius, naturâ na-
scens, vnigenitus: idemq; Verbum. Idem & ima-
go. Coeternus, consubstantialis Patri, ex eius es-
sentia per intellectum nascens ab æterno, & sem-
per, & in æternum. Spiritus Sanctus, est Patris &
Filij Spiritus, non natus vt Filius, non factus vt
creatura, non à se vt Pater, sed procedens & spir-
tus à Patre & Filio, ex Patre & ex Filio, non tamen
quasi à duobus distinctis principijs, sed quasi ab
vno. 3. Concipit attributa seu perfectiones Natu-
ræ essentiaq; in existentes, eiq; quasi accedentes,
& eam veluti perficientes, complentesq; (licet re-
uera sint ipsamet identicè essentia) & concipit eas
quasi alias, tum ab essentia, tum à semetipsis inui-
cem. quasi Sapientia sit alia à bonitate, hæc à po-
tentia, ista à iustitia, hæc rursus à misericordia,
sicq; de alijs: cum tamen omnes istæ perfectiones
sint vna eademq; perfectio, vna eademq; entitas,
vna eademq; & ipsamet Deitas ac Essentia. 4. Co-
ncipit earum perfectionum quosdam veluti gradus,
ac latitudines extensionis & interensionis. Ita con-
cipit Sapientiam seu scientiam existentium, aliam
futurorum, aliam possibilem, aliam conditiona-
torum, aliam necessariorum, aliam liberorum seu
contingentium, aliam visionis, aliam intelligentiæ
simplicis. Sic etiam concipit voluntarem aliam bo-
nam, aliam beneplacentem, aliam perfectam, aliam
abolutam, aliam permissiuam, aliam externam,
aliam internam, aliam essentialem. Sic etiam
concepit iustitiam, aliam distributiuam, aliam
vindictiuam, aliam legalem. Sic concipit poten-
tiam, aliam creatiuam ex nihilo, aliam producti-
uam ex præeistente lubiecto, aliam naturalis ordi-
nis opera,

nis opera, aliam supernaturalis operantem. &c.
 5. Concipit in Deo prædictarum perfectionum Di-
 ninarum veluti exercitationes atq; actus tum ad
 extra in creaturarum bonum emanantes a Deo, de
 quibus in præcedenti promissi. ne dictum est: tum
 ad intra in ipsomet Deo veluti operantes, Deum-
 que id quod est, Deum scilicet facientes, omni bo-
 no explentes, glorificantes, beatificantes, satian-
 tes, & omne, quod nulla mens capit præter Divinā
 eidem bonum absolutum omnimodumq; conte-
 rentes. Sic & G. Sapientia Dei eminentissimè fa-
 cit Deum sapientem, comprehendentem, adæqua-
 rem scibilibus omnium scibilem, dans quasi se
 Deo in lucem intelligentiæ per se subsistentem, pa-
 rem omnibus cognoscendis & cognoscibilibus. ipsa
 vero cognoscibilia omnia eidem Deo, ex eodem
 Deo, inesse reperiens & ostenders: quo fit ut neq;
 lucem intelligentiæ, neq; ipsam intellectionem, ne-
 que objecta intelligibilia aliunde habeat, sed a se-
 metipso hauriat, vel potius ipsemet sibi omnia ista
 sit, substantialiter, & per se subsistenter sit simul
 deniq; & vno eodemq; indivisibiliter & essentiali-
 ter actus sit; quamvis noster intellectus in hoc a-
 ctu essentialiter tam vno quàm immenso & æter-
 no & simultaneo, propter inadæquatam & man-
 eam concipiendi suam facultatem, ordinet priora
 cognita, prioresq; cognitiones, deinde posteriores
 &c. alias alijs quasi succedentes. Hoc modo dici-
 mus nos, Deum per suam sapientiam infinitam, seu
 infinita claritate pelluentem & penetrantem omnia
 cognoscibilia, in quavis conditione, cognoscere
 primum (in primo signo rationis loquuntur Theo-
 logi) atq; comprehendere comprehensione abso-
 lute plenā, propriam essentiam, processiones per-
 sonarum, procedentesq; ipsas personas Divinas
 Patris quidem a nullo, Filij vero a Patre tantum.
 Spiritus sancti a Patre & Filio. 7. Dicimus De-
 um cognoscere in alio seu secundo signo rationis,

per eandem sapientiam suam ab omni æternitate;
& in omnem æternitatem omnia possibilis: quæ
possibilium omnium omnimoda cognitio, proma-
nat Deo, ex vi prioris cognitionis, Essentiæ nimi-
rum suæ, in qua eminenter latent, continentur, re-
præsentanturq; omnia iam dicta possibilis. 3. Di-
cimus Deum suâ sapientia cognoscere & compre-
hendere perfectissimè omnia illa, quæcunq; siue
creabilis potentia, siue iam creata qualibet vis, fa-
cultasq; efficere potest. 4. Dicimus Deum per su-
am sapientiam cognoscere & scire ea omnia, quæ-
cunq; fierent, posita quacunq; conditione, atq; cõ-
binatione, præsertim ex parte liberi arbitrij, re-
rumq; illi subiectarum; in quo est infinities infinita
varietas, perinde vt infinitis motibus atq; modis
& excitari potest arbitrium liberum, & conditio-
nes circumstantiarq; variari & combinationes fieri.

5. Dicimus Deum per suam sapientiam cogno-
scere, omnia absolute futura, cum suis & in suis o-
mnibus circumstantijs, per omnem æternitatem:
quâ cognitione gubernat Deus mundum hunc v-
niuersum in hoc tempore, & gubernabit post finem
horum sæculorum, postq; iudicium mundi vniuer-
sale peractum, per omnem æternitatem. Cum Chri-
stus tradiderit regnum Deo & Patri, & cum euanga-
uerit omnem principatum & potestatem & virtutem.
Ecce quomodo sapientia Dei, vnica licet in se, idẽ-
que quod Deus est in se, multiformis est tamen,
secundum quod a nobis cognoscitur: quia nullatenus
potest cognosci sic, quomodo est in se. Posset
autem hunc ipsum in modum disputari de alijs Di-
uinis perfectionibus, quæ in Deo idem penitus sũt,
tam secum, quàm cum Deo, sed à nostra inadæqua-
ta cognoscendi (præsertim verò res Diuinas) ra-
tione, aliter cognosci nequeunt, nisi diminutè, nisi
affusa multiplicitate, nisi apposita distinctione.

Hic ita ebalbutitis à nostra infantia de Deo, de-
q; illius essentia & personis & perfectionibus atq;
proprie-

proprie
seu qua
nis stud
diant
omni o
persõa
sacra de
festas r
mitzq;
merus
uelatas
quam,
tuere,
absorb
matur
mus an
atomu
mari a
Licibi
sentia,
q; com
termin
proprie
ue per
suisq;
singul
Quati
ebulli
cebit
tus e
ex par
Deum
to De
creati
met l
confi
perem
cand

proprietatibus, & de earum seu distinctionibus,
 seu quasi operationibus multiplicibus, licebit cui-
 us studiosæ spiritualium thesaurorum animæ, me-
 diante intentione voluntatis suæ, inferre se, cum
 omni obseruantia & dilectione in Deum, in Dei
 personas, proprietates, operationes, tam nobis ex
 sacra doctrina notas, quam etiam nunquam mani-
 festas reuelatasq; nobis, quarum innumensa infi-
 nitæq; perfectionis Deo, innumerabilis restat nu-
 merus necessariorum, quandoquidem earum, quas re-
 uelatas habemus restricta satis est copia. Licebit in-
 quam, in eas sese inferre, inter eas domicilium sta-
 tuere, in ijs demorari, intra illas disperire, ab eis
 ablucri, atq; transformari; perinde vt transfor-
 matur abloz beturq; atomus aquæ in mari vini, ato-
 mus arenæ in mari auri, atomus æ-
 ris in mari solis, atomus rei, in mari vniuersi, atomus temporis in
 mari æternitatis; atomus nihili in mari Essentiæ.
 Licebit etiam tota Dei, & iam aliquemodo suâ Es-
 sentiâ, totis & omnibus Diuinis processio-
 nibus atq; communicationibus internis, totis processio-
 num terminis seu personis Diuinis, totis omnibusque
 proprietatibus & attributis, totis attributorum si-
 ue perfectionum perfectionibus, gradibus, exten-
 siuisq; ac intensiuis capacitatibus, totis & omnibus
 singulisq; perfectionum communicationibus & a-
 ctuationibus, & tam in Deum, quàm extra Deum
 ebullitionibus, & quasi influxibus effluxibusq; li-
 cebit dico, hunc in modum Toto, quantus quan-
 tus est à parte rei, & essentialiter in se, quantusque
 ex parte nostra moduloq; nostro, Deo magnificare
 Deum, amare Deum, exaltare Deum. Licebit to-
 to Deo, Deum velle, non tantum sibi, non tantum
 creatis omnibus, etiam possibilibus, sed etiam ipsi-
 met Deo, uno maximè ipsimet Deo. agnoscendo &
 confitendo Deum Deo, laudando Deum Deo, ap-
 perendo Deum totum, toti, & toto Deo dignifi-
 cando Deum totum, toto Deo, totaq; dignificare &
 dignifi-

dignificatione Dei. Zelando Deum totum, toto Deo, & toti Deo. amando & amplexando Deum totum, toto Deo. offerendo Deum totum, toti & toto Deo. elargiendo toti Deo, Deum totum, toto Deo, tota eius in seipsum largitate, profusione, propensione, prodigalitate. Beaticando Deum, tota beatitudine & beatificatione Dei, quâ seipsum beatum facit, quâ ipse in seipso, ex seipso, seipso beatus est. Possidendo Deum totum, toto Deo, fruendo Deo, toto ipso Deo, totâq; fruitione Dei. Congratulando & congaudendo totum Deum, toti Deo, toto Deo, totis bonis eius, totis gaudijs eius, totis gratulationibus eius, quibus ille gaudet & congaudet, gratulatur & congratulatur seipsum Totum sibi, nempe Pater & Filius & Spiritus Sanctus: qui est vnus super omnia benedictus Deus in sæcula.

Quamirandam occupationem creaturæ in Deo! o stupendam coniunctionem! o ineffabilem communionem! o præ presumptuosam usurpationem! o incogitabilem Dei ad suam creaturam dignationem & inclinationem! o excessiuam creaturæ suolimationem! Quis capiat, quis eloquatur, quis attentare presumat, usq; eo, usq; adeo creaturam subintrare suum creatorem. usq; adeo illam se Deum ipsam facere, se in Deo deperdere, seu in Deum transmutare, vt iam quasi omni perfectione Dei perfecta sit, omni bonitate Dei bona sit, omni Charitate Dei amet, aut etiam amor sit. Omni Sapientia Dei sapiat, omni voluntate Dei velit, omni potentia Dei potens sit. omni iusticiâ Dei iusta sit, omni misericordiâ Dei misericors sit omni Diuinitate Dei Diuina sit & Deus quodam modo sit, & quidem ipsi Deo sit. Quid aliud faciunt, quid aliud habent, quid aliud sunt beati, quando sunt Beati? Quid aliud est Deus quando est Deus, & quod est Deus, nisi quia ipsi sibi omnia sua totus est Deus. At Deus est sibi essentialiter & naturaliter

& necessa-

& neces
nima qu
Deo, eff
tentione
Deus, c
a-missio
pulsion
de lege
tus: vt
vt semp
cum tr
us, nisi

Ego
am supe
bit iust
in poten
solius

pronun
nium L
chium t
tiam te
qua fec
Domini
deorsu
nima c
bus Do
& pasc
tu salu
quiren
aduat
exaltat
mea u
qui pla
Dei no
seneat
esse, c
No
succu

& necessariè Deus. Animæ autem & creaturæ, anima quoq; & creatura, est Deo, est in Deo, est ex Deo, est propter Deum, dilectione, voluntate, intentione, charitatis ardore, est Deus, & voluntarie est Deus, conuertibiliter est Deus, cum formidine, amissionis, cum horrore abiectionis, cum metu expulsiōis & derelictionis est Deus. Talis est enim de lege absolutâ, in eo & ordinariâ, huius vitæ status: vt nunquam liceat esse absq; metu & timore. vt semper opus sit salutem æternam operari nos cum tremore. Verumtamen non derelinquit Deus, nisi derelinquentes se.

Ego autem semper sperabo in te Domine & adijci. Psal: 70. 14.
am super omnem laudem tuam, Os meum annuntiabit iustitiam tuam, tota die salutans tuum. Introibo in potentias Domini. Domine memorabor iustitiæ tuæ solius Deus docuisti me à iuuentute mea & vsq; nunc pronuntiabo mirabilia tua Et vsq; in senectam & senium Deus ne derelinquas me: Donec annuntiem brachium tuum generationi omni quæ ventura est. Potentiam tuam & iustitiam tuam Deus, vsq; in altissimam quæ fecisti magnalia. Deus quis similis tibi? Nemo Domine nemo, neq; in Cælo sursum, neq; in terra deorsum, sed tamen qui diligit Dominum, eius anima cognoscet manus. & pascetur de diuitijs omnibus Domini Dei sui. & ingreditur, & egredietur, & pascua inueniet; quia Dominus hu miles spiritu saluabit, & propè est omnibus in toto corde requirerentibus eum. Et ponet eos iuxta se, qui autem adheret Deo, vnus spiritus est cum eo. Et tunc exaltabitur sicut vnicornis cornu meum, & senectus mea in misericordia vberis. Neq; hoc solum verum qui plantati sunt in domo Domini, in atrijs domus Dei nostri floreunt. & adhuc multiplicabuntur in senecta vberis. Non enim potest senectus vber non esse, cui datur in misericordia vberis esse.

Non ergo grauetur virtus omnis, neq; animus succumbat corpori, sed quantumuis domus nostra

huius

huius temporis dissolui incipiat, & minetur ruinam, ob hoc ipsam anima solutior, & quali mox educenda sit de custodia ad consistendum nomini Domini, respiret in misericordias Domini: & leuans se super se, iam nunc incipiat consuescere apud Dominum esse, cum Domino esse, in Domino esse. Sit ei diuersorium in templo, sit colloquium in prece, sit vita in ieiunio: & dierum noctiumq; temporibus indefesso deuotionis obsequio, quamuis corporis agnoscat sentietq; senectutem, pietatis tamen nesciat ætatem. Imo tanto solutiori & solertiori in Deum fastinet appetitu, in Deo maneat sedulitate, ex Deo difcescat cupiditate, hau-riat totum Deum studio: sibi pereat, Deo sit, & uiuat plenitudine: ut iam nunc assuescat ad ea officia in terris, quibus non ita multo post distinebitur, & beatificabitur per totam æternitatem in cælis: iam hic difcescat Deo, & gignatur, pinguescat Deo, tota, fiatq; totus ac solus Deus, qui in proximo tam illi, quam electis omnibus, futurus est omnia in omnibus, atq; per omnia & super omnia Deus.

Quæris. Quomodo fiet istud? Ad quod dico, & compendiosissime dico, sed scienti amanter, & amanti scienter Deum dico. Dic ergo.

Sanctissima Trinitas vnus Deus & Pater noster, qui es in cælis Toto te, (toto me) sanctificetur nomen tuum. Adueniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terra. Vel ita breuius. Deus meus Toto te, amo te. Vel ita. Deus, Toto Te, volo, (gaudeo, gratulor, elargior) Tibi omnia tua, omnia digna te, dignè te. Toto Te Domino, Te volo Tibi & mihi & omnibus propter Te.

Hæc simul hæc in sensu suo supra iam explicato, dic millies in horas, ad singulas spirationes spira in vita, & Totus Deus, erit toties, erit tantus, erit totus, erit Deus, erit tantum à Te (quasi tamen non à te, sed à Deo ipso se) erit inquam volutus, laudatus, ama-

us, amatus, exaltatus, glorificatus, donatus, dotatus, totalizatus, essentialatus, gratulatus, & existentiatus? quantum est, & quantus est, ipse ex seipso realiter sibi, & quotquot habet in se, ex se, eminenter, formaliter, essentialiter, identicè, æquivalentia omni multitudini, ab ipso se cogitabili.

Et est ne aliqua possibilis cupiditas, aut auaritia, aut fames sitisue tanta, quam non expleat Deus totalitate suà? Et potestne vel in aliquo, vel in ipso etiã Diuino corde enasci desiderium desiderijq; simul implementi maius Dei, quàm hoc, per quod, ipsi Deo, ipso Deo, & desideratur, & desideratus donatur, totus Deus. Potestne glorificatio & exaltatio Dei, vel ab alicuius, vel ab ipsius etiã Dei affectu & studio fieri maior, vberior, expletior, quàm hæc, per quam totus ipse Deus, ipso toto Deo glorificatur & exaltatur? Nunquid nam videtis ô Animæ: quia *omnis locus*, etiã ipsa essentia Dei abyssus, ipseq; quantus est Deus: quemcunq; voluntatis & intentionis vestra: Amoris, desiderij, studij conatûsq; vestri, *pes calcauerit, vester erit, vestra possessio erit, vester thesaurus erit, vester thesaurorum cœlestium oceanus imò abyssus erit.*

Deut: 11. 24.

Ponite ergo corda, & desideria vestra, in virtute, & liberalitate immensa Domini Dei vestri: & ne deficiatis. *Congregate sicut in vtre* (nam quid est aliud cor hominis & creaturæ cuiusuis, ad diuitias & liberalitatem Domini) *aquas maris*, & haurite de abyssis Domini thesauros. quoniam Dominus est ponens in thesauris abyssos.

Psal: 47. 14.

Psal: 32. 7.

qui exhauriri non poterunt
in æternum.

PROUI-

PROVISIONVM

SENECTVTIS

Pars Tertia.

EXpeditis duabus partibus Provisionum Senectutis restat tertia expedienda. in qua stimuli adinuendi sunt. Mentibus nostris, ad procurandas omnium diligentia, infatigabiliq; cum assiduitate & feruore, eas omnes, quas iam adduximus, proposuimus, laudamusque Provisiones. Adfuerit utinam Deus conatibus nostris, tam in exponendis quæ agenda sunt: quam in exequendis, quæ exponenda sunt. Tres in classes singulos istos partimur, secundum trium iustitiarum Christianæ partitionem rationem, ita ut sint stimuli desumpti, alij à via purgante, alij a proficiente. alij deniq; à perficiente. *Esto itaq;.*

Classis Primæ

Stimulus I.

Conscientia Obligationis.

Naturaliter & magis etiam supernaturaliter nobis indita impositaq;. Ad hoc enim, Deo factore nostro conditi, & ipsa conditione ordinati sumus, omnes ut obligemur ipsi eidem Deo ad seruitutem, & obedientiam & voluntatis eius sanctificationem accuratissimam adimplerionem. *Hac est autem voluntas Dei. Sanctificatio vestra, ait Apostolus. Sancti*

1. Thes: 4. 3.

Sancti estote: quoniam & ego Sanctus sum. loquitur Dominus. Attende: da sunt verba & signanda, præcepta. Apostolus voluntatem Domini, Dominus vero ipse Exemplum suum proponit. ibi obediencia, hic imitatio exigitur; Sed Sanctitas nostra, est affectio sancta ad Deum scilicet & ad Divina omnia, nempe voluntatem, gloriam, imitationem vitamq; æternam, in qua est ultima & perfecta consummatio obligationis nostræ. Quisquis ergo se facturam Dei agnoscit. sentiat obligationem, exhibeat voluntatis executionem, præsteat exempli imitationem, tenderet & intendendo ne torpeat, sed potius in dies horasq; amplius serueat ad vitam æternam. *Oditi enim Deus noster rapinam in holocausto,* torporem in suo obliquo, tarditatem in cursu, procrastinationem in bratro, oblivionem in debito, aberrationem ab Archetypo. Quid multa? Obligavit te Deus: amplius ne aliquid requiris? adhuc ne quasi onager liberum te natum putas? Ecce insuper deficit te tempus, imo illud iam iam accipit Deus; iam lampes tua extinguitur, iam ingruit nox longa: tu adhuc dormitas? adhuc nectis moras? adhuc in annos feruorem laboris differs? cui dies vna non satis certa est?

154
Leuit. 11. 44.

Isa. 61. 8.

Stimulus II.

Conscientia Peccatorum.

Admissorum à prima pueritia, eorumq; gravium & multorum & scienter, volenter, malitiosè, ex animo repetitè admissorum. Parum tibi erant ad onus, debita naturæ: adiunxisti etiam malitiæ seu volutaris malignæ. Ecce omnia ista signata sunt, quasi in sacculo apud Deum. Vnicum peccatum detraxit in profundum inferni Apostatam Angelum: quid facient de te tua innumera, eaque natura sua partim vni illi paria, partim etiam longè grauiora. Remedium à poenitendo est. poenitendi tempus multum multa peccata grauiq; requirunt,

■

quirunt, tuum autem tempus iam breue est. Ergo ut in breui tempore pœnitendo expientur peccata graua & multa, explenda sunt tibi in breui tempore multa. Hoc autem segnities, hoc procrastinatio, hoc mollis pœnitentia, hoc vana spes & praesumptio non faciet. Paratus est Deus semper dare veniam, sed si tu semper a commissis delictis agas pœnitentiam. Nam qui in cras differt pœnitere, probat se hodie adhuc velle peccare: quod iram Dei prouocat, & in crastinum dilataam eneruat, imò impedit pœnitentiam. Nam qui cras pœnitentibus veniam promittit: diem crastinum ad pœnitentiam non promittit. Porro ille benè pœnitentiam agit, qui tempus in quo adhuc peccare potuit, in peragenda pœnitentia transigit.

Stimulus III.

Conscientia exigua Pœnitentia.

Peracta pro peccatis grandibus & mole, & numero, & malitia: vnum hoc, quod in Deum peccaueris, omnis naturæ iudicio inexpricabile est; sicut licet cætera leuiora: Iracundiore sono in fratrem crepuisse, fatuum appellasse; iudicio & gehennali supplicio dignum iudicauit ipsa Aequitas: in Deum si peccasti, nihil grandis supplicij promerueris? poteris hoc osculo manus tuæ expiare? Satis delicate decreuit, qui dixit. *Quantum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum & luctum.* terreat hoc in collatione voluptatis peccati cum grauitate supplicij: at in comparatione peccantis hominis (qui est putredo & vermis & caput canis mortui) cum Deo, cuius maiestatis & magnitudinis non est finis, numquid vlla satis erit, nō dico æqualitas, sed vel proportio? Metire igitur te qui peccasti, & eum in quem peccasti, & tunc finem condignæ pœnitentiæ, mensuramq; inueni. At Deus ipse, tantum rigorem non requirit. Id quidem bonitatis eius est. Nunquid autem te Bo-

nitas

Matt. 5. 22.

Apoec. 18. 7.

est. Ergo poenitentia eius ad audaciam peccandi, & ad ignaviam poenitendi adducere debuit? Si pecuniam creditori deberes, & ille multum tibi ex summa debita condonaret, nihil tibi condonatio ad debitum pecuniae, multum verò ad gratitudinis officium adderet. Sed quando illata iniuriæ contemptusq; facti enormiter reus es, quanto minora exigit qui læsus est, tanto te constituit maioris iniuriæ contemptusq; reum; quia te ostendit immanius peccasse in adeò mansuetum atq; placabilem, minusq; & minus fuisse lædendum. diligentius autem & studiosius placandum. Ergo augenda tibi sunt poenitendi studia & opera. tum quia peccatum est plurimū, tum quia in Deum tantum, abs te tantillo peccatum. cui ut vel pro minimo delicto satis fiat: totius aternitatis poenitentia non sufficiat.

Stimulus IV.

Conscientia Dubia remissionis.

Scriptum est monitum quibusdam poenitentibus licet. *Cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis. Et cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam.* Narrat quoq; Sacra Historia de quodam poenitente & dicente. *Iustum est subditum esse Deo, Et Mortalem non paria Deo sentire.* quid ad poenitentiam defuisse huic putes? audi tamen quod sequitur *Orabat autem sceleratus hic Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus.* Vide Iudam traditorem. Nonne poenitentia ductus, retulit argenteos, & proiecit in templo, & confessus est. *Peccavi tradens sanguinem iustum.* Nihilominus laqueo se suspendit. Deniq; pronius est invenire tales, qui innocentiam conservaverunt, quam qui post peccatum condignam poenitentiam egerunt. Vnum Davidem invenies, qui postquam dixit *Peccavi*, audiuit. *Dominus transulit peccatum tuum à te.* At Caimos, Saulos, Antiochos, Iudas quam plurimos, quorum poenitentia ipsa poeniten-

Isa: 1. 15.

2. Mach: 9. 28

Matt: 27. 3.

2. Reg: 22. 31.

Matt: 7. 21.

Eccl: 19. 13.

Prov: 16. 11.

da & impœnitens fuit. *Non omnis qui dicit mihi Domine Domine intrabit in regnum cœlorum*, neque omnis qui dicit mihi peccavi, assequitur remissionem peccatorum. *Essenim non vnus, qui se nequiter humiliat: interiora autem eius plena sunt dolo.* Vel quia non peccare irruit, sed ardere; vel quia pœnitentiam agit, non quis peccauit, sed quia peccare iam nequit, vel quia licet pœniteat, tamen affectu ad peccatum adhæret, atq; in procinctu est, vt canis ad vomitum redeat: vel quia pœnitendo plus damna sua, quàm iniurias Dei deplorat. Non quælibet ergo pœnitentia, est pœnitentia, sed multe sunt pœnitentia pœnitenda. Quare cautè ambula, & vide, ne aliquando, ne sperare pœnitentiam agente, fuerit in spiritu tuo dolo. Saltem nunc charitas te pœnitere inuitet, charitas pœnitere doceat, charitas tecum pœniteat, charitas peccata expendat, charitas exhortetur, charitas desiccat, charitas erubescat, charitas derideatur, charitas exuratur, charitas operiat, charitas expiet, charitas ab animo, ab affectu, in æternum proferibat, charitas ex nunc absq; dilatione mortem peccatis indicat & inferat. Procrastinantem enim pœnitentiam, charitas vera non nouit, sicut lux tenebras, aut vita mortem, sed sicut ad exortum lucis nox fugit, ita ad præsentiam charitatis peccata de corde precipitantur & eliminantur.

Stimulus V.

Conscientia timenda remissionis.

2. Reg. 12. 13.

Dixit pœnitenti dictum est, quod Dominus transtulisset peccatum suum ab eo: & nihilominus additum est illi. *Verumtamen quia fecisti blasphemare inimicos Domini, propter verbum (peccatum) hoc, finis qui natus est tibi, morte morietur.* En peccatum dimissum, & tamen quasi non dimissum, esset, castigatum est; & causa addita, *quia fecisti blasphemare inimicos Domini.* Grandis causa,

foras

t mihi De-
neque o-
emissionē
quiter bu-
dolo. Vel
quia pœ-
ia pecca-
nen affe-
u est, vt
ndo plus
on quæ-
d multæ
an bu-
entiam
m nunc
ere do-
ccata-
at, cha-
us exu-
itas ab
haritas
indicat
tiam
us, aut
fugit,
e præ-

formidanda causa, paucis & rarò nota, paucioribus
æstimata causa. Nota erat Dauidi remissio, & ta-
men timenda fuit remissio. Quid sanctius Meyse,
Aarone & Samuele? priorum duorum defectum
coram Domino nouimus, postremi nulum omni-
no legimus, & tamen de omnibus his dicit Dauid
laudans iustitias & misericordias Domini super
eos. *Deus Tu propitiū fuisti eis & vlciscens in omnes*
adinventiones eorum. Tantis suis amicis Deus & pro-
pitius abatur, & tamen in omnes eorum defectulos
vltiscēbatur. Iam verò veniat in considerationem
illud quod Sapiens innotet. *De propitiato peccato,*
(alias de propitiatu peccatorum) *noli esse sine me-
tu.* Et si enim Dona Dei sunt apud Deum absq; pœ-
nitentia, neq; Deus retrahat verbum suum: atta-
men sæpe numero apud se restringit verbum su-
um: & conditionem apponit, quam non semper
exponit: sed non nisi per reliquum inflicte pœnæ,
manifestam facit. Accedit quod Deus paulo leue-
rius peccata nostra ponderat, quam nos vulgo so-
lemus. ad maioresq; & plures, & diuersi generis
pœnas ea taxat, quam nos credimus. Neq; verò sē-
per quoties pœnitentibus nobis peccata relaxat.
Deus, toties totas omnesq; pœnas relaxat: sed æ-
ternam quidem temporali commutat, tempora-
lem autem non vnā assignat, quandoq; autem ex
eis neq; vnā condonat, quandoq; condonans vnā
vel alteram, alias tamen referuat. Neq; sem-
per est (imò raro est) nostra talis pœnitentia co-
ram Deo, vt adequat iustitiam taxantq; iustitiæ
Dei: quocirca partem & lætæ modicam nostra
satisfactio abolet pœnæ, reliquam remanet à Di-
uina vincula exigendum. Quibus pœnis à Deo
taxatis, annuuerande sunt, ac simul præ omnibus
metuenda, atq; vt expientur per nos curandæ pœ-
næ spirituales: dictæ ita Deo: quia per eas spiri-
tus noster, id est, Homo spiritualis & interior à Deo
flagellatur. flagellatur vero subtrahitione, ex toto,
vel ex

Psal. 98. 8.

Eccl. 6. 7.

minus
ihilo-
fecisti
(pec-
ietur.
limif-
ia fe-
auta,
ormat-

vel ex parte opportuna gratiæ, occasionum tentationumue permissione, in ijs derelictione, lapsum permissione, obduratione cordis, excæcatione mentis. &c.

Hæ pænæ spirituales infliguntur à Deo sæpè, & non pro mortalibus tantum noxis, nec etiam pro venialibus culpis solùm, sæpè inferuntur etiam pro non culpis, etiam pro omiſſis inculpabiliter dispositionibus ad auxilia & aduentum gratiæ, sæpè pro tardato solùm aditu ad Deum. pro dilata tantum aperiſione cordis pulsanti Deo.

Habet ergo conscientia vnde timeat vel ipsam remissionem peccatorum suorum. Habet vnde timeat seipsam leuissimè peccantem, accuratè pœnitentem, atq; etiam ne quidem peccantem, vix certè delinquentem. Quod cùm ita sit, semper quidem & omnes quidem stimulare conscientia sua debet, vt non sint sine metu, at reuera illis maximè hic stimulus opus est: quos vicina viuendi meta percellit metu. Decet enim hos, vt quàm maximè vrgeant exsolutionem, quando se vident vrgeri ad resolutionem. Qui enim adhuc vegeti sunt, malè quidem, attamen quasi rationabiliter peccant in spe, dum procrastinant. at quibus iam tempus resolutionis suæ instat, hi non nisi irrationabiliter, ac proinde inexcusabiliter atq; & damnabiliter vocem Corui Cras, Cras, occinunt.

Stimulus V I.

Conscientia peccatorum venialium.

Dicit forrè tibi (ô Homo) conscientia tua. Gratiâs Deo: non mihi mortalium conscius sum. Venialia quæ sola sentio, non me damnabunt in perpetuum. Quia enim venialia sunt, facilem habent apud veniæ Dominum & condonationem & expiationem. Hæc qui dicit atq; sentit ignorantiz & tepiditatis filius est, *de gente exasperante, de populo graui corde processit.* Veniale peccatum non tam est parui

*Psal. 43.
Ambr. 2. 5.*

est parui faciendum, quia veniale; quàm potius
 formidandum est, quia peccatum est. Mittamus
 hoc (quod tamen præcipuè in oculis haberi debet
 à veris Dei seruis) quòd peccatum etsi veniale in
 Deum tamen sit, & ei displiceat, & Spiritum San-
 ctum contristet, & gratiæ spiritum seu spiritus gra-
 tiam extinguat, & multam animæ labem scabiem-
 que inducat, & auxilium Dei speciale efficaciq; re-
 pellat, & sternat complanetq; viam facillimam ad
 mortales lapsus, & mentem exæcet, & cor obdu-
 ret, & spirituales sensus hebetet atq; obtundat.,
 mittamus hoc totum: illud expendas (mi homo)
 peruelim. Cares peccatis mortalibus, & sola venia-
 lia in te agnoscis. dic quæso, estne hoc multa &
 magnæ gratiæ Diuinæ auxiliantis protegentisq; ac
 vigilantis circa te, & super te? negare non potes,
 nisi impijssimus æque ac ingratisissimus. Est ergo
 gratiæ copiosæ, amplæ, singularis: carere mortali-
 bus iam te iudicem ipsummet volo. Estne hoc bo-
 ni ac veri filij Dei: abundare Diuinis auxilijs co-
 piosis & præstantibus, & nihilominus scatere pec-
 catis venialibus? An putas Deum, qui te à mor-
 talibus protegit, velle à te per venialia offendi, ir-
 ritari, contpurcari, contemni? Audistine aliquân-
 do Patrem, qui dicat. Fili mi, liberum tibi esto, cæ-
 dere, vulnerare, lapidare, irridere, despuere, luto,
 cæno, sordibus me oblimire. contemptim habere,
 in oculis meis omne genus ingratiarum agere: so-
 lum parricidium vide ne commiseris, caue ne me-
 vitâ spoliaueris. Homo, qui peccata venialia sicut
 aquam bibis, qui solis te tibi scatere penè gloria-
 ris, penè gratias agis. tu videris talem tibi Deum
 tuum Patremq; tuum effinxisse: cui tantum par-
 ricidium mortalis culpæ displiceat, culpas autem
 tuas veniales vltro abs te exposcat. Domine: co-
 ne vsq; insipientiæ & improbitatis, amici tui, filij
 tui, sponsæ tuæ deuenient: vt ijs peccare in te ve-
 nialiter pro magna tua in eos gratiâ fauoreq; sit?

O monstrum ignorantie simul & tepiditatis & ingrati tudinis! Sine peccatis quidem esse non possumus, sicut neq; sine morbis, atqui non ideo morbos vltro quarimus, immo repellimus, fugimus & fugamus. Non ergo etiam ideo peccata venialia admittenda vel dissimulanda sunt, sed potius & fugienda & effuganda, & persananda & expianda omni ratione sunt omnibus quidem: at certe omni sobrio iudicio iudice, ijs vel maxime, quos cum annis etiam tempus vivendi, singulæ ac venialibus delinquendi deserit. Ne a Deo inveniuntur tunc primum delisse venialiter peccare, quando defecit eos tempus, quo possent peccare. Potius hoc agant, ut spatia peccandi, occupent actione & labore pro peccatis suis venialibus accuratè pœnitendi, & quâ plenissimè Deo satisfaciendi.

Stimulus VII.

Conscientia Mortis aduenientis.

Nauigatio est vita hominis super terram. tam diu in mari nauigatur, quàm diu ad portum non peruenitur. Inuecta est in portum navis, cessat nauigatio, exitur de navi, exportantur quæ in navi uehebantur. Et in mari quidem nauigantes, non raro declinant in portum ingredi, sed in vita hæc qui nauigant, velint nolint ad portum mortis accedunt, cumq; intrant mercesque exportant. Portus maris non ubiq; est, portus vitæ ubiq; est, ubiq; enim ad mortem perueniri potest. O quanti putarunt, se vix dum soluisse: putarunt se adhuc in medio Oceani spatari, & ecce inuenerunt se in portu: an potius naufragio mortis? Et tamen cum hoc omni momẽto perire homines oculis manibusq; vident, cordibus suis ne capillum extremum hoc teneant: cum in omni puncto vitæ, mori se posse certo sciunt; viuunt tamen adeo securi, curas & studia & cupiditates, in adeo longas destinant moras, quasi aut nunquam mortui sint, aut

p. ædum

tis & in
n possu-
eō mor-
imus &
alia ad-
s & fu-
anda o-
rē omni
s cum
ialibus
ur tunc
defecit
e agāt,
ore pro
& quā

paſſum cum morte quoddam in annos perennes
inierunt. Et hoc faciunt non florentes tantum iu-
uenum, aut robustæ virorum ætates, sed etiam se-
neſcentium, etiam ſenuum, etiam ſeneciorum tre-
muli caligantesq; dies. Audire mentionem mor-
tis horror eſt illarū, & iræ materiz, qui ſunt mortuis
quam viuis per e ſimiliores, prope viciniotes. Hæc
vere ſtulta ſenectus eſt, cile in fine viuendi, nec ta-
men videre finem viuendi. veſſe longam vitam, cu-
ius nec ſcē em habere poſſint longam. Illa eſt præ-
clara ſenectutis ſapientia: providere non tam fu-
turiſ, quā inſtantibus: amandare curas & cogi-
tationes longæ vitæ proprias, aſſumere eas quas fa-
ciend: æternitati proſpiciant, extendere vitam,
magnis & multis factis atq; meritis, & breuitatem
diurni ſæculi admetiri: Hoc igitur agimus, quot-
quot morti ſenectute appropriamus.

Stimulus VIII.

Conſcientia reddenda Deo nationis.

n. tam
ortum
us, cel-
quæ in
gantes,
in vitæ
mortis
tant.
q; eſt,
quanti
adhuc
nt ſe
tamen
is ma-
extre-
mori
ecuri,
deſti-
t, aut
cium

Omnibus quidem incumbit lex iſta: *Redde na-
tionem villicationis tuæ.* & illa. *Statutum eſt o-
mnibus hominibus ſemel, morti, poſt hoc autem iudici-
um.* Et recipiat unusquisq; prout g[e]ſſit in corpore. At-
tamen ſenſus talis non currit in oſ, & incumbit ſu-
pra ſcapulas humerosq; gravans eos ad terram
uſq;: ut velint, nolint, ſecutiſſim locum, quæſtione
aſſi duo. Iſtis enim propriæ ſerunt q[uod] addidit co-
minus villico iniquitatis. *Iam enim non poteris am-
plius villicare.* Non poteris amplius villicare: quia te
iam incipiunt anni gravare, & non tantum vilicæ,
ſed etiam vitæ gerendæ ineptum reddunt. Age er-
go quisq; ſtatim ſorte ſenectutis ſuæ. Ubi b[e]ne-
cum dum ad hoc tempus eſt. *Quid faciam?* Dies
mortis inſtat, nec mori conſtituitur ad ſ particu-
laris paſſus tunc em[er]it, & ang[us]t[us], penitus re-
ſervatur dies mortis: ſed ſenectus non dies, ma-
gna valdè. ibi tribulab[ur] ſortis. tot accidet ut

Luc: 16. 1.

Hebr: 9. 77.

2. Cor. 5. 10.

astutia sapientis. ibi diuitiæ & gloriæ proderunt, nulla. ibi preces & lachrimæ steriles. ibi minæ terrebunt iudicem nulla. gratiæ lenient ultorem nulla. In illa *inustus fix saluabitur, & impius peccatorq;*

1. Petr: 4. 18.

Vbi parebunt? Intret ergo homo quotidie, quauis hora, quauis vitæ portione, in iudicium cum seipso, & suo iudicio sui, proueniat iudicium Diuinum de se. Qui enim se iudicat, Dei se iudicio subtrahit: qui autem non iudicat se, iudicio Dei reseruat se. Si nos ipsos iudicaremus, non *vtiq;* iudicaremur ait Apostolus. Ex quo ulterius sequitur, quod

1. Cor: 11. 31.

quali nos iudicio iudicamus, à tali nos iudicio subducimus. Si rigide iudicamus nos, rigide non iudicabimur à Domino, sed placide. tale enim iudicium reseruauimus, qui rigidum præoccupauimus. Contra si nobis in iudicio de nobis blandimur, blande non iudicabimur à Deo, sed rigide, tale enim iudicium reliquimus Deo. Vnde hic etiam seruit illud Domini nostri. *Qui amat animam suam perdet eam:*

Ioan: 12. 25.

& qui odit animam suam, in vitam æternam custodiet eam. Amat animam blandus iudex sui, sed hoc ipso perdit eam, quia rigido iudicio Dei reseruat & exponit eam. Odit verò & perdit animam suam, qui rigoroso sui iudicio examinat, diiudicat, accusat, damnet eam: sed hoc ipso eam seruat, quia placido Dei iudicio eam reseruat. Nemo ergo præposterè amet se, nemo parcat sibi. Nemo metuat assumere in se personam iudicis Christi, dum viuit; & dum morietur non subeat personam Christi iudicis, quàm merito metuit. Statuat se & acculet & erubescat apud iudicium suum, vt euadat accusationem confusionemq; apud Tribunal Diuinum. Nonne satius est coram vno se confundi, & tamen absolui, quàm coram iudice Deo, spectatore toto mundo, & patescere, & pallefcere, & tamen in æternum perire? Timet stultus homo oculos vnus, nempe etiam suipsius & non attendit, quia quondam manifestandus est oculis Christi, &

Amul.

simul mundi totius. Sed hic metus, minor, ut potest remotior, sit apud iuvenes: cur vero apud senes, alterq; morti vicinos neg edui esse debeat, nemo facile causam inueniet idonea: prater inolitam vulgo ad talia hominum socordiam. Iudicemur à nobis, ut non iudicemur à Deo, damnemur à nobis, ut absolvamur a Deo. inueniat nos Deus occupatos in iudicio nostri, ut nos in iudicatos abire faciat in vitam æternam ab iudicio suo.

Stimulus IX.

Conscientia promeritarum panarum

Stipendia peccati mors; & quidem cum omnibus mortis tum anteambulonibus, tum comitibus, tum pedissequis. Quasi enim quidam belli (contra Deum) ductor est. Peccatum, cui militat omnis peccator. *Qui enim facit peccatum, seruus est peccati* & iste militibus, siue seruis suis soluit stipendià. Mortem. Mortem temporalem cinctam omnibus miseris huius vitæ, quæ omnes veluti additæ mortem principem, principalemq; cōfectantur, comminanturq;. Mortem deinde Animæ Spiritualem: quoniam peccatum est mors animæ, priuatio gratiæ, & Amicitia Diuinæ, venenum charitatis & omnis virtutis, Traditio in seruitutem diaboli, & possessionem pabulumq; inferni. Hereditatio damnationis æternæ. eradicatio omnis meriti & iuris ad vitam æternam, æternum exilium à Deo, irreconciliabilis auersio & rebellio à Deo. Malitia omni peior malo, cuius pænæ & vindicta, nullus infernus, nulla damnatio sit satis: propter quod æterna illi assignatur punitio ab iustissima aequitate Dei: ut que castigare satis unquam possit, semper castigatorem sublit. Atq; hoc est tertium stipendium Peccati. Mors scilicet, atq; damnatio æterna habens annihilationem Dei æternā, habens ardores & combustionem æternam, habens vermem, qui non moritur in æternum.

despera-

Rom. 6. 23.

Ioan. 8. 34.

desperationem, furorem, rabiem æternam, habens mortem immortalem, immortalitatemq; mortuam. habens cibum & pastorem mortem æternam. habens maledictionem æternam, habens societatem suplicij, cum diabolo, & angelis eius æternam. habens salicionem ignis æternam. Age iam homo: peccasti? ecce hæc sunt stipendia tua: quæ tibi numerat Dominus tuus. Non te delectant ista stipendia? non etiam ergo delectent te peccata tua. Non vis *ut ascendat fumus tormentorum tuorum peccatorum in secula sæculorum?* hoc age nunc, ut nunquam non ascendat coram Deo deploratio, & detestatio & expiatio, & digna per omnes gradus poenitentia peccatorum tuorum. En iustitiæ Dei, æternitas tormentorum inferni ad scelera tua vindicanda non sufficit: tibi ad eadem in hac vita deploranda, tantillus poenitentia (utinam non & ipsius poenitende) luctus propè momentaneo tempore decursus sufficiet? Pro Superi! Peccator reservat poenitentiam suam in extremum vitæ halitum: & in eo se abundè credit posuturum, tam omnem in Deum, & coram Deo reatum, quam totius æternitatis supplicium. Quis eruat veram huic ineffe poenitentiam voluntatem, qui adeo perfunctoriam ei in sibi suffecturam poenitentiam? Non est quidem impossibile apud Deum omne verbum, nec est adæquata manus Domini ad miserendum. Non est tamen voluntaria procrastinatione abbrevianda coram Deo poenitentia. Brevis enim poenitentia, ut plurimum levis est, & quæ sera est, raro vera est. Deniq; hostis hominis est diabolus, qui feram breuemq; laudat & iusdet poenitentiam. Deus est autem, qui & citam & longam & seriam sententia desiderat, requirit & probat acceptatq; poenitentiam. Ad causam utriusq; poenitentia decidendam, satis præiudicij adferunt sui Auctores. Nemo sanus, dubia, securis præposuit.

Stimulus

Conscientia damnerum Spiritualium.

AD pœnas spirituales peccatorum nostrorum rursus reuoluor, vt earum metu, imò conscientia, animam segnescentem ad expianda fugiendaq; mala, ad procurandum feruescendumq; in bonis extimulera. Ad pœnas peccatorum non tantum mortalium, sed etiam venialium, ac ne talium quidern etiam occasionum & caularum, iustus Deus, pertinere debere arbitratus est, pœnas spirituales: quæ maxime consistunt in subtractione auxiliorum Dei efficacium singulariumq; & animæ necessariorum ad euitanda peccata grauiora, ad cauendas vel vincendas tentationes & occasiones periculosas, ad peruincendas difficultates tam à diabolo quam ab alijs creaturis, quàm ab ipsius animæ habitibus affectibusue confurgentes. ad videnda & declinanda pericula lapsuum, ad aggrediendum perficiendumq; feliciter præclara Diuini obsequij opera, ad promptè, commodè, flexibilitèr obsequendum voluntatibus Diuinis, ad continuandum bona, ad progrediendum ad optima, ad perseuerandum in perfectis & arduis, ad obtinendam victricem congruamq; iuauitatem voluntatis, ad excludendam duritiem cordis, & stuporem cecitatemq; mentis, & derelictionem Diuinæ specialis protectionis. Sitne aliquid his pœnis & damnis animæ periculosius & perniciosius: puto quod vt explicetur fusius nemo desiderabit. Irrogat Deus huiusmodi pœnas, occulto sed iusto nimis iudicio suo. Vel ob peccata non tam in se, quam in voluntaria deliberataq; voluntate grauiora. Vel ob scandalosè in plures propagata durantia, duraturaue per imitationem. Vel ob deductos deteritosue multos, aliquosue ab obsequio Domini, perfectionis studio &c. Vel ob pluries (contracto habitu, audaciore animo, oppresso remorso oblatratuq;

blatratuq; conscientiz, dissimulatis vel spretis Di-
uinis moribus) eadem commissa, ommissaue cum
profectus damno, cum laudis gustusq; Diuini im-
minutione. Vel ob minus integrè minusue dili-
genter ac minus seuerè retractata, iudicata, casti-
gata supoleta delicta, & neglecta. Vel ob tardatā
aut etiam negatam Deo in suis gratijs, pellationi-
bus, suasionibusq; obedientiam. Vel ob periculo
alicui expositam animam conscientiamq; ac men-
tis puritatem, ex inconsideratione, ex praesidentia
sui viriumq; suarum, ex studio placendi, seu non
displicendi creaturæ. Vel ob admissas inconsultè,
bonis nec in specie vel etiam re curas importunas,
superfluas, à Dei congressu & consortio mentem
præpedientes Deumq; excludentes. Vel ob vehe-
mentiore[m] ampliore[m]q; iusto effusionem, adha-
sionem, zelotypiam, spiritus & affectus, in rem,
causam, personam, alicui obligatoriam de se. Vel
ob tardam Diuinæ opis inuocationem. Vel ob ma-
iusculam in se, in aliaue creaturâ depositam fiduciam.
Vel ob seriam perfunctoriamue gratitudinem
& gratiarum actionem Deo. Vel ob præposterè
(esto specietenus necessario) præposita Diuinis hu-
mana creaturæ. Vel ob in misericordem aliorum
censuram in lapsu aut tentatione eorum. Vel ob
nimiam sumet, acciper alios eleuari donis naturæ
vel gratiæ reputationem: vt dicat sibi de se: *Non
sum sicut ceteri hominum.* Vel ob minus humilem
reuerentemq; in tractando Diuina, aut cum Deo
familiaritatem. *Deus enim noster ignis consummens
est: si nimium appropinques, adueris.* Propter
hos alioq; similes occultissimos cordis nostri an-
fractus & prauitates, oculatissimus Deus atq; spon-
sus, amicus licet sibi animas deserit, & subtractio-
ne sui castigat. Genere pœnæ admodum tristis, in-
cognito, ideoq; maximè periculoso. Quandoque
enim talis pœna desinit vsq; in mortalem, vsq; in
finalem ruinam, ac perniciem, quod quis ambigit

Heb. 12. 29.

horren-

horren-
prehen-
et? In-
nera
piam
precab-
dendi
depre-
na Di-
am pr-
donat-
reput-
anima
planè

Q
ignis
xtern-
tuunt
serico
Est q
terno
am el-
gatori
(dem
terna
am, q
acerb-
tem i
ridicu
reput
gator
ius vi
parat
torij

horrendum esse maximè? *Et quis vestigia Dei comprehendet & vsq; ad perfectum omnipotentem reperiet? In turbine enim conteret me, & multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Qui etiam si babuero quippiam iustum, non respondebo, sed iudicem meum deprecabor.* Et hæc est vna, ne dicam sola ratio euadendi spiritualia Dei flagella. Humillima scilicet deprecatio, deuota operatio, cauta, oculata, Diuina Diuinorum tractatio, rigida in semetipsum etiam pro minimis, etiam pro antiquis, etiam pro condonatis, etiam pro occultis, etiam pro inter iustitias reputatis, etiam pro alienis, etiam pro neglectis animaduersio, quàm differre non minus est, quam planè negligere periculosum.

Iob. 11. 7.

Iob. 9. 17.

Ibid. 15.

Stimulus XI.

Conscientia Purgatorij.

Quia Deus æterna peccatis debita supplicia, in pœnas temporales Purgatorij præsertim ignis commutat: ideo homines contenti euitasse æterna supplicia, purgatorium vsq; adeo non metuunt, vt etiam exoptent, & inter felicitates misericordiasq; Domini reputent, ad eas deuenisse. Est quidem misericordix Dei deputandum pro æterno supplicio, pœnâ puniri temporaneâ: at etiam est iustitiæ Diuinæ, pœnas temporales & purgatorias ita exacuere, vt quantum ad substantiam (demptâ æternitate) exæquent acerbitate sempiternas. Irridet ergo aut ignorat Diuinam iusticiam, quisquis lenè reputat purgatorij pœnam: quæ acerbitate sui, par est per omnia infernali. Si autem infernalis cruciatus, vel ad horam toleratus ridiculus esse creditur, restat, vt neq; Deus iustus reputetur. In summa: grauiores sunt pœnx purgatorij, quàm vulgò reputantur; quibus nullæ huius vitæ, neq; simul plures, neq; simul omnes comparari possunt. Proinde quisquis se pœnis purgatorij releuat, quisquis eas hac in vita expiare me-

dijs com-

dijs congruis non curat, hic vel inter mente captos, vel inter suimet ipsius hostes computandus est. Tu si sapi, ante mortem tibi purgatorium facito, nihil in te inexpectatum negligito, quantum potes ut coram Deo animæ absq; obligatione culpæ & prænitæ viuas, latagito, quotidiano cordis balneo, ex infirmitijs mutationibusq; Dei, ex sanguinibus Meritisq; libris, ex doloribus & affectibus in Deum tuis coram Deo, cor tuum a quotidianis maculis debitisq; liberto: qui etiam supererogatorijs operibus, a turbarijsq; pœnis, Animaq; tuæ lacrimis, debitorum tuorum mensuram supergredierentendito.

- Psal. 111. 7.* Talis in morte, ab auditione mala non timebis: &
Psal. 90. 3. asperam verbum non audas: eth transiens per
Eccl. 51. 6. ignem: odor ignis non erit in te: & flamma non nocebit tibi. Alioquin diversarius tuus (conscientia) tradet te iudici, iudex autem tortori, qui te in carcerem mittet, ibi erit fietus & stridor dentium.
Matt. 5. 25. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas ad novissimum quadrantem. uniuersum debitum.

Stimulus XII.

Conscientia paucorum bonorum Operum ac Meritorum.

- Apoc. 3. 17.* Dicebat quidam in corde suo: diues sum & locupletatus, & nullus ego. audiuit autem a veritate iudice. Nescis, quia tu es miser, & miserabilis & pauper, & cecus & nudus. En quoniam diuersa iudicia, Hominis & Dei de vno eodemq; homine: quem oportebat vtriq; esse notissimum. Nam nemo nouit quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso est. Et Deus quoq; est is, qui nouit quid sit in homine, & scrutatur corda & renes. Attamen mendaces filij hominum in stateris. Iudicia autem Domini vera, iustificata in semetipsa. Non ergo homo facile vel siomet ipse de seipso attestanti credat, non facile cum Phariseo bona sua gloriabundus reco-

aus recogitet. Sit potius vir *videns paupertatem suam*. sic potius inspiciens scrinia sua, & videat admodum pauca reposita esse ibi bona opera atq; bona merita sua. Rara est etiam inter electos Dei, Apostolica illa vox. *Bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem seruauit, in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ*. Nostrium cuiquam licet eâ confidentiâ uti? Pauca merita habere me, dicitur mihi conscientia mea: quia serò nimis ea operari cæpi, quia pauca & rara feci: quia comparatione malorum quæ patraui bona admodum pauca sunt: quia comparatione auxiliorum & mediorum, quæ infinita ad manum obuia habui, prorsus pauca sunt; ita ut vix respondeat vnum opus bonum auxilijs & medijs, & commoditatibus mille: quia comparatione aliorum, tam ante me, quàm mecum operantium in Dei vinea, ego prorsus inopiâ bonorum laborum laboro, cum cæteri opulētissimi ab eis sint. quia deniq; comparatione mercedis mihi à Deo promissa, merita mea bona, vix vnā vnciam mercedis gloriæq; mihi in æternum destinata adæquāt. Cum ergo adeo inops meritorum sim, cumq; etiam breues dies vitæ meæ iam sint: nunquid parua mihi incumbit necessitas sanctæ & perfectæ viuendi, strenuè atq; heroicè laborandi, avarè ac insatiabiliter cœlestia bona coaceruandi? Nunquid excusabilis ero vel ipsimet mihi, si segnis fuero? Nunquid aliud tempus merendi mihi superest, si hoc præsens infructuosum perdidero? *Egestatem operata est manus remissa*; velox autem in opere suo affluet bonis. *Manus enim fortium diuitias parat.*

2. Tim. 4. 7.

Prou. 10. 4.

Ibid.

Stimulus XIII.

Conscientia bonorum imperfectorum.

Sint mihi bona opera multa: pauca; sint modò; esse aliquantum satis poterit, ad solatium, ad fiduciam, ad mercedem. Sed ecce conscientia ne-

L

scioquid

Apoc: 3. 2.

scio quid immurmurat dicens. *Non inuenio opera tua plena coram Deo meo.* Quid est non inuenire opera plena coram Deo? Est utiq; habere bona quidem opera sed imperfecta, sed imperfectè peracta, sed scitèntia nàuis, sed infecta circumstantiis ingratas, sed polluta inquinamentis mentis. Ecce in illo opere præcessit operationem ignauia aut tergiuersatio, aut excusatio, aut humanus pudor metusue: aut ipes humanæ laudis, aut sponso mercedis. Nunquid purum est? Iam illud opus aliud factum est oscitanter, repide, cum cessatione, ad oculum. Aliud imperauit minus recta & pura intentio, peractioni eius accessit, finem eius conclusit, inquinatus proprietate finis. Nunquid bonum perfectum est? Illud opus infecit complacentia, illud iactantia, illud super alios elatio, illud imprudentia in fine, medijs, modo, loco, tempore. Illud inchoatum studiose, id defecit constantia. illud iam mercedem suam recepit, æternam a Deo amisit. Nunquid & hoc placere, nunquid cælum intrare potest? Argumentatio Domini hæc est neq; potest solui temporaria. Si offeratis *cacum ad immolandum nonne malum est? Et si offeritis ciandum & sanguinem, nonne malum est? Offer illud Duci tuo, si placuerit ei, aut si suscepit faciem tuam?* Pergit autem vigere Dominus. Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incensat altare meum gratulatio? Non est mihi voluntas in vobis, dic i Dominus. Et munus non suscipiam de manu vestra. Et putat quis, quia remunerabitur talia munera? quæ nec dignatur accipere. Illud verò apud istam nonne idem sonat? Ecce in ieiunijs vestris inuenitur voluntas vestra. Videsne ô homo, bona non esse bona, si eis adhæserit quæpiam conditio non bona? Ergo iam interroga conscientiam tuam, immò attende attestantem illam: quia non inuenit opera tua plena coram Deo: quia *dies pleni non inveniuntur in te.* Habe ergo in mente qualiter acceperis, & audieris,

Mal: 1. 8.

Ibid: 10.

Isa: 58. 3.

Psalm: 72. 10.

Et au
laue
scies
age
ne a
Dei

N
pleri
perd
quid
ditio
pus q
quan
nemo
nemo
multi
Redin
sione
ne eis
lud, &
per q
cundi
Ereni
um e
rissim
de tra
stra, i
comm
adeo v
certè
ris, ni
it tem
per iac
Sed De

*Et audieris, Et serua Et age pœnitentiam. Si non bñgi-
laueris, veniet (Dominus) ad te tanquam fur, Et ne-
scies quâ horâ veniet ad te. Qui tēce agere peruersē,
agere tepide, agere cum nausea Domini: Disce be-
ne agere: diligenter, feruenter, accuratē, iuxta
Dei cor & gustum agere.*

163

*Apo: 3. 3.
Isa. 1. 17.*

Stimulus XIV.

Conscientia elapsi temporis.

Nec elapsi tantum, verum etiam perditū: quid
verò si etiam perditū elapsi? Parum est enim
plerisq; nostrum, si perdamus tempus, nisi etiam
perdamus nos ipsos cum tempore. Et tempus
quidem perit, perditio autem manet, & cum per-
ditio sit, tamen perditionem non subit. O tem-
pus quàm es vile? quàm tibi pretium nemo ponit?
quàm multi gaudent etiam te sibi peruisse! quàm
nemo est, qui damna temporis non fecerit? quàm
nemo qui illa etiam ultro non accerserit? quàm
multi implent præposterē illud Apostoli monitū:
Redimētes tempus. Redimunt enim multi perdi-
tionem eius, quia soluunt pretium pro perditio-
ne eius, sumptibusq; non parcunt, vt perdant il-
lud, & agunt tam sumptuosē quàm & studiosē ea,
per qua plurima est perditio illius. O Sapiens se-
cundum Deum: in hoc sapias vt redimas tempus:
Etenim magna portio sapientiz, magnum artifici-
um est, scire vti, & re ipsa vti rectē tempore. Du-
rissimum Deus exercet iudicium cum hominibus
de transacto, sibi dato tempore; Sicut de vita no-
stra, ita & de tempore nostro ratio reddenda est.
commixta enim est temperi nostro nostra vita,
adeo vt tempus nostrum, sit penē ipsa nostra vita:
certē neq; lucrum, neq; damnum patimur tempo-
ris, nisi simul & subeamus vitæ. cum enim efflu-
it tempus, eripit nobis simul & vitam. Et nos stulti
per iacturas temporis, arbitramur nos lucrari vitā
Sed Deus eodem calculo computat nostrum tem-
pus &

Eph: 5. 16

*Psal: 74. 3.
Thi: 1. 35.*

*1. Cor: 7. 29.
Apo: 19. 9.
Job: 10. 20.
Gal: 6. 10.*

pus & nostram vitam. perditum tempus & perditam vitam. Quidni, ergo si sapio, immò, quidni sapio tandem & æstimo & redimo & lucror tempus, vel simul lucreretur vitam. antequam Deus accipiat & vocet aduersum me tempus: & statuat illud contra me, audireq; faciat querimonias eius de me. exposcentisq; vindictam ex me: quia non in eo pretio, non in eo vlu, non in ea obseruatione, non in ea dispensatione fuit apud me: qualem fuisse, & ipsa vita, & professio vitæ, & obligatio status, & propositus finis, & commoditas obtinendi finis, & elapsio velocissima, simul ac incompensabilis ipsius temporis. exigebat à me. Ecce iam ipsi anni mei, ipsa conditio corporis, valetudinisque meæ, in horas atq; momenta inclamant auribus meis. *Tempus breue est. Tempus non erit ultra. Breues dies hominis. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breuis? Ergo dum tempus habemus operemur bonum, operemur bonum bene, operemur studiosè, copiosè, assiduè, infatigabiliter, insatiabiliter, incessanter. per hoc redimentes, per hoc extendentes, per hoc multiplicantes, per hoc fenestre, lucrosus, pretiosus, superabundans faciens nobis tempus.*

Stimulus XV.

Conscientia Confusionis & Insultationis.

Confusionem ipsa faciet, ipsa sentiet, ipsa etiam menti animæq; ingeret conscientia. Accusabit enim ipsa se, atq; conuincet negligentia, insipientia, inobedientia, ad Deum, ad rationem, ad fidem, ad seipsam, in negotio salutis, in negotio æternæ Beatitudinis, in negotio Diuinæ gloriæ ac voluntatis, in negotio seu potius periculo sempiternæ damnationis. de quibus omnibus veluti ludens, aut somnians, aut aliud nescio quid agens curam habuisse arguetur. Hæc confusio est quidem totius vitæ labor, ac præcipuè infestare consuevit

fuevit moribundos, morientesq; & iam iam ante
 tribunal Christi sistendos, quando iam nihil cura-
 rum presentium obstreper, nihil obrundet aciem
 mentis & conscientie, sed omnia in luce, omnia in
 facie proposita & in oculis, patebunt: & Christo, pa-
 tebunt & Angelis Sanctisq; eius, patebunt daemo-
 nibus, ipsi conscientie deniq; patebunt. Tunc ve-
 ro vndiq; proclamabitur. Ecce homo & opera ei.
 En vineam Domini vitemq; electam, *qua expecta-* *Isa: 5. 2.*
batur ut faceret vinas: fecit autem labruscam. En fi-
 cum, quæ in optimo Ecclesie Dei agro consistit,
 plantata, putata, adulta, nec per biennium, neq;
 per tricennium protulit fructum bonum. Agrico-
 la, nec quidem proprio sanguini ad rigandum
 ad stercorendum illam parcenti. Venient etiam *Luc: 13. 8.*
 tot industrie & gratie Diuine, per Angelos, per
 homines, per alias creaturas, per Sacramenta, per
 documenta, per exempla ceteraq; media caritatis
 prouisa. quæ omnia suum laborem exponent, fru-
 ctum exgent, sterilitatem inuenient, securim ad
 excindendum exacuent. Putasne o anima, pu-
 tasne o conscientia, capiesne & comprehendes,
 quæ tibi tunc confusio, quæ angustia, quis pudor
 superueniet? Quid autem erit, si ad hæc accedet
 (accedet verò indubitatè) tot inimicorum tuorum
 iuratorum conglobatorum insultatio. quando om-
 nibus in vnum adductis, hinc quidem sanctè &
 perfecte viuendi subsidijs, debitis, commoditati-
 bus: illinc verò tempore in summo atq; inueteratâ
 ignauia, probrosâ inconstantia, putidissimâ pro-
 crastinatione, abominabili lentitudine, omnibus
 exactis vitæ diebus simul ac operibus: amaritudi-
 ne omni amarioribus vocibus diabolica phalanx,
 audiente & assentiente iudice Christo, totoq; coe-
 lesti eius comitatu, approbante magis, quam mise-
 rante, exprobrans insultabit, insultans exprobra-
 bit: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro*
suo: Unde ergo habet zizania? Quid debuit ultra fa-
cere si-

Iſa: 2. 16.

Deut: 32. 24.

Prov: 6. 3.

Pſal: 69. 4.

ere vinea iſti Dominus, & non fecit ei? Et ecce quomodo conuerſa eſt illi in prauum vinea aliena? Ecce quomodo in terra ſanctorum iniqua geſſit? Ecce quomodo in loco pinguedinis in ſterilitate defecit. in ſchola claritatis didicit tepiditatem & acediam. In ſchola humilitatis, didicit ſuperbiam, in ſchola paupertatis, exquiſiuit abundantiam. in ſchola mortificationis & crucis, mollis facta eſt & delicata. In ſchola ſilentij, garrula, murmuratrix, oblocutrix facta eſt. In ſchola obedientiae, propriae ſeruiuit voluntati, in ſchola manſuetudinis iracundiam exercuit. In ſchola deuotionis & feruoris, in negligentia & ſocordia conſenuit. Hæc dicent: & ſic inſultabunt, aperientes ſuper te os ſuum; omnes inimici tui, ſibilabunt, fremant dentibus, & dicent. Deuorabimus. En iſta eſt dies, quam expectauimus, inuicimus, vidimus. Et quid ad hæc conſcientia? quid ad hæc anima? quid ad hæc o homo, ſi quando inſultatione inſultabunt tibi, & conſument te, & deuorabunt te dracones inferni morſu amariffimo. Nunc ergo audi conſilium Domini: tepiditates tuas feruoribus redime: negligentias tuas, dilationes tuas diligentij & feſtinatione. Non ceſſet manus tua, non ceſſet pedus tuus: fac quod dico, & temetiſpum libera: quia incidit in manum proximi tui: diſcurre, feſtina, ſuſcita amicum tuum, ne dederis ſomnum oculis tuis, nec dormitent palpebre tue. Ertere quaſi damula de manu, & quaſi auis de manu aucupis. Nunc igitur dum ſuperat tempus, libera te o conſcientia mea, à tua propria confuſione: libera etiam te, à diabolica inſultatione, ſi auertantur ſtatim erubeſcentes, qui volunt tibi mala, qui dicunt tibi Euge, euge. Exultent autem & lætentur in te omnes, qui querunt te, & dicant ſemper. Magniſicetur Dominus: qui diligunt ſolui te tuum.

Clauſa

Classis Secundæ.

267

Stimulus I.

Ipsa Ingruens vel Urgens Senectus.

FA quidem est Senectutis prerogativa, ut hominem quem afficit, a plerisque humanæ vitæ officijs, operibus quoque bonis æquè ac malis absoluat. Prudentia tamen ut plurimum præ omnibus ætatibus in senibus viget, una ex virtutibus: sicuti Philargyia seu avaritia una ex vitijs inualefcit. Vtrumque horum, si ad spiritualia studia conferat senilis voluntas: vix vlla erit ætatum virtuti & perfectioni paranda, diuitijsque spiritualibus ac Divinis conquirendis. magis idonea. Nihil enim operabilius in negotiatione spirituali avaritiâ & infatigabilitate in conquirendo. Nihil quoque necessarium magis, prudentiâ consilio, discretione in studio studioque ad vitæ æternæ brauium, per viam virtutum abque offensa decurrendo. Optima ergo & securissima studijs cœlestibus, diuitijsque ac negotijs Divinis pertractandis & comparandis senectus est. Cui si addideris devotionem mentis, vñctionem Spiritus, & abundantiam præsentis gratiæ cum cæteris auxilijs ab ipso statu copiosè & connaturaliter suggeri solitis, itemque cum melioribus habitibus in antegressa vita conquisitis, facillima, feracissima, suavissima est Senectutis in decurrendo perfectionis tramite, vita. Accedit spes confirmans, simul roborans & extimulans, appropinquantis metæ, & cum metæ brauij æterni sese de proximo iam iam ostentantis & veluti vltro in manus protensas deferentis. Quæ spes senectuti est valde connaturalis & propria, cum alijs ætatibus sit naturâ suâ remotior. Etsi enim etiam iuniores citò mori possint: senes tamen diu vivere, proinde mercedem expectare laborum diu non possunt.

L4

Sicut

Sicut autem spes qua differtur affligit animam, & facit languescere operantem, sic e contra, spes vicina mercedis exhilarat desiderium, confirmatq; manum etiam defessi operarij. Quisquis ergo te senescere persequentis, exere & exerce prudentiam, exigue & exaspera famem situmq; avaritiæ ad concupiscendam iustitiam, collabora gratiæ. & spe vicinæ retributionis hilaresce.

Stimulus II.

Damna Præterita.

Ibid. 1. 2.

Avdite hoc senes & auribus percipite omnes habitatores terræ: super hoc narrate filiis vestris, & filij vestri filiis suis, & filij eorum generationi alteri. Residuum eruca comedit locusta, & residuum locusta comedit bruchus, & residuum bruchi comedit rubigo. Expergiscimini ebrij & flete & ululate omnes. Ecce ista cantilena indicitur senibus: quia præcedens ætas eorum omnis, quæ in messem multam nimis exercebatur agricolæ cœlesti sperabatur & debuit: delusit spem omnem eius: & confusum est gaudiū eius a filiis hominum. abierunt omnia in populationem & vastitatem, & in pastum erucæ, locustæ, bruchi, rubigini. Audire ergo iubentur auribusque percipere, ut saltem in decliviori ætate sapere incipiant, & præteritorum annorum suorum negligentias, omissiones, pertunctoria & ad oculum perfecta obliquia, fraudulenter facta Divina opera, emillas cœlestis Patris familias spes, & vota; non adimpletas promissiones, ædificij spiritualis posita sed minime perfecta fundamenta, consummare, adlaborent, damna circire, fructus cum fanore reddere, pecuniam Domini & talenta negotiationi impendere, & vel unica Domini mnâ, decem mnas Domino acquirere & exhibere connitantur. Oportet meminisse sermonum Domini Iesu, quibus ille crebro & graphicè nimis suam in exgendis damnis, fidi per nos ipsa sterilitate & infructuositate

Ibid. 6. 12.

ositate bonorum, illatis, sterilitatem austeritatem-
que deprædicat; adeo ut non diffiteatur se *ibi etiã
metere cupere, ac solere: Vbi non seminavit.* Nonne
immanem incutit horrorem, & metum & solici-
tudinem, maledictio illa directã *in sculneam, non
habentem sicut* quas carperet esuriens Dominus:
non obstante, neq; excusante apud illum, quod
tunc necdum esset tempus sicorum?

Stimulus III.

Pretium bonorum salutarium.

QUATUOR sunt pretiosissima hominum bona:
duo horum Naturalia Tempus & vita. duo
supernaturalia. Sanctificans gratia & Beatitudo
æterna. Priora duo posterioribus sunt deputata
in obsequium & acquisitionem: ita ut non nisi Tẽ-
pore & vitã præsentem conquiri possint Gratia Di-
vina & Gloria æterna. Quidquid aliud habet mũ-
dus in diuitijs suis, nihil eorum proficit ad Grati-
am & Gloriam, solum Tempus & vita præsens eam
habet à Deo inditam conditionem, ut quantum-
cunq; ex his impenditur acquisitioni illorum, tan-
tum ex illis acquiratur & obtineatur. Et quia pre-
tium Sanctificantis nos gratiæ Dei, tantum habet
pretij in æstimabilitatisq; coram ipso Deo, ut mini-
mum gratiæ granum, superet in suo pretio totius
mundi pretium, esto mundus esset totus gemme-
us gemmisq; repletus: Pretium autem gratiæ asse-
ctatur exceditq; etiam pretium æternæ gloriæ,
cuius & consecutio & auctio ad mensuratur posses-
sioni augmentoq; gratiæ, & quidem cum excessu
proportionali. ad minimum in proportionem dupla
(ut communiter sensus est Doctorum) inde fit; ut
Tempus vitæq; præsens, suppet pretium mereatur
& acquirat ex eo, quia his, & in his solis duobus
medijs acquiri & exerceri & augeri potest gratia,
huicq; secundum proportionem ratam etiam cœ-
lestis gloria. Videant ergo Mortales, quàm parci,
L 5
quàmq;

quàmq; sobrij esse debeant dispensatores temporis & vitæ suæ præsentis, & rursus quàm avari & insatiabiles conquistores gratiæ & gloriæ Diuinæ, in tempore vitæq; præsentis: quibus solis durantibus & impensis, illæ acquiri possunt & augeri: quibus solis elapsis & finitis acquiri nihil ampliùs & augeri potest per omnem æternitatem. Quare nec vitæ, nec temporis particulam, quantumlibet minutam, parui quisquam æstimet, aut otiosè (id est sine merito & augmento Gratæ atq; Gloriæ) elabi sibi permittat: sed totum quidquid ei de vtroq; sapere est, in mercatum Gratæ Gloriæq; & lucrum conuertat.

Stimulus I V.

Occasionum & Mediorum plurima Oportunitas.

NON sunt tot occasiones lucente sole oculis ad videndum, quot sunt bonæ oportunitates menti nostræ, ad benè, sanctè, meritoriè, fructificare operandum. Est enim oculus illuminatarum rerum plurimas videat: tantum tamen illuminatarum consortio seu conspectu potitur, quæ autè luce non persuaduntur, hæc oculis non subiacent. Similiter quæ ad alios sensus pertinent, hæc sub aspectu oculorum non cadunt: at verò sub meritoriam sanctamq; operationem voluntati cordiq; nostro, omnia Diuina, omnia humana, omnia creata subiacent: modo velit pia voluntas libertate effluq; suo fungi, & fungendo non tangere, auxiliâq; Diuina sibi vltro semper parata, quin & semper illam excitantia sollicitantiaq; ad benè agendum, & æterna promerendum, otiosa, & cassâ libertati non anere. Nisi enim hoc ita esset: nun-

Coloss. 3. 17.

quam Apollolus præcipit: Omne quodcunq; facit: in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Iesu Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

Non

Non
Sine
tis,
phæ
est la
mater
solem
& plu
nocte
maris
proce
minac
orben
uunt,
interr
tûs su
exord
tam g
inueni
infcit
dam ei
veritat
Deum
æterna
ram oc
ipi nu
nataru
ad salu
ini pa
abusu
ad ista
tualium
rum. T
ignauia
operam
omnia
cium.

Non etiam idem ipse repeteret monitum suum.

171

1. Cor. 10. 31.

Sive ergo manducatis sive bibitis. sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite Non item Propheta Rex ad laudandum Deum prouocaret, hoc est laudandi Dei, sibiq; cœlestes opes emerendi, materiam & occasionem faceret, Angelos, & celos, solem, lunam & stellas, & volucres cœli, & nubes, & pluuias & rores, & æstus & frigus, & diem & noctem, & Maria & fontes, & flumina & pisces maris, & grandinem & niuem & glaciem, & spiritum procellarum, & ventos & terram, & graminum germinaq; campi, & bestias terræ, & deniq; totum orbem terrarum, cum omnibus quæ in eo sunt, viuunt, mouentur, sentiunt, intelligunt. Iam verò interroget quisq; statum suum, & conditiones status sui, si rectè & sobriè iudicat omnia (quantum ex ordinatione Dei) in salutem, in meritum & vitam gratiæ gloriæq; æternæ destinata & prouisa inueniet. neq; vllum alium præter suam propriam inscitiam ignauiamq; , si illi secus accedat, culpandam esse cognoscat. Stat enim & stabit semper vox veritatis per Apostolum enuntiata. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum salutis, & vite æternæ, gloriæq; Diuina* Hoc enim solum est coram oculis Dei nostri Bonum? I nunc, mi homo & ini numerum occasionum oportunitatumq; ordinarum & seruientium tibi, (quantum ex Deo) ad salutis profectusq; tui bonum. ac simul etiam ini pariter numerum neglectum, omissionum, abusum contemptuumq; tuarum, & simul, quod ad ista consequens est, damnorum tuorum spiritualium, cœlestium, nunquam recompensandorum. Tandem ergo tandem incipe sapere, tandem ignauiam ceteraq; impedimenta tua excute, & da operam, vt tibi omnia cooperentur in bonum, & omnia in gloriam Dei, in salutis tuæ facias lucrum.

Rom. 8. 28.

Stimulus

Perfectio virtutis bonum desiderabile.

Tanta est pulchritudo virtutis, ut si oculis corporeis cerni posset, omnium oculos ad sui aspectum, omnium animos ad sui amorem raperet sit. Elogium est hoc virtutis ordinem naturæ non transgressæ; datum ab eo sapiente, qui pariter super naturam, nihil sensit. Sed si hoc Ethnica virtus ab Ethnico pariter iudice promerui iudicium, quale par est ut referat. Incomitum, virtus omni naturæ ordine præcellior, virtus perfectior; Christiana ab homine Christiano, ab homine virtutis Christianæ perfectionem professio? Non desiderat Christianus homo virtutem Christianam oculis carnis subijci, ut eam amare ac desiderare possit; quin potius ob id ipsum ei contemnenda esset, quia carnis oculis pateret suæ pulchritudo. Habet oculos fidei, habet lucem gratiæ, habet pupilam charitatis, cuius acie penetrat usque ad interiora virtutis. cuius doctrinam de cælo nobis attulit Incarnata veritas, cuius magisterium verbo, magis autem exemplo exercuit inter nos manens Deus homo. Iste nobis thesaurum absconditum, iste pretiosam margaritam perfectionis Christianæ exposuit, eumque latibulum in ipso usque agro Divinitatis se abscondentis, eam ostendit, ibique eam querendam, & inde hauriendam deruandamque edocuit dicens. *Perfecti estote, sicut & Pater vester cælestis perfectus est.* Et rursum. *Exemplum dedi vobis: ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Et quid possumus addere vel ad pretium, vel ad inuitamentum: quando Deus & Christus eius in partem venit unusquisque? Solum superest desiderium, solum studium, sola insatiabilis auaritia charitatis, totum se impendens in amorem, in laborem, in acquisitionem, in multiplicationem, in possessionem, in fructificationem eius boni: pro quo si dederit, siue di-

*Matt: 5. 48.**Ioan: 13. 15.**Gant: 8. 7.*

uondiderit

bile.

ulis cor-
ad sui a-
rapturi
turæ nō,
riter su-
ica vir-
dicium,
ua omni-
q; Chri-
virtutis
deside-
am ocu-
are pos-
enda es-
do. Ha-
t pupil-
interio-
attulit
bo, ma-
ens De-
uro, iste
ana ex-
Divini-
am quæ-
q; edo-
effex ca-
edi vobis
aria. Et
ad inui-
s in par-
derium,
aritatis,
n, in ac-
fessionē,
sive di-
ndiderit

uenderit homo, *omnem substantiam domus sue, de-
deritq; pauperibus. Et nudum lesū affectatus fuerit,
quasi nihilum despiciet omnia:* dummodo tandem
esto per scalam vel ipsius Crucis Christi a-
scendat, & apprehendat dulces fructus eius ibi
Christiane, ibi desige cursus profectuiq; tui me-
tam, vbi prior & propter te Christus crucifixus po-
suit suam, atq; per hoc simul etiam tuam. Meta
profectus tui perfectus Deus. exemplar cursus ad
hanc metam tui, ipse Dei Filius. cursus tuus, desi-
derium cordis tui. Expende & dilata cordis sinum
ut capias perfectionis fructum.

Stimulus VI.

Exemplum Cælestium Omnium.

Habemus primum exemplum Dei, qui cum
per suammet essentiam ab omni æternitate
vniuersam perfectionis suæ perfectionem com-
plexus sit: eā ad plenum vsq; iuxta immensam
infinitamq; Essentiæ suæ capacitatem inundatus
sit, adhuc tamen inundari eadem gaudet & gau-
debit per omnem Æternitatem. Est aliud huic
suppar Dei-Hominis Christi exemplum & exem-
plar. qui & ipse. Exultauit ad currendam viam
perfectionis in carne, à summo cælo Idealium su-
arum virtutum egressio eius: & occurfus eius vsq;
ad summum pariter eius. nec est quise abscondat
à calore perfectionis, siue à perfectione caloris co-
muns. Non aliam formam expressam habemus in-
pretiosa nimis, nimisq; perfectionis bonis super-
abundante Dei Matre Virgineq; Mariæ, quæ à
primo instanti vitæ suæ, ad vsq; vltimum instans
vitæ in via Dei, & virtutis & perfectionis, nec ad
vnicum momentum stetit aut quieuit, sed con-
tentissimo atq; humano intell. etui non assquen-
do conatu, cursu atq; progressu viam suam per-
currit, & in diuitijs, omnes Diuinæ creationis gra-
tiæq; filias supergressa est. omnesq; colles Beato-
rum

rum transcendit, & in vertice montium Sanctosſi
fundamenta ſua prima compoſuit. Ad Divinum,
ad Chriſti Domini, ad Matris Dei exemplum, to-
ta ſe multitudo electorum conformat. Angeli
Sancti vnico instanti, hoc eſt conatu per vnicum
iſtans durante, conſummarunt curſum perfecti-
onis ſuæ, quantum quaſo fuit ardor, quanta con-
tentio, conatûs illius licet instantanei, qui omni-
bus dedit gloriam, dedit maximam & celſiſſimam,
iuxta gradus ſuos gloriam, dedit æternũ dura-
turam gloriam? De ſanguinis autem noſtri San-
ctis quid dicam? Vnus pro omnibus dica. Verum-
tamen, exiſtimo omnia detrimentum eſſe propter emi-
nentem ſententiam Ieſu Chriſti Domini noſtri, propter
quam omnia detrimentum feci: & arbitror ſi ſterco-
ra, & Chriſtum lucrificam, & inueniar in illo, non
habens meum uſum que ex lege eſt, ſed illam que
ex fide eſt Chriſti Ieſu. que ex Deo eſt iuſtitia in fide
ad agnoscendum illum, & virtutem reſurrectionis eius,
& oſcitatem paſſionum illius, configuratus morti eiꝰ:
ſiquomodo occuſum ad reſurrectionem, que eſt ex
mortuis. Non quod iam acceperim, aut iam perfe-
ctus ſim. ſequor autem ſi quomodo comprehendam,
in quo & comprehenſus ſum a Chriſto Ieſu. Fratres ego
me non arbitror comprehendiffe. Vnum autem: que
quidem retrò ſunt obliuſcens, ad ea verò que ſunt
priora extendens meipſum, ad deſtinatum perſequor,
ad brauium ſuperne vocationis Dei in Chriſto Ieſu.
Hæc Apollonius de ſeipſo, deq; omnibus Sanctis Dei
etiam nunc in hac, ac demum concludit, eam re-
gulam que omnibus ſeruit, in ſeipſo omnibus ſe
expreſſiſſe oſtendens, ac dicens. Quicunq; ergo
perfecti ſumus, hoc ſentiamus. Sentias & tu.
vade, curre, perſequere ſimiliter. ad brauium ſu-
perne vocationis. que iam retrò ſunt obliuſcens,
que vero priora ad ea teipſum extendens, ſi ſat
ſemel tu in miſericordia vberis. ſeq; ingrediaris
in abundantia ſepulchrum.

Phili: 3. 8.

Ibid: 815.

Pfal 91. 11.

in abundantia sepulchrum.

106

Stimu-

N
currant
frantes
societas
volunt
nostras
quam
us. Vo
scet, fa
pit & a
mera S
eorum,
rantes
minus
etiam h
tarditat
gentia
tia, am
inter Sa
eos flau
gligenti
Memor
luet tib
quamvis
te tamen
sequijq;
dixim
gnem.

COccupation

Stimulus VII.

175

Desiderium Sanctorum.

Non tantum exemplis prouocant nos Sancti nostri Sanctusq; Sanctorum ipse, ut in via Dei curramus alacriter, velociter, sublimiter, & constanter: sed etiam cursum nostrum, ad se, suamq; societatem incessantibus votis desiderant. Hæc est voluntas Domini Dei nostri Sanctificatio nimirum nostra. Nec aliud desiderare possunt Sancti ipsius, quam quod maximè placere agnoscunt cordi ipsius. Votis ergo Sanctorum non cupiet, non ardescet, satis superq; satisfacere homo, qui scilicet cupit & ardet adnumerari cætribus Sanctorum? Numera Sanctos si potes & complectere numerum eorum, qui clamant pro te ad Dominum: desiderantes pacem serui eius: & ut benignè faciat Dominus animæ tuæ, *ut adificentur muri Ierusalem suæ, etiam super te.* Et potesne frustrari vota eorum, tarditate, tepiditate, morâ, dilatione tuâ, negligentia tuâ, mollitie tua, sensualitate, concupiscentiâ, amore proprio tui? Quomodo comparebis inter Sanctos illos totos igneos, totos ardentes, totos flammam ignis. tu tepiditate & languore, negligentia desidiorq; solâ, inter eos insignis incedens? Memoria & conscientia languoris tui præsentis diluet tibi gloriam & dulcedinem beatitudinis: & quamuis ibi non sit locus pœnitudinis, pœnitebis tamen, non consummariùs seruire virtutis obsequiisq; Diuini ad cælum, inter Sanctos venisse diuitem, comparuisse instructum, degere insignem.

Psalm. 50. 9.

Stimulus VIII.

Tempus præsens suppletioni indultum.

Cogita mi homo te esse arborem illam, cui cum Dominus ob inutilem fertilis terræ occupationem, excissionem decreuisset, agricola pro ea im-

ea impetrauit indulgentiæ annum vnum, dicens Domino. *Dimitte eam etiam hoc anno, & q̄ dum fidiam circa illam & mittam sterora; & si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.* Videsne non ablatam sed diutam succisionem? Reliquum vitæ tuæ, annus ille vnus est, per indulgentiam indultus, utiq; non vt continues sterilem desidiā, sed vt commutes in fructuosam fecunditatem. *Vt iam non desiderijs (neq; desidijs) hominum, sed voluntati Dei, quod reliquum est tuas tēporis. Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem Gentium (negligentium) consummandam:* nunc autem tempus est acceptabile & dies salutis, in quo definendum est, a veteris negligentie & inconstantie delictis: viuendum vero iustitiæ & voluntati Dei, in eo quod reliquum est temporis in carne. Neq; vero grauari te putes eiusmodi doctrinis. Audi enim Apostolum qui ait. *Humanum dico: & condescendo vobis, propter infirmitatem carni vestra: Sicut enim exhibuistis membra vestra seruire immunditie (negligentiæ) & iniquitati ad iniquitatem (reprobis) utiq; ad diuinam nauscam & vomitum) ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitiæ & sanctificationi.* Ergo humanum est & per indulgentiam dictum Apostoli, cui tamen vix audet satisfacere: vulgaris nostra in seruitio Dei diligentia. Alioqui impleri deberet in nobis a nobis illud Prophetæ. *Sicut enim fuit sensus vester, Et erraretis à Deo, decies tantum iterum conuer- tentes requireretis eum.* Et Prophetæ, quidem decuplum tantum requirit, adhuc etiam humanum dicens, propter veteris legis conditionem. at Dominus Iesus, qui venit ignem mittere in terram, eumq; voluit vehementer accendi, non decuplum sed centuplum, & optat, & laudat, verbi sui, in seruis suis fructum. Quod si tu attenderis ad omnes conditiones tuas, ad locum quem occupas, ad auxilia de cælo quibus abundas, ad media statūs quibus cir-

bus
tun
per
tel
uen
fruct
mill
ab
mm

I
pu
fici
re o
vel
pro
in b
fne
put
aggi
no.
dun
tun
quo
post
rum
mal
in fi
fice
te n
faci
um
tard
virtu
Et fl
fi, m

bus circumfluis, ad incitamenta, quibus non tantum prouocaris, verum etiam planè traheris: reperiens parum & planè humanum adhuc esse, si ceterum afferes: sed omnino sit opus, & valdè conueniens, imo & necessarium vt afferas offerisque fructum Deo tuo millesimum; & super superque millesimum. *sic enim decet impleri omnem iustitiam ab eo, cui mensuram bonam, confertam & cogitationem & supereffluentem dabunt in sinum suum.*

Luc: 6. 38.

Stimulus I X.

In fine proficiendum ad meliora.

In finem, ne corrumpas. ait & monet Diuina Scriptura. Finis enim omnia vel corrumpit vel perficit. Finis coronat opus, finis perfundat opus. Curre optime, velocissime, rectissime; si vel desectas, vel subsistas in fine, neq; ad finem decurras, quid proderit cucurrisse? *Qui perseverauerit usque in finem in bono, hic saluus erit.* qui perseverauerit usque in finem in malo, hic peribit quia ex fine omnia repetantur. *In finem ne corrumpas.* Multi enim bona aggrediuntur, quæ deinde non coronant sine bono, sed ab eo deuiant in malum. Alij mala amplectuntur ab initio, deinde respiciunt & conuertuntur in finem bonum. Optima portio eorum, quorum initia, media & fines bonum possident: post istos meliores reliquis, qui in finem non corrumpunt, neq; corrumpuntur. Siue ergo hactenus malè tepideq; Deo seruimus, siue bene & strenuè, in finem ne corrumpas. *Pro fine corona, sine perdes omnia tua.* In fine melius velocior: attestante naturâ, si hoc facit natura in lapide, cur non facit in re gratiâ? Omnia etiam grauissima ad suum finem festinant, sola virtus in fine torpescit & tardabit? Lapis festinet ad terram, vt quiescat; virtus ad beatitudinis æternæ requiè, non euolabit? Et fluij quidem è fontibus suis paruo initio egredi, multis cum aquarum fluctibus in mare sese euoluunt.

Psal. 74. 17

Ecclesiasticus 31. 3.

Ecclesiasticus 31. 27.

vunt. Cur non sic etiam humana industria, multis cum virtutum meritorumq; agminibus & fluminibus, in mare suum Deum eiusq; Beatitudinē ingreditur? Nunquid naturalius tendit lapis deorsum, vel ignis sursum? quam anima in Deum? aut melius est flammæ sursum lapidiuē deorsum, quam Homini apud Deum suum, apud summum Bonum vitiumq; finem suum? Qui in fine torpescit ad salutem, quando feruescet? Nam qui initio, adhuc in fine spem habet; sed qui in fine, ubi remanet spes eius? Paupertatem delegit & putrescet in ea, cui finis adueniens non adfert diligentiam ac feruorem in negotio salutis æternæ. qui autem in fine tendit velocius, dirabitur. Sapientis est vox ista, qui dicit. *Laborauit diues in congregatione substantiæ, & in requie sua replebitur bonis suis. Laborauit pauper in diminutione victus: & in fine inops fit.* Quanto ergo vides magis tibi appropinquantem diem seu finem, tanto in omnibus operibus tuus esto velox: & omnis infirmitas atq; egestas non occurrat tibi in nouissimo.

Stimulus X.

Sancti ad finem vitæ feruere quasi de nouo solui.

Quemadmodum equi de via licet fessi, vicinitatem tamen hospitij sui sentientes, velocius decurrunt; ita comprobatum est illustres Dei seruos atq; Sanctos, accedente vitæ fine novos feruores in via Domini, nouos labores in vinea Christi excolenda quæsiuisse. Iam erat Dauid grandior natus, & cepit moliri adificationem Domus Domini, quam cum ad eius filium Deo reicere placuisset: preparauit ille nihilominus impensas Domus Domini, ex quibus filius salomon Domum Domino edificaret. quin & formam domus illius filio eidem reliquit, vt omni quâ posset ratione particeps esset tam domus Domini, quam totius Religionis

2. Regum 7. 3. 12

2. Paralip. 22.

ligionis
di vsq;
la, qu
cere
dexte
timeb
natu
tione
tribu
& ma
decu
nuo a
ans, d
rem
ratio
aud j
uus &
perfe
bulau
præc
ad pe
us, il
Surge
vsq; a
um lu
nostr
lemu
nostr
nouat
gnam
exacu
in pra
stra, f
dus op
ment
rac Sa
tibus

ligionis & cultus à fidei populo inibi Deo exhibē-
di vſq; in ſempiternum. Eiuſdem Sancti vox eſt il-
la, quam omnes ab eo diſcunt, quotquot Deo pla-
cere ſtatuant. *Ego dixi. Nunc capi. Hæc mutatio*
dextera excelsi. Certe ab adoleſcentia ſua David
timebat Dominum & placebat ei, grandis tamen
natu dicit: *Nunc capi* & nouam illam viuendi ra-
tionem Diuine ſuper ſe dextera commutationi at-
tribuit. Nempe agnoſcit proprium hoc Dei donū
& magnis ſeruus eius communicari ſolitus; vt poſt
decurſum penè obſequij Diuini ſtadium, quaſi de-
nuò ad primordia regrediantur, de nouoq; incipi-
ant, & dicant. *Nunc capi*, ſeruitium Dei & ſeruo-
rem nouum primūq; in eo. Vignum eſt admi-
ratione ſed & imitatione, quod Abraham à Deo ſuo
audijt iam centenarius, iam Dei veteranus & ſer-
uus & amicus. *Abraham ambula coram me: Et eſto*
perfectus. Nonne antea & coram & cum Deo am-
bulauerat? Attamen grandæſcenti licet hoc ei
præcipitur, vt veluti à principijs inchoaret, quo
ad perfectionem tenderet. Quid Elias ille igne-
us, ille ignis, audit tamen Angelum monentem.
Surge, comede, grandis enim tibi reſtat via. ſcilicet
vſq; ad videndum in monte Horeb Dominum De-
um ſuum. Sed Apoſtoli Pauli exemplum magis eſt
noſtrum, hunc igitur audimus, intueamur, æmu-
lemur. *Non deſicimus ait, ſed licet is, qui foris eſt*
noſter homo corrumpatur: tamen is qui intus eſt, re-
nouatur de die in diem, & rationem addit ſane di-
gnam ſenſu Apoſtolico: & quæ omnem feruorem
exacuat amplius & amplius. Idem (inquit) quod
in præſenti eſt momentaneum & leue tribulationis ro-
ſtra, ſupra modum, in ſublimitate æternæ gloriæ pō-
dius operatur in nobis. Ita quidem Paulus: qui o-
mnēs etiam hortatur dicens. Renouamini Spiritu
mentis veſtræ. S. Bonauentura locupletis teſtis nar-
rat Sanctum Franciſcum ſuum, iam licet Stigma-
tibus Domini inſignem & in Seraphicum ſpiritum
penè

Pſal. 76. 16.

Gen. 17. 1.

Eccl. 48. 1.

3. Reg. 19. 7.

2. Cor. 4. 16.

Eph. 4. 23.

Sar: in Vita.

*Hist: Soc: p.
3. L. n.*

Apoc: 2. 5.

Apoc: 2. 4.

penè commutatum: nihilominus biennio ante mortem suam, novos ac omnino nouitios labores resumpsisse, & tunc primum seruitium Diuinum inchoasse. Præclarum Sydus gloriosissimi Prædicatorum Ordinis Beatum Henricum Susonem: illum titulo ministri Eternæ Sapientiæ insignem, constat statim temporibus, vetera sua pietatis studia tanquam obsoleta exportare atq; sepelire solitum, nouum verò hominem, nouitate Spiritûs indutum, innouatis exercitijs spiritûs, ipsoq; inprimis spiritu, assumere, & omnia quæ Diuini obsequij essent, perficere. Nostri Ordinis historiæ narrant, Bartholomæum Buxantium: magnis & multis laboribus in Societate nostra perfunctum, ipsdenq; ac si paulatim fractum, novos Nihilominus labores, nouo Spiritûs ardore susceptasse: & exhaustisse. Id aliquibus in eorū senes & morbo admiranibus; memorabili responso, egregie satis fecit, dicens. *Tempus breue est* (vix nimirum senis) *celum autem adiuc procul, duplicandus ergo est cursus* Hæc scilicet est Sancti rum prudentia, ex senectute, non otij & quietis, sed laborum & feruoris antas desumere. Mare lampadum, quæ fortius ardent atq; lucent amplius, dum deficiunt. Et ad normam moniti Angelo Ephesino dari *Prima opera fac.* Est enim res periculi plena *Ubaritatem primam* reliquisse.

Stimulus XI.

Vocatio Religiosa.

VOcatio Religiosa, si quem ea tenet, eadem ad cursum perpetuum, indefessum, contentissimumq; premit. Nam quid est aliud Vocatio Religiosa? nisi status atq; professio cursûs ad virtutū perfectionem incitati atq; perpetui? Hæc est enim Essentia Religiosi; semper proficere, semper tendere ad perfectionem Christianam; adeo, ut negligere hanc tendentiam, atq; non curare exproprio

tocti-

to criminale & damnabile sit in hoc statu. Neque opus est, ut quis vltro regrediarura perfectionibus ad imperfectiora, sufficit ad malum, nolle proficere, nolle meliorem esse aut fieri. In statu personarum; Religiosa, ipsa intermissio proficiendi, est regressus & defectio. Sicut qui est in fluvio, per hoc solum descendit retro deorsum, quia non nititur ascendere sursum: etiam si navim non agat in descensum. Videat ergo quisquis statu Religiosus est, ut etiam simul perpetuo proficiens sit: quia hæc est spes vocationis suæ, quæ vocatus est, & quæ carere sine noxa non potest, nisi essentia suâ carere velit. Quale monstrum est, velle Hominem se esse absque Rationalitate. tale est, velle se esse Religiosum, absque proficiendi alacritate. Attendant hoc senes Religiosi, & videant, velintne in morte aut iudicio Christum nititur monstrum?

Stimulus XII.

Status Sacerdotalis.

STATUS & vocatio Sacerdotalis amplius aliquid importat obligationis Homini in Sacerdotio posito, quam Religiosa Vocatio. Hæc enim solum proficere & ad perfectum conari iubet. at illa perfectum in virtute hominem, eiusque actuale perfectorem esse requirit. Atqui perfectus esse nemo solet, nisi proficiendo; ergo ut Sacerdos perfectus sit, proficiens esse, & perfectui vacare debet. Quis enim ad terminum pervenit, ad quem non cucurrit? Quid quod Sacerdos, non soli sibi debet vel proficere, vel perfectus esse, sed etiam plurimis alijs? Sicut enim Sacerdos non sibi, neque propter se est. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in ijs quas sunt a Deo.* ita etiam non sibi soli proficere aut perfectus esse debet, sed etiam alijs: quos verbo & exemplo suo, sui similes, Deo dignos placitosque tenetur efficere. alioqui audiet à Domino. *O Pastor! O Idolum. Pa-*

Hebr. 5. 1

Zach: 1. 17

flor quidem vocatione & nomine, idolum vſu & ipſa re. Sed enim n. hui ita ve. ſuauiſſime, vel efficaciter tenaciterq; obligat ſacerdotem ad proſcindi inſigne ſtudio, in ſignemq; actu ipſo perfectionem, quàm Sacrolancti ſive ſacramenti, ſive ſacrificij altaris adeò libera, adeòq; familiaris, adeò intima vſurpatione atq; tractatio. Poſſetne homo ſcatens negligentij & deſidioſis reſporibus, poſſetne non euolans ſeraphicis (dicam diuinis) aliis atq; volatibus accedere ad Deum? adgloriarī, commiſceri, conuiſcerari, concorporari, indiuiuariq; Deo? Hæc quidem propter ſtuporem mentium noſtrarum ſub intelligentiam noſtram, quaſi non cadunt: attamen fides noſtra non eſt non eſt poſſibile, vt intellectum noſtrum non conuincat. Meſiatur ergo ſacerdos quantum chaos discriminis firmatum ſit inter Deum & ſacerdotem offerentem, aut communicantem, & intelliget quanto ſit opus ſibi conatu in curſu, ad ſuperandum decurrendumq; diſcrimen illud abyſſalis diſtantiæ, per condignam ſeu ſumptionem, ſeu oblationem Domini Dei ſui in Euchariftico ſacramento atq; ſacrificio. Ad vnicum tantum Communionis vel oblationis eucharifticæ actum, totius vitæ curſus ſanctiſſimus vix ſatis eſſet: ad ſapere, ad quotidie communicandum ac offerendum condignè, quanta putamus, quanta putare debemus opus eſſe conſuetudine in ſanctitatis ſtudio, & in perfectionis omnimodæ apparatu conquirendo? Deus noſter in Euchariftia abſconditus cibus grandium eſt, faciens grande cere manducantes: & tamen nos, neq; grandelcimus, neq; giganteſcimus, ſed vix pigmæos & nauos exæquamus, poſt multos quamuis ſacrificij annos. Quis ſe exhibebit Deo ſacerdotem, qui ita vivere curet, ita in ſtudio ſanctitatis perfectionisq; currat, vt merito quotidie communicare atq; celebrare poſſit? Sed nouerit Dominus, qui ſunt ſecundum cor eius. Certum eſt, quod ſi non

omnis

omnis
tidiana
ſancta

ST
Stant
ctus D
aneſſig
tur de
beant
lia eſſe
quod d
unt ve
habeant
in ſe
buerin
Societ
cumb
ſalutes
Natur
itaq; S
ſe, qu
tem &
tia, &
germa
iuſden
nenti
facere
ſequi
mnes
ſemper
prox
in om
quom
exhib
atq; e

omnis Sacerdos cōmunionē & sacrificatiōe quotidiana grandescit, tota nihilominus grandescit Sancta omnium nostrum Mater Ecclesia.

185

Stimulus XIII.

Vocatio Societatis IESU.

Stimulus hic non ad omnes pertinet; pertinet solum ad Filios Societatis IESU, quos Benedictus Deus vocauit in Societatem Filij sui. Horum antequamamus Dei Filius Deus Homo, ipse testatur de seipso: quia *Ego veni, ut oves meae vitam habeant & abundantius habeant.* Non ergo potest alia esse indoles Filiorum Societatis IESU, quam quod & ipsi ubi ubi sunt, quocumq; veniunt, veniunt ut oves Christi *vitam habeant & abundantius habeant.* quomodo autem hoc facient, nisi & ipsi in se (non tamen ex se, sed ex Christo) vitam habuerint, & abundantius habuerint? Finis huius Societatis est cum omni diligentia in Domino, incumbere tam in propriam quam in proximorum salutem atq; perfectionem. In moralibus, finis est Natura & Substantia siue essentia eorum. Filius itaq; Societatis IESU, sine diligentia omni tam in se, quam in proximo quous promouendo ad salutem & perfectionem, est abiq; sua essentia, substantia, & natura. Quidlibet aliud esse potest, verus & germanus societatis IESU Filius esse non potest. Buiusdem Societatis & Filiorum eius omnium eminentior adhuc est finis, semper promouere & omnia facere ad Maiorem Dei gloriam, ad maius Dei obsequium. Quomodo possunt hac praestari, nisi omnes & singuli Societatis IESU Filij semper crescant, semper proficiant, crescereq; & proficere semper proximos suos faciant cū omni diligentia, in Deo, in omni virtute atq; perfectione? Quis enim aut quomodo maior & maior semper queri, semperq; exhiberi Deo potest gloria, si in ipsis querentibus atq; exhibentibus, non eminent amplior ampliorq;

Ioan: 10. 10.

virtutum perfectio, & profectus in perfectione? Ipse hominum seculiq; autor, ipse primus Dux & Princeps Sociorum omnium iesu. Non inus iesus, quamcu inter homines conuersatus est, nunquid aliquando sedit in via sua, in executione omnis voluntatis paternae, aut in manifestatione hominibus Diuinæ gloria? Et quidem pertrahit benefaciendo & sanando omnem languorem, & omnes oppressos à diabolo. Cucurrit ergo Dominus iesus velut Gigas, porro currentem quis apprehendet, qui & ipse pariter non curret? Et quid prodest Christum sequi, si non contingat consequi? quid prodest vocari Socium iesu, & esse interim nimium quantum seiunctum ab iesu, nimium quantum dissimilem iesu? Sic ergo currite Filij Socii iesu, sic currite, vt comprehendatis. Quod si hæc indoles ad omnes Societatis iesu homines pertinet; nonne amplius ea veteranorum esse debet? eorum scilicet, qui exercitatos habent sensus, eorum, quorum & omnis vita & qualibet vix actio, magistrum esse debet atq; norma virtutis, norma profectus, norma perfectionis, norma promouendæ inter alios salutis, atq; perfectionis: norma exequendæ omnis Diuinæ voluntatis, & exaltandi semper semperq; amplius Diuini nominis? Turpe certe est & valde confutibile, eos qui esse debuerant (forte & fuerant) magistri aliorum propter aetatem & tempus, inueniri egentes vt doceantur, quasi exordia & elementa sermonum Dei: facti tales, quibus lacte opus sit, non solido cibo. Vitandus est ille Apostoli laqueolus. Si tu Iudæus (iesu socius) cognominaris, & requiescis in lege (Societatis) & gloriaris in Deo (nomineq; iesu) & nostram voluntatem eius, & probas meliora institutus per eam, confisus teipsum esse ducem caecorum, lumen eorum qui in tenebris sunt, et rudem torrem insipientium. magistrum infantium, & abstem perman. scientiae & veritatis in lege. Qui ergo alium doces, teipsum non doces, qui in lege pertransmissionem legis & in honorem.

Hebr: 5. 12.

Rom: 2. 17.

P
S
sanct
lus e
iram
frum
sue
m
hunc
ficiat
quis
bonu
gaud
agite
bus
Dei
nobi
Dei
bene
per
quid
in q
profi
in D
Spiri
extin
ne n

Ita
I &

Classis Tertiæ

185

Stimulus I.

DEI Sanctissima Voluntas.

Pondus equum voluntas Domini. Hæc est autem Voluntas Dei sanctificatio vestra. quæ est autem sanctificatio vestra? Hæc utiq; cum idem Apostolus exponit sic dicens. Quoniam non posuit nisi in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Iesum Christum, qui mortuus est pro nobis, & siue vigilamus, siue dormiamus, simul cum illo vivamus pergit vero addere & enucleatius exponere hunc in modum Dei voluntatem nostramq; sanctificationem. Patientes estote ad omnes. Videte, ne quis malum pro malo alicui reddat, sed emper quod bonum est settamini in invicem, & in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate. In omni re gratias agite. Hæc est enim Voluntas Dei in Christo Iesu in omnibus vobis Quapropter superest, ut fiat voluntas Dei sicut in celo & in terra. superest ut regnet in nobis per omnia & in omnibus. & semper voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta Superest ut in beneplacito voluntatis Dei nostri abundemus semper magis ac magis in omne opus bonum. Nam quid est aliud siue super terram, siue super coelum. in quo oporteat nos aut vivere, aut ambulare, aut proficere, aut sanctificari, aut gloriarî, præter quàm in Domini Dei nostri voluntate beatæ? Hic est Spiritus Dei. Scriptum est autem. Spiritum nolite extinguere. Extinguit illum, qui in sanctificatione non proficit.

Provi: 11. 1.

1. The: 4. 3.

1. The: 5. 9.

Ibid. 6. 14.

Rom: 12. 2.

1. The: 5. 19.

Stimulus II.

Eminentissima DEI Dignitas.

Ita quidem est excelsus & elevatus super omnia & creata & possibilia Deus noster in maiest.

M 5

atque

atq; Dignitate sua, vt in nullius creaturæ mentem
ascendere possit mensura eius. Quidquid volue-
ris comparare Deo, non illa erit comparatio, sed
contumelia atq; iniuriatio. & quidem vtriusq; Nā
perinde est iniuria creaturæ, si Deo comparatur;
atq; est iniuria Dei, si creaturæ conferatur. Deus
est & vnus atq; solus, & non apponetur alius ad
eum. *Beatus & solus potens, Rex Regum & Dominus*
Dominantium, qui solus habet immortalitatem; &
lucem habitat inaccessibilem, quem nullus hominum
videt, sed nec videre potest, cui honor & imperium sē-
piternum Amen. Hic ergo Deus adeo magnus,

suo excelsus, adeo immensa maiestatis & digni-
tatis delectatur profectibus nostris, & gaudet hono-
rari deuotis obsequijs atq; honoribus nostris.
Et quanto altius cogiti videt creaturam suam ad
exaltationem Dignitatis suæ: tanto munificentius
conuolenscendit studio eius, tanto plenius se infundit
desiderijs eius. Nescit enim atq; etiam nequit, De-
us vinci munificentie affectu a creatura sua: sed
quanto illam magis videret & habet profusam & in-
fatigabilem argumentosamq; in exaltatione & di-
gnificatione Dignitatis suæ: tanto illi facit vicif-
sim obligatiores & indigentiores Visericordias &
Dignitates suas.

1. Reg. 2. 30.

Quicumq; glorificauerit me, glori-
ficabo eum: protestatio Domini est, neq; euacuari
potest, Nunc itaq; si Dignus est Deus imo quia
Dignus, & omni dignitate dignior, neq; vnquam
fatius digne dignificabilis est Deus, nemo fatigetur,
nemo oeniat, nemo tepescat in ascensu & pro-
gressu de virtute in virtutem in exaltatione Dei
per quotidianam perfectionem in glorificatione
Dignitatis eius per excellentiam Sanctitatis & ius-
titiæ coram ipso, propter ipsum. O homo dicit
tibi Deus tuus. Labora & contende ad profectum
tuum, oblecta me progressibus tuis, cupio sagina-
ri feruore & ardore deuotionis in obsequijs meis.
Dignus enim sum, vt talem te seruum habeam, cō-
secratum

secratum
fictine
sa? a
maius
bi ad S
feruor
vel per
omni
eleuari
aut ele
lum;
ritus, s
ficientia
quantu

D
S
S
bet
me. A
nuncia
estent
ad eum
fui. Si
Probat
lus ver
Deo p
Domini
minus
Si dilig
diligite
Sed qu
At non
ta sum
tionis,
arboris
virtute
descen

secratur Maiestati, deuorumq; dignitati meæ. Sufficitne tibi mi homo, ista a Deo tuo allegata causa? an potes requirere aliam? an inuenis aliquid maius digniusue Dignitate Dei? Itaq; sufficiat tibi ad Seraphicum, ad Marianum, ad Theandricum feruorem, vnicum hoc. Dignus est Deus, quem vel per vnicum instans exaltare possit: amplius est omni reliqua dignitate creata, ad quam creatura eleuari possit. si absq; dignificatione Dei eleuetur, aut eleuari possit. Deniq; sufficiat illud ad stimulum; *Glorificantes Dominum quantumcumq; poteritis, superualebit enim auctor, & admirabilis magnificentia eius. Benedicentes Dominum, exalta e illum, quantum potestis: maior enim est omni laude. &c.*

Eccli 43. 34.

Stimulus III.

DEI nostri super omnia Boni dilectio.

S*i diligitis me mandata mea seruare. Qui enim habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me.* Argumentatio æternæ sapientiæ est. Non denunciat indignationem suam, neq; supplicia: non ostendit promissiones & mercedes suas, satis est illi ad euincendum propositum allegasse ductionem sui. *Si diligitis me, inquit, mandata mea seruare. Probatio dilectionis exhibitio est operis.* ille enim solus veraciter Deum diligit, qui exercet opere, quod Deo placere nouit, alias frustra quis ingeminat. *Domine Domine, si non facit ea omnia quæ vult Dominus.* Nervosa est ergo argumentatio Christi. *Si diligitis me mandata mea seruare, facite quæ dico, diligite non verbo neq; lingua, sed opere & veritate.* Sed quærit quis, quænam sint hæc mandata Dei? At notum satis est, quod præcepta Domini & multa sunt, & vnum sunt. Multa in diuersitate operationis, vnū in radice dilectionis. Sicut enim multi arboris rami, ex vna radice procedunt; sic multæ virtutes virtutumq; operationes, ex vna charitate descendunt. Et quia charitas est diligere Deum

Ioan. 14. 15.

Ibid: 5. 46.

Luc: 6. 46.

2. Ioan: 3. 18

Greg: Hom: 27. in Euan.

propter

propter Deum: & proximum sicut seipsum, nihilominus in Deo & propter Deum. ideo cum Christus dicit *Sediligis me, mandata mea seruare*. hoc vult; dicit. *Sediligis me*, hoc ne ipsam mei dilectionem, operatione dilectionis, exercitatione charitatis probare. Nihil enim habet viriditatis ramus cuiuscunque boni operis; si non manat & dependet a radice charitatis. propter quod & Apostolus Christi hortatur. *Omnia vestra in charitate fiant*. quod significat: Omnes rami, a radice viroremur at. sed enim charitatis praestantissimum opus est, Magnificere & nunquam deficere. propter hoc enim *maior est* virtutum omnium charitas: quia nunquam excidit charitas. Euacuabitur fides, euacuabitur & spes, Charitas nunquam excidit. nunquam deficit. In o vero ubi aliae virtutes operando deficiunt & veluti officio suo fuerint ante ianuam caeli subsistunt, ibi charitas praecipue fungitur, praecipue regnat, praecipue confirmatur, & coronatur. Dicentis ergo Dominus. *Sediligis me mandata mea seruare*, sensus & voluntas. hoc est. Iei hoc mihi dilectionis vestrae perfectionem monstrabitis; si nunquam a charitatis meae operationibus cessatis si semper in studiis charitatis permanebitis, si semper in charitatis exercitiis & proficietis & perseverabitis. Sicut enim ignis in nulla lignorum congerie dicit sufficere: ita charitas neque inter huius saeculi inuentia flumina, neque inter futura beatitudinis Maria excidit.

Stimulus IV.

DEI Nostri erga nos dilectio.

Quanta sit Dei nostri erga nos dilectio: primum omnino nobis id prodat & prober cantium dilectionis: ait ergo. *Fortis est hic mors dilectio. dura est infernus amulatio*. Lampades eius, lampades ignis auge, non marem. Aquae multae non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam. Si dederis

Cant: 8 6

deder
lectio
minu
flus
atq; c
ses ex
ter fi
perea
lexu
omnu
aterr
dum,
dijum
Sion
alibi
tione
introi
E pas
ant &
E ag
me p
pono
bet ne
Hac l
lus. l
quipp
cator
volen
cordib
nobis
cum a
pijs m
num p
dat a
cum a
flus p
iustifi
ipsum

dederit homo omnem substantiam domus sue pro di-
 lectione. quasi nihil desiciet eam. Expoluit hæc o-
 mnia Diuina saper nos dilectionis encomia Chri-
 stus Deus noster: magnificis exemplis ea illustrans
 atque confirmans: quæle est vnum illud. Sicut Moy-
 ses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari opor-
 tet Filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum non
 pereat sed habeat vitam æternam. Sic enim Deus di-
 lexit mundum, ut Filium suum vngentum daret, ut
 omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam
 æternam. Non enim Deus misit Filium suum in mun-
 dum, ut iudicet mundum, sed ut saluetur mundus per
 ipsum. Ecce quomodo Salomonem, hic plus quam
 Solomon, ad vnguem interpretatus est tacit verò
 alibi aliam quoque, eiusdem argumenti interpreta-
 tionem huiusmodi. Ego sum Ostium: per me si quis
 introierit: saluabitur. Et ingredietur Et egredietur,
 Et pascua inueniet. Ego veni: ut oues meæ vitam habe-
 ant Et abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus,
 Et agnoscite meas, Et cognoscunt me meæ. Sicut nouit
 me Pater, Et ego agnosco Patrem Et animam meam
 pono pro ouibus meis. Maiorem hæc dilectionem ha-
 bet nemo, ut animam supponat quis pro amicis suis.
 Hæc Dominus Iesus. Apostolus autem ipse Paulus.
 Maiorem assignat charitatem in ipso Christo:
 quippe qui non pro amicis, sed pro impijs, pro pec-
 catoribus, pro inimicis mortuus sit. Probare enim
 volens Apostolus, quia charitas Dei diffusa est in
 cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est
 nobis. vitur hoc argumento. Ut quid enim Christus,
 cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro im-
 pijs mortuus est? Vix enim pro iusto quis moritur.
 num pro bono forsitan quis audeat mori. Commenda-
 tum autem charitatem suam Deus in nobis. quoniam
 cum adhuc peccatores essemus secundum tempus, Chri-
 stus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis nunc
 iustificati in sanguine ipsius, salui erimus ab ira per
 ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati su-
 mus Deo

Ioan. 3. 14

Ioan. 10. 9.

v. 10.

Ioan. 15. 13

Rom. 5. 5

Eph. 2. 4.

Ioan. 1. 1.
6. 14.

Luc. 9. 30.

mus Deo per mortem Filij eius : multò magis reconciliati, salui erimus in vita ipsius. Hucusq; Paulus satis Apostolicè de Vita in nos etiam inimicos dilectione. Nec verò minus dulce est & grande ad charitatem Dei in nos laudandam ab eodem disci illud. Deus autem, qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, & cū essemus mortui peccatis cōiustificauit nos in Christo (cuius gratia saluati es) & conresuscitauit, & consedere fecit in celestibus in Christo Iesu. Et ostendit in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ in Bonitate super nos in Christo Iesu. Superuenientia ista secula alpeclantia redundantes hasce diuitias Gratiae Dei in bonitate super nos in Christo Iesu. & quamnam putamus esse, nisi nostra hæc in quos fines sæculorum deuenerunt : & qui in fines sæculorum deuenimus ? Sed enim ecce adhuc charitatem Dei Ioannes Apostolus commendat nobis, ex ipsis, seu in ipsis nobis. ait enim. In principio erat Verbum & Verbum erat apud Deum. & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. omnia per ipsum facta sunt. Et Verbum caro factum est & habitauit in nobis. Quis Maestuosius : quam in principio esse Verbum, & Verbum esse Deum ? quid amariolius, quam Verbum illud, carnem esse factum, & in nobis habitasse ? An vero possit luculentius simul ac neruolius expacari mentibus nostris hoc totum Dilectionis Dei super nos negotiū quam explicatum legimus apud Lucam Euangelistam : omni animæ fideli relinquo in medio ad iudicandam Ecce duo Viri loquebantur cum Christo in monte Thabor. erant autem Moyses & Elias, vixi in Maestate, & dicebant excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem. quod Salomon vocauit omnem substantiam, hoc plus quam Salomon Exaltationem & Maiorem charitatem : quod Paulus nimiam charitatem, & abundantes diuitias. quod Ioannes verbum carnem. Hoc Lucas, siue cum

cum M
rum br
proflu
sus est
gat nih
quid a
nos, ist
nos fac
quam
substan
dione
sum ch
et, nun
nunqua
scat, sen
ta ampli
condesc
ritatis f
benepla
pletis di
Amat c
vicem r

A Bf
nit
siderio,
tibi Ani
quenda
stu cor
Hæc est
Maesta
ptat, a
omnibu
tur, vt
bus, si
fructum

cum Moyse Elias dixerunt Excessum eius. Nimirum breui, sed totum Dilectionis Diuinæ in nos profluvium diluviumq; comprehendente verbo vultus est, & eodemum processit, ut quo amplius pergerat nihil superfit. Hic igitur subsistamus: & iam quid à nobis vicissim exigit ista Dei charitas erga nos, iste Excessus dilectionis eius super nos, quid nos facere iubeat, advertamus, decernamus, exequamur. Neq; antea desinamus, quam vel omnem substantiam deus nostræ exhibeamus pro dilectione: vel nomia charitate diligamus, vel excessum charitatis compleamus. quod si nunquam fieret, nunquam ergo dilectio nostra in Deum cesset, nunquam charitas nostra excidat, sed semper crescat, semper proficiat, semper & in singula momenta amplius & amplius inuale scat, seraphinescat, fecundescat, in omne bonum opus, in omnem charitatis fructum, in omnem Dei voluntatem bonā, beneplacentē & perfectam. Et his omnibus completis dicent nihilominus omnes animæ nostræ Deo. Amat charitas, amat immensitas Deus. Nos autē vicem rependimus in mensura, in gutta, in itilla.

Stimulus V.

Diuini Cordis gustus & expletio.

A Bsq; iniuria Diuinæ Maiestatis simulq; Bonitatis, nequit dubitari, de eiusdem tum desiderio, quo fertur in dilectarum desponsarumq; sibi Animarum perfectionem, perfectionisq; assequendæ infatigabilem conatum, tum gaudio & gustu cordis ex eius affectatione atq; assentione. Hæc est enim vnica & sola merces, quam Diuina Maiestas & intendit & exigit, & expectat & acceptat, à sua rationali creatura. pro suis beneficijs omnibus, quibuscunq; earum quamlibet dignatur, ut nempe pro omnibus collatis in se muneribus, siue naturæ siue gratiæ, afferant & offerant ei fructum sanctitatis & perfectionis suæ, in eoquē

quàm copiosissimo conquirendo & apportando, quam copiosius ē deludent. Quæcunq; alia offerat creatura Deo tuo, si hoc quod prædictum est, mercedis fructusq; genus non adiunget, contemptum, ingratum, exosum est Deo. *Vt quid mihi*

Ierem. 6. 20.

ibius de Saba assertus, & calamus suauolent. m de terra longinqua? holocausta mata vestra non sunt accepta, & vici mæ vestra non placuerunt mihi quid igitur desiderat Dominus? Hæc dicit Dominus. *Stare*

Ibid. 6. 16.

super vias & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea. Michæas propheta inducit hanc disquisitionem. *Quid dignum*

Mich: 6. 5.

offeram Domino? curuabo genu Deo excelsis? Nunquid offeram ei holocausta mæta & vitu es annulos? Numquid placari potest Dominus in millibus arctis,

Ibid. 6. 8.

aut in multis millibus hircorum pinguium? Numquid dabo primogenitum meum pro scelere meo: fructum ventris mei, pro scelere anime meæ? Demum con-

cludit hunc in modum. Intuabor tibi o homo, quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te. Fug facere iuramentum, & auertere iuramentum, & scilicet. ambulare cum Deo tuo. Cum itaq; hoc sit vnicum,

quod Dominus requirit a te o homo, vt facias iudicium tecum, misericordiam diligens in proximum, & per quam sollicitè ambules cum Deo tuo: vt

quid ergo non te totum, non te semper, non te profectissime in pensis in hac, qua Deo tuo placita, in hac qua necq; Deo tuo expetita, in hac qua

Deo tuo gratissima, atq; in odorem, in gustum in oblationem, in gaudium suauissimum esse agnoscis? Qua tibi questio crebrior in mente esse

debet, quam hæc. quid faciam, vt Dei gustum oblectem & expleam? quid operabor eiusmodi, quo quam maxime recreetur & exaltetur Cor Dei mei? quid offeram Deo meo, quo saginem voluntatemq; Dei mei? quis mihi dec

vt reperiam aliquid, quod gaudeat suscipere de manu mea Dominus meus? Et audies dicentem tibi:

tibi
quia
in t
dum
man
in l
in l
tepe
ope
te la

Se
to e
nos
Isra
in f
eo n
lo f
sibi
ram
quo
eius
eius
riat
gnit
tati
tor
die
fice
San
lau
Orn
(su
fice
suc

tibi: quia gaudium Domini est, fortitudo nostra. & quia vocaberis. Voluntas Domini in eo. & vocabuntur in te Fortes iustitiae plantatio Domini ad glorificandum tantummodo non timere, & non dissoluantur manus tuae. Dominus in medio tui gaudebit super te in laetitia, silebit in dilectione sua, exultabit super te in laude. Noli ergo languescere in vijs Domini, noli tepescere in obsequijs eius. Noli negligenter facere opera eius. ut in te nunquam diminuat, ut per te semper accrescat gaudium Dignitatus eius.

193
2. Esdr: 8. 10.
Isa: 52. 4.
Isa: 61. 3.
Seph: 3. 15.

Ezech: 24. 25.

• Stimulus VI.

DEI gloria atque gloriatio.

Solemne est Deo, quod gloriatur in servis suis fidelibus: qui fideles inveniuntur in testamento eius. Estq; hoc unum ex gaudijs Domini super nos: quis in nobis gloriatur. Servus meus es tu Israël: quia in te gloriabor. Gloriatu est Dominus in seruo suo Iob & gloriatus vsq; ad triumphum, in eo reportatum de Sathan; Deo & in Paulo Apostolo Dominus & gloriatus, & glorificatus est quem sibi vult electionis fecit, ad portandum nomen suum coram gentibus, & regibus, & suis Israël. Quin imò, quotquot sunt electi eius, qui faciunt voluntatem eius, & ponunt cor suum ad custodienda mandata eius: omnes hi sunt gloria eius, omnes sunt gloriatio eius, in omnibus his gloriatur Maiestas Dignitatis eius. Omnes hi sunt currus gloriae & exaltationis eius. Ea propter quisquis amator & zelator esse desiderat gloriae Domini Dei sui: nullo nō die, nullā non horā, nullo non momento magnificet nomen eius. Det in omni opere suo confessionem Sancto & Excelso in verbo gloriae. De omni corde suo laudet Dominum, & diligat Deum, qui fecit illum. Ornet tempora (sua) vsq; ad consummationem vitae (suae) & laudet nomen Sanctum Domini. & amplificet mane (iuxta & vespere) Dei Sanctitatem. Et tunc gloriabitur in te Deus tuus: exaltabitur ex te

Isa: 49. 3.
Iob: 1.
Act. 9. 15.

Eccle: 47. 8.

N

Sanctus

Sanctus tuus: & eris sedes gloriæ Domini Dei tui
in æternum.

Stimulus VII.

Christi Meritorum premium.

1sa: 58. 12.

Gloria & beatitudo Sanctorum, est iustissimū
præmiū Christi meritorum: attestante Pro-
pheta. *Pro eo quod laboravit anima eius, videbit &
saturabitur: in scientia sua iustificabit ipse servus me-
us multos, & iniquitates eorum ipse portabit. Ideo dis-
pertiam ei plurimos, & fortium dividet spolia, pro
eo quod tradidit in mortem animam suam. Non ve-
rò ipsa sola gloria beatitudinē; nostra præmiū est
Christi, sed etiam ipsa nostra merita bona, quibus
vitam gloriāq; æternam acquirimus, ad præmi-
um eorundem Christi meritorum pertinet. Ex
his enim habent universam dignitatem suam, &
omnem valorem atq; proportionem, tam ad gra-
tiam, in qua & per quam fiunt, quam ad gloriā,
ad quam & propter quam fiunt, & per quam præ-
miantur. Inde verò sequitur, quia quanto præ-
cipiam iustorum ardentior est, stud. usiorq; in bonis
& meritorijs operibus perficiendis, amplioreq; tā
gratia in hæc vita, quam gloria in futura compa-
randa, tanto is ad ampliorem Christi. Domini &
merito um eius remunerationem operetur, adau-
geatq; præmiū redemptionis suæ, ipsi redem-
ptori suo. quæ res, quam sit per omnem modum
grata eidem Redemptori, cuius meritis infinita de-
betur præmiatio, non est quod explanetur, cum e-
tiam n. n sit quod ambigatur. Cæterum sicut qui
sunt *spiritu servantes* & in omni diligentia *Domino*
Rom: 12. 11. *servientes*, meritaq; gratiæ & vitæ æternæ libi ma-
gis ac magis curvantes, præclare valde de Domi-
no suo, deq; eius meritorum copiosa præmiatione
merentur: ita per contrarium omnes illi, qui sunt
remissi & languentes in operibus suis, quorum o-
pera nequaquam plena iuventur coram Domi-
no, &*

no, &
sint &
inutili-
bus &
beant
iuriosi
dibilit
diat.
libera
præmi
contr
terit,

D
unt et
stanti
evinc
cunq;
genti
stinat
infan
profu
bus, &
nostr
præte
ineff
tinga
gressi
adscr
lorum
servi
appia
fectio
annu
offer

no, & coram Christo eius: necesse est ut maledicti
sint & euomantur ex ore Domini, & inter seruos
inutiles atq; pigros computentur, ligatisq; mani-
bus & pedibus proiecti in tenebras exteriores, ha-
beant partem suam cum hypocritis, perfidis, & in-
iuriis Christo Redemptori suo, ac ideo etiam o-
dibilibus Deo suo. *Si quis habet aures audiendi, au-
diat.* Non potest in eius vel gratiam vel gloriam
liberalis esse Christus, qui se non exhibet quantum
praestet libertatem in glorificandum Christum. E-
contra, quanto se quis liberaliorem in eum prae-
sterit, tanto eundem in se liberaliorem habebit.

Nat: 11. 15.

Stimulus VIII.

Sanctorum Angelorum merces.

DEus noster mandauit Angelis suis de nobis, & *Psalm: 90. 13.*
Custodiant nos in omnibus vijs nostris. Custodi-
unt ergo nos, tanta sollicitate, tanta hde, tanta cō-
stantia, tanta morositate, nulla supportatione, ut
euincant charitate sua erga nos, omnem aliam quā-
cunq; familiarium nostrorum beneuolentiam dili-
gentiamq; Nam quæ Mater aut Nutrix tam ob-
stinata viscerositate curat infantem suum diebus
infantiae eius, quam inuincibili propensione atq;
protusione curant nos Angeli nostri omnibus die-
bus, omnibusq; momentis, in omnibus vijs vitæ
nostræ? Et hoc agunt mercede à nobis alia nulla,
præter quam, ut conculcato leone & dracone, ut
inoffenso pede nostro pergamus atq; omnino per-
tingamus ad vsq; portas vitæ æternæ, quas intro-
gressi efficiamur *domestici Dei, Cinesq; Sanctorum,*
adscripti ad Societatem multorum m. lum Ange-
lorum. In quo cursu salutis, o quantum illi & in-
feruiunt nobis, & congaudent laboribus nostris &
applaudunt progressibus nostris, & pascuntur per-
fectione nostra, & recreantur seruire nostro, &
annunciant Domino Maiestatis bona de nobis, &
offerunt conatus nostros, & referunt benedictio-
nes su-

Eph: 2. 19.

Nr

mes su-

nes studijs nostris. O quanto cum gaudio, quanta cum hilaritate, quanta cum gratulatione occurrunt nobis, excipiunt nos & porrigunt dexterarum, & ruunt in amplexus, & adstringunt brachijs, egredientes de navigatione vitæ, deq; nauigio corporis huius, & subintrantes portum salutis & terræ viuientium capeffentes, atq; beatæ æternitatis primordia delibantes. Tunc nos illi, tunc in manibus portant, vniuersesq; meritum sarcinulas, tunc nos Diuino præsentant conspectui, atq; præparatis à Diuina dextera coronis submittunt capiti nostro. tunc nos destinatis inferunt ordinibus & impromeritis collocant sedibus, adgratulantes sibi felicem, operatum, finalem, suorum circum nos finem & exitum laborum. Quæ tunc consolatio & congratulatio Angelorum atq; Animarum vicissim, quando illi quidem, tuas exponunt in curandis animabus inuitas, illæ contra recensent suam in obediendo sanctissimis laboribusq; Angelorum meritis & consijs facilitatem, fidelitatem atq; perseverantiam! Tunc omnium uicissitudinum vitæ hic actus erit gratissimæ rememoratio. tunc profusio erit mutua mentium in Diuinas laudes & gratias. Ad istius ergo inenarrabilis gaudii congratulationisq; mutuum complementum: ad auctiōem Mercedis Angelicæ, Angelis deo debita simul & gratæ: nonne per, quàm dignum est, ut omnis anima, quibus maxime studijs, conatibus, vigilijsq; potest (dum per hanc vitam adhuc potest) tota cooperetur? tota se effundat: tota se impendat: & superimpendat. agendo feruenter, operando nauenter, fruendo iusticiam insatiabiliter, progrediendo & proficiendo infatigabiliter: semper amplius & amplius Diuinum beneplacitum & voluntatem, Diuinam gloriam & exaltationem, Diuinā possessionem atq; fruitionem, Deniq; Deum super omnia gloriosum cōcupiscendo inexplebiliter. Esto talis & tu, Angelosq; custodes ac Benefactores & Amicos

Amico
ad Di
conat
recre
est on

R
Hom
bis, si
quod
stris.
dicit
tus fa
luta
qui
Cur
Sanct
præ
regri
dilec
curra
sumu
dine
beat
his, c
super
solat
fecit
obse
secu
um i
dilig
mni
sed
wcc

Amicos tuos, quotidianis ad meliora profectibus,
ad Divina deliderijs, ad perfectissima & heroica
conatibus, in omnibus vitæ tuæ reliquæ momentis
recrea, & satia, & remunerare. Gratia siquidem *Iob: 14. 6.*
est omni *Mercenario dies eius.*

Stimulus IX.

Sanctorum in calo Consolatio.

Regnat etiam in cœlis consortium sanguinis.
Ideo Deus homo factus est. ut connaturalius
Hominum, misereri posset. ut benefaciendo no-
bis, sibi etiam ipsi quodammodo faceret bene, eo
quod esset caro de carne nostra & os ex ossibus no-
stris. *Et quidem (ait Paulus) cum esset Filius Dei, di-* *Hebr: 5. 8.*
acit ex ijs, quæ passus est, obedientiam: & consumma-
tus factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa sal-
utis æternæ. Quod si hoc in Deo nostro habemus,
qui *Verbum Caro factum est & habitavit in nobis.* *Ioan: 1. 14.*
Cur non etiam idipsum cogitamus & sentimus de
Sanctis nostris, qui nos præcesserunt in carne &
prævenuerunt in illam patriam; ad quam & nos pe-
regrinamur per fidem, & per spem ambulamus, in
dilectione operantes salutem nostram, donec oc-
curramus & *comprehendamus in quo & comprehensi* *Philip: 3. 12.*
sumus. Expectant nos Sancti & servi sui, sollicitu-
dinem gerunt pro nobis, de Patriæ æternæ portu
beato, prospectantes pericula nostra, quoniam ex
his, quæ ipsi in semetipsis experti sunt didicerunt
super nos, & compassionem & sollicitudinē & con-
solationem atq; gaudium. Gaudere & exultare
fecimus illos, dum ad Deum nostrum & ad ipsius
obsequium Sanctum conuersi sumus à vana nostra
seculi nequam conversatione. percipimus gaudi-
um illorum atq; solatium omnimodâ confectione
diligentiâq; nostra in facienda & consummandâ o-
mni voluntate Dei. Venerunt iam nuptiæ Agni,
sed vxor & sponsa eius necdum ex toto parata est
occurrere illi. Ecce adhuc expectantur de quibus

nuptiæ impleantur, necdum enim plena est domus discumbentium, sed neq; bylſinum ſponſa candidum & ſplendens ex toto perfectum eſt, quia deſunt adhuc multa ad conſummationē eius. Hac eſt ergo conſolatio ſanctorum in coelo de nobis, cōſummati quam maxime omnē ſancti-atis virtutumq; perfectionem in nobis. Tot ſunt Beatorū gaudia, quot noſtri profectus; tot eorum ſolatia, quot noſtri conatus; tot illorum gloriæ, quot noſtri feruores, tot illorum aureolæ, quot noſtra merita. Qui ſi diligimus ſanctos noſtros, in hoc diligamus eos: quia quotidiana innouatione curſus noſtri, quotidiana inſtauratione feruoris noſtri, quotidianis deſiderijs, profectus noſtri ſolamur & paſcimus eos. keli enim iam ſatiati ſunt beatitudinibus ſuis ab vbertatē Domus Dei; adhuc tamē fameſcunt profectus noſtros, quibus per nos, conatusq; & feruores noſtros ſatiari concupiſcunt & expectant. Beati qui in hac vita cum iuſto, cu nq; ſemper nouo ſanctorum viuunt ſolatio: quoniam & ipſi, & Deus eorum, erunt ſolacium ipſorum æternum in altera vita.

Stimulus X.

Ædificatio Conuiuentium.

HAbent iuſtorum merita fructum hunc, quod in exemplum proueniunt aliorum: quia commune eſt bonum iuſtitiæ & communis virtus. Propterea monet Apoſtolus, vt omnes cooperemur in ædificationem Corporis Chriſti, quod eſt Eccleſia: vq; nemo quæ ſua tantum ſunt quærat, ſed etiam quæ multorum: quin etiam vt omnibus omnia fiat, quomodo omnes Chriſto lucrifaciat. Et quem admodum ſæpe loquitur illi, per quem ſcandalum venit: ita eſt merito deus ille, qui non ſoli ſibi viuit, ſed tum ei qui pro omnibus mortuus eſt, tum illis pro quibus vnus ille mortuus eſt. Vnde etiam Dominus ſervos ſuos ſæpi comparat, eo quod ipſorum & vita

Eph: 4. 12.

1. Cor: 10. 24

33.

1. Cor: 9. 23.

Matt: 18. 7.

2. Cor: 5. 15.

Matt: 5. 13.

& morum

& morum exempla, & oratio atq; prædicatio con-
ducuntur esse debeat atq; conseruatio cæterorum.

Ac si *seruus*, Deus mandauit de proximo suo: ita ut
unusquisq; teneatur diligere proximum sicut lei-
pitum, dando imprimis operam pro modulo suo, ut
sic saluare cupiat proximum suum, sicut desiderat
saluare semetipsum. Id vñq; magis incumbet his,
quos Dominus constituit vocationis & gratiarum sin-
gularitate in salutem aliorum: quibus nimirum
conferens duos præceptorum charitatis denarios,

Eccl. 17. 13.

atq; seruauos, faucios, spoliatosq; ostendens di-
cit. *Curam illorum habe & quodcumq; supererogau-
eris, ego cum rediero reddam tibi.* Vides quoniam
vñq; ad supererogationem curam te habere velit
Dominus fauciorum! sed ista forsitan alterius
sunt considerationis, pressius hic agimus & dicim⁹,
Iustorum opera seruire ædificationi communis;
ut ergo quam maxima & solidissima perfectissimaq;
sit ædificatio multorum ex te: necesse est te,

Luc. 10. 35.

*abnatare quam maximè in operibus bonis, in studijs
perfectionis, in exemplis virtutum excelsarum.*
Et omnis quidem iustitiæ fructus proficit in ædi-
ficationem aliorum: nescio tamen quomodo ope-
rationes feruoreq; seniorum, ampli⁹ ad exem-
plum faciunt plurimorum. An quia inexcusabiles
sunt iuuenes, qui minus faciant eadem, quæ vi-
dent facere in oculis suis senes? An quia ipsamet
Senectus commendat opus alijs, in quo feruet ipsa?
An quia factū se & facere esse factū demonstrat, &
persuadet alijs id, quod ipsa facit ætas, minus ex se
facitūdo donec? Quicquid sit, certum est il-
lud: quod quemadmodum *corona dignitatis est Se-
nectus*, ita quoq; oron⁹ Senectutis est ardor feruo-
ris, in operibus perfectionis, virtutum & disci-
plinæ. Nihil enim ita senectutem iustorum com-
mendat, quàm vegeta & indeficiens pietas & aui-
da iustitiæ fames propter quod addit⁹ sapiens.
Corona dignitatis Senectus: qua in vijs iustitiæ re-

1. Cor. 9. 8.

Prou. 16. 31.

perietur. Quid est enim Senectutem in vijs iustitiae reperiri aliud: nisi in via studioq; perfectionis occupari & feruere?

Stimulus XI.

Senectutis ipsius profectus.

PRæter proximè dicta, refert Senectus alias præclaras vtilitates ex feruore spiritus sui & ex generoso ad profectum vltiorè perfectionisq; opera perpetranda conatu. Nam quod ita alijs vltu venit; vt carnis senectus hebetet etiam vires animi: huius per omnia oppositum fit in senectute iustorum feruentium, nam & animus in eis feruet, vegetusq; ad labores inuenitur, & ipsimet corpori vigorem alacritatemq; adspersit, vt animo conantis subseruire non grauetur. robore animi sui & ipsū roboratum. Fuit Sanctus Simeon Hierosolymorum Episcopus, Saluatori etiam secundum carnem propinquus, hic licet centum viginti annorum esset, martyrium tamen crucis pro Christo fortiter sustinuit & superauit, mirantibus cunctis tantum in adeo senectutis robur: ignaris illud à feruentis animi inuicti robore prouenire. Vbi enim est robustum velle, ibi etiam adest validum posse. Accedit senectuti ex feruore interni spiritus & illa gratia, quod non sinat à temptationibus concuti, neq; in temptationibus concidere senes, aliquicquid ex suamet conditione obnoxios. Exemplo sit Eleazarus: quē cum male amici quidem indignā viri commiseratione moti hortarentur, vt pro carne suilla alijs carnibus licitis vesceretur: & simularet manducasse si ut Rex Antiochus præceperat. At ille cogitare capit, *ante agensibus sua eminentiam dignam, & ingenua nobilitatis cantem, atq; à puero optime conuersationis actus, & iocundum sanctæ & à Deo condita legis complacuit, respondit cito dicens. præmitti se velle in infernum. Non enim nostræ ætati dignum est inquit fingere, vt multi adolescentium arbitantes Ele-*

azarum

azarum non aginta annorum transisse ad vitam alieni-
 genarum. Et ipsi propter meam simulationem Et pro-
 pter modicum corruptibilis vite tempus decipiantur,
 Et per hoc maculam atq; execrationem mee senectutis
 conquant. Nam etsi in presenti tempore supplicijs ho-
 minum eripiar, sed manus Omnipotentis, nec vitius,
 nec defunctus effugiam. Quamobrem fortiter vitæ ex-
 cedendo, senectute quidem dignus apparebo. Adole-
 scentibus autem exemplum fortè relinquam, si prom-
 pto animo, ac fortiter pro gravissimis ac paucissimis
 legibus honesta morte perfungar. Dignissima novage-
 nario hæc oratio: dignissimum veterani senis,
 omnium senum iustorum imitatione exemplum.
 Ecce virtus non grauat annis: quin potius an-
 nos ipsa subleuat, & facit vegetos atq; robustos at-
 q; vegetorum & robustorum iuuenum imitatione
 dignos. Currat ergo senectus, currat, etsi non cor-
 poris, sed tamen animi pedibus, faciatq; magnos,
 quin & semper maiores ad virtutum perfectionem in-
 passus, sed progressus, currat dilato corde viam
 mandatorum Domini, nec quidquam prætermis-
 eat eorum, per quæ intelliget Divino se placito gra-
 tiorem effici posse: priusq; illam spiritus morra-
 lis vitæ, quam fames & sitis iustitiæ voluntatisque
 Divinæ deficiat. Inter præcipuas laudes Patriar-
 chæ Caleb positam legimus hæc. *Vox in senectute
 tem permansit illi virtus: Et ascenderet in excelsum
 terra locum.*

Eccel. 46. 17.

Stimulus XII.

Confusio Aduersantis Inimici.

Esset omnibus nobis aduersarium & per omnia
 capitale implacabilemq; inimicum in via &
 opere salutis æternæ & experimento beatus, &
 Scripturarum testimonijs docemur. Paulus Apo-
 stolus cum hortatus esset omnes confiteri in Do-
 mino Et in potentia virtutis eius, in illius operum
 Dei: subdit mox hortamenti sui causam lucernam

Eph. 6. 10.

Ibid: 6. 16.

tam huiusce-modi. Et possitis stare aduersus insidi-
as diaboli. quoniam non est nobis conuictio aduersus
carnem & sanguinem: sed aduersus principes & po-
tentes, aduersus munus rectores tenebrarum barri,
contra spiritum a nequitie in caelestibus. Cum e go
omnibus linguisq; vobis incubat hæc indeci-
nabilis colluctatio, & ad igneis nequissimi telis in-
fektatio: hinc dubio & eadem, & grauior periculo-
siorq; incumbit his iustis, Deiq; sanctis, quos ci-
to manu mittendos, & ab ista militia exutoran-
dos propter instantem finem apparet. Quemad-
modum enim pyrate, non vacuam rauem, & tem-
prium merces aliunde petituram inuadunt: sed
potius iam onustam mercibus pretiis, & ad por-
tum properantem aggrediuntur, expugnant, & di-
ripiunt. Sic etiam in istis illis predones, non
vix, sed impetentes, perueniunt, & cunctis con-
uictionis uicibus ad Deum transfiant: ut cum nos
aduerunt iam portum salutis, cum pretiosis
virtutum, & perfectio in uirtutumq; & dono-
rum Gratia mercibus, mactati, ei; ob vicinam
mortem propinquos esse, totis uero illi totis uir-
tutibus, totis fraudibus, totis nequitiz inuidiazq; con-
atibus, in nos inuehantur. & de nobis praedos agere
conantur: ut & etiam agunt uirtutentis,
quos bene figentesq; uirtutes, ex uirtutibus alicuius
nobis letis & additione, potenter sibi ostium. &
viam, ad uirtutem aliorum despoliationem, atq;
perniciem. Vnde enim veterani lapsus, trahit post
se exemplum suum plurimorum, quod solet
quod maxime de bonum labiem in perniciem
se non tam procurantem excurrere. Quinobrem
cum omnibus, ut supra dixi, incumbit monitum
Apostoli, de induenda armatura Dei, ut possit
se & alios in istas diaboli. præcipua tam en-
ratione, ea cura afficere debet veteranos, ac mul-
titudine & in diuersis militibus Christi, si possint resi-
stere in armamento, & in omnibus perfecti stare. Et non
tantum

Eph. 6. 15.

tantum non venire in prædam gaudiumuē inimicis suis, verūm etiam potius ipsos debellare & cōculcare, ducereq; ex eis prædam, & eruere de manibus laqueisque illorū eos, qui ducuntur a mortem, in gladio spiritus (quod est Verbum Dei) & per exemplum atque instructionem. & per omnem orationem & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes, in omni instantia & obsecratione pro omnibus. Ita ut nō solum non confundantur ipsi cū loquantur inimicis suis in porta, sed etiam inimicos eorum operiat confusio, & opprobrium sempiternum veniat super illos, videntes & tabescentes, & cum desiderijs suis disparentes in æternum, submersi quasi plumbum in aqua vehementibus damnationis sue. Sic pereant omnes inimici tui & nostri simul Domine, sic pereant. confundantur & reuereantur, qui quarunt animas nostras. auertantur retrorsum & erubescant, qui volunt nobis mala. auertantur statim (& semper) erubescant, qui dicunt nobis Euge, euge. Qui autem diligunt te Domine, sicut sol in ortu suo splendet, ita rucident in Occasu suo: colligant spolia in prorum & dicant Nomen Sanctum tuum. Domine. & dextricem manum tuam laudent in æternum & ultra.

Exod. 15. 10

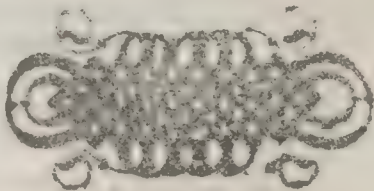
Iud. 5. 31.

Psal. 69. 3.

Iud. 5. 31.

Sap. 10. 20.]

F I N I S.

STIMU-

STIMVLORVM VICEM IN- SVPER OBEANT. TRACTA- tumque concludant.

SENTENTIAE S. SCRIPTURAE

Abraham deficiens mortuus est in Senectute bona: prouectusq; a-
tatis & plenus dierum. Gen: 25. 8. & 1. Paralip. 29. 28.

Mortuus est senex & plenus dierum. Gen. 35. 29.

Reliquum vite Tobiae senis in gaudio fuit & cum bono profectu ti-
moris Dei perrexit in pace. Tob. 14. 4.

Hodie octoginta quinque annorum sum, sic valens, & eo valebam tera-
pore, quando ad explorandum missus sum, illius in me tem-
poris fortitudo & q; hodie perseuerat, tam ad bellandum, quam
ad gradiendum. Iosue. 14. 11.

Vsq; in senectam permansi illi (caleb) virtus, & ascenderes in ex-
cellum terre locum. Eccl: 46. 1.

Dies pleni inueniuntur in eis Psal: 72. 10. (141. 8.

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo Psal:

Appropinquant anni, de quibus dicis. Non mihi placent. Eccl: 12. 1.

Non defrauderis a die bono. & particula boni domi (bona diei) non
te praterat. Eccl: 14. 14.

Ante obitum operare iustitiam: quia non est apud inferos inueni-
re cibum. Ibid: 6. 17.

Memor esto: quoniam mors non tardat. Ibid: 6. 12.

Quidquid potest manu tua operari: instanter operare: quia nec ra-
tio nec scientia, neq; consilium, nec prudentia apud inferos
est, quo tu properas. Eccl: 9. 10.

Vsq; in senectam & senium: Deus ne derelinquas me. Psal: 70. 17.

Qui plantati sunt in domo Domini, in atrijs domus Dei nostri flore-
bunt, & adhuc multiplicabuntur in senecta &beri. Psal: 91. 12.

In finem ne corrumpas. Psal: 74. 1.

Benedixit Dominus nouissimis Iob: magis quam principio eius.
Iob: 41. 13.

Ingrede-

Ingredietis in abundantia sepulchrum, sicut inferri solet aceruus tritici. Job: 5. 26.

David Rex senuerat nimis, nec poterat calefieri. 3. Reg: 11.

Cum senisset Salomon, infatuatum est cor eius. 3. Reg: 11. 4.

Finis venit, venit finis. Euigilauit aduersum te. Ecce venit. Ezech: 7. 6. Fac conclusionem Ibid: 6. 23.

Qui perseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit Matt: 10. 22.

Ego me non arbitror apprehendisse: sequor autem. Philip: 3. 13.

Velociter est depositio tabernaculi mei 2. Petri. 1. 14.

Tempus breue est. reliquum est. 1. Cor. 7. 29. Tempus non erit ultra. Apoc: 19. 9.

Redimentes tempus: quoniam dies mali sunt Eph: 5. 16.

Filioli nouissima hora est 1. Ioan: 2. 18.

Ambulate dum lucem habetis. Venit nox in qua nemo operari potest. Ioan: 12. 35.

Vigilate quia nescitis diem neq; horam. Matt: 24. 42. 25. 13.

Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostra extinguuntur. Matt: 25. 8.

Ergo dum tempus habemus operemur bonum. Galat: 6. 10.

Renouamini spiritu mentis vestrae. quotquot perfecti sumus, hoc sentiamus Eph: 4. 25.

Non inuenio opera tua plena coram Deo meo. Apoc: 3. 2.

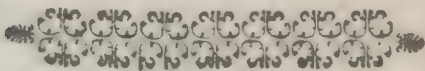
Momentaneum est leue tribulationis quod in presenti est. Ephes. 4. 13.

Licet is qui foris est noster homo corrumpatur, tamen is qui intus est renouatur de die in diem 1. Cor: 4. 15.

Novi opera tua et fidem et charitatem tuam, et ministerium et patientiam tuam et opera nouissima plura prioribus. Apoc: 2. 19.

Operemini opus vestrum ante tempus (mortis, iudicii) et Labi vobis (Dominus) mercedem vestram in tempore suo. Eccl: 51. 38.

Corona dignitatus Senectus, qua in vobis iustitia reperietur. Eron: 16. 31.

INDEX CAPITVM IN

PROVISIONIBVS SENECTVTIS.

Pars I.

- Prouiso* 1. Per Satisfactionem obligationi quā tenemur ad omnem perfectionem curandam. 1.
- Prouiso* 2. Per suppletionem paucitatis perfectorum operum, meritorumq. hactenus paritorum. 4.
- Prouiso* 3. Per nostram Cooperationem quam Diuine Gratia atque Gloria summē debemus expletionem. 6.
- Prouiso* 4. Per adaequationem (quantum fas) liberalitates Christi in nos merita sua influentia. 9.
- Prouiso* 5. Per Imitationem & Supercessionem Electorū Dei. 19.
- Prouiso* 6. Per Imitationem Pretiosissimae Dei Matris quam perfectissimam. 18.
- Prouiso* 7. Per Imitationem & fruitionem Domini Nostri Iesu Christi Crucifixi. 22.
- Prouiso* 8. Per Imitationem & fruitionem Domini Dei nostri quā familiarissimam. 27.
- Prouiso* 9. Per debitorum, quibus plurimū obstricti sumus plenam exsolutionem. 32.
- Prouiso* 10. Per adaequationem bonorum, potissimum Verò Gratiarum quibus respondere adaequatē obligamur. 39.
- Prouiso* 11. Per profusam Charitatem ac miserationem super proximos, peccatores iustos & in Purgatorio existentes. 43.

Prouisionum Senectutis Pars 2.

- Prouiso* 1. Ad omnium peccatorum punarumq. expiationem. 52.
- Prouiso* 2. Ad iustitiarum imperfectarum perfectionem. 58.
- Prouiso* 3. Ad fecunditatem perfectionis & meritum in operibus. 69.
- Prouiso* 4. De multiplicatione meritoriarum Actionum etiam si una tantum actio agi videatur. 80. Pro-

Prouiso 5. Ad thesaurizationem meritorum Site Passionis Mor-
tis Iesu Christi, itemq. Pretiosissima eius Parentis & de-
niq. omnium Iustorum: 86.

Prouiso 6. Per Intentionum multiplicationem ad vnum etiam
opus. 103.

Prouiso 7. Per Intentionis simpliciter unitatemque. 109.

Prouiso 8. Per tuarum omnium ad unum, passionum intentio-
nam rerum cum omnibus creaturis communicatione. 116.

Prouiso 9. Per Communicationem omnium creaturarum tecū. 119.

Prouiso 10. Per Communicationem cum Deo & eius diuitijs atq.
operibus ad extra. 125.

Prouiso 11. Per Communicationem cum Deo eiusq. operibus ad
intra. 135.

Prouisionum Sex-tutis Pars 3. Classis Primæ.

Stimulus 1.	Conscientia Obligationis.	144.
Stimulus 2.	Conscientia peccatorum.	145.
Stimulus 3.	Conscientia cuiusq. Penitentia.	146.
Stimulus 4.	Conscientia Debita Reuersionis.	147.
Stimulus 5.	Conscientia tendenda reuersionis.	148.
Stimulus 6.	Conscientia peccatorum venialium.	150.
Stimulus 7.	Conscientia Alarum aduenientis.	152.
Stimulus 8.	Conscientia reddenda Deo rationis.	153.
Stimulus 9.	Conscientia promeritorum poenarum.	155.
Stimulus 10.	Conscientia damnorum spiritualium.	157.
Stimulus 11.	Conscientia Purgatorii.	159.
Stimulus 12.	Conscientia paucorum bonorum Operum ac Merito- rum.	160.
Stimulus 13.	Conscientia bonorum imperfectorum.	161.
Stimulus 14.	Conscientia elapsi temporis.	163.
Stimulus 15.	Conscientia Confusionis & Insultationis.	164.

Classis Secundæ.

Stimulus 1.	Ipsa ingruens vel vrgens Senectus.	167.
Stimulus 2.	Damna preteritis.	168.
Stimulus 3.	Pretium bonorum spiritualium.	169.
Stimulus 4.		

Stimulus 4.	Occasionum & mediorum plurima opportunitas.	179.
Stimulus 5.	Perfectio virtutis bonum desiderabile.	172.
Stimulus 6.	Exemplum caelestium omnium.	173.
Stimulus 7.	Desiderium Sanctorum.	175.
Stimulus 8.	Tempus praesens suppletioni indultum.	ibid.
Stimulus 9.	In fine proficiendum ad meliora.	177.
Stimulus 10.	Sancti ad finem vitae feruere quasi de nouo soliti.	178.
Stimulus 11.	Vocatio Religiosa.	180.
Stimulus 12.	Status Sacerdotalis.	181.
Stimulus 13.	Vocatio Societatis IESV.	183.

Classis Tertiae.

Stimulus 1.	DEI Sanctissima Voluntas.	185.
Stimulus 2.	Eminentissima DEI Dignitas.	ibidem.
Stimulus 3.	Dei nostri super omnia Boni dilectio.	187.
Stimulus 4.	Dei nostri erga nos Dilectio.	188.
Stimulus 5.	Diuini Cordis gustus & expletio.	192.
Stimulus 6.	DEI gloria atque gloriatio.	193.
Stimulus 7.	Christi meritorum praeium.	194.
Stimulus 8.	Sanctorum Angelorum merces.	195.
Stimulus 9.	Sanctorum in caelo consolatio.	197.
Stimulus 10.	Aedificatio Conuiuentium.	198.
Stimulus 11.	Senectutis ipsius profectus.	200.
Stimulus 12.	Confusio Aduersantis Inimici.	201.
Sententiae Sacrae Scripturae.		201.

F I N I S.

s. 170.

172.

173.

175.

ibidē.

177.

178.

180.

181.

183.

185.

ibidem.

187.

188.

192.

193.

194.

195.

197.

198.

200.

201.

202.

